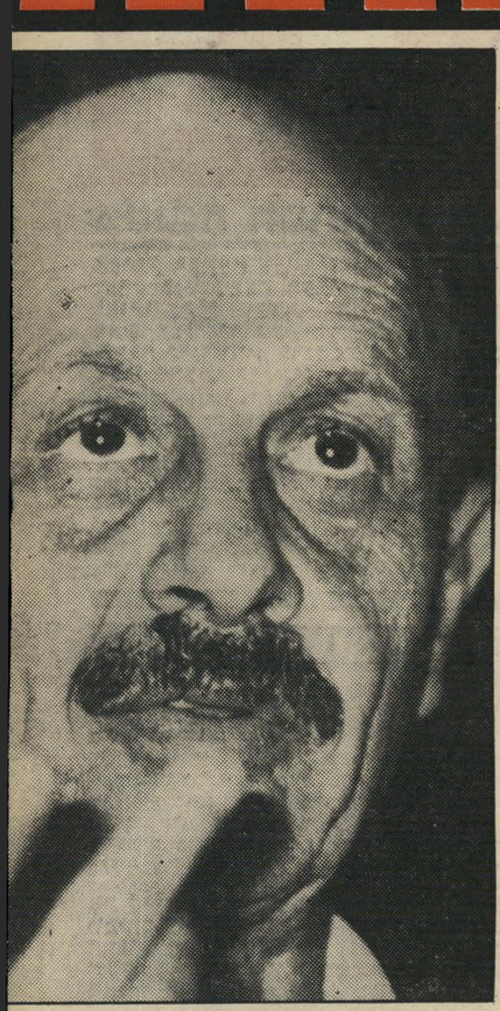
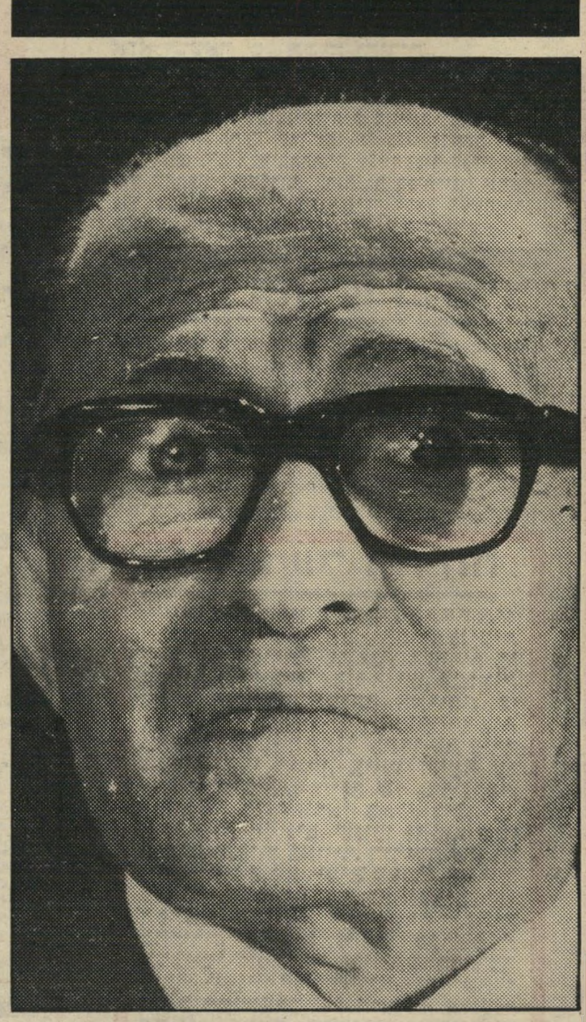
המחיר: 15.00 ל"י (כולל מ.ע.מ.) מספר 2137 י"ג אב תשל"ח, 16.8.78 שנה 42

העולם הזה

הפרשה הטראגי־קומית סביב

ההיאחזות בחלם

שילטון הטיקטוקים

תשקיף

מסיבת הפתעה לבגין

מסיבת הפתעה צפויה לראש־הממשלה מנחם בגין בשבת הקרובה, אחרי שיחזור לביתו בתום חופשתו. בני משפחתו של ראש־הממשלה מכינים לו מסיבת יום־הולדת גרנדיוזית, לרגל מלאות לו 65 שנה, מבלי להכינו לחגיגה.

לצורך זה הוזמנו בחשאי כ־500 אורחים, שהתבקשו לשמור בסוד את דבר ההזמנה, כדי להפתיע את בגין. גם בבית ראש־הממשלה, שם תתקיים החגיגה, לא יהיו כל הכנות לקראתה. הכיבוד למסיבה הוזמן באחד מבתי־המלון המפוארים בירושלים, הנמצא בקירבת בית ראש־הממשלה. על מנת שלא לחלל את השבת התבקשה הנהלת המלון להכין את הכיבוד עוד ביום השישי והוא יועבר לבית בגין בשבת אחרי־הצהריים, באמצעות מלצרים שילכו רגלי.

תחודש מילחמת

הגורלים

מילחמת הגורלים של צה"ל, שהתלקחה אחרי מילחמת יום־הכיפורים, עלולה לפרוץ מחדש בעיקבות האישור שהעניקה ועדת־השרים המיוחדת לאלוף אברהם („ברן") אדן לפרסם את ספרו על מילחמת יום־הכיפורים. בניגוד למצופה אין ברן תוקף בספרו את האלוף אריק שרון ואת שר־הביטחון בתקופת המילחמה, משה דיין.

את עיקר ביקורתו בספר על מחדלי מילחמת יום־הכיפורים, מפנה ברן לעבר אלוף פיקוד הדרום לשעבר, שמואל („גורודיש") גונן, ויעבר מי שהיה סגן הרמטכ"ל באותה עת, האלוף ישראל („טליק") טל.

גונן וטל יחלצו ככה הנראה להשיב מילחמה, מול ההאשמות החמורות שמטיח בהם ברן.

אלופים יונצחו

ברחובות

מועצת עיריית תל־אביב החליטה להנציח את שמותיהם של שלושה מפקדים בכירים של צה"ל שנפטרו, בקריאת רחובות על שמם בקריית הממשלה בתל־אביב. שמו של רחוב ב' בקריה — מול שער ויקטור של מחנה המטכ"ל, ייקרא על שם רב־אלוף דויד („דדו") אלעזר; שמו של רחוב ג' ישא בעתיד את שמו של האלוף אברהם („אלברט") מנדלר, שנהרג במילחמת יום־הכיפורים, ורחוב נוסף ייקרא על שמו של האלוף קלמן מגן, שנפטר מהתקף־לב אחרי מילחמת יום־הכיפורים.

תחיקה חששו לקרוא לרחובות על שם האלופים מכיוון שהדבר עלול ליצור תקדים על פיו יתבעו להנציח גם שמות אלופים נוספים וגיבורי־מילחמה של צה"ל. אולם מועצת העיריה השתכנעה שיש סיבות טובות להעדיף את השלושה: שלושתם היו אזרחי תל־אביב, שלושתם מצאו את מותם כתוצאה ממילחמת יום־הכיפורים והשתייכו בעת שירותם הצבאי לחיל השיריון, שתל־אביב היא העיר המאמצת שלו.

ביטחון במקום

היסטוריה

הוראות ההסברה החדשות שהוציא מישרד־החוץ לנציגויות ישראל בארצות־הברית ולשליחי ההסברה שם, אוסרות מעתה להצדיק את ההיאחזויות בשטחים המוחזקים בנימוקים וסיבות דתיות או היסטוריות. **הוראות החדשות למסבירים, שנוסחו בידי ח"כ זלמן שובל, ראש צוות ההסברה של מישרד־החוץ, קובעות כי עד הנציגים הישראליים להדגיש אך ורק את נימוקי הביטחון להצדקת המשך הכיבוש.**

הפיגוע – מעשה יהודי?

צ'רלי ביטון וסעדיה מרציאנו, מוותיקי הפנתרים השחורים, העלו את האפשרות כי הפיגוע באוטובוס הירושלמי, לפני כמה שבועות, לא היה כלל מעשי ידי ערבים, אלא תוצאה של תקנה יהודית.

השניים גילו כי קרבן הפיצוץ, שאירע בבית־גען, היה בחור־ישיבה, תלמידו של יואל לרנר, שנאשם השבוע בהקמת מחתרת לאומנית־דתית מוויינג'ת ובהחזקת חומרי־חבלה (ראה עמודים 29—28). לדעתם, יתכן כי הקורבן היה חבר־המחתרת, וכי העביר בכליו חומר־נפץ שהתפוצץ באקראי. לרנר גר בבית־גען, ונחשד בכך שבעיקבות אותו פיצוץ ניסה לבצע מעשה־הרג בערבים. הם העבירו חשד זה לשר־הפנים.

אירגון מחדש ב„כלל"

המאזן החצי שנתי של קונצרן כלל מצביע על כך שרווחיו יגיעו השנה לסכום של כ־300 מיליון ל"י. כתוצאה מהשיפור בעסקי הקונצרן זוכה מנכ"ל כלל, אהרון דוברת, לתמיכה בלתי מסויגת של בעלי המניות, הדירקטורים וציבור המשקיעים, שהניעה אותו לפתוח במסע של אירגון־מחדש של הקונצרן לקבוצותיו השונות.

[illegible] מנכ"ל החברה [illegible] הטיבת התעשייה ב„כלל", צבי („צ'רה") צור, במישנה למנכ"ל הכללי, בנוסף לתפקידו הנוכחי. סגנו של צ'רה, יוש הרפז, יועבר כנראה מתפקידו ובמקומו ימונה הכלכלן דן דרמן, המשמש כעוזר המנכ"ל. מישנה המנכ"ל הנוכחי, שמואל דבנר, ימונה כמנכ"ל חברת „אזורים", ואת חטיבת הבנייה ינהל בפועל יעקב הררי.

יוסף אלינגר, מנכ"ל כלל־נדל"ן, אשר לטענת מקורות בחברה החמיץ את הגיאות בענף בחודשים האחרונים ובציע עיסקה אחת בלבד, יועבר מתפקידו ובמקומו ימונה אהרון זלר, מנכ"ל ישראל־סנג.

חקירה על מחיחה

מישטרת מחוז תל־אביב פתחה תיק חקירה בפרשת המתיחה הפנימית שנערכה ושודרה בתחנת השידור הי צבאית גלי צה"ל, לפני חודש, במלאות שנה לחפציזת „הסיפון האדום", בי אמצעותו משודרים מיבזקי־חדשות מזויפים. אנשי התחנה מתחו את עורך המדור, צבי ריימון, בייומו ידיעה על שוד מכונית משוריינת של „ברינקס", ליד סניף בנקיישראל בתל־אביב, ועל התקהלות המונים, שניסו לחטוף שטי רות שהתפזרו באוויר. הידיעה שודרה תוך דיווחים מבויימים ממקום האירוע.

אחרי שבדקה את החיבטים של הפרשה החליטה המישטרה לפתוח בחקירה. עד כה נחקרו כבר כמה ממבויימי המתיחה, ביניהם רפי מן, עורך יומני־החדשות של גלי צה"ל וכתב המישטרה של התחנה, אליעזר פניגיג. בתום החקירה יוחלט אם להעמיד את הנאשמים לדין, על שידור ידיעה העלולה לגרום בהלה בציבור.

שלום בשטח כבוש?

כמה אמנים מצאו את עצמם לפתע במצב עדין, אחרי שנודע כי זמרת־השלום האמריקאית ג'ון באאז ביטלה את הסכמתה להשתתף בפסטיבל נואייבה, מכיוון שנודע לה כי הוא מתקיים בשטח כבוש. **האמנים הקרובים לתנועה „שלום עכשיו" יצטרכו עכשיו להחליט אם ימשיכו להשתתף בפסטיבל זה.**

הקונסול מוכיח נאמנות

הקונסול הכללי החדש של ישראל בניו־יורק, פול קידר, הוכיח את נאמנותו למישטר החדש בישראל כבר בימים הראשונים לבואו למקום כהונתו החדש. קידר נשא נאום בעצרת אזכרה לזאב ז'בוטינסקי, שנערכה על־ידי ההסתדרות הציונית הרוויזיוניסטית, שלא חדלה להתקיים בארצות־הברית, גם אחרי הצטרפותם של נציגי תנועת־החרות להנהלה הציונית לפני שנים רבות. קידר רגז על הכתבים של העתונות הישראלית בניו־יורק, שלא פירסמו את דבריו בעצרת. הכתבים, שטענו כי לא ידעו כלל על קיום האירוע, זכו להספה ארוכה ומרגיזה מפיו של טייס חיל־האויר לשעבר, שתפקידו האזרחי האחרון היה גיזבר בית־התפוצות בתל־אביב.

קידר נתן לכתבים הישראליים שיעור בעיתונאות וטען בפניהם כי „תפקידו של הכתב הוא לדעת." התקרית יצרה מישקע עכור בין הקונסול החדש למושבה העיתונאית הישראלית בניו־יורק.

מי יהיה המבקר?

למרות הודעותיו המרגיעות של הד"ר ארנסט נבנצאל, כי מצב בריאותו תקין וכי ישוב בקרוב לתפקידו כמבקר־המדינה, נראה כי לא יהיה מנוס מבחירת מבקר־מדינה חדש. בינתיים נראים שני מועמדים בעלי עדיפות להחלפתו של נבנצאל — רואה־החשבון יצחק מן והמנהל הכללי של מישרד־הפנים חיים קוברסקי. בעוד שמן זוכה בתמיכת מישרד־האוצר, נהנה קוברסקי מתמיכה פוליטית בעלת משמעות משרי הפנים והחינוך.

אנשי המפד"ל טוענים כי מישרת מבקר־המדינה „שייכת להם" ולא יתנו „לגשום מאחוזתם". משום כך נראים עתה סיכוייו של קוברסקי לרשת את נבנצאל טובים יותר.

יבוא חדש: אבנים

לרשימת הייבוא הנכנס לישראל נוסף לאחרונה פריט חדש: אבנים מסותתות. ישראלים המבקשים לבנות את בתיהם או לרצף את חצרותיהם באבנים מסותתות, מצאו דרך מקורית וזולה לאספקת אבנים כאלה, שמחירן בישראל נע בין 850 ל־2000 ל"י למטר מרובע.

הם רוכשים אבנים מסותתות בקפריסין, מובילים אותן לארץ בספינות משא קטנות, איטיות וזולות, וחוסכים בדרך זו מאות אלפי ל"י.

כיוון שאין מכס על אבנים, מסתכם הייבוא של אבנים מסותתות, כולל ההובלה, במחיר שהוא פחות מרבע ממחירן בארץ.

מזכרות מצריות

בישראל

אין עוד צורך לנסוע למצריים כדי להצטייד שם במזכרות מתוצרת מצריים. ניתן להשיג מזכרות אלה, בעיקר תכשיטים זולים, עבודות אמנות פרימיטיוויות וחיפושיות־מזל ישראליות בחנויות המזכרות של ירושלים העתיקה ובשוק הפישפשים בתל־אביב.

ההסתערות של הישראלים שביקרו בקאהיר על חנויות המזכרות, בשוק חאן אל־חלילי הנודע של קאהיר, הביאה את המבריחים המבואים בסיני למסקנה שמזכרות אלה הן סחורה מבוקשת ביותר בישראל. כתוצאה מכך התפתחה רשת מסועפת של הברחה, המספקת את מוצריה הזולים של תעשיית התיירות המצרית לשווקי ישראל.

כוחל מערבי

נוסח דיסני

יהודים אמריקאים לא יצטרכו עוד לעלות לישראל כדי להתפקד ליד אבני הכותל המערבי. הם יוכלו לעשות זאת בעתיד בפלורידה, בעיר השעשועים דיסני־וורלד, שהוקמה לא מכבר ב־מישקל־כנף לעיר השעשועים דיסני־לאנד שבחוף המערבי.

מנהלי דיסני־וורלד החליטו להקים בעירם איזור ישראלי־יהודי, שיורכב כולו מהעתקים של מיבנים ואתרים היסטוריים ישראליים. מישלחת מיוחדת של אדריכלים ומעצבים מדיסני־וורלד הגיעה השבוע לישראל, כדי לבחור את האתרים הראויים להנצחה בניסח דיסני.

SONY®

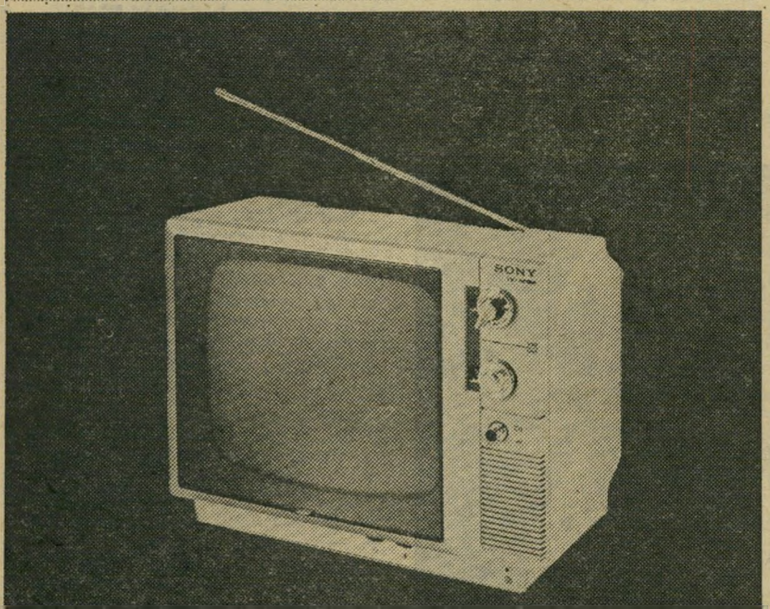
Trinitron color TV

KV-1822E

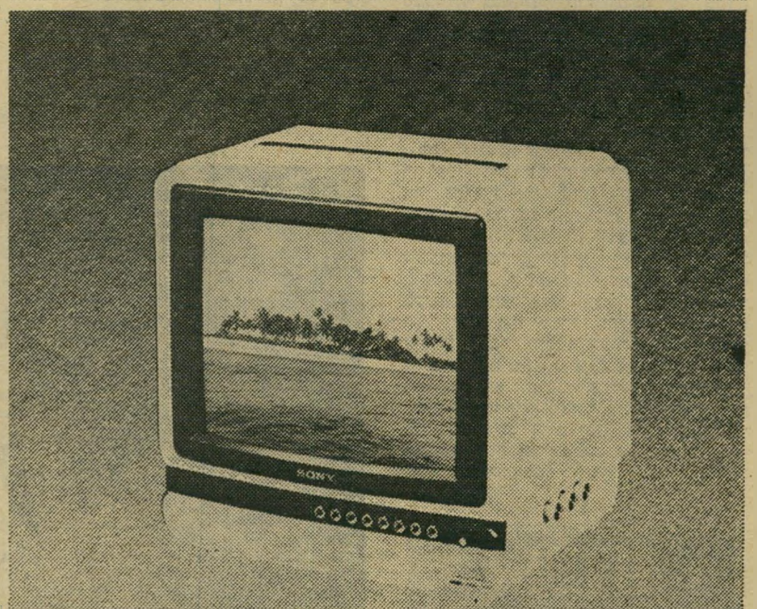
Trinitron color TV

KV-2010E

Black & White TV

TV-121EP

Trinitron color TV

KV-1340E

למבקשים את הטוב ביותר...

העולם הזה
גיליון העולם הזה לאינטרנט

„העולם הזה" 825
תאריך: 13.8.53

זה היה העולם הזה שהיה

לפני 25 שנה

גיליון „העולם הזה" שראה אור השבוע לפני 25 שנה בדיוק, פירסם כתבת־תחקיר מקיפה תחת הכותרת „רעב!" על הכנת הכתבה שקדה חוליית־כיפור, שערכה במשך כמה שבועות חקירה מקיפה בקרב השכבות הנחשלות והנגועות ברעב או ברעב־למחצה. החוליה הביאה עשרות מקרים לבדיקה רפואית מזמכת וערכה סיורים מקיפים במעברות ובשכונות העוני בטרם גיבשה את מסקנותיה.

ציוות כתבי השבועון ערך השבוע לפני 25 שנה כתבה מצו־למת על איכלוסה של אשקלון בידי עולים מדרום־אפריקה, ששאפו לייסד במקום קהילת עולים אנגלו־סכסית. על המשך מסעה של הספינה „ישראלה", בחסות השבועון, דווח באמצעות מפה מפו־רטת. הזמרת שושנה דמארי הביאה בלשונה את סיפור הרפת־קאותיה והצלחותיה בארצות־הברית. כתבת־השער תיארה את סיפור חייה של הזמרת הפופולארית.

תחת הכותרת „מה אתה יודע על המין?" פירסמה מערכת „העולם הזה" שאלון מקביל לזה שהוצג בפני אזרחי ארצות־הב־ריות ב„דו"ח קינסי" המפורסם, מתוך כוונה ללמוד על השקפות הישראלי על המין.

בשער הגיליון: הזמרת שושנה דמארי (כלניות אדמדמות בשדה דולארים ירקרקים).

ראשית מסעותיו של ח"כ יצחק רפאל בחו"ל ✱

גולדה מאיר ופריון הייצור ✱ מה הזמין חיים גור ב„כסית"?

הסוכנות

מיקרי לגמרי

ישראלים רבים החולמים על נסיעה לחוץ־לארץ — כלומר, הישראלים היושבים בישראל — היו מקנאים, בלי ספק, ביצחק רפאל, הגבר גבה־הקומה ורחב־המידות, בעל הפנים הילדותיות והכיפה של ח"כ הפועל־המזרחי. כי רפאל מסייר לעיתים קרובות ברחבי העולם.

מטרת הסיורים האלה ברורה: רפאל הוא ראש מחלקת העלייה של הסוכנות היהודית. אמנם, עלייה זו הצטמצמה והלכה, ולבסוף כימעט נעלמה לגמרי, אולם לא כן סיוריו של רפאל: הוא הוסיף לסייר במרץ, גם כשלא היה עוד מה לסייר.

הקרבה עצמית זו של הח"כ הנאמן לא מצאה חן בעיני אנשים צרי־אופק. הם החלו מטילים חשדות בשמו הטוב של הח"כ. שוטרי המכס שמו עליו עין עויינת, ופעם אף הורכבה ועדה פנימית בסוכ־נות שגילתה, משום מה, התענייננות מיו־חדת במעשיו של יצחק רפאל.

מיסיקה עיתונאית. אולם יצחק רפאל בז לצרי־מוח אלה. לפני שלושה שבו־עות נסע שוב לפאריס, כדי לחקור את עניני העלייה שם (סך־הכל של העולים מצרפת בשנה האחרונה: פחות ממאה). העובדה שבאותו זמן דווקא התקיימה בפא־ריס חתונת בן־אחותו, חיים זוהר, וכי אשתו* נלוותה אליו בסיור, לא היתה אלא מיקרית בלבד.

אחרי סיור זה הרגיש רפאל שהוא זקוק לנופש ממושך. מכיוון שהיה אחד מראשי המטיפים נגד השילומים, סבר כנראה ש־כדאי לו לראות כמה מן המרצחים הנא־צים מקרוב. לכן נסע לאוסטריה. שם שוב קרה מיקרה: כאילו להכעיס, דווקא בזמן שרפאל בחר בו לנפוש שם, תתקיימנה החגיגות המוסיקליות של זאלצבורג, בהן ייאלץ לבקר בתוקף מעמדו.

לפני צאתו מן הארץ עשה חבר־הכנסת צעד מחוכם מאד: פנה למערכת הצופה וקיבל שתי תעודות־עיתונאי — אחת לעצ־מו, שנייה לאשתו. בעזרת כרטיסים אלה יוכל לקבל הנחה בחגיגות זאלצבורג, בשי־רותי הרכבת האוסטריים וגם בבתי הנופש.

ידידיו קיוו כי אחרי נופש זה יהיה לו שוב המרץ הדרוש כדי לטפל בענייני העלייה, אשר למענה משלמים רבבות התור־מים את תרומותיהם לסוכנות היהודית.

המשק

„מה יצא מזה"?

זיעה כבדה כיסתה את מצחם של מאות התעשיינים ומנהלי המיפעלים, שישבו ב־שבוע שעבר באולמות המרווחים של בית ברל בצופית. היה חם. דבריה של שרת־העבודה גולדה מאירסון**, שהרצאתה היתה מרכז הסימפוזיון לבעיות פריון הייצור, היו חמים לא פחות.

אמרה גולדה מאירסון: לפי המושגים שנשתרשו בארץ, צריך לחיות על הרמה של הארצות המפותחות ביותר, ולעבוד כמו בארצות המפגרות ביותר. אם רצוננו לש־מור על עצמאותנו הכלכלית והמדינית, חיי־בים אנו להגביר את פריון הייצור עד המכסימום.

הדברים, שלא היו חדשות, הישרו די־כאן באולם. רק בלחש העיר אחד היצ־רנים: „מה יהיה אם נגדיל את פריון הייצור? כיום עובדת התעשייה רק ב־50 אחוז של תפוקתה, והאבטלה גוברת והו־לכת. אם נגדיל את הפריון, יהיה עלינו לשתק מכונות נוספות ולפטר פועלים נו־ספים."

עיתונות

פני מפא"י כפני הדור

חברי מיפלגת פועלי ארץ־ישראל שיל־שלו יותר מ־100 אלף ל"י לתוך קופת המיפלגה, כדי להקים את הבניין המפואר, בעל ארבע קומות ומסעדה, אליו עברה לפני שלושה חודשים מערכת הדור. יתר על כן, הם חתמו בהמוניהם על העיתון, שכימעט איש מהם לא חלם אפילו לק־רוא אותו. ואם שכחו לחתום, הוזכר להם הדבר בצורה עדינה, על־ידי האנשים ש־הקאריירה שלהם היתה תלויה בהם.

אלא שכל זה לא הועיל: העיתון, שנמ־כר בפחות מ־1500 עותקים ליום, במכירה חופשית בקיוסקים אשר בכל רחבי הארץ, הוסיף להפסיד סכום של 4000 ל"י בכל חו־דש. הפסד כזה יכול להרגיז גם את המיפ־לגה העשירה ביותר.

להפסד זה היה כמה סיבות: העיתון, ש־חתר ברגל אחת להיות צהוב וסנסציוני, נשאר תקוע ברגלו השנייה במסורת המעו־בשת של דבר. חלק גדול מחברי המערכת של הדור היו עסקנים מיפלגתיים קטנים וחסרי־כישרון. העיתון עצמו עסק בעיקר בפולמוס מגעיל עם עיתונים יריבים — שכל תוצאתו היתה להרבות פירסומת לעי־תונים היריבים.

הצעה ללא קופצים. החודש נמאס הדבר גם לראשי מפא"י. הוקמה ועדה פני־מית לדיון בעתיד העיתון, בראשות משה שרת, אחד השוללים החריפים שלו. הברי־רה בפני הוועדה: לסגור את העיתון, כפי שדרש מזכיר המיפלגה מאיר ארגוב, או להפוך אותו לעיתון רציני וגדול, כדרישת זלמן ארן, המזכיר הקודם; או לחולל בו שינוי יסודי, כדרישת חברים רבים אח־רים.

בינתיים צצה הצעה גאונית: להקים חב־רה פרטית שתוציא את העיתון על בסיס מיסחרי, אך תתן 51 אחוז של המניות למפא"י. משום מה לא קפץ איש על הצעה גאונית זו — אף כי נרמז כי ייעשה מאמץ להניע את מישרדי הממשלה המפא"יים לספק את ידיעותיהם החשובות תחילה ל־עיתון זה.

„רעב!" בתמונה זו נפתחה הכתבה הגדולה הראשונה בעיתונות הישראלית שחקרה וחשפה את תופעת המצוקה. היא זיעזעה בשעתו את המדינה, שבה היה קיים קשר־שתיקה לגבי תופעה זו. את התמונה הזו צילם צלם־המערכת של **העולם הזה** דויד רובינגר, כיום צלם **טיים** בארץ.

עיריות

הבטלה משתלמת

במשך שמונה חודשים בילה משה אייזנ־מאייר בנעימים. במשך כל הזמן הזה היתה עבודתו היחידה במישרד — קבלת מש־כורתו בראשון לחודש. את יתרת זמן עבר־דתו הקדיש, מאוגס, לשתיית תה ולקריאת עיתונו (הוא קורא את חרות). כך היתה עבודתו במחלקה המישפטית של עיריית תל־אביב.

ראש המחלקה, צבי זילביגר, לא התרעם כלל על דרך־עבודתו המוזרה של פקידו. כשהיה אייזנמאייר מטריד אותו לעיתים קרובות בתביעה לקבל עבודה כלשהי, הי־תה תשובתו של המנהל: „מה אתה עושה כל כך הרבה רעש? אף אחד לא יודע על זה."

אייזנמאייר חשד שהעבודה נמנעת ממנו בגלל שם העיתון אותו הוא קורא. הוא הבחין שאיש מבין הפקידים לא הביא איתו למישרד את חרות. השאר היו קור־אים את דבר או הבוקר. אם היו פעם ב־מישרד קוראי חרות, הרי שהחליפו את עי־תונם, או הוחלפו.

קיר אטום. הוא ניסה להתאונן בפני סמכויות גבוהות יותר, ונוכח עד מהרה שאין כל דרך מעשית לבצע זאת: כל הת־לונות והבקשות חייבות לעבור דרך מנהל המחלקה. אייזנמאייר עמד בפני קיר אטום.

בינתיים לא ביזבז לחלוטין את זמנו הפנוי: אייזנמאייר, הלומד בשקידה מיש־פטים ומינהל מוניציפלי, התבונן סביבו, גילה ליקויים ופגמים, כתב מאמרי ביקו־רת בעיתונות. על מאמציו להתקדם בעבו־דה, להרחיב את תחום פעולתו, זכה ב־פרס: חופשה של שמונה חודשים בתשלום.

למישרה פנויה, אלפי בקשות. השבוע ייצר אייזנמאייר תקדים רב־ערך בהיסטוריה של המישפט־העברי: הוא הגיש בקשה לצו־על־תנאי בבית־המישפט העל־יון לצדק נגד מנהל מחלקתו, ראש ה־עירייה, וחברי מועצת העיר, שיבואו וינמ־קו מדוע הם אינם נותנים לו עבודה במיש־רתו, תמורת המשכורת שהוא מקבל.

אם יפסיד אייזנמאייר את המישפט, ואת מקום עבודתו, קיים יסוד איתן להניח כי את המחלקה המישפטית של עיריית תל־אביב יציפו אלפי בקשות לקבלת המיש־רה שתתפנה.

אנשים

● כששמע **דויד בן־גוריון** כי אי־נייתי־מילחמה הודית קטנה עמדה לבקר ב־ישראל, התמלא התלהבות והודיע על רצו־נו העז לבקר על סיפונה, ולהתווכח עם מלחיה על עקרונות הבודהיזם. רק בקושי שוכנע ראש־הממשלה על־ידי יועציו, שאין לצפות כי מלח באוניה הודית יצטיין ב־חינוכו הפילוסופי.

● אמר השבוע **חיים חפר**, הלומד עתה באוניברסיטה העיברית: „עסק ביש, בבוקר רעדתי בירושלים מקור ועכשיו אני רועד כאן (בתל־אביב) מחום." באותה הזדמנות סיפר מעשייה משעשעת על חברו־ליצירה **חיים גורי** (עד עלות השחר) שניהם שיתפו פעולה במיספר פיז־מונים עליהם חתמו בשם־העט חגור־חפר). גורי ניכנס פעם לכסית, החל חוקר את המלצר למחיריהם של מנת־עוף, צלי־בשר ושניצל חזיר, והזמין לבסוף, לתדהמת ה־מלצר, כוס סודה.

---

* גאולה רפאל, שהיא בתו של הרב מימון, שר־הדתות הראשון של ישראל.

** כיום: גולדה מאיר.

המופע המרכזי של "שמפיין"

למשתתפי מבצע טמפו-היט

בלוית פסקול מוסיקלי.

ערב פופ בלתי נשכח בלעדית ל"טמפו-היט" עם להקת הפופ מס.1 מאירופה "שמפיין"

היכל הספורט, ת"א מוצ"ש 2.9.78 בשעה 8.30 בערב

בתוכנית:

להקת **"שמפיין"**

כוכבת הדיסקו הישראלית **שרי**

נבחרת ההתעמלות של הפועל חולון

בהדרכת אלוף ישראל בהתעמלות לשעבר ז'קי וישנייה.

מנחה: **אלי ישראלי**

כרטיסים תמורת 30 סגרים של "ליטר פלוס" או 60 פקקים רגילים ו- 30 ל"י להשיג בכל תחנות האסוף של "טמפו היט" בסופרמרקטים.

הערה: מוגבל לזוג כרטיסים ליחיד. עד גמר המלאי.

מבצע התקליטים נמשך כרגיל

החל ב-6.8.78 תקליט תמורת 40 סגרים או 80 פקקים רגילים ו־50 ל"י

לבחירתך:

מבחר חדש

להקת בוני אם
אוליביה ניוטון ג'והן
הקרפנטרס
סיימון וגרפונקל
תום ג'ונס
ג'ואן באז
פרנקי ליין
אריס סאן

מבחר ישן

להקת שמפיין
להקת תזמורת החשמל
להקת כנפיים
להקת הביטלס
להקת אבבא
להקת סמוקי
להקת קווין
קליף ריצ'רד
בילי ג'ואל
פול סיימון
שילה (.שיר בגשט")
דייויד סול

עבריים

פסטיבל הזמר חשל"ח
ארץ טרופית יפה
מתי כספי
יהורם גאון
חוה אלברשטיין
דני ליטאני
שלום חנוך
הפרברים (חדש)
משהו טוב לילדים
קרוסלה
סדרת .דוד ירח"

תחנות האיסוף

תחנות האיסוף פועלות בימים א' ב' ד' ה' בין השעות 6.30-4 אחה"צ

ירושלים, סופרמרקט "המשביר" רח' המלך ג'ורג'. פינת בן־יהודה
סופרמרקט "בית הכרם". בית הכרם
חיפה, סופרמרקט "צרכן" קרית אליעזר. כבר מאירהוף
בסופרמרקטים של אגודה צרכנית "תל־אביב דן שרון"
תל־אביב, רח' אבן גבירול 30
תל־אביב, רח' לה'גרדיה 78. יד־אליהו
רמת־אביב, רח' ברודצקי 43
בת־ים, מגדל נחום. שד' העצמאות
חולון, רח' סוקולוב 48
רמת־גן, רח' הרואה 2
רמת־גן, "ארגמן" רח' ז'בוטינסקי
פתח־תקוה, רח' חיים עוזר 11
ראשל"צ, רח' רוטשילד 9
רחובות, רח' יעקב 3
באר־שבע, "צפון" הנשיאים. שב' ו'
נתניה, רח' ירושלים 29

טמפו כל פקק להיט במבצע טמפו-היט

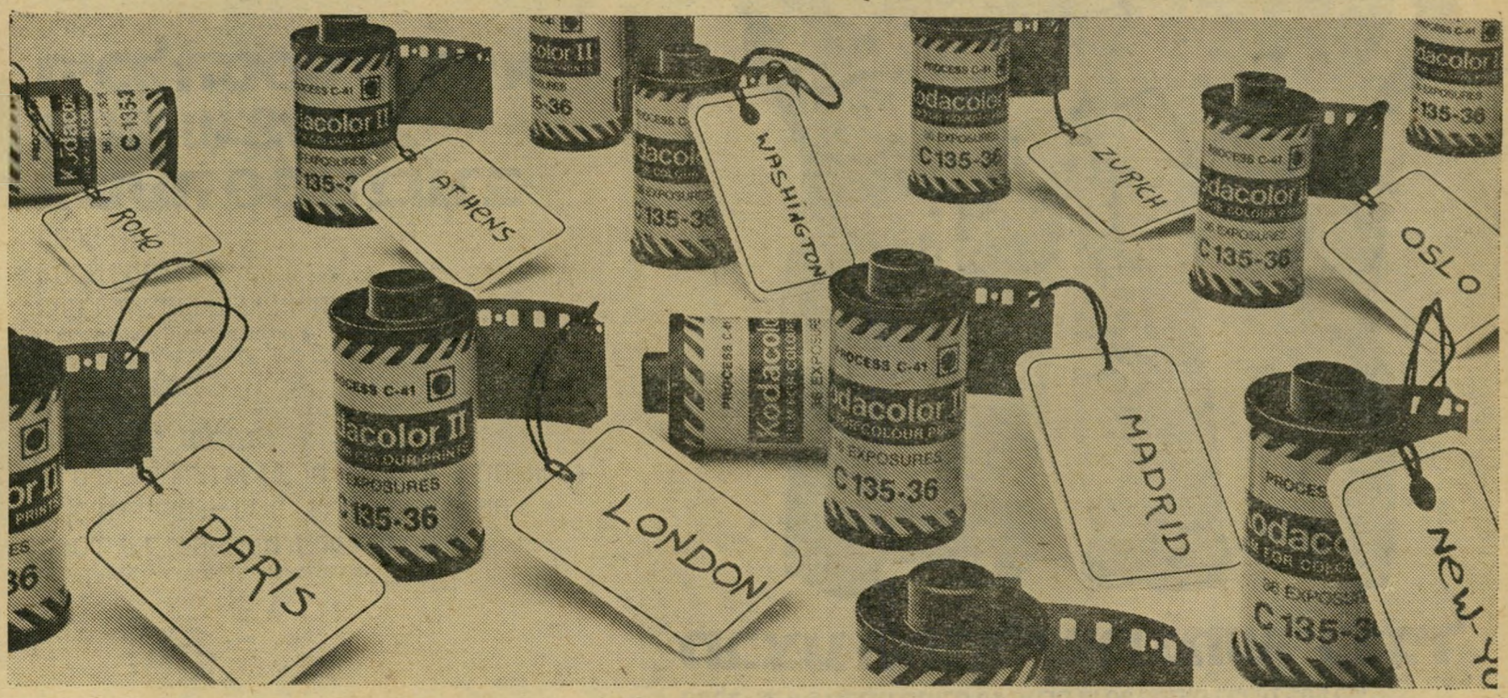
לוח ההופעות של להקת שמפיין ושרי שלא במסגרת המבצע:

יום ו' 25/8 בשעה 9.30 בערב קולנוע "קרן", ב"ש.
יום שבת 26/8 בשעה 9.30 בערב אודיטוריום, חיפה.
יום ב' 28/8 בשעה 9.15 בערב קולנוע "אילת", דימונה.
יום ה' 31/8 בשעה 9.30 בערב בניני האומה, ירושלים.
יום ו' 1/9 בשעה 9.30 בערב קולנוע "הוד", נהריה.

כרטיסים להשיג: ירושלים: כהנא. ויתר המשרדים חיפה: משרד נרבר ויתר המשרדים. באר־שבע: משרד מרקור ויתר המשרדים. נהריה: שרותי דור

פרסום א. סל

האם חשבת שהפילם הטוב ביותר בעולם יקר מדי לטיול שעולה 20,000 ל"י ?

כשאתה מוציא עשרות אלפי לירות על טיול לחו"ל, זכותך לצפות שסוף הטיול לא יהיה גם סוף ההנאה.
לשם כך עליך להבטיח שהתמונות שתצלם יהיו חדות, ברורות, בעלות צבעים נכונים ועמידות לאורך זמן רב.
ולשם כך אתה זקוק לפילם של קודאק.
ולא רק אנחנו חושבים כך.
80% מהצלמים בעולם משתמשים בפילמים של קודאק, ובארצות הברית מוכרת קודאק 92% מכלל תצרוכת הפילמים.
מפעלי קודאק בארה"ב מהווים רכוז אדיר של ידע מקצועי מתקדם ביותר,
ציוד משוכלל וחדש שאין שני לו בעולם,
ותקציבי פיתוח עצומים.
כל אלה מאפשרים לקודאק לייצר פילמים שאיכותם עומדת מעל ומעבר לכל תחרות.

כדי שהתמונות מהטיול שלך יעוררו בך רק זכרונות יפים, קח פילם של קודאק.
להשלמת התמונה דרוש פיתוח על נייר של קודאק.
כך תבטיח שהתמונות שצילמת יפותחו בכימיקלים של קודאק, ועפ"י הידע המקצועי המתקדם של חברת קודאק.
צלם בקודאק.
אתה חייב זאת למשפחתך.

העולם מצלם בקודאק.

Kodak

דרוש פיתוח באיכות קודאק במעבדות דלתה קולור.

„העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב גורדון 3, טלפון 03־243386. תא־דואר 136 • מען מכתבי: „עולם המפרש" • מודפס ב„הדפוס החדש" בע"מ, תל־אביב, רח' בן־אבינדור • הפצה: „גד" בע"מ • גלופות: צינקוגרפיה „כספי" בע"מ • העורך הראשי אורי אבנרי • העורך: אלי תבור • עורך תבנית: יוסי שנון • עורכת כיתוב: נורית יהודאי • ראש המינהלה: אברהם סיטון • מח' המודעות: רפי זכרוני • המו"ל: העולם הזה בע"מ.

קריאה יקרה.

לא שמחנו לאידה של הדוגמנית שולי חנני, שנעצרה עד לגמר ההליכים נגדה.

אמנם, שולי עשתה את הכל כדי להפיל אותנו בפח וכדי לסחוט כספים ממערכת זו, תוך כדי הדחתם של עדים לשבועת־שקר. מעשה כזה אינו רק פגיעה חמורה ביותר בחוק, אלא גם בתפקידה החיובי של העיתונות.

לים אור על הגל הגואה של מישפטי־לשון־הרע נגד העיתונות, שהפכה לאחרונה מכת־המדינה. העובדה שתביעה מסוג זה הוכחה במהירות־שיא כמבוססת על שקרים, אינה צריכה להביא איש מאיתנו לידי האשלייה כאילו חלפה הסכנה הטמונה בתופעה זו לחופש־העיתונות בארץ, ולעצם קיום המישטר הדמוקרטי במדינה.

■ ■ ■

אפשר לחלק את מישפטי־לשון־הרע לכמה סוגים עיקריים.

הסוג הראשון כולל את המיקרים שבהם אינה יכולה להתקיים בלי עיתונות חופשית, בעלת־העזה, חושפת ומפרסמת. מיספר מינימלי של תאונות בלתי־נמנעות הוא המחיר.

כל גליון של עיתון יומי ושל שבועון זה מכיל מאות רבות של עובדות. אצלנו, ובכל עיתון טוב והגון, נעשה כל מה שאפשר כדי למנוע פירסום אי־אמיתות. אך יש טעויות־בשיקול, יש לחץ עצום של זמן, יש כישלון של מקורות מהימנים, יש תקלות מסוגים שונים.

השאלה היא: מה קורה אחרי שאירעה תקלה כזאת? כאיש העולם הזה, אני יכול לקבוע שאין במיקרה זה שום צורך במישפט. אדם שנפגע, והמבקש בכנות את תיקון־העוול, יכול תמיד לפנות אלינו, להוכיח לנו שטעינו. לעולם לא נסרב לפרסם תיקון והכחשה, ואיננו רואים בכך שום פחיתות־כבוד לעצמנו ולשבועון. להיפך, לכבוד נחשב לנו הדבר.

אגב, אורי אבנרי הציע לא פעם כי יקום מוסד של אומבודסמן לעיתונות, שאליו יוכל לפנות אזרח כזה אם לא בא על סיפוקו, ושיכריע בעניין תוך יומיים, אחרי שמיעת הצדדים. אומבודסמן כזה יורה לעיתון מה ואיך להכחיש, כך שהפגיעה תבוא על תיקונה במהירות, כל עוד העניין טרי. מישפט־דיבה, הנמשך זמן־רב, אינו יכול לספק צורך זה ביעילות.

■ ■ ■

בתיאוריה, יכול כמובן לקרות כי העיתון ו/או העיתונאי פעלו בזדון, ואינם מתכוונים לתקן את הדיבה גם אחרי שהוכח להם כי אכן זוהי השמצה וכזב.

נגד עיתון כזה יש להפעיל את החוק. לכן אין איש מתכחש לעצם הצורך בחוקי־דיבה טובים, יעילים וצודקים.

אך ברצוני לטעון שני דברים, בהקשר זה:

אף הוא מזדון — אך מזדון הבא מצד התובע.

גם כאן יש אפשרויות שונות, ואת כולן כבר ראינו בבית־המישפט:

● יש תובע, שאכן נפל קורבן לתקלה עיתונאית כלשהי, אך שכלל אינו מעוניין בתיקון־המעוות בדרך נאותה, אלא בסחיטת כספים מן העיתון. איש כזה אינו מסתפק בהתנצלות כנה וסבירה. שמו הטוב כלל אינו חשוב לו. חשוב לו להרוויח כסף, וכמה שאפשר יותר. אנשים כאלה מהווים סכנה לחופש־העיתונות. למרבה הצער, הם מוצאים לא פעם עורכי־דין חסרי־מצפון המסיתים אותם ומסייעים בידיהם.

● יש תובע, השונא עיתון מסויים מסיבות פוליטיות או אחרות, והמבקש לנצל את בית־המישפט כדי להציק לעיתון ולפגוע בו בכל צורה אפשרית. איש כזה מגיש תביעה בטענה שהוא נפגע, וסומך על כך שהחוק הדראקוני יעזור לו במיתתו. ואכן, החוק הוא כה חמור, עד כי הוא מקשה על הגנת העיתון. ויש לאמר את האמת: קורה שתובע כזה מוצא שופט שהוא שותף לשינאתו לעיתונות ביכלל, או לעיתון המסויים בפרט, והעוזר לו להגשים את מטרתו.

● יש תובע שפורסמו עליו דברי־אמת בעיתון, אך המבקש להתנקם בעיתון בעזרת עדויות־שקר, סחיטה ואיומים. לעיתים רחוקות מאד קורה שמזימה כזאת מתגלה במהירות וביעילות כה רבות, כמו במיקרה של שולי חנני. אלמלא פעלה המישטרה במיקרה זה בזריזות הראוייה לציון, ולולא הבינה פרקליטות־המדינה במיקרה זה את חשיבות העניין, היה גם מישפט־דיבה זה עלול להימשך שנים, לגרום לפירסומים פוגעים וממושכים נגד העולם הזה ואולי — מי יודע? — להסתיים בהרשעת העיתון, על־סמך העדויות השיקריות.

■ ■ ■

מיקרה זה צריך לעורר מחשבה חדשה אצל כל הנוגעים בדבר, לגבי אופיו וחומרתו של החוק־לאיסור־לשון־הרע. אין צורך בחומרות אלה כדי להגן על אזרחים תמימים, הנפגעים בלא עוול בכפם. אך יש בהן צורך כשרוצים לפגוע בחופש־העיתונות. סכנה זו מתגלה בחודשים האחרונים יותר ויותר, עם גבור גל התביעות השרירותיות.

עובדה מצערת היא שהנה נמצא שר־מישפטים, שמעשיו מעוררים את החשד שהוא שונא את חופש־העיתונות יותר מכל קודמיו, והמתכנן החמרות נוספות בחוק־לשון־הרע.

הגיעה השעה כי הציבור הרחב, והעיתונות ביכללה, תגיד לשמואל תמיר בצורה ברורה וחד־משמעית ששום התנקשות נוספת בחופש־העיתונות לא תיסבל עוד, וכי בסופו של דבר עשוי להתגשם גם במיקרה זה הפסוק „בור כרה ויחפרהו".

■ ■ ■

ידעניין אחר.

אחרי התפוצצות הפצצה בשוק־הכרמל בתל־אביב, לפני שבועיים, פירסם ידיעות אחרונות ידיעה תחת הכותרת „צלם־עיתונות הותקף בשוק־הכרמל בטעות".

בידיעה סופר כי מייד אחרי ההתפוצצות הותקף צלם־העיתונות הנודע, מיכה ברעם, שצילם במקום, ומצלמתו נחטפה מידיו. נאמר כי „לדבריו (של ברעם) תוקפיו חשבו אותו, בטעות, לאורי אבנרי, עורך העולם הזה."

אנחנו שמחים, כמובן, שלא נגרמה חבלה גופנית קשה למיכה ברעם. הדבר מראה אילו סיכונים מקבלים ראשי מערכת זו על עצמם, בעשותם את מלאכתם ובהטיפם לדיעות בלתי־פופולריות.

אך יש לידיעה גם צד שהוא בבחינת קוריוז. לפני כמה חודשים אירגן אותו מיכה ברעם תערוכת תצלומים של צלמי־העיתונות, ששהו במצריים בעיקבות יוזמת־השלום של אנוואר אל־סאדאת. בין התצלומים היה אחד של צלם־המערכת שלנו, שלמה סתר, שהנציח את פגישתם הראשונה של ג'יהאן אל־סאדאת ואורי אבנרי. משום־מה מצא ברעם לנכון לחתוך את אבנרי מן התמונה.

אין זה צודק שדווקא איש זה ייחשד שהוא אורי אבנרי, ושיספוג מכות בשל כך.

שיר חנני צוחקת בראשית הישיבה, ביום אחרי שהשופט שרח אותה המעצר*

הצדק נתגלה

היה, על כן, מותר לנו לשמוח לא רק על כך שכל בניין־הקלפים הזה התמוטט, אלא גם על גורלה של שולי. אולם שבועון זה הקדיש במרוצת השנים מאמץ רב לחשיפת התנאים האיומים השוררים בבתי־כלא בישראל, ואיננו מאחלים לאיש או לאשה להימצא שם. גם בגליון זה מופיעה כתבה מזעזעת על התנאים בכלא (ראה עמודים 49—48).

אולם גורלה של שולי חנני אינו נתון כרגע, בידינו. רק השופטים יכולים לקבוע אם אשמה שולי בעבירות המיוחסות לה, ואם כן — איזה עונש לגזור עליה. לא נתערב בתהליך זה בכל דרך שהיא. איננו נוטרים סינה, ואיננו נקמנים.

אך תביעת־לשון־הרע של שולי חנני נגד העולם הזה, גורמיה ותוצאותיה, מסיבות אחרות לגמרי, הן עניין ציבורי חשוב.

אכן נפגע אזרח, על לא עוול בכפו, מפירסום כוזב בעיתון.

כל חוקי־הדיבה — וביכללם החוק הדראסטי הקיים אצלנו, החוק־לאיסור־לשון־הרע — נחקקו, כביכול, למען מיקרים אלה.

האמת הפשוטה היא שמיקרים כאלה מוכרחים לקרות ואי־אפשר למנוע אותם לגמרי. הם דומים לתאונות־דרכים, הנובעות מהצטברות של גורמים ונסיבות שאיש אינו אשם בהן. ניתן למנוע תאונות כאלה רק על־ידי הפסקת כל התנועה המוטורית בכבישים וברחובות. תאונות־עיתונות אפשר למנוע רק על־ידי הפסקת הופעתה של העיתונות ביכלל.

החברה המודרנית אינה יכולה להתקיים בלי מכוניות, והחברה הדמוקרטית אינה יכולה להתקיים בלי עיתונות חופשית, בעלת־העזה, חושפת ומפרסמת. מיספר מינימלי של תאונות בלתי־נמנעות הוא המחיר.

ראשית, מיקרה כזה הוא בלתי־סביר, ועל כן הוא מוכרח להיות נדיר. שום עיתון אינו שש לפרסם דבר־שקר, כי השקר יתגלה, ואמינות העיתון תיפגע. לכל עיתון, האמינות היא הנכס העיקרי. אם הסתנן למערכת כלשהי עיתונאי שהוא איש־זדון, שקרן ומשמיץ־סתם, יהיה העיתון עצמו מעוניין לסלקו חיש מהר.

שנית, חוק־לשון־הרע הקיים הוא כה חמור, עד כי אינו מופנה רק נגד שקרנים כאלה, אלא גם נגד דוברי־אמת. הוא מונע הגנה יעילה גם מעיתון הגון, הממלא את תפקידו נאמנה.

■ ■ ■

סוג שלישי של מישפטי־דיבה נובע

* לידה: פרקליטה, צבי לידסקי.

מכתבים

מדוע דרוש לי וייצמן?

כל מי שפותח מקלט רדיו כיום, רואה כיצד התהוו ובהו של אמצעי־התקשר ה־השמיים, הנכנסים אחד לתחום משנהו, מסבך את יכולת השמיעה וריכוז המחשבה. בזמן שהמערכות המתוחכמות מתחילות לנוע בקצב אלקטרוני, לרוץ בכוח־עצמן ולהגביר את התאוצה הלאה והלאה, עד־אין־סוף, כפי שקרה בזמן משבר־הטילים הסובייטים בקובה; כאשר ניצוץ בלתי צפוי קטנטן יכול היה במתח שנוצר אז להדליק שלא־בכוונה מילחמת גוג ומגוג בין ארצות־הברית וברית־המועצות, אז נולד הרעיון הפשוט בדבר קשר־אישי־ישיר בטלפון, בין הבית־הלבן בוושינגטון והקרמלין במוסקבה, שנקרא „הקו החם".

שם סבו והתייצב בגלוי לצד הימאים ב־„מרד־הימאים" המפורסם. אחר־כך עמד במרכזה של פרשה שהפכה סנסציה בין־לאומית, כאשר עזב את נמל ניו־יורק על סיפון ספינתו ללא אישור ושלח מלב־ים תישדורות מוזרות. בעקבות אותה פרשה ירד מהארץ. בשנים האחרונות משמש הד"ר גרץ כחוקר רפואי בבית־החולים קארג'בפירנצה.

● ● ●

מומחה לסילסולי מילים

טענת אנשי ממשלת הליכוד, שהימצאות יהודים בטוחה יריות פגזי־תותח ערביים — אחרי כריתת הסכם שלום — פירושה השמדת ישראל היא עלבון צורב

אדן גרץ כרב־חובל (1952) וכרופא (1978)
„קינאה, זדון, סכסכנות וקנוניות"

שאיפשר לנצל את היחס האנושי הפרטי וההכרה האישית בין הנשיא גיזן קנדי ובין ניקיטה כרושצ'וב על מנת לנטרל את המירוץ המטורף לאבדון ולאיבוד־לדעת במילחמת האטום.

זכה עם ישראל כי נוצרו יחסי־אנוש תקינים ולבביים פרטיים בין עזר שלנו לבין עמיתו המצרי והנשיא המצרי אל־סאדאת במתכונת: „לשון רכה תישבור גרם" ו„מוות וחיים ביד הלשון". במקום איומים, קללות, חירופים, גידופים, זילזולים ועלבונות — הצדדים האויבים נוהגים בנימוס למופת בפגישותיהם פנים־אל־פנים; ולא מפני שאינם יודעים לגבל פיהם, אלא ברוח „וכיתתו חרבותם לאיתים וחניתותיהם למזמרות; לא ישא גוי אל גוי חרב ולא ילמדו עוד מילחמה".

האם יתן עם ישראל כי בגלל קין — מלך הקינאה, הזדון, הסכסכנות והקנוניות של הפוליטיקה — בעל החוזה, אריק שרון, יצטרך עם ישראל לוותר על „הקו החם" הקשר האישי הישיר בעת־משבר חיים ומוות עם השליטים בצבא המצרי? האמנם לא שכחנו וגם לא למדנו שום דבר?

עברו המזהיר הצבאי של האלוף עזר וייצמן ההשם שהוא נושא, הם ערובה נאמנה שעזר לא ימכור את מדינת־ישראל בעבור שרוך־נעלים או ינהג כדרך האיש היפה, חומד הצאן, שיינרמן, המוכר כב־שים לשישליק וקבאב בשוק־העיר. פצעי אהבה נאמנים ופצעיו של שאול, ערובה לי שעזר לא יכניס אותנו ולא יכנס בעצמו לעוד מילחמה. כל עוד הוא מאמין שיש סיכוי ממשי לשלום.

בתפקיד ראש־הממשלה הבא יצטרך עזר לא רק לממש את תיקוות השלום שבליבו, אלא גם לשכנע את חבריו בממשלה, ב־כנסת, בצה"ל ובעם היושב בציון, כי אכן ניתן השלום להגשמה. אם הוא חי באש־ליות חזקה עלי שחבריו בממשלה הבאה עלינו לטובה לא יתנו לו להשלות את הרבים, כפי שעשו גולדה, דיין, רבין ופרס. נדע כולנו בבירור ונודיע ברבים: כל הסכם שינוהל על ידי ראש־ממשלה ישר־אלי על שלום בין מצרים וישראל יהיה כפוף לאישורם של בני־עם־ישראל, קודם בכנסת ולאחר זאת במישאל־עם. אפילו גולדה הבטיחה כך וגרץ כך!!!

אדן גרץ, פירנצה, איטליה

● הד"ר אדן גרץ התפרסם בשנת 1952, כאשר כיהן כרב־חובל באוניה שנשאה את לייישובי ביקעת־הירדן ורמת־הגולן. לפי טענה זו מופקרים כיום יישובים אלה להשמדה, מכיוון שהם נמצאים כיום בטווח תותחי האוייב. לפיכך הגיוני הוא שייישו־בים אלה יפתחו במאבק למען הזות הגבול החדש למרחק רב מהם — ז"א: כיבוש ירדן, סוריה ולבנון. יש להגיה שגם ב־שטחים הכבושים החדשים יוקמו יישובים בקירבת הגבול החדש שיווצר, לכן פירוש דבר שעלינו לכבוש את כל ארצות־ערב השכנות למען הרחקת יישובינו מטווח יריות התותחים הערביים.

לוא היה ממש בעיני הליכוד לטענתם זו, הרי הגיוני היה מצידם להשאיר את השטחים הכבושים ריקים מיישובים יהו־דים עד כריתת חוזה־שלום שיתבסס על הכרה הדדית בזכות קיומה של ישראל ובזכות ההגדרה העצמית של העם ה־פלסטיני. אחד מתנאי הסכם השלום צריך להיות פירוז השטחים הללה תוך פיקוח מירבי. במצב הנוכחי המילחמה ביניינו ובין שכנינו נעשית בלתי נמנעת, והצפי מכך לא רק לייישובי־הגבול אלא לכל עם ישראל — גם במיקרה של „נצחון" — מובן וברור.

רבקה תל, קיבוץ עמיר

רק לפני שבועיים הופיע ראש־ממשלת ישראל בטלוויזיה וכינה את תוכנית ה־שלום של הנשיא סאדאת „מירשם להשמדת ישראל". והנה עתה מוכן לפתע בגין לנסוע לקמפ־דיוויד ולדון שם עם סאדאת, בחסות הנשיא קארטר, ב„מירשם להשמדת ישראל".

מה שמעניין הוא שבגין מגדיר את ה־הכנות לקראת דיונים אלה כ„רציניים". ועל כך כבר אמר מי שאמר: „אם הדברים אינם מתרחשים כפי שהיינו רוצים — צריכים אנו לרצות בהם כפי שהם מת־רחשים."

אזון נדלר, פתח־תיקווה

מר בגין הוא מומחה לסילסולי מילים. הוא מחליק, צובע, מיישר, עושה אבו־עגילה מדופלם בסילסול תמידי ובהחלקה תמידית — לחילופין. הסלון הממשלתי מכיל עוזרים מיומנים. המחירים — בלתי־אפשריים.

השלום הוא כה חזק, כה ממשי וכה נחוץ, עד שאפילו ינסה מר בגין להשמיד

(המשך בעמוד 10)

השבוע צפוייה לך פעי־לות קשה מן הרגיל, וגם בלתי־שיגרתית, ממש כמו בשבוע ש־עבר. יהיה עליך לאסוף את כל כוחותיך, הפי־זיים והנפשיים, כדי לעמוד במשימות שיוטל עליך לבצען. אם תדע להתגבר על חולשות קטנות מאד שלך — תצליח. נסה לאנוס עצמך לא לבזבז כסף.

* * *

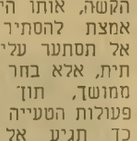
העולם נראה השבוע, יותר מתמיד, כשטוח ולא עגול: כאילו שום דבר לא יכול להשתנות. זוהי טעות. כל מה שחסר לך זה היכרויות חד־שות, או עצתם של ידידים ותיקים אשר זנחת, כי הם הרפת־קנים מדי לטעמך. עיסקה טובה תסתיים במסיבה, בימי שבת או ראשון הבאים. בכלל, הרבה בנו־סיבות עליזות: הן פותחות בפניך דלתות.

* * *

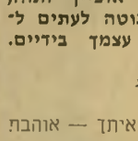
בת־זוגך נמצאת במבוכה נוראה, ואולי אפילו במשבר. ממש מוזר שלא הצלחת ל־הבחין בכך עד כה. כדי לנסות לחלצה ממצבה הקשה, אותו היא מת־אמצת להסתיר ממך, אל תסתער עליה חזי־תית, אלא בחר באיגוף ממושך, תוך ביצוע פעולות הטעייה והסחה; כך תגיע אל היעד בעוצרתה ממש, ויחד תלבנו את המצב. אם לא תפעל למען זוגתך, המשבר עלול לפרוץ החוצה כבר השבוע ביום רביעי או חמישי.

* * *

במישור חיי האהבה שלך, בת גדי, לא יחולו שינויים מרעי־שים. אל תידחי בגסות את מחזרך הנלהב, למרות שאינך חשה כלפיו כל משיכה. תני לזמן לעשות את שלו; או שהרגשתך תשתנה בכל זאת, או שהוא יתייאש ממך. בן גדי, למרות אופייך הנוח, אתה נוטה לעתים ל־התפרצויות פרועות. קח עצמך בידיים.

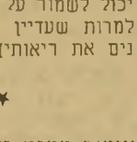
* * *

היא אוהבת אותך — רבה איתך — אוהבת אותך. וזה מה שקובע.

על כן אל תתחשב בסערות קטנות. את, בת דלי פנקי אותו אם הוא מתקצף: זה חלק מן העניין. עסקין: תחזית ורודה. בתנאי שלא תתלהב ולא תעשה דברים נחפזים. ברי־אות: ככה־ככה. אתה יכול לשמור על עצמך. למרות שעדיין קיץ מיספר מזלות עוויי־נים את ריאותיך השבוע. מעט זהירות.

* * *

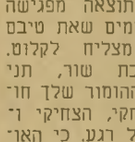

אומנם ממבט ראשון נראה השבוע כשיג־רתי ומשעמם. אך הוא טומן בחובו את תחי־לתן של קבלת הכרעות חשובות, בעיקר בת־חום האישי. מחלה קלה שתפקוד אותך השבוע, בן דגים, תג־רום לך לזעזוע קל, שיחלוף. העיקר הוא לעבוד, הרבה וטוב, ומבלי להתעייף. במי־שור העבודה או העסקים: אל תהסס להתחנף לבוס או לממונים עליך; בסופו של דבר זה רק יועיל לך. בת דגים, שימרי על הופעתך, וליבשי צבע בהיר.

למרות האהדה וההבנה שהאנשים הקרו־בים אליך מגלים כל־פיך, תיאלץ לפתור את הבעייה המציקה לך בכוחות עצמך. נסיונו־תיהם לעזור לך ייכש־לו, ויוסיפו מתח מיו־תר למצב שהוא גרוע בלאו־הכי. הפתעה נ־עימה צפויה לך לק־ראת סוף השבוע, וכן אפשרות לגמול טובה לידיד קרוב. הזהרי מחברה קרובה ביותר, המסתירה את מחשבותיה במעטה של דברי חלקלקות.

* * *

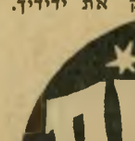

כושר־השיפוט שלך יתערפל השבוע לחלו־טין, כתוצאה מפגישה עם גורמים שאת טיבם אינך מצליח לקלוט. את, בת שור, תני לחוש ההומור שלך חו־פש. צחקי, הצחיקי ו־נצלי כל רגע. כי האו־שר שלך הוא רק זמני, בסופו של דבר. חוץ מזה, צפויות לך השבוע הפתעות בלתי־רגילות ופעילות בלתי־רגילה, שאינה תלויה במין השני. השבוע תשמרי אמונים לאדום.

* * *

עננים סוערים יכסו לקראת סוף השבוע ביום חמישי או שישי את חיי האהבה שלך. אם אתה נשוי — תפרוץ מריבה סוערת בינך לבין אשתך. אם יש לך חברה — תי־פרדו. גם את, בת תאו־מים, לא תלקקי דבש השבוע: את תיפרדי ל־זמן ארוך מאדם ה־קרוב מאד אליך. שתייתך המופרזת תרחיק את ידידיך.

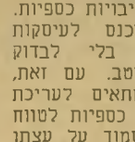

הזהר מאד מלהיכנס להתחייבויות כספיות. אל תיכנס לעיסקות חדשות בלי לבדוק אותן היטב. עם זאת, הזמן מתאים לעריכת תוכניות כספיות לטווח ארוך. סמוך על עצתו ותבונתו של ידיד, ב־עיקר אם נולד במח־צית הראשונה של חו־דש מרס. אתה עשוי לשאוב סיפוק רב מאד מאירוע חברתי שיתרחש בסוף השבוע.

* * *

דווקא ביום בו חשבת שכבר נשבר הכל, ושוב אין מוצא ממצב מסובך — אתה הופך לאדם אחר. הכל נפתר בנקל, חלק, בלי בע־יות. זהו שבוע בו טוב תעשה, אם תרבה ב־קשרים חברתיים, בבי־לויים, ובפגישות עם בני שני המינים. הש־תוף אך היזהר, במיק־צת, על דרכי הנשימה שלך. לביאה, לבשי בגדים בצבע בהיר.

* * *

יהירותך הטבעית, הכרוכה בחוסר־בישחון משווע, תוריד אותך שאולה, אם לא תדעי לרסן את שניהם ול־הוסיף להם מידה אמי־צה של חוש־הומור, שהוא אחת מתכונותיך היפות ביותר. זה לא שהוא לא רוצה אותך: זה שהוא בטוח שאת לא רוצה אותו. אז — קדימה! גלי לו האמת. כוח־ההרתעה של מתנגד חזק עשוי לבלום התקדמותך. היזהר מתרופות לא־מוכרות.

למצוא לכסף את שביל הזהב...

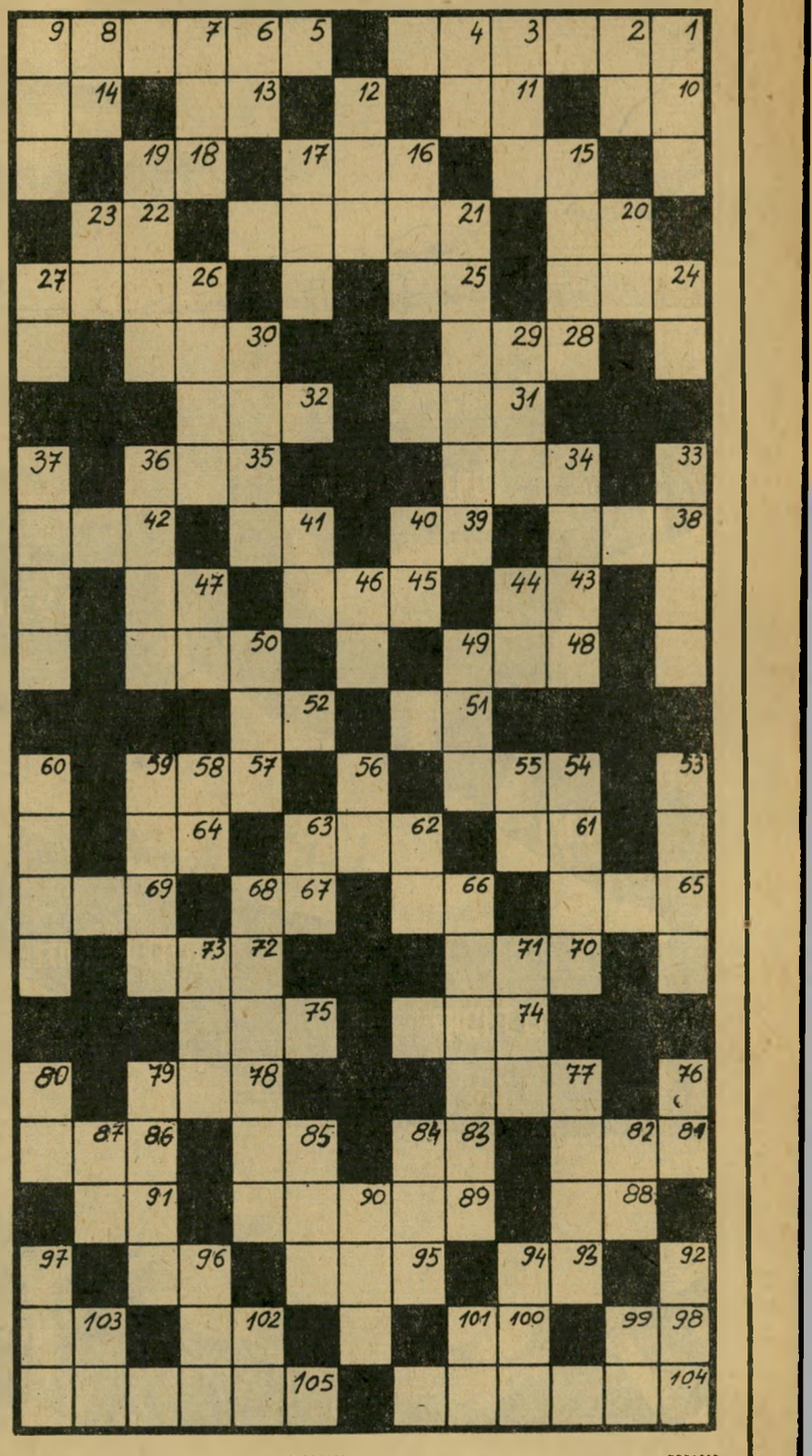
ים של מונחים כלכליים
שפע של הצעות מפתות
תכניות חסכון, רווחי השקעה
מניות קורצות, מניות קורסות...
איך להשקיע את הכסף
מבלי שהוא ישקע?
איך להבטיח את ערך הכסף
כדי שהכסף יקנה לך בטחון בעתיד?

שאל את הדיסקונטאים.
יחד נמצא לכסף את שביל הזהב.
צעד נבון בכיוון הנכון
קופות גמל — להבטיח את העתיד
תכניות חסכון — להשיג את המטרות
ואולי איזו הלוואה לפתור בעיה...

הכנס לסניף, אחד מ-222 הסניפים
של קבוצת בנק דיסקונט.
התייעץ עם הדיסקונטאי שלך.
הוא יענה לך בחיוך
אבל התשובה תהיה רצינית ביותר
— וחשובה לך.

בנק דיסקונט
הצד האנושי של המטבע

תשבץ העולם הזה 2137

מאוזן:

1) תוארי־אצולה אירופי; 5) מין מרגרינה; 10) למענך; 11) חזר; 13) בן־אדם; 14) משה; 15) כינית־ברירה; 16) מגופה; 18) מחצית תוף אפריקאי; 20) אציל מיקראי; 21) כריכה; 22) בת־קול; 24) בואי הלום! 25) להבה; 26) סובייקט; 28) עברו את הנהר; 30) אמיתה; 31) מדוע; 32) נהר בעמק; 34) ארטיסט; 35) יהיה; 38) חלק בגוף; 29) הוויה; 41) תבואה; 42) מיקווה־כים גדול; 43) בבקשה; 45) מעמסה; 47) מילת־תנאי; 48) סופר עיבורי (ש"מ); 50) רמס; 51) אדמה המצויה בנגב; 52) יהיר; 54) תיעשה יפה; 57) חורים מחוברים בחוטים; 61) מאכל אבותינו במידבר; 62) שכווי; 64) כיוון ש־; 65) כר־מירעה; 66) מחודשי השנה העיברית; 67) תפירה; 69) מחסום לפי הכלב; 72) הגלם; 74) החמטכ"ל הקודם (ש"מ); 75) שיר־לכת צבאי; 77) הגון; 78) פרחי־נוי; 81) ממנה גבראה חווה; 83) הגבהה בקלפים; 85) אסקופה; 86) מלחין רומנטי; 88) חסר־וחלילה (ר"ת); 89) מן השבטים; 91) התפגר; 93) קפל בבגד; 95) בלוטה ב־ראש; 96) נוגע; 98) מיכסה הבירית; 100) חי לילי; 102) כעס גדול; 103) שבוב; 104) מין מאכל; 105) עיר לידת חיפה.

מאונך:

1) יורדים; 2) לא קשה; 3) המושיע הנצרני; 4) שוחטת; 6) בילה את הלילה; 7) מקביל לקנה; 8) דגל; 9) אירוסת הגלים; 12) פרק־זמן קצר ביותר; 15) מירצפת; 16) מזל רע; 17) צחות; 19) תמצית; 20) מרגיש; 21) שוביניסט; 23) מן המיפלגות; 24) מזל; 26) טורף לילי; 27) לאן? 29) פסל; 30) שבוי; 33) שפכטל; 34) צהוב; 36) תיסכול עמוק; 37) מסיפרי התורה; 40) כינוי; 41) הגיע; 44) מידת שטח; 46) רוח רעה; 47) מכשף; 49) שדה קצור; 50) מקור מים חיים; 53) אסון גדול; 54) מחודשי השנה העיברית; 55) מטבע יפאני; 56) שים עצמך על כיסא! 58) קוץ; 59) ארגז; 60) פתח גדול; 62) אחורי הגוף; 63) אביון; 66) חברי־כנסת (ש"מ); 68) מן היבשות; 71) טס; 73) מן השבטים; 76) ממהר; 77) מטרה; 79) זהמה; 80) מתגורר; 82) רשוב במיקצת; 84) לבנה; 85) חריץ; 87) צאצאה; 90) סופר אמריקאי (ש"מ); 92) מינעל חורפי; 94) מחוטי האריג; 96) פיזמונאי ישראלי (ש"מ); 97) גילה; 99) בוא הלום! 101) חומת־מים; 102) תוטם; 103) בה דורכים את הענבים.

(המשך מעמוד 8)

ולהאביד, להרוס ולנתץ, לסמרטט ולפלרטט — אפילו שינסה להמית אותו בכל ארבע מיתות בית־דין הוא לא יכול להרגו אותו. את בגין אפשר להחמין. את השלום — אסור.

אברהם שרון, עין־השופט

● ● ●

נרון ובגין

בהשקיפו יום אחד על האריות הטורפים את הנוצרים בסיירקוס מכסימוס קרא לפתע נרון, העריץ הרומאי: „הביטו בי, הביטו בי לשם שינוי!" האריות והנוצרים התבוננו בו בפליאה ושמעו אותו מצהיר: „לא יהיו עוד אשרות יציאה לנוצרים ולא עוד תעודות־כשרות לאריות."

אין פלא שחברי האופוזיציה בסינאט הרומאי סברו שהוא נוטל את התרוממות הלא־נכונות למכאוביו הנכונים. „הוא בריא, בריא ברייא!" העיד הרופא הממשלתי הרשמי.

למעשה ההבדל בין נרון לבגין אינו כה בסיסי כפי שניתן לשער. שני המדינאים זהו מכתב תשובה למכתבה של סעדי טרם, הסטודנטית בת ה־21, שמכתבה „האם בגין בסדר?" התפרסם בעיתונכם (העולם הזה 2134).

סעדי, הנני תלמידה בת 15 ואילו את סטודנטית בת 21. אומנם הפרש גילים זה יכול להסביר את העובדה שהשקפותינו שונות בעניין זה. אך על אף גילי הצעיר אני חייבת להגיב על התרשמותך. לפי דבריך, את „לא מאמינה שיש שקרים בענייני בריאות". לצערי עלי לציין שהצעירת כתמימה ומרחקת מהמציאות. לולא נקבת בגילך הייתי משערת שאת תלמידה בכיתה גמוכה.

הנך תמימה בדעתך על מהימנות אמצעי התיקשורת. לא שאני באה להילחם נגדם אך יחסי המציאות העצובה. צודקת את בטענתך ש„מה שאמרו באמצעי־התיקשורת בעניין בריאותי חייב להיות נכון". הדאי שחייב — אך במדינתנו לא כל דבר שחייב להיות — קיים. התעוררי, סעדי, וחשבי גם על ההצהרות הכוזבות האזהרות של אנשי התיקשורת.

יוכי דדון, ירושלים

מכתב השבוע

על פרפרים ופרפריות

מכתב זה נכתב כתגובה למאמרו של אהרון בכר במוסף ידיעות אחרונות, ב־28 ביולי 1978.

אהר'לה הוא עיתונאי. הוא נורא בוהמיין וחבר של שלמה ארצי. לכן הוא לקח על עצמו את תפקיד הילד הרע בעיתונו המכובד. אבל לפעמים זה לא מצליח לו. השבוע, למשל, הוא ניסה שוב לרדת על הבורגנות הגבוהה שלנו, והצליח להראות לנו עד כמה הוא דומה להם.

המאמר היה על הגברת ציפי, שנורא הצחיקה את כל החבר'ה, מפני שטענה שהצבא לא משחית את הבנות, והיא יודעת זאת מנסיונה. המצחיק הוא, כמובן, שנסיונה כ„מיזרון פלוגתי", מוכיח את ההיפך מטענתה.

מרגיז שאחד שמתיימר להיות מ„שלנו" כותב מאמר בו יוכלו הדתיים להשתמש כהוכחה לטענותיהם. אבל לא זה המרגיז ביותר. גם לא זה שהכותב לא יודע שמי שיצריה חזקים, תשמש כ„מיזרון" גם אם תצהיר על דתיותה ולא תתגייס. המרגיז ביותר הוא, שאיננו כותב כמשקיף על תופעה חברתית־ישראלית של רכלנות מרושעת ואי־כבוד לפרטיותו של אדם, וזאת מתוך ציניות. ידידנו הציני מלקק את השפתיים יחד עם השכנות, החברות ובעליהן ועושה מטעמים מגברת ציפי. ולמה? מכיוון ששכבה עם הרבה גברים, דבר שכולם יודעים, אך מנסה להוכיח שזה לא קורה בצבא.

אולי הגיע הזמן לספר לאדון העיתונאי כמה עובדות על העולם הסובב אותו, והן:

א. עברו חלפו הימים היפים בהם נשים היו נישאות כשהן עדיין בבתוליהן. זה לא קורה יותר.

ב. נשים מתחילות להבין, ברוך השם, שכל שמותר לגבר מותר גם להן. אינני רואה שום סיבה מדוע אשה, שיצריה חזקים, לא תספק אותם כרצונה, מבלי שתהפוך לשיחת השכונה / הפלוגה / החברה.

ג. נשים יודעות עוד דבר: הן לא צריכות לומר „כן!" לכל גבר, גם אם „יצא להן שם". בטוחה אני שגם הגברת ציפי הכניסה למיטתה רק את הגברים שמצאו־חן בעיניה, ואם אלה כולם — „מהקציניים ועד החייל הפשוט ביותר" (תמוהה האבחנה בין אלה) — שייערב לה!

עצוב להיווכח, שגם עיתונאי המייצג קו יותר „ליברלי נאור ופתוח", ניתפס כאחד המייצגים המכוערים ביותר של דרך המחשבה הישראלית, המורכבת ממנטאליות מזרח־אירופית של „צריך לחתן את הבת", ומנטליות מיזרחית של „כבוד המישפחה". משום מה ברור לאי אלה ישראלים, שמה שקורה בבית השכנים הוא עניינם, וביחוד שהמדובר ביחסים אינטימיים שבין גבר לאשה. המעניין הוא שלרוב, אלה שאינם נוקטים בכלל של „חיה ותן לחיות", בעיקר כשמדובר באינטנסיביות יחסי־המין שמקיימת אשה זו או אחרת, הם או אותם גברים שניסו אבל נידחו על־ידה, או נשים מתוסכלות ומשוועממות, שלא ירשו לעצמן לנהוג לפי רצונותיהן וייצריהן בעיקר מחשש „מה יגידו".

וכמובן, לא דיברנו הפעם על כך ש„פרפר" הוא כינוי הערצה לגבר, בעוד „פרפרית" הוא כינוי־גנאי לאשה ועל כך, שמשום מה, מעולם לא שמעתי אומרים על גבר שהוא היה „מיזרון פלוגתי".

דומני שהגיע הזמן להעמיד את הישראלי המכוער שוב ושוב מול הראי ולהסביר לו, שאיכות חיים פירושה לא רק ירק ברחובות, אשפה בפחים ונהיגה פחות פרועה. איכות חיים היא גם להניח לאנשים לבחור את דרכם, בלא לכפות עליהם את הקונפורמיזם המחניק של חברה, שעדיין לא נפטרה מדפוסי מחשבה גטואים, שאינם מאפשרים לאהוב או לא לאהוב אדם בגלל איכותו ולא בגלל תדמיתו החברתית.

העמדה זו מול הראי הוא תפקיד העיתונות. עיתונאי המציב עצמו בצד היפה יותר של החברה הישראלית, חייב לבקר את עצמו ולגלות באילו נקודות נגוע הוא במחלות החברתיות שלנו. ואם אינו יכול לכתוב נגדן, עדיף שיכתוב על דברים אחרים, או שלא יכתוב בכלל.

אסתי דינור, ת"א

אהבו להתלבש על פי האופנה האחרונה: נרון — בכתר של עלי דפנה מסביב לראשו הקרח, ובגין — בכיפה המסורתית. שניהם היו קומיקאים גדולים. נרון העדיף להופיע בפורום רומנטי ובגין בכנסת ו־באולפני הטלוויזיה. שניהם שעממו את קהל מאזיניהם עד דמעות: נרון בשירי האהבה שלו ובגין בזכרונותיו התע"כיים בדבר ההבטחה שהבטיח האל־הכל־יכול ל־אברהם יצחק ויעקב. שניהם שלטו בכאריזמה עצומה: נרון בעזרת פילגשיו ובגין בעזרת משה דיין.

יוסף שריק, תל־אביב

סידרת המאמרים שאתם מפרסמים בגיליונותיכם האחרונים, בנושא „הפאתוס־לוגיה של המנהיגות" היא מאלפת ופוקחת־עיניים. יש בה כדי להאיר באור שונה מהמקובל דמויות מנהיגים נערצים ויודעי־שם, כמו וינסטון צ'רצ'יל ורוזוולט. הבעיה היא שגם במדינה כמו ארצות־הברית, שבה קיים סעיף מפורש בחוקה כיצד יש לנהוג בנשיא שחלה ואינו מסוגל לתפקד, ניתן היה לרמות את כל אנשי הקונגרס. על אחת כמה וכמה ניתן לעשות זאת ב־ישראל, שבה אין כל חוק המאפשר החלת

(המשך בעמוד 14)

"להתכייף" בא לי בסנדלי גלי

ים, חופש, קיץ שובב, אני ו"הגלי שלי"
תמיד ביחד. סנדלי "גלי" האורידים והקלילים
עושים לי כיף בקיץ.
כל החברה יספרו לכם איזה
רומן ארוך יש להם עם גלי, לפני
ש"התלבשנו" על גלי ניסינו הרבה
אחרים אך ת'שמעו לנו... לגלי אין
תחליף.סנדלים שאוהבים את החברה.

ושלא יעבדו עליכם... גלי זה רק עם
סמל הצפרדע!

Gali-גלי®

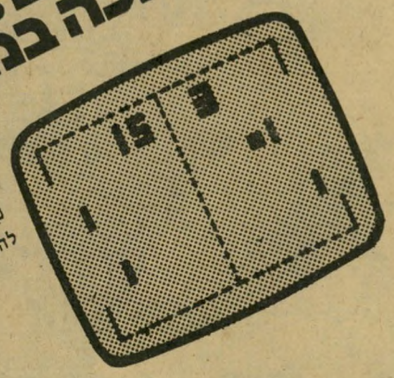
הקיץ בא לי...בסנדלי "גלי"

פרסום מליק | סטודיו M&M | רותם

מיוחד לרוכשים עד 31 באוגוסט 1978

מבצע קיץ!

חינם! כל שלישי הרוכש אחד ממוצרי Metz זוכה במערכת משחקי טלוויזיה.

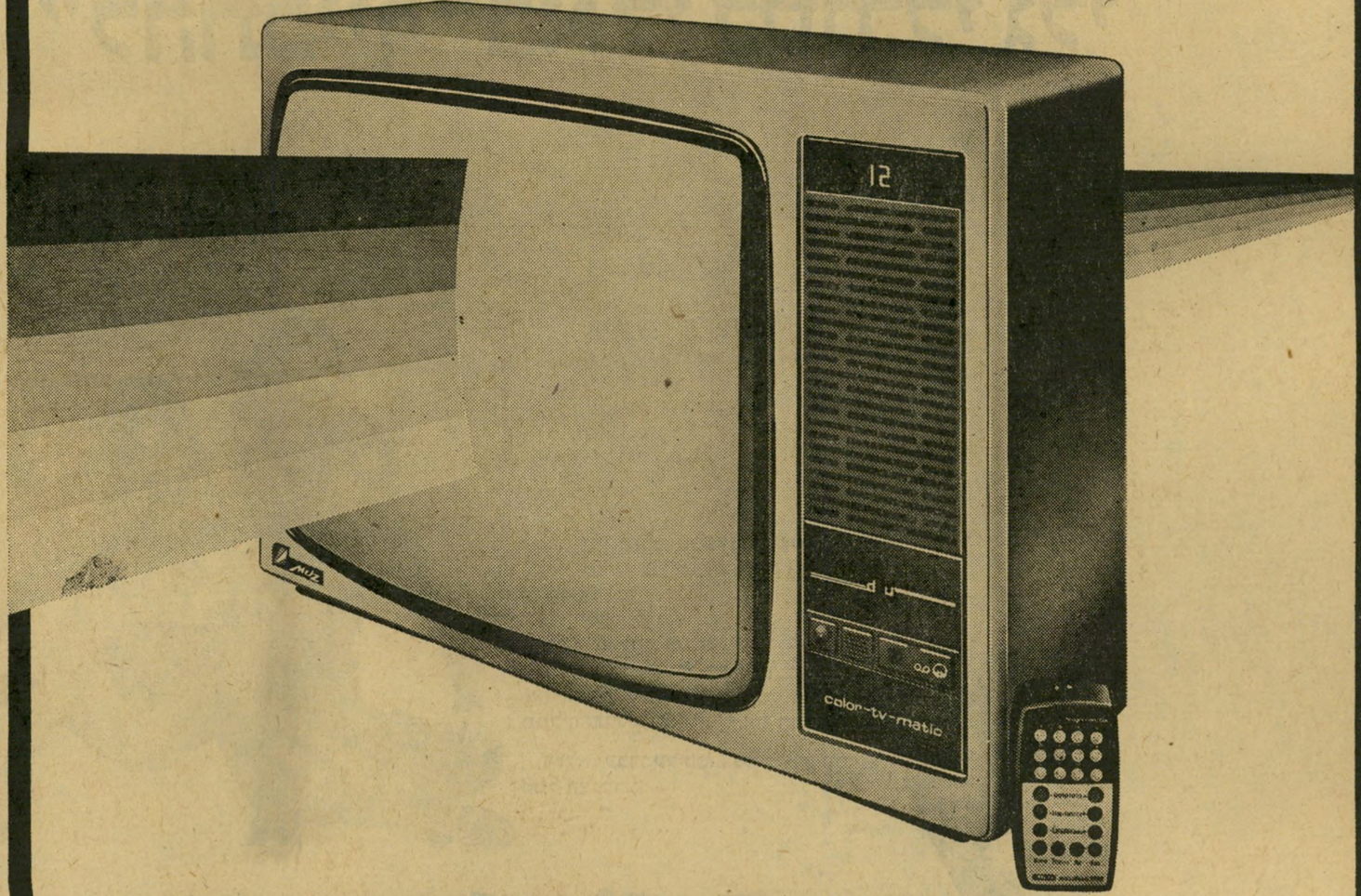

כל שלישי הרוכש אחד ממוצרי האיכות של מץ: טלוויזיות מקפיאונים, מכונות כביסה, תנורי בישול ואפיה, קולטי אדים למטבח ומערכות סטריאו, זכה במערכת משחקי טלוויזיה חינם פרטים – אצל הסוכנים המורשים למוצרי מץ ברחבי הארץ ובבית מץ, רחוב מודיעין 19 רמת־גן – בני־ברק. להוכחת זכאותו לתנאי המבצע, על הקונה בתקופת המבצע, להמציא עותק הקבלה על הקניה, לחב' מץ, רחוב מודיעין 19, בני ברק.

Metz

אמץ את

Metz מץ

מץ-צבע. מימד חדש בטלוויזיה צבעונית

חצי יובל

במסיבה שנערכה השבוע חגגנו חצי יובל שנים ל„שיחת הסאחבק", ולאחר הרמת הכוס המסורתית ניגשה אלי סטודנטית אחת, אדומת־שיער.

— מה שאני לא מבינה — היא אמרה — הוא איך בכלל הכניסו אותך פנימה, לעיתון?

— העורך! — שח לה סאחבק — בזכותו קרה הכל!

אם כי האמת היא, ועכשיו מותר לי לגלות אותה, שזה קרה בזכות סאחבק.

כשסאחבק הגיע לחדרו של העורך, באותו בוקר סתווי, הוא פתח ואמר ב־סיגנונו הצנוע הידוע:

— אדוני העורך, אני מוכן לעשות למענך הכל! לשטוף את האוטו שלך בכל יום שישי. לגזום את הדשא בגינה. לגמור את החשבון עם השכן מלמעלה. ותמורת תשלום שעות־נוספות, אפילו לצאת לטייל מדי יום אחר הצהריים עם שני החתולים הסיאמיים שלך.

העורך קרא לאיש הביטחון של המערכת והורה לו להורות לי את הדרך החוצה.

עם אנשי ביטחון סאחבק מסתדר בקלות, אך העדפתי להמשיך בסיגנון תרבותי.

— אם תזרוק אותי — הסברתי לעורך — האישיות שלי תיפגע!

העורך לא הבין על מה אני מבלבל, ואז נאלצתי לגלות לו את הסוד.

— סאחבק משמש שליח ושם־סיפרותי לאישיות מפורסמת, אחת הדמויות המרכזיות במדינה, החפצה לפרסם את הגיגיה הסאטירו־קומיים בעיתון, אך בעי־לום שם.

העורך ביקש מאיש הביטחון לצאת.

סאחבק הנמיך את קולו והבהיר לעורך כי האישיות שלי מוכנה, תמורת נקום טוב בעיתון, להעניק לו, בלי להתחשב בדיעותיו הפוליטיות, ידיעות בלעדיות בכל נושא שיזמין.

העורך לא נלהב להצעתי.

— סקופים — הוא אמר — לא חסרים לנו.

השתררה שתיקה. אני חשבתי כבר לצאת ולהציע לאישיותי לנסות את מזלה בעיתון אחר, אך העורך רמז לי להתקרב אליו.

— יש לי חלום אחד ישן — הוא לחש באוזני.

— אמור לי מהו חלומך — שח סאחבק — ונראה מה נוכל לעשות.

— הייתי רוצה — אמר העורך — שמיפעלי יונצח בדרך כלשהי, כדי שגם הדו־רות הבאים ידעו על תרומתי בשדה העיתונות העיברית.

— אין בעיות! — אמר סאחבק — אנחנו משיגים לך את הפינה הצפונית של כיכר־אתרים. שם, על רקע גלי הים המתנפצים, ינשא לעד פסל הברונזה של העורך, רכוב על מכונת כתיבה קרבית.

העורך שאל מתי אוכל לתת לו תשובה סופית. הבטחתי להתקשר ונפרדנו בלחיצת ידיים.

באותו הערב, במקום אסור לציון, פגשתי את האישיות החשובה שלי והצגתי בפניה את בקשת העורך. אישיותי היססה.

— רק זה חסר לנו — לחשה האישיות — שיגלו את הקשר ביני לבין סאחבק!

— אין לך שום סיבה לדאוג — שח סאחבק לאישיות המפורסמת שלו — הציבור בארץ יהיה בוגר מספיק כדי להכיר בתרומתו של העורך, כפי שהיא תבוא לידי ביטוי בכתוב על האנדרטה: „האיש שגילה את סאחבק".

נתח את לבך במו ידיך

אופנת „עשה במו ידיך" תפסה אותי מהרגע הראשון. גם עושה, גם חוסך, גם נהנה — והכל במו ידיך!

את ההנאה הרבה ביותר סאחבק מפיק מהקשבה לתוכניות הראדיו השונות, בהן מייעצים למאזינים המטלפנים כיצד לפתור את בעיותיהם במו ידיהם.

בתוכנית האחרונה, למשל, של הסידרה „הרפא במו ידיך", לימד אותנו המומ־חה, דוקטור ברני, כיצד לאחות שברים בעזרת שני קרשים, גבס לבן, מעט מלט וקמצוץ חצץ. הוא הבטיח כי מי שיאזין בקביעות ל„הרפא במו ידיך" יוכל לרפא עצמו מכל מחלה.

— ראוי להזכיר — אמר ד"ר ברני — כי המשתמשים בשיטתנו אינם נזקקים לציוד מיוחד ויקר, אלא עושים שימוש במכשירים הנמצאים בכל בית. שיטה זו זולה יותר, מהירה יותר, ובעיקר — בטוחה יותר! אתה מכיר היטב את הרופא שלך.

מנחה התוכנית הקריא הפעם את מיכתבו של מר הוכמן מירושלים, שבו הוא כתב: „לאחרונה אני סובל מהתקפי־לב חוזרים ונישנים, הנובעים מסתימות בשס־תום הימני של הלב. אני מאזין קבוע לתוכניתכם „הרפא במו ידיך" ותמהני אם תוכלו לעזור לי במיקרה זה."

— נשמח לעזור למר הוכמן — אמר דוקטור ברני — אנו מקווים שאתה מאזין לנו ברגע זה. אם כן, סדר לפניך את כלי הבית המצויים ברשותך, והיכון לניתוח לב פתוח במו ידיך. טול את פותחן הקופסות...

— סליחה — הפריע המנחה — האם אין פותחים בהרדמה?

— כמובן — אמר דוקטור ברני — אני הנחתי כי המאזין כבר נרדם. אם לא, אנא, טול מחט תפירה דקה וארוכה, והרדם עצמך באקונפוקטורה, שיטת הדיקור הסינית עליה עמדנו בשיחות הקודמות. לאחר ההרדמה פתח את הלב בעזרת ה־פותחן ושני מזלגות קטנים לעוגות או דגים. שליפת הלב החוצה מתבצעת ממש באותה שיטה המוכרת למאזינינו שסבלו בעבר מכאב בשיני־החלב שלהם.

— אתה מתכוון לשיטת החוט והדלת? — שאל המנחה.

— בוודאי — אמר הדוקטור — עתה, לאחר שהוצאת את הלב, אנא, אחוז בו ביד ימין והחלף פקונג־ראש בתנועת סיבוב ביד שמאל. החזר את הלב למקומו וסגור בתפר כפול.

— אדוני הדוקטור — אמר המנחה — האם אין כל סכנה בשיטה זו של ניתוח לב פתוח במו ידיך?

— אם חש הפציינט־המנתח חולשה — השיב הדוקטור — או אם יתעוררו סיבוכים קלים, המאזין מוזמן לכתוב אלינו.

— ואנו נשיב לו — סיים המנחה — בתוכניתנו הבאה, בסידרה „הרפא במו ידיך", בה נעסוק בפאתולוגיה העצמית — „נתח את גופתך במו ידיך".

דברי חכמים

יצחק בן־אהרון נואם, ירוחם משל יושב

מכתבים

(המשך מעמוד 10)

ראש־ממשלה מלבד הצבעת אי־אימון של חברי־הכנסת. אפילו יסתבר שבגין הוא חולה־אנוש ואינו מסוגל לעמוד על רגליו — שלא לדבר על אי־יכולת חשיבה ראציונאלית — עדיין תפעל אצלנו המיש־מעת הקואלציונית.

משה מירב, תל־אביב

אם המתלה של מנחם בגין היא נאמנות ללא סייג לעקרונותיו, אני מעדיף מנהיג „חולה" כמוהו על מנהיגים „בריאים" ה־מוכנים לוותר על ביטחונה של מדינת־ישראל תמורת תכסיסי הונאה והטעייה.

חיים פישלר, תל־אביב

● ● ●

הגירוש שלא היה

קראתי את הסיפור בגליון העולם הזה (2134), תחת הכותרת „ניצול השואה תקף את הלוחם בנאצים", ובין היתר נכתב שם שהיה לי ויכוח עם ח"כ אברהם מלמד וסולקתי, כביכול, מהכנסת.

הרשו נא לי להביא בפני קוראי עיתונכם את סיפור המיקרה כפי שקרה, ללא הו־כפות והשמטות.

הנני מבקר באופן קבוע בכנסת זה יותר מ־20 שנה, משנת 1957, כאיש־ציבור ה־מייצג אלפי ניצולי־שואה ומעולם לא סולקתי מהכנסת וגם הפעם לא. והסיפור הוא כדלקמן: נודע לנו ששר־החוץ ה־גרמני, מר גנשר, עומד לבקר בישר־אל בחודש יוני. פניתי שבועיים מ־ראש למישרד־החוץ בירושלים ולשגרי־רות הגרמנית בתל־אביב, על מנת ל־בקש פגישה של משלחתנו עם שר־החוץ הגרמני ועל מנת להגיש לו עצומה ולשכנעו שיש צורך לדחות את חוק ההתיישנות בגרמניה נגד רוצחים נאציים לעוד 20 שנה (והנימוקים הם רבים).

פרידמן

ביום הרביעי, 28.6.78, ביקר אמנם שר־החוץ הגרמני בכנסת, בין השעות 4.30—6.00 ומשלחתנו עמדה להתקבל לשיחה עימו ל־משך רבע שעה, לאחר פגישתו עם חברי־הכנסת מהאגודה לידידות ישראל—גרמניה, שאמורה היתה להמשך 45 דקות. יום קדם בקרתי בכנסת ואספתי חתימות של חברי־כנסת על עצומה, שעמדנו להגיש לשר גנשר. למחרת המשכתי באיסוף החתימות שהגיעו עד מעל ל־20 חתימות של ח"כים. ליד שולחנו של ח"כ ד"ר ורהפטיג ישב ח"כ אברהם מלמד והתעקש לא לחתום. שאלתיו מדוע דווקא הוא, ניצול שואה מגיטו קובנה, אינו מוכן לחתום, ואף ד"ר ורהפטיג ניסה לשכנעו לחתום, אך מר מלמד יצא בכעס ואמר שלמיקצועניים ה־מתעסקים בעניינים אלה אינו חותם. פרצתי בכעס ואמרתי לו: „תתבייש לך לדבר אלי בצורה כזו. אני מתמסר לעבודה זו כבר 33 שנה וב־15 השנים הראשונות, מ־שנת 1945 ועד 1960, לא הרווחתי אף פרוטה מעבודה זו, ומה הרע בכך, שאיש כמוני עוסק במחקר על השואה ועל פושעים נאציים? האם אתה, כחבר־כנסת, לא מתפרנס מפעילות ציבורית?" ח"כ שולמית אלוני ואחרים ניסו להרגיעני, אך אף אחד לא סילק אותי ממזנון הכנסת ולא ברור לי מניין הגיעה אליכם ידיעה זו.

שר־החוץ, מר גנשר, הגיע לכנסת עם פמלייתו ביום הרביעי בשעה 4.30, ונכנס לשיחה עם יו"ר הכנסת, שנמשכה כחצי שעה, ולאחר מכן נכנס לשיחה באחד מאולמות הכנסת עם משלחת של חברי־הכנסת. בשעה 5.30 יצא ח"כ ד"ר בנימין הלוי והציע לי ולמשלחתי לוותר על ה־פגישה עם שר־החוץ, והח"כים מידידות ישראל—גרמניה ימסרו לו את העצומה שלנו ויביאו בפניו גם את הנושא של דחיית חוק ההתיישנות בגרמניה. לכך לא הסכמנו וביקשנו לאפשר לנו לקיים את הפגישה עימו במשך רבע שעה, כפי שהובטח לנו על־ידי מישרד־החוץ והשגי־רירות הגרמנית. ח"כ ד"ר הלוי נכנס חזרה לאולם הישיבות ואחריו יצא ח"כ מלמד, הסתכל עלינו ופנה לדבר עם סדרני־הכנסת. ייתכן שהוא נתן הוראה

(המשך בעמוד 18)

Capitol

קפיטול-סיגריה עם אופי למעשן הרציני

עשירה, מלאה, מספקת.
למעשן הרציני המחפש את מלוא הטעם. עשויה מסוגי טבק מעולים ביותר שנבחרו בקפדנות לסיגריה זו.
בקופסת אדום־זהב־כחול. 20 סיגריות — 8.- ל"י בלבד.

Capitol

דובק מייצרת סיגריות איכות למעלה מ־40 שנה.

קפיטול-סיגריה עם אופי למעשן הרציני

C5

פרסום דיר יעקבסון

אתה אינך צופה במישחק. המישחק הוא על חייך!

מחנה דויד

נ **תרו פחות** משלושה שבועות לפגישה הגורלית בקאמפ־דיוויד, מחנה־הנופש הנשיאותי הקרוי על שמו של דויד אייזנהאור.

הישראלי המצוי עוקב אחרי התכונה לקראתה בהתעניינות מרותקת. זה מותח כמו פרשת־השבוע בסידרה האהובים, ויכול להתחרות בפרקי בארטה או הבולשת חר־קרת.

מה זומם קארטר? האם יצליח בגין להי־שיג משהו מבלי לתת כלום? איך ייצא סאדאת מן המבוך שאליו נקלע?

זה מעניין. זה מרתק.

דור שלם של ישראלים גדל על ברכי ספורט־הצפייה. צופים במישחק־כדורגל מן המושב ביציע או מול אקרן הטלוויזיה, מתרגשים עד כדי היסטריה, צועקים עד כדי צרידות. אל־אל־ישראל! השופט בן־זונה!

נדמה שהפכנו צופים מרותקים גם במישחק על חיינו שלנו עצמ־נו. יתגוששו להם בגין־סאדאת, ישרוק לו השופט קארטר, יכדרר לו דיין, ירוץ לו וייצמן עם הכדור, יקפוץ לו השוער המצרי.

זה מותח. זה משגע. הבה נצעק „היהד" ו„בוז", „קדימה" ו„הביתה", נפצח גרעי־נים בעצבנות, נקפוץ ממקומנו בשעת ה־צורך. ואחר־כך נלך הביתה, או נסובב את כפתור המכשיר.

אחרי הכל, זהו מישחק. רק מישחק. בסך־הכל בועטים בכדור.

אלא שהכדור הוא, במיקרה זה, עם ישראל.

והמישחק הוא בחיינו.

ואם לא נקפוץ עכשיו אל תוך המישחק ונקח את גורלנו בידינו, נמצא כי מישהו הפסיד את חיינו במישחק.

■ ■ ■

ה **פגישה במחנה־דויד** היא ההז־דמנות האחרונה, לפני שתאבד סו־פית התיקווה הגדולה שהודלקה על־ידי אנוואר אל־סאדאת בירושלים.

„ההזדמנות האחרונה" — זהו מושג שחוק. הירבו מדי להשתמש בו, לצורך ושלא לצורך.

אלא שבמיקרה זה — זוהי ההגי־דרה הנכונה, המדוייקת לגמרי.

כאשר הופיע סיירוס ואנס בשבוע ש־עבר במרחב, כבר היתה יוזמת אל־סאדאת במצב של גסיסה. מי שאוזנו היתה כרוייה, יכול היה לשמוע את חירחורי־המוות. מצ־ריים כבר החלה לזוז, אט־אט בכיוון ה־הפוך. צבאה החל מתכונן לפעולה, וה־דיפלומטיה שלה החלה מתמרנת לקראת יעדים חדשים.

ואנס בא בשליחות של הצלה. מעטים האמינו כי יצליח להאריך את חיי היוז־מה בהנשמה מלאכותית. הוא עשה זאת בעזרת זריקה מאסיבית: ההזמנה למחנה־דויד.

זוהי זריקה חד־פעמית, המקפי־צה את הגוף החולה. אם לא תביא לריפוי, תגרום למוות.

■ ■ ■

כ **בר דיבור רבות** על ההימור הכביר הכרוך בפגישה זו.

המילה „הימור" אף היא נשחקה כבר מרוב שימוש. וגם היא נכונה ומדוייקת במיקרה זה.

כן, זהו הימור כביר.

ולא רק מפני שכישלון הוועידה ינחית מכת־מוות על יוקרתו של הנשיא ג'ימי קארטר. גורלו האישי של מר קארטר אי־נו צריך להטריד אותנו יתר על המידה.

אלא מפני שכישלון כזה של ה־פגישה מוכרח לסתום את הגו־לל על יוזמת־השלום של מצריים.

עד כה, במשך שמונה חודשים ארוכים, יכול היה הנשיא אל־סאדאת להעמיד פנים כאילו נותרה תיקווה כלשהי ליוזמתו. ל־יודעי־דבר היה ברור כי היוזמה נחנקה באיבה עוד בפגישת איסמאעיליה, כאשר נסתבר סופית כי מנחם בגין אינו חולם על החזרת שעל־אדמה אחד של הגדה ה־מערבית ורצועת־עזה לריבונות ערבית.

אל־סאדאת המשיך לקוות. הוא קיווה שיחולו שינויים בישראל עצמה. הוא קי־ווה כי האמריקאים יכפו על ממשלת־בגין מדיניות אחרת. אולם התיקווה דעכה ו־הלכה, והיא עמדה לכבות כליל.

אם יתברר לעולם כי גם בפגישה ה־דרמאתית במחנה־דויד לא זזה ממשלת־בגין מעמדתה, לא יהיה עוד מנוס לאל־סאדאת. הוא ייאלץ להסיק את המסקנות.

והמסקנות — איומות.

המילחמה תהיה בלתי־נמנעת, ולא חשוב אם תפרוץ באוקטובר 1978 או כעבור שלוש שנים. האופציה הצבאית אינה ה־יחידה, ואולי אף לא העיקרית. העיקר הוא שיחול אז שינוי מהפכני בעולם הערבי כולו, שלמשך שנים רבות לא יעז בו איש לדבר שוב על שלום. שמצריים תשתלב במערכת כל־ערבית נגד ישראל, שיתחיל מחדש התהליך הנורא של ספירה־לאחור לקראת עימות טוטאלי.

הסיכמה המרחפת מעל לפגישה במחנה־דויד היא, כשיא חפש־טות: או — או.

■ ■ ■

ה **צעותיו של** אנוואר אל־סאדאת ל־הסדר־שלום ידועות, אף כי לא פור־סמו רשמית.

מבחינה ערבית, הוא הגיע אל קצה גבול היכולת של המתינות.

עיקרן: החזרת הריבונות של הגדה ו־הרצועה לערבים; הישארות בסיסים של צה"ל בשטחים אלה למשך זמן רב; מסי־רת הביטחון־הפנימי בהם לידי משטרה ערבית־ישראלית מעורבת; הנפת דגל ערבי על שטח סמלי בירושלים המיזר־חית; אי־הקמתה של מדינה פלסטינית עצמאית; ערובות בינלאומיות לביטחונה של ישראל ככל העולה על הדעת; מצב מלא ורשמי של שלום בין ישראל ושכ־נותיה.

רק פתי יאמין כי איזה מנהיג ערבי שהוא יוכל להרחיק לכת יותר. יש הסבו־רים כי הצעות אלה כבר הרחיקו לכת מדי, אף מבחינת האינטרס של השלום. האם ייכון שלום בטוח, אם יווכחו הפלס־טינים לדעת כי העצמאות הלאומית נש־ללת מהם לצמיתות? אך בזאת דוצים מם־שלת־בגין והמערך כאחד, ונשיא מצריים בא לקראתם, בניגוד להשקפתו.

במהלך המשא־ומתן אפשר להתווכח על פרט זה או אחר. אך לגבי העיקרים ברור שישראל לא תוכל לקוות, בדורנו, להצעת־שלום נדיבה יותר. שום מנהיג ערבי לא יוכל להסתכן מעבר לזה.

אם תתמוטט יוזמת אל־סאדאת, יהפכו הצעות אלה חיש־מהר לחי־

אל־סאדאת ובגין: נותרו פחות משלושה שבועות!

זום, שלא יהיה עוד בתחום ה־השגה.

שעת־הכושר ההיסטורית תעלם כלא־היתה, הגלים השחורים של מצב מילחמ־תי חדש יגאו ויציפו את המרחב כולו.

אחרי הכישלון בספטמבר יבוא סיום הסכסוך־הביניים באוקטובר, וכולנו נתגלגל במירדוך ההידרדרות בקצב גובר והולך.

ז ה ו ההימור. אין חמור ממנו.

■ ■ ■

מ **ה שיקרה** במחנה־דויד ייקבע בימים המעטים שנותרו עד אז.

זה ייקבע ב י ש ר א ל.

נשיא מצריים הגיע אל הגבול. אם יע־בור אותו, עלול הפער שבינו ובין העולם הערבי להתרחב עד שיהפוך לתהום שאוב לא תהיה ניתנת לגישור.

נשיא ארצות־הברית משתתף בהימור, אך קופתו ריקה. מנחם בגין יודע זאת, וגם אנוואר אל־סאדאת מתחיל להכיר ב־כך. לנשיא אין כוח. הוא חלש. אין הוא מסוגל להתמודד עם הקונגרס, שבו יש עדיין לישראל עמדת־טור מבוצרת. הוא יכול לנסות להשפיע על בגין. אך אין הוא יכול לכפות עליו דבר — עד אחרי ה־מילחמה הבאה.

הכך תלוי, עד כן, בעמדתה של ממשלת־ישראל.

היא לא זזה מעמדתה מאז החלה ה־יוזמה. מילבד הקישוטים הקוסמטיים של „תוכנית השלום" של בגין ההתהכמויות של דיין, לא השתנה אצלה מאומה. היא נשארה עם שלושת הלאווים הגדולים של חרטום הישראלית: לאו מוחלט לריבונות ערבית בגדה וברצועה, לאו מוחלט לכל צורה של הגדרה עצמית פלסטינית, לאו מוחלט לנסיגה אל קירבת הגבולות ה־קודמים.

אם יופיע מנחם בגין במחנה־דויד בכוויית שושת השרים ו־שלושת הלאווים, ייקבר שם ה־שלום.

■ ■ ■

ה **אם נשאיר** את ההכרעה בידי איש אחד, מנחם בגין, שכבר הוכיח די והותר כי אינו רוצה או אינו מסוגל לש־נות את עמדותיו ההיסטוריות, גם מול פני הסיכוי המהפכני להגשמת חלום ה־דור?

האם נשאיר אותה בידי שלושה־ערבעה שרים, עורכי־דיעציו, התלויים ברצונו?

האם נשאיר אותה בידי 19 היהודים השובים, המהווים את ממשלת־ישראל, רו־בם אנשים ממוצעים מאד, וחלקם כסילים גמורים?

האם כך ייחתך גורלו של עם־ישראל בדורנו?

■ ■ ■

נ **תרו פחות** משלושה שבועות כדי לחולל את השינוי הדרוש, החיוני, ה־הכרחי.

האם נמשיך לשחק בימים מעטים אלה מישחקים נוסח „בגין חולה — לא חולה", „בגין מתפקד כראוי — אינו מתפקד כר־אוי"? האם נוסיף להשתעשע ברכילויות על אפסים בעלי תוארים של שרים? האם נמשיך בהפגנות מנומסות של ילדים־טו־בים־ירושלים, מבלי לדרוך על הדשא?

האם יש קשר כלשהו בין הדי־בורים והמעשים והמחדלים של עם־ישראל בשעה זו, ובין ממדי ההכרעה המונומנטלית העומדת לפנינו?

■ ■ ■

פ **חות משישה שבועות.** הזמן שוב אינו נמדד בימים של לוח, אלא בשעות, בדקות, בשניות של שעון.

בזמן שנותר, חייב עם־ישראל — באמ־צעות אותו חלק ממנו, שעיניו פקוחות ומהשבתו צלולה — להתהיר בצורה חד־משמעית שהוא לא יסבול עמדה, המקרי־בה את חזון הדור על המיזבח הבלתי־קדוש של מיסטיקה לאומנית ותפיסות מ־ימי מתושלח.

בזמן שנותר, חייב עם־ישראל להפעיל על ממשלתו את כל הלחי־צים האדירים אשר עם המוקרטי יכול וחייב להפעילם, כאשר נוצר פער מסוכן בין תוחלתו ובין עמ־דות ממשלתו.

לעם דמוקרטי יש קול. את הקול הזה יש להשמיע עתה, בלשון חד־משמעית, שתהדהד ברחבי הארץ והעולם כולו:

כן, אנחנו רוצים בשלום, ואנחנו מוכנים לשלם את מחירו!

כן, העותו ההיסטורית של אנוואר אל־סאדאת ראויה להיענות בהעזה היסטורית שלנו!

כן, אנו מואסים בשילטון שלנו על עם אחר, שאינו רוצה בנו, וששינאתו אליני הולכת וגוברת מיום ליום!

כן, אנחנו רוצים להסתלק מן השטחים שכבשנו במילחמה שלא רצינו בה, ולהס־תפק בסידורי־הביטחון שיבטיחו את שלו־מנו במיקרה הגרוע ביותר.

כן, אנחנו רוצים לצאת מחומות הגטו המזויין, ולהשתלב בחיי המרחב שבו־כנת מולדתנו, כדי לבנות יחד עם שכנינו מציאות חדשה של צדק וישגשוג לכל!

כן, אנחנו מוכנים להסתכן למען השלום, כשם שאנו מוכנים להס־תכן, כעת כורחנו, במילחמה!

■ ■ ■

ב **ארצות־הברית** דובר פעם על „הרוח של מחנה־דויד", כאשר נפגשו שם מנהיגי ארצות־הברית ובריתהמועצות.

אם תנקוט מישלחת ישראל בי־עמדות אלה, ידובר על „הרוח של מחנה־דויד" מחדש.

אם לא, יקרה אסון.

לאנשים הנכונים!

777 הברנדי הלאומי שהוא בינלאומי.

כרמל מזרחי
מיקבי ראשון לציון וזכרון יעקב

הכנסיה עומדת לבחור בשני אפיפיורים:

אחד אשכנזי ואחד ספרדי

■ כששמע שר־הדתות **אהרון אבו־חצירא** על מות האפיפיור, שאל את יועץ־ציו כיצד בוחרים באפיפיור חדש. אחרי שהוסבר לו, אמר: „נו, טוב, הכנסייה פטורה לפחות מן הצורך לבחור אפיפיור ספרדי ואפיפיור אשכנזי."

■ ישיבת לישכת מיפלגת־העבודה, שדנה בבחירת מועמדי המערך לראשות עיריית באר־שבע, התארכה עד לשעה שתיים לפנות בוקר. לפתע קם ממקומו ח"כ **אבא אבן** ואמר: „אם אנחנו כבר נמצאים פה בשעה כזו של הלילה, אז אולי נבחר בהזדמנות זו גם את יורשו של האפיפיור."

■ סגן ראש־הממשלה **ייגאל ידין** ידוע כחובב מושבע של כבוד וגינונים. עם צאת הכנסת לפגרה ידעו סדרני־הכנסת לספר כי ידין נוהג להיכנס אל אולם־המליאה בשעת־ההצבעות, כשידו מורמת בראש קבוע למעלה. לא אחת, מספרים הסדרנים, קרה שמנהיג הדת"ש הצביע בעיקבות נוהג זה בניגוד להחלטת סיעתו. כאשר תמכה סיעת ד"ש בהצעתה של ח"כ **חייקה גרוסמן**, בעניין אי־גיוס הבנות הדתיות לצה"ל, נכנס ייגאל ידין לאולם המליאה, כהרגלו, כשידו מונפת אל על, וכך הצביע נגד החלטת סיעתו. ח"כ **דויד גוזומב** („דודיק") לא התעצל, קם ממקומו והיכה על ידו של המנהיג, כדי שיורידה.

■ בחדרו של סגן ראש־הממשלה מחזיק ידין את תמונת עצמו, כשהוא מעשן מקטרת.

■ בניגוד לסגני־ראש־הממשלה קודמים, החליט ידין שאם עליו למלא את מקום ראש־הממשלה, צריכים לעשות זאת אך ורק בלישכתו ועל כסאו. הוא הביא עימו ללישכת ראש־הממשלה בירושלים את מזכירתו האישית, שחזרה מחופשה בחו"ל, ואת עוזרו האישי, **אוד גונדר**. למזכירה לא היה היכן לשבת, שכן מזכירתו של ראש־הממשלה, **יונה קלימור־ביץ**, לא יצאה לחופשה. כך נוצר מצב לא־נעים, שהוליד מתיחות בין שתי המזכירות ויועצו של השר.

■ לפני נסיעתו של שר־האוצר, **שימחה ארליך**, לשהות בת חודש ימים בדרום־אמריקה, התקיים דיון בישיבת הממשלה על הנסיעה הצפויה. אחד המתנגדים הראשיים לנסיעתו של ארליך היה שר־התעשייה **יגאל הורביץ**. ארליך לא שכח לו זאת. עם נסיעתו לחו"ל מינה, שלא כמקובל, את שר הבינוי **גדעון פת** כממלא־מקומו. בדרך כלל נהוג ששר־התעשייה הוא שממלא את מקום שר־האוצר בעת העדרו של זה מהארץ.

■ כשנשאל שר־האוצר לפני נסיעתו מדוע הוא מגיש תקציב־ביניים השיב: „ממשלת־ביניים מגישה תקציב ביניים."

■ בדיון על הקיצוץ בתקציב־המדינה, שהתקיים בוועדת הכספים לפני יציאת הכנסת לפגרה, נשאל ח"כ **פסח גרופר** אם יצליח לדעתו מישרד־האוצר לקצץ שלושה מיליארד לירות מתקציב המדינה. השיב גרופר: „מי שרוצה לקצץ שלושה מיליארד מדבר שטויות. ביגללו יוסיפו שלושה מיליארד לתקציב."

יצחק נבון נשיא המדינה, היה אורח־הכבוד בהצגת־הבכורה של להקת „עינבל". בעת ההפסקה שתה ואכל במיזנון, בחברתה של מנהלת־הלהקה, שרה לוי־תנאי. כשראה את צלם „העולם הזה" מכוון אליו את מצלמתו, אמר לו: „עשה לי טובה, יש לכם נטייה מיוחדת לצלם אותי כשפי מלא. אנא אל תצלם!" בעת היציאה מהאולם נתקע עקבה של אופירה במעקה המידרכה. לאחר שהשתחררה, פנה אליה הנשיא: „הכניסי שוב את העקבים לחריצים, כדי שהצלם ינציח את המעמד."

■ סגן שר־האוצר, **יחזקאל פדומין**, פירסם הכחשה לידיעה כאילו אמר שהבנק למלאכה הפסיד בשנה האחרונה סכום של 20 מיליון לירות. הידיעה התבססה על סיפור ש"ח **חיים קאופמן** הפיץ, כי פלומין אמר כאילו הפסיד הבנק סכום זה. העיתונאי **צבי טימור**, יו"ר תא הכתבים הכלכליים בירושלים ניגש אל ח"כ קאופמן ושאל אותו: „איך אתה מוסר הודעות לא־אמיתיות מישיבת ועדת־הכספים?" השיב לו קאופמן: „רציתי לעזור לבעלי־המלאכה לקנות את הבנק בזול!"

■ מנכ"ל מישרד־התעשייה, **עמוס מר־חיים**, נשאל מדוע נתנו לחברה מסויימת בארץ הטבות חורגות לבניית מיפעל באחת מערי־הפיתוח. הוא התגונן ואמר: „זה לא אני, זה סגן־השר **יצחק פרץ**, הממונה על עיירות הפיתוח. ידי לא היו במעל."

■ לאחרונה מצטרף אל ח"כ **חיים בר־לב**, בשעה שהוא מבלה ברכיבה על סוסים, ילד פעלתן בן ארבע. זהו **שי**, בנה של **זוהר**, בתו הבכירה של בר־לב, הרוכב ביחד עם סבו על הסוס. הבטיח הסב לנכדו, שלקראת יום־הולדתו ירכוש עבורו סייח.

■ הכתב המדיני של גלי צה"ל, **יוסי** („הג'ינג'י של בגין") **לאור** מסיים את שירותו הצבאי. למרות הצלחתו הבלתי־רגילה בתפקידו החליט לפרוש ממיקצוע העיתונות וללמוד פיסיקה ומחשבים באוניברסיטה.

■ ליצני גלי צה"ל טוענים כי התוכנית הפופולארית ביותר בתחנה הצבאית היא התוכנית המשודרת מדי ערב בתשע: מבט, תוכנית־החדשות הטלוויזיונית, המועברת בשידור ישיר מהתחנה הצבאית. הוגה הרעיון של העברת שידור מבט הוא **צביקה שפירא**, מפקדה החדש של התחנה הצבאית. הוא סיפר על הרעיון למנהל מחלקת־החדשות של הטלוויזיה, **חיים יבין**, ולמנהל הטלוויזיה, **ארנון צורקרמן**, שקנו אותו. אחד שהתנגד לו בתחילה היה מנכ"ל רשות־השידור, **יצחק ליבני**, שטען שאם הרדיו מסוגל להעביר את החדשות של הטלוויזיה, אין זה לזכותה של הטלוויזיה דווקא, שהיא, מטבע, חוותית.

■ השופט העליון **חיים כהן** על עמיתו, שופט בית־המישפט המחוזי בתל־אביב, **בנימין כהן**, הידוע בניסוחיו המבריקים (ושאינו קרוב־מישפחה): „כישרון סיפרותי מתבזבז על סיפורי־אונס."

■ האמרגן הוותיק **משה ואלין**, בן ה־72, עסוק עתה בכתיבת הביוגרפיה שלו, שבה יגלה פרטים מעניינים על אנשים מוכרים בעולם הבידור, שניקרו בדרכו בתחילת הקאריירה שלהם. ואלין היה זה שגילה את הזמרת התימנית הראשונה בארץ, **שרה־אסנת חלוי**, שהיתה גם אשתו הראשונה. אחר־כך גילה את הזמרות התימניות **אסתר גמליאלית** ו**ברכה צפירה** (אמו של **אריאל זילבר**).

הוא היה הראשון שהעלה לבמה את הזמרת **חנה אהרוני**, והיה מנהלה האמנותי במשך 10 שנים. ואלין היה רוצה לעשות סרט מסיפורו, ואת הבימוי לתת לבנו־יחידו, **דני ואלין**, אחד מבמאי הטלוויזיה הלימודית. דני עסוק עתה בבימוי כמה מתוכניות המאגזין של הטלוויזיה הלימודית, זהו זה.

■ יום לפני הצגת־הבכורה של המחזה סופמישחק בקריית־גת, שמעלה התיאטרון החיפאי, שבר השחקן **איציק ויינגרטן**, המגלם את התפקיד הראשי במחזה, את רגלו. במאית ההצגה, **נורה צ'יזלינג**, פנתה בהיסטריה אל מנהל־התיאטרון, **עוזי קיטלר**, וסיפרה לו על התקלה. קוטלר, שהחל את הקאריירה שלו בתיאטרון כשחקן, לא התעצל, למד תוך 24 שעות את תפקידו של ויינגרטן וקפץ לבמה.

■ במישפט הפלילי שהתנהל השבוע נגד הדוגמנית **שוקי חנני** נחקרה העדה **איזבלה מנדוזה** במשך ארבע שעות רצופות על־ידי התובע, עורך־דין **שלמה ורטהיים**. לאחר מכן, כשהחלה החקירה הנגדית הארוכה על־ידי פרקליטה של שולי, עורך־הדין **צבי יידסקי**, קם התובע ופנה אל השופט, **יעקב קדמי**: „העדה עייפה. אולי יאפשר לה אדוני להעיד בישיבה הבאה?" עורך־דין לידסקי העיר: „גם הסנגור עייף!" על כך ענה השופט: „התובע היה מבקש ממך גם כן — שב!"

■ „ההצגה חייבת להימשך," זאת למד על בשרו שחקן הבריגדה **יהודה אפרוני**. באותו יום, שבו חזר מברלין, מהסרטת הקוסס מלובלין, נפטר אביו. אחרי שלושה ימים בילבד כבר הופיע אפרוני בהצגת הבימה חלום ליל קיץ.

■ השחקנית **אפרת** (מיכאל שלי) **לביא**, הלומדת בניו־יורק בבית־ספר למישחק, נמצאת בארץ בחופשת־מולדת. כרגע היא מעיינת בשני תסריטים שהוצעו לה, ואם אחד מהם יכבוש את לבה היא תאריך את חופשתה כאן.

■ בפתיחת הגלריה־לאמנות סיאם, המייבאת פסלים עתיקים מתאילנד, שהתקיימה השבוע, השתתפו שחקנים רבים, ביניהם **יעקב'ה בן־סירא, גדעון זינגר ומוטי בהר־רב**. בעלי הגלריה הם השחנית **אורה בר־אור** ואחיו הצעיר של מוטי, **שרגא בהר־רב**.

■ למצב בלתי־נעים נקלע העיתונאי **יוסף** („טומי") **לפיד**, העורך את תוכנית הרדיו לכל הדיעות. לפיד צריך היה לראיין בתוכניתו את העיתונאי **סמי גרינשפן**, שמשום מה לא הגיע להקלטת התוכנית החיה במועד. לפיד לא איבד את עשתונותיו. הוא נזכר כי ראה את המראיין **יעקב** („יענקל'ה") **אגמון** באולפן סמוך, כשהוא מקליט את תוכניתו שאלות אישיות. הוא שלף אותו מתוך האולפן וניהל איתו ויכוח מעל גלי האתר על פוליטיזציה של אמצעי־התיקשורת כשלפיד מייצג את הימין ואגמון את השמאל.

■ מה אומרת **צ'צ'ה חקק** על נסיעתו של **גאזי**, בעלה, עם מישלחת השלום

אנשים

של רק"ח למוסקווה, קובה ו־ברלין? „הוא נסע עם בטן קאפיטליסטית לארץ סוציא־ליסטית."

■ הזמרות **יפה ירקוני** ו**שושנה דמארי** נחשבו ב־עבר יריבות. כיום אין היריבות שורה בין השתיים, ויפה

רובֶרטה פלאק

הזמרת הכושית הנודעת, הגיעה לישראל כאורחת „הפסטיבל ה־ישראלי". יחד עם רוברטה הגיעה מזכירתה האישית ושומרת־הראש שלה, המתמרת לגובה של 1.88 מטר. זוהי אלווינה ברידג'ס השומרת על מישמעת־עבודה ומישטר־שינה קפדני של הזמרת שלה. פלאק סיפרה כי פגשה את חזמר פול סיימון במעלית הבית המשותף שבו הם מתגוררים, וסיפרה לו כי היא נוסעת להופיע בישראל. סיימון אמר לה, לדבריה, כי ציוד הקול של הופעתו בישראל חיה הגרוע ביותר שהשתמש בו להופעות בימי חייו. לעומת זאת, הופעתו בישראל היתה הופעתו הטובה ביותר מאז תחילת הקאריירה שלו.

יצחק ליבני

מנכ"ל רשות־השידור, נו־הג באחרונה, כרבים מ־אנשי הבוהימה, להגיע ביום חשישי אחר־הצהריים לקפה „כסית" בתל־אביב, כשעל זרועו תלוי בנו בן השנה וחצי, ומאחוריו אשתו, עורכת־הדין אתי. עד לפני זמן קצר נהג ליבני להגיע ל„כסית" בגפו.

יעקב אחימאיר

עורך ומגיש „מבט", הביא אתו לאולפני ההסרטה בהרצליה, שם הוקלטה התוכנית „תשע בריבוע", את שני ילדיו. הילדים התאכזבו כאשר הסתבר להם כי הכוכבים של התוכנית יהיו אביהם ועובדים אחרים מהטלוויזיה, שהם מכירים מחבית.

אף הציעה לשושנה להופיע במו־עדונה שביפו. השיבה לה דמא־רי, הנחשבת בעיני רבים כמל־כת הזמר העיברי: „במה שאני אעבוד שם, בספונז'ה?"

■ השחקן **ראובן ברי־יותם** טוען כי בשפת־הים של תל־אביב „שוחים בין השי־טין". כלומר: בין shit ל־shit.

■ אגב, לאותה תופעה קוראים עכשיו בצה"ל חרצ"ף — כלומר, צואה הצפה על פני המים.

■ אך הביטוי החדש ביותר בצה"ל הוא הגדרה של אופי: חזל"ם (על משקל זחל"ם). אלה הם ראשי־התיבות של „חרא זה לא מילה".

■ איך מגיע בחור אמרי־קאי, שהוא גם הכתב החדש של רדיו סי־בי־אס בישראל, לשם העברי המקורי כמו **דן רביב**? למי שמפשפש במו־צאו, נכונה הפתעה. דן הוא בן של זוג ישראלים יורדים, שעזבו את הארץ לאחר מיל־חמת־העצמאות המתגוררים מ־אז באמריקה. זו גם הסיבה שדן רביב דובר עברית שו־טפת.

■ קשר נוסף של דן ל־ישראל הוא **אורי גרוס**, אמן הפיאות, המופיע לאחרונה גם בסרט ישראלים מצחיקים. דן הוא בן אחי־אשתו של אורי. אורי עצמו גאה מאד בעובדה שבתו **ארנית**, בת ה־21, נמ־צאת כעת באמריקה ולומדת באוניברסיטה שם.

■ מזל טוב מגיע ל**עמום סחה**, אחיין של **בזסתנאי** („בוסי") **סחה**, שנרצח ב־אילת לפני כשנה. אשתו ה־אנגליה ילדה לו בן, והשם שנבחר לקטן הוא, כמובן, **בזסתנאי**.

■ במצב בלתי נעים עמד לפני חודש מי שהיה עוזרו של שר־המישפטים, **יחיאל גוטמן** („חי־ליק"). במדור זה הו־פיע סיפור כאילו אמר גוטמן, אשר עדיין לא היה ידוע שה־יועץ המישפטי החדש הוא ה־פרופסור **יצחק זמיר**, ששר־המישפטים **שמואל תמיר** יבחר לו יועץ מישפטי כזה שהוא יוכל לכפות עליו את מרותו ולעקוף על ידי זה את כוונת ראש־הממשלה מנחם בגין לעקוף את תמיר. לאחר הפיר־סום התברר כי גוטמן כלל לא אמר דברים אלה וכי בעקבות הפירסום כועסים עליו שני אנ־שים: תמיר, עימו מסיים גוט־מן השבוע לעבוד, והיועץ ה־מישפטי החדש, שהוא ידיד אישי קרוב של גוטמן.

דפנה כנר

לשעבר ווב, אשתו היפהפיה של קריין־הטלוויזיה הפופולרי דן כנר, נמצאת בחודש השמיני להריונה, ועתידה ללדת את ילדה הראשון בבית־החולים „מישגב לדך" בירושלים. דפנה, דיילת „אל על", בת לאם ישראלית ולאב אנגלי, הפסיקה את עבודתה בעיקבות הריונה, והיא מרבה להתלוות לבעלה. השבוע התלוותה אליו לתוכנית שבה השתתפו כוכבי־הטלוויזיה. דפנה עמדה על הבמה וביקשה לרדת ממנה, אך לא הצליחה מפאת מישקלה הכבד (מימין). קריין הטלוויזיה אריה אורגד הוכיח ג'נטלמניות מושלמת, ומיהר להתנדב לעזרתה. אחרי שביקש את רשות בעלה, הוריד אותה מעל הבמה, כשהוא נושא אותה על כתפיו.

מכתבים

(המשך מעמוד 14)

לסדרני־הכנסת לסלק אותנו, אך אנו התחלטנו להשאר עד הסוף. לפני השעה 6.00 יצאה המשלחת מהאולם ואז פנה אלי נציג הטלוויזיה הישראלית, אלימלך רם, והציע לי שבקצרה אומר למר גנשר את דברי. נגשתי למר גנשר, עצרתיו וברוגז אמרתי לו בגרמנית שלחעתנו יש לדחות את חוק ההתיישנות בגרמניה נגד רוצחים נאציים, כי אין לעם הגרמני, או לממשלת גרמניה, הזכות לתת תוקף לחוק ההתיישנות, היות ומיליוני אנשים נרצחו על־ידי הנאצים ב־18 ארצות אירופה וביניהם אמי ומיליון אמהות יהודיות, וזאת איננו יכולים לשכוח. בהזדמנות זו מסרתי לו את העצומה שלנו. מר גנשר ענה לי שהוא מבין את עמדתי וימסור את העצומה לממשלתו בבון, ובזה נסתיימה הפרשה בכנסת. באותו ערב, דומני בחדשות של שעה 9.00, הוקרנה הופעתי לפני שר־החוץ גנשר. לכן אין שחר לידיעה שסולקתי מהכנסת.

טוביה פרידמן,
ראש המכון לדוקומנטציה לחקר פעולות הפושעים הנאציים, חיפה

● ● ●

קישורים מצחיקים

מהתלותיו השבועיות של מר דן עומר, דומות להפליא להרפעותיו של ראש־הממשלה בכנסת: באלו אף באלו גובר האבסורד על ההגיון. די להזכיר את הידענות המופלגת, שבה הוא מתקן מגבהה את „נהר התמזה" של כתב הטלוויזיה לנהר הייבון, כשמדובר במחזה שעלילתו מתרחשת בצרפת (אגב, שקספיר כתב ותציג את מחזותיו על גדות התמזה דווקא, גם אם בילדותו השיט סירות על האייבון); או את כובד הראש הגרוטסקי שבו הוא מקשר את כמוב בעיניכם של פיטר ג'יימס עם „הוגה התיאטרון הפולני (מה זה?) יאן קוט", קישור המצחיק במידה שווה את אהבתו, ורי־ביו של פיטר ג'יימס.

עוז

אבל כשהוא משחבב את שמי לפילטון, מסתבר שאין הוא רק כבד־ראש אלא גם כבד־אוזן: בשידור הרדיו הנזכר אמרתי ש„זו הפעם הראשונה, כמיטב ידיעתי, שהתיאטרון המקצועי בארץ הולך לפארק". המלה „נוף" לא נזכרה בדברי (הניסוח ה„מצוטט" בפילטון שאוב מסגנונו העברי של הכותב, לא משלי). כיוון שכל התיזה של מר עומר מבוססת על הניסוח המסורס של דברי, ממילא היא מופרכת מאליה. עבודתיה של ידידתי, שולמית בת דורי (חברתי לעבודה באוניברסיטת תל־אביב עד לפרישתה), ידועות לי היטב, ואין המישפט, כפי שנאמר ב־שידור, חל עליהן, כמובן. כיוון שבוררותי המרגיזה שאובה אך ורק מן הציטוט המסורס של מר עומר, יהיה עליו לבקש אותה במקום אחר. בהצלחה!

אברהם עוז,
התיאטרון הקאמרי, תל־אביב

● **דן עומר מעיר:** חבל שמר עוז אינו משרבט את כישרונותיו ההומוריסטיים בכתיבה לתיאטרון לשמו. בדיקה בסרטיית החדשות של רשות־השידור היתה מלמדת אותו שלא לשרבב את המילה „מקצועי" באורח כה לא מקצועי למכתבו המלבב.

● ● ●

מוויט־נאם לדרום־לבנון

חזיתי השבוע בסרט הנפלא השיבה הביתה, המספר על מה שעשתה המילחמה בוייט־נאם לחיילים האמריקאים שלחמו בה, ולא יכולתי להשתחרר מהמחשבה: האם ניתן היה להפיק, אך אפילו להקרין, סרט מעין זה — שיספר מה עשה הכיבוש לחיילי ישראל — אצלנו?

מאחר שאין כל סיכוי שאי־פעם יתירו להקרין בארץ סרט מעין זה, העוסק בבעייה המרכזית של צעירים רבים בארץ, אני מציע לכל מי שיילך לחזות בסרט זה שישכח שמדובר בו על חיילים אמריקאים במילחמת וייט־נאם ויחשוב על חיילים ישראליים במילחמת דרום־לבנון. אני בטוח שהאפקט יהיה חזק הרבה יותר.

גדעון טפלר, חיפה

אופנה זרוקה
לו ולה - מבחר "משגע" של חולצות - סיניות. הודיות ואירופאיות. נעלי בד מקסימים. מכנסי סבא. אוברולים. חצאי אוברולים וג'ינסים - קצרים וארוכים - במבחר צבעים ו"שמות" - F.US, LOIS, LEVI'S, SASSON, WRANGLER, LEE

הכיף־בו מציע לך שפע של הצעות כיף - מיוחדות במינן.

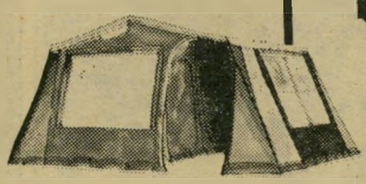
אופנה לגבר
לגבר המקפיד בלבושו גם בשעות הפנאי שלו - ז'קטים ובלייזרים בגזרה נפלאה, חולצות ומכנסיים אופנתיות - HOM, CAGI, LACOSTE MACKINTOSH

לבית ולגינה
ריהוט גן ומרפסת מאיטליה ושפע שמשיות נפלאות - בשלל צבעים ודוגמאות - מאיטליה, ספרד וגרמניה.

ציוד קמפינג
מבחר מושלם של ציוד לקמפינג החל מצידנית וכלה ב"וילה מתקפלת" תוצרת גרמניה.

הכיף־בו - כל מה שעושה את שעות הפנאי שלך לשעות כיף!

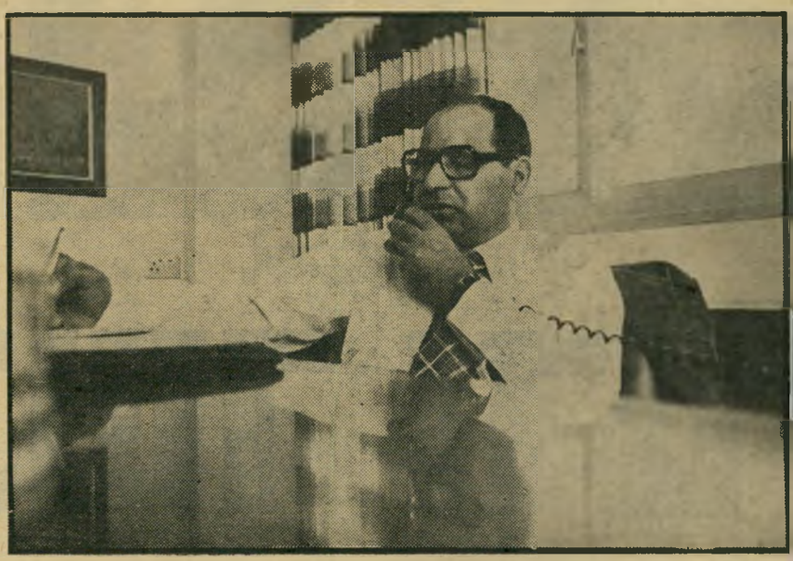
ADMARK

אחרי רכטמן ופלאטו - האם נחקר עוד ח"כ?

האם תוסר החסינות?

קבין הפניין עדני
חריגות במיליונים?

סגן ראש־העיר ח"כ רובין
אין תגובה

ב צד כמה שיאים אחרים, אין ספק שהכנסת התשיעית תרשום לעצמה גם שיא במיספר החקירות הפליליות נגד חבריה.

תחילה היה זה חבר־הכנסת שמואל פלאטו־שרון, שנגדו מתנהלים הליכים פליליים בשני מישורים שונים — האחד בעניין בקשת־ההסגרה מטעם שילטונות־החוק של צרפת, והשני בעניין חקירת חשדות לעבירות פליליות בעת מסע ה־בחירות.

אחריו בא ח"כ הליכוד שמואל רכטמן, שחסינותו הוסרה, והוא עומד לדין פלילי באשמת שוחד. כעת הוזכר שמו של ח"כ נוסף: נציג המפד"ל בן־ציון רובין.

שני צהרונים טרחו לפרסם ידיעות בול־טות, שלפיהן מתנהלת, כנראה, חקירה פלילית נגד רובין, שהוא גם סגן ראש־עיריית נתניה. בשתי הידיעות הובאה גם תגובתו של ח"כ רובין על העניין: הכח־שה מוחלטת. רובין טען שהחקירה, אם אכן היא מתקיימת, מתייחסת לפרשיות שאירעו בנתניה לפני שניבחר לעירייה. מיפלגתו של רובין אף הזדרזה להתייצב מאחוריו ולפרסם גילוי־דעת מטעם מפכ"ל המישטרה, שאישר, כביכול, את טענתו של רובין, שאין מתנהלת נגדו כל חקירה פלילית. דובר מישטרת ישראל הכחיש באוזני כתב העולם הזה, שגילוי־דעת כזה ניתן על־ידי המפכ"ל ואישר שהחקירה אכן מתנהלת.

אלא שהאמת היא שונה, ו„הסקופ" של שני הצהרונים לא היה כלל סקופ. עוד באפריל 1977, ערב הבחירות לכנסת, פור־סם במדור תשקיף של העולם הזה (2069), שהמישטרה חיקרת חשדות פליליים נגד רובין. חבריו במפד"ל ידעו על חקירה זו.

מסיבה זו הסתייג מנהיג הי־מפד"ק, הד"ר יוסף בורג, מהצעתו של סגן ראש־עיריית נתניה במקום העשירי ברשימת המפד"ל לכנסת. אלא שהתנגדותו של בורג לא היתה נחרצת ורוזנן נבחר לכנסת. החקירה הפלילית נגדו, ונגד פקי־דים בכירים אחרים בעיריית נתני־יה, המשיכה להתנהל, אם כי בי־עצלתיים.

חקירת המישטרה נפתחה בעיקבות תלו־נתו של אזרח נתנייתי בשם דוב אלדד.

התלונה המפורטת, שנוסחה בידי עורך־דין, כללה עשרה חשדות נגד ראשי עי־ריית נתניה ועובדים בכירים במחלקת מהנדס־העירייה, והיא נמסרה ב־24 באפ־ריל בשנה שעברה למפקד המישטרה ב־עיר. העתקים מאותה תלונה נשלחו למפ־כ"ל המישטרה, ליועץ המישפטי לממשלה ולמישרד הפנים.

איש עם אקדח ורימון

ז מן קצר לאחר מכן פתחה המחלקה ל־חקירות הונאה (מנ"ה) של המטה הארי־צי, בראשותו של ניצב־מישנה בנימין זיגל, בבדיקת התלונה. ניהול החקירה הוטל על המפקח גרשון בלהרון, שהתנסה לפני כן בחקירת תלונות „עירוניות" (בין היתר נגד ראש עיריית רמת־גן ד"ר ישראל פלד, העולם הזה 2134).

הסיבות שהביאו את המתלונן אלדד להגיש את התלונה, כרוכות בסיכסוך ישן שלו עם עיריית נתניה. סיכסוך זה גם העלה אותו, באוקטובר 1974, לכותרות העיתונים, כאשר פרץ לליישכתו של ראש־העירייה באקדח וברימון שלוף־ניצרה, דרש להזעיק למקום את העיתונאי נתן דונביץ.

העיתונאי הוזעק, ראש־העיר שוחרר, הפרשה פורכמה בהבלטה בעיתונים, ואל־דד נעצר והועמד לדין על נישיאת נשק, השמעת איומים והסחיטה באיומים. חרץ מזה נשלח להסתכלות בבית־החולים לחר־לי־נפש בבאר־יעקב, שם נקבע שהוא אדם נורמלי לחלוטין.

הסיכסוך בין אלדד לעיריית נתניה נסב על פרשת בנייה, שהחלה בשנת 1972, עוד בימי כהונתו של עובד בן־עמי כראש־העירייה. אלדד קיבל ברירשה מיגרש בן שלושה דונמים במרכז נתניה. שניים וחצי דונם מאותו מיגרש הוא מכר לקבלן ה־נתנייתי מנחם עדני, בעל חברת־הבנייה אלמירד, על חצי הדונם הנותר, שעליו גם בנוי ביתו, החל אלדד לבנות בית דו־רות להשכרה.

לאחר שתוכניתו של אלדד אושרה ב־מחלקת מהנדס־העיר, והוא התחיל בבנייה, החלו מגיעים אליו בסיטונות צווי־הפס־קת־בנייה. בכל פעם נמצאה עילה אחרת על־ידי מחלקת מהנדס־העיר, כדי להפס־יק את בנייתו. אך לתדהמתו נמשכה בניית הבניין של שכנו, הקבלן עדני, כסידרה, ללא כל הטרדות מצד מחלקת מהנדס ה־עיר, למרות חריגות־בנייה בולטות שביצע הקבלן.

זמן קצר לאחר מכן התברר לי־אלדד, בדרך עקיפה, שעל קומת־המרתף של ביתו הוצא צו־הריסה והשטח יועד למיגרשי־חנייה עבור הבניין רב־הקומות של עדני.

צו ההריסה הוצא מאחורי גבו של אל־דד, והוסתר ממנו במשך שנה תמימה.

בינתיים שבתה מלאכת הבנייה בבניין של אלדד, לאחר שבניית השלד כבר הוש־למה, והנזק הכספי הלך והצטבר. פניותיו למחלקת מהנדס־העירייה נתקלו בחומה ביורוקראטית בלתי־עבירה. אלדד החל חושד שנעשתה עיסקה בלתי־כשרה בין הקבלן לבין גורמים בעירייה. אך לא היו לו הוכחות לכך. הוא הגיש צו נגד הע־רייה בבית־משפט, אך יום לאחר מכן כבר הוציאה נגדו העירייה צו הפסקת בנייה נוסף.

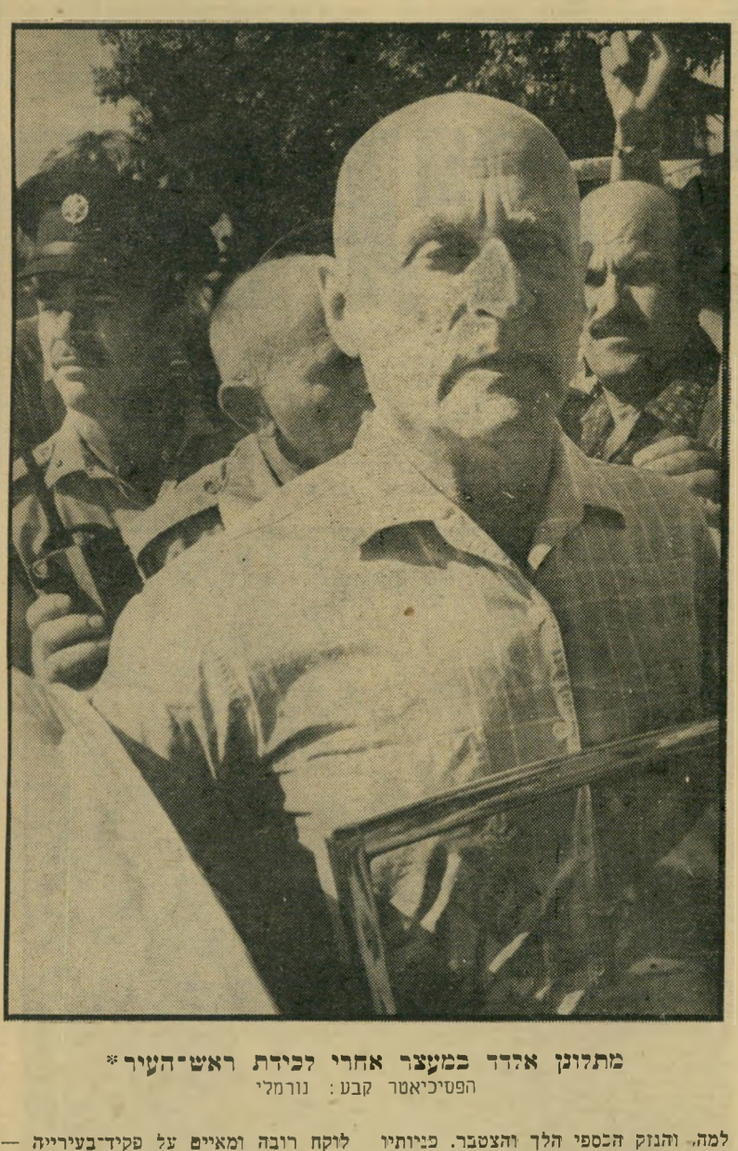
מבקר־המדינה, שניסה לבדוק את המת־רחש במקום, נתקל ביחס של זילזול מצד ראש־העירייה, ואנשיו לא זכו בשיתוף־פעולה.

אלדד ניסה לפנות לנציגי העיתונות, אך ללא הצלחה. ידיד־עיתונאי הסביר לו בפשטות: „אם פקיד בעיריה נהג שלא כשורה — זה לא סיפור. אך אם מישהו לוקח רובה ומאיים על פקיד־בעירייה — זה סיפור."

ספק אם העיתונאי התכוון לדבריו בר־צינות, אך דוב אלדד היה נחוש בהחל־טתו. הוא לקח אקדח ישן, שהיה ברשותו מימי ההגנה, הצטייד ברימון ונכנס למיש־רדו של ראש העיר. על כך נעצר והו־עמד לדין.

פסק־דינו ניתן בידי השופט המחוזי מכס צ'רנובילסקי, במרס 1975. בהכרעת־הדין אמנם הרשיע השופט התל־אביבי הוותיק (שפרש בינתיים לגימלאות) את אלדד, אך פסק־דינו היה כתב־אשמה חריף נגד עיריית נתניה וראשיה.

(המשך בעמוד 32)

מתלונן אלדד במעצר אחרי לכידת ראש־העיר*
הפטיכיאטר קבע: נורמלי

* בשנת 1974.

מוסוליני בשיאו: 1928
מי שמזהה עגבת —

המשך הסידרה על השפעת בריאותם הלקויה של ראשי־מדינות על גורל העולם:

הדיקטטורים לא היו אנושיים, אבל גם הם היו בני־אדם

רק הדור הצעיר יותר יוכל, אולי, להתבונן בריחוק־מה בדיקטטורים ש־שלטו באירופה — ובכותרות העיתונים — במהלך ההפוגה הקצרה שבין שתי מיל־חמות־העולם. צעירים שיתעניינו בכך יוכ־לו אפילו לראות את הדיקטטורים בפרס־פקטיווה אולם, כחברי קבוצת־גיל הנוטה אל ההווה והעתיד יותר מאשר אל העבר, הם יראו אותם כדמויות נעדרות חיים ואמינות, כפסלים במוזיאון־שעווה.

המבוגרים יותר, אלה שחיו וסבלו ב־בקדחתנות, תחת המישטרים הישנים הקימו מישטרים אחרים, שגם הם היו אוטו־קראטיים ובלתי־מייצגים במידה זו או אחרת. שנים ארוכות של מסורת, תקדימים, הרגלים ושיעור מסויים של סדר ויציבות פגו כלא־היו. מישמעת הדת, הנאמנות ה־מופשטת למלכים ולנסיכים, וחוקי המיש־פחה והחברה, שנרכשו בעמל כה רב, נקרעו לגזרים. פשיטת־רגל ואינפלציה ב־ארצות מסויימות הרסו את המעמדות הבי־נוניים, שיכלו לספק יציבות חברתית ו־מינהלית למישטרים החדשים.

נפתחה הדרך לפני הגואמים המטורפים ומחוללי־המהומות, להלהיב את ההמונים — האדישים בדרך־כלל — בתחושות תר־עומת רשינאה. ומה שהיה חמור עוד יותר לגבי השלום העולמי: לטעת בהם רעיונות לאומניים של תחייה צבאית ונקמה. רק „אירופה של הדיקטטורים", לא יוכלו, לרוע המזל, לחשוב עליהם באובייקטיוויות או ב־אדישות, גם אם יתאמצו ככל יכולתם.

בשנת 1919 איבדו המנוצחים באירופה את קיסרויותיהם רשושלותיהם, ומפת אי־רופה שורטטה מחדש. המדינאים, פקידי השילטון, הדמוגראפים והפרופסורים עמלו

כמאל אתאתורכ
להט לאומני או התקף של כאבים?

רודנים בשר ודם

„אירופה של הדיקטטורים", לא יוכלו, לרוע המזל, לחשוב עליהם באובייקטיוויות או ב־אדישות, גם אם יתאמצו ככל יכולתם.

בשנת 1919 איבדו המנוצחים באירופה את קיסרויותיהם רשושלותיהם, ומפת אי־רופה שורטטה מחדש. המדינאים, פקידי השילטון, הדמוגראפים והפרופסורים עמלו לעיתים נדירות, אם בכלל, יכול לקרות ש־דמות בלתי־נורמלית תשפיע השפעה עמו־קה או ממושכת על חברה מתורבתת, יצי־בה ומתוחכמת. אפילו אדם בלתי־נורמלי יכול רק להיראות, על־פני השטח, כמי ששולט באוכלוסיה שאינה בריאה בנפשה. סביר יותר להניח, שחברה מתנוונת תו־ציא מתוכה רשימה קצרה של מנהיגים בעלי כוחות היפנוטיים, אלוהיים־לכאורה, המסוגלים לסחוף את חסידיהם.

אולם, על הקרקע להיות מוכנה לקראת הזריעה: אוכלוסיה מופרעת עלולה לב־חור להיות מיוצגת על־ידי מנהיג ש־לעולם לא היה מתקבל על הדעת כחבר בממשלה קונוונציונאלית.

רגליים עשויות זכוכית

אי־יציבותה של הקיסרות העיתו־מאנית בתחילת המאה, סיפק שדה־פעולה רחב לנטייתיו המרדניות של התור־כי הצעיר מוסטאפה, שנולד בסלוניקי ב־1881. החינוך הצבאי שקיבל באקדמיה הצבאית לא מנע בעדו להצטרף לקבוצה מהפכנית, אך לבסוף הוא טיהר את שמו על־ידי הצטיינות בקרב — נגד האיטלקים בטריפולי, ונגד הבריטים בגאליפולי ב־1915. תחת שיפקח על פירוק־הנשק ושיח־רור חיילי הצבאות התורכים ב־1919, הוא הקים ממשלה בדלנית ונבחר כנשיא בית־המחוקקים התורכי החדש ב־1920. מילח־מותיו ביוונים הוכתרו בהצלחה, תודות לעובדה שמפקד־הצבא היווני היה חולה־נפש, שסירב לקום ממיטתו בטענה שרג־ליו עשויות זכוכית, ואם יעמוד עליהן — תישברנה.

לא רק בבריטניה מזכים התהילה הה־עושר את בעליהם בשמות חדשים וב־תארים חדשים. אחרי ניצחונו בדרדנלים, הפך מוסטאפה „מוסטאפה כמאל פאשה", והתואר „גאזי" צורף לשמו כאשר הביס את היוונים. לבסוף, אחרי 1934, אימץ לו את הכינוי אתאתורכ, שפירושו „אבי ה־תורכים", ושינה את שמו הפרטי.

אלא שכמאל אתאתורכ, שהיה אכזרי ו־עריץ לא פחות מדיקטטורים אחרים, נירי־אה בעיני בני אירופה המערבית מתועב פחות מעמיתיו. הרפורמות שלו חיסלו את שרידיה המיזרחיים האחרונים של הקיס־רות העותומאנית. הוא אסר על חבישת ה„פז", שם קץ לפוליגאמיה והעניק שיוו־יון־זכויות לנשים. צעדים מעשיים אחרים שנקט היו אימוץ המידות העשרוניות, הט־לת חובת בדיקה רפואית לפני הנישואין וחיטוי בניינים מסויימים באיסטנבול.

פירטי מצבו הבריאותי פורסמו בהרחבה אפילו לפני מותו. את מחלת הכיבה, שבה לקה בצעירותו, היו אולי סולחים לו ו־שוכחים, וכאילו על־מנת להרגיע הודגש, כי לא לקה בעגבת. טיבה של מחלת־הכליות שבה לקה אחרי 1917 לוטה בערפל. זו גרמה לו התקפים של כאבים עזים, שהוסברו כסיבה להפרזה בשתייה, לדיכאון נפשי ואפילו לפעולות פוליטיות חפוזות.

מציאותן של אבני־מרה יכלה, ללא ספק, לגרום כאבי־בטן חריפים העוויתות, אף שליקויים בעמוד־השדרה — כאלה שהציקו ללורד קרזון ולנשיא קנדי — נחשבו, ב־וודאי, כאבחנה שונה. איננו יודעים אם הלהט הלאומני או התקף של כאבים הוא שדחף את אתאתורכ להתייצב מול הברי־טים בצ'אנאק, בספטמבר 1922. אנו יודעים רק שהלורד קרזון, שר־החוץ הבריטי, נאלץ להתמודד עם יותר מסתם כאבים בעמוד־השדרה ובגיד־הנשה, שאותם סבל בשל־ווה ראיה־לציון מחבית חיין, בעזרת מית־מרי־פלדה מיוחד.

התקף של פקקת־הווריד (תרומבופל־ביטיס) בווריד הגליו ריתק את הלורד קרזון למיטתו ממאי עד יולי, והוא נאלץ למסור את מישרד־החוץ באופן ארעי לידי הלורד בלפור. טיפולו של מהפנט לא הוכ־תר בהצלחה, אך לבסוף היה מסוגל לדדות לישיבת הממשלה שנערכה ב־15 בספטמ־בר. מצבו לא איפשר לו לרסן את אלה שהיו נכונים להילחם בתורכים, אך בדיפ־לומטיה סבלנית הצליח לזכות שוב ב־תמיכת הצרפתים. אם כי המתח הנפשי שבו היה שרוי היה כה עצום, עד שפרץ בבכי במהלך דיוניו עם פואנקארה, ראש־ממשלת צרפת. רבים ביקרו את קרזון על הפאסיוויות שגילה, אך זו זיכתה את ה־בריטים במרחב־נשימה שבמהלכו הצליחו מפקדי הצבא בצ'אנאק למנוע את ההת־נגשות.

במשך שנים מצא אתאתורכ מיפלט ב־אלכוהול, אך גופו החזק לא עמד לו. הכבד שלו הוגדל והתקשה, ותחושת גירוד ועיקצוץ ברגליו העידה על דלקת־עצבים שמקורה באלכוהול. גרוע מכך: מחלו ני־זוק. נתגלו בו השינויים האופייניים על־פי הגדרתו של קורסאקוב: „הפרעות ב־קשב ובזיכרון, המובילות לאי־התמצאות

מוסוליני: רגעים לפני הוצאתו להורג, 1945

— יודע רפואה

של החולה במרחב ובזמן." כישוריו הנפשיים הידרדרו, וזיכרונו בגד בו. הוא היה מביע דיעה, וחוזר בו ממנה למחרת היום. קורבנות של ליקוי זה ממלאים את הפעריים הנוצרים בזיכרונם באירועים דימיוניים — תופעה מסוכנת במיוחד אם החולה הוא אדם בעל סמכות של שליט יחיד, שתובע היענות מיידית לכל שיגעונותיו.

את החודשים האחרונים לפני מותו, שאירע ב־1938, החייתה שחקנית־הקולנוע זא־זא גאבור הצעירה, שהעריכה אותו העריכה רבה ומאוחר יותר זכרה את יחסיהם בחיבה עמוקה.

תולעת פאשיסטית

ב ניטו מוסוליני היה פחות ברי־מזל מאתאתורק. בשנת 1905, בגיל 25, חלה בעגבת. באותה שנה הצליח עדיין חיידק המחלה לחמוק מהמיקרוסקופים הקרנוונציונאליים ומטכניקות הזיהוי המעניות. רק שנה אחר־כך, ב־1906, תיאר וסרמן בדיקת־דם באמצעותה ניתן לאבחן את קיום המחלה במעבדה. הטיפול הספציפי במחלה הומצא על־ידי פאול ארליך רק בשנת 1910.

בימים ההם, בטרם נמצא הטיפול המוקדם הראוי, היה הרופא נאלץ בעל כורחו להיות עד להתפשטות העגבת הלאטנטית (החבויה) למוח, לעמוד־השדרה ולאברים אחרים. „אם אתה מזהה עגבת — אתה יודע רפואה," אמר פתגם עתיק. העגבת נחשבה כאשפרות שיש לקחתה בחשבון וסטודנטים לרפואה נדרשו להיות חשדניים וספקניים לגבי כל סימפטום שיכול היה להצביע על קיומה של מחלה איומה זו.

הסימנים השונים של השפעת העגבת על מערכת העצבים ניתנים לאבחנה בדיקה פיסיולוגית, וחולים שסבלו מהפרעות אלה סיפקו הזדמנות מצויינת לבחון את כישורי האבחנה של סטודנטים לרפואה. למעשה, הסימנים החיצוניים של העגבת ניכרים פחות והשינויים החריפים במצבו הנפשי של החולה הם המספקים את החשד הראשון. יחד עם זאת: כושר שיפוט ירוד, שיכחה ואובדן זיכרון, שינויים רגשיים ותעתועי־שווא אינם מוגבלים לעגבת דווקא; הם יכולים להתפתח גם אצל חולים במחלות אחרות. הם יכולים להיווצר גם אצל פצועי־ראש, תקופה ארוכה אחרי הפציעה וגם כתוצאה ממצבים של עודף אלכוהול או חוסר ויטמינים.

אפילו רופאים אינם יכולים להשמיד את כל הנתונים על עברם וניסיונות משוכללים ומשופרים להבטיח סודיות בכל הנוגע לבריאותם של מנהיגים עלולים דווקא ליצור שמועות ולעורר ספקולציות לא רק במישטרים דמוקראטים אלא גם במישטרים אוטוקראטיים. בשנת 1939 היה כבר יסוד לחשד, כי מוסוליני נגוע בעגבת של מערכת העצבים. התמצאותו בשפה האנגלית ושליטתו בה נחלשו. זאת, על כל פנים, היתה דעתו של השגריר האמריקאי באיטליה, ששוחח עם מוסוליני זמן קצר לפני שזה נפגש עם צ'מברליין, דאלאדייה והיטלר. בשיאו של משבר צ'כוסלובקיה בספטמבר 1938, כמה חודשים אחר כך הצהיר השגריר הצרפתי באיטליה, כי מוסוליני נמצא „בתקופה של דעיכה אינטלקטואלית." למפקד המישטרה האיטלקית לא היו ספקות באשר למוסוליני; הוא אמר לשר־החוץ צ'יאנו, כי על הדוצ'ה לקבל טיפול נגד עגבת.

מעולם לא הוכח כי מוסוליני לקה בעגבת של מערכת העצבים המרכזית. הרישומים של מיבחני וסרמן שנערכו לו כוללים רק מדגמי־דם, מבלי שצויין או אוזכר כהם משהו בקשר לבדיקת נוזל עמוד־השדרה שלו. לפני מילחמת העולם השניה נבדק אחד מדגמי־הדם של מוסוליני בשתי מעבדות נפרדות בלונדון והתוצאות היו שליליות — לא נמצא כל סימן לעגבת. אחרי שחולץ ממעצרו בידי בנות־הברית, על־ידי הנאצי אוטו סקורצני, ונלקח לגרמניה היתה גם תוצאת בדיקת־הדם הנוספת שנערכה לו או שלילית.

יתרת ההיסטוריה הרפואית של מוסוליני היתה שכיחה למדי. בשנת 1925 הוא הקיא דם וסימפטומים של אולקוס הוסיפו להטרידו. ב־1942 גילה סר אלדו קאסטלני אצל מוסוליני לא רק אולקוס חוזר, אלא גם הוכחות להימצאות אמבות וגודש של תולעים. טיפול בתופעה אחרונה זו גרם למוסוליני לפלוט את תולעת־הקיבה הגדולה ביותר שקאסטלני ראה מימיו. „תולעת פאשיסטית היפרטרופית" — כך הגדיר זאת בספרו חיידקים, אנשים ומלכים.

ראש מגולח ולסת בולטת

ך יפאו האישי של היטלר, פרופסור מורל, בדק את מוסוליני באביב של שנת 1943 ודיווח על „לחץ־דם נמוך", תשישות של העצבים ומעיים חלושות. דיעה זו הכעיסה את גבלס, שהטיח בפניו: „זה בדיוק מה שיש לכולנו."

התעמולה הטוטאליטרית — וגם זו הדמוקרטית — מסוגלת להחניף למנהיג ולהונות את הציבור באמצעות בחירה והפצה של תמונות שבעזרתן ניתן ליצור תדמית מסולפת. זו היתה תדמיתו של מוסוליני בחוצות רומא, ברלין וטוקיו: חזק ותקיף, שהאתלטיות והגבריות שלו הודגשו באמצעות ראשו המגולח ולסתו הבולטת. אפילו מומחה רישמי כמו סאמר וולס, שהיה מצוייד בכל המידע שיכול היה מישרד־החוץ האמריקאי ללקט ולספק, כשישמש שליחו של הנשיא רוזבלט לאיטליה ב־1940, זועזע מההבדל הקיצוני שבין תדמיתו של מוסוליני לבין המציאות. בספרו עת ההכרעות הוא כותב: „ההתרשמות הראשונה שלי היתה של הפתעה עמוקה מהופעתו של מוסוליני. באין־ספור פעמים שראיתי אותו בסרטים, ובתיאורים הרבים שקראתי אודותיו, יצרתי לעצמי תדמית של אישיות אקטיווית, מהירת־תנועה וחיונית מאד. האיש שראיתי מולי נראה מבוגר ב־15 שנה מ־56 שנותיו. הוא היה כבד־תנועה וסטאטי יותר מאשר חיוני. הוא נע בתנועות פליות, כשכל צעד תובע ממנו מאמץ. הוא היה כבד ביחס לגובהו ובמבצ של מנוחה נפלו פניו בקפלי בשר. שערו המגולח היה בצבע לבן־שלג."

מוסוליני התחיל להתנוון בתקופת הסכם מינכן, בספטמבר 1938, כאשר לראשונה מאז יולי 1914 נעו השלום והמילחמה על כפות המאזניים. ייתכן שמתוך פאניקה הוא הטיל את עצמו לצד השלום. בספטמבר 1939, כאשר הפתיחה במילחמה היתה בלתי־נמנעת, הוא לא עשה שום מאמץ להתערב.

תיק רפואי חשאי

א דולף היטלר יכול היה לקוות רק בקושי רב, שניתן לעשות משהו כדי להפריך את השמועות על כך שגם הוא לקה בפגיעה עגבתית במערכת העצבים שלו בבגרותו.

ריינהרדט היידריך, סגנו של היינריך הימלר במישטרה ההשאית ובריגול־הנגדי הגרמני, אסף תיק של תעודות שהכיל 26 עמודים על מצב בריאותו של היטלר. המקורות לדו"ח זה לא צויינו, ולפיכך לא ניתן לבדוק את אמינותם, אלא שקשה להתעלם לחלוטין מההוכחות. הימלר עצמו הראה את התיק לאיש אמונו פליכס קרסטן בדצמבר 1942, וזה האחרון פירסם את הפרטים שהיו בו כמה שנים אחרי תום מילחמת העולם השניה. ככל הנראה חלה היטלר בעגבת בנעוריו ולא הצליח להחלים ממנה לחלוטין. תלונות על נדודי־שינה, כאבי־ראש ומצבי סחרחורת, שהשמיע ב־1937 וב־1942, יכלו להצביע על אבחנה של „שיתוק עגבתי מתקדם". שתי פיסות נוספות של מידע מסבירות מדוע אוזכרה העגבת בתיק הרפואי החשאי שלו.

רופאו האישי של היטלר, הפרופסור מורל, היה ממונה על מירפאה למחלות־מין בברלין. לאור ניסיונו הרפואי הוא יכול היה לאבחן סימני עגבת במקום שרופאים אחרים לא היו מצליחים לעשות כן. ליידריך היו האמצעים כדי להבטיח לעצמו העתקים מהערותיו וריישומיו של מורל ויכולה היתה להיות לו גישה להוכחה בלתי־ישירה נוספת. הקאנצלר האוסטרי, קורט שושניג, שהוזמן אל היטלר בפברואר 1938, העיר הערה מוזרה לפני שעזב: „מוטב היה שוואגנר־יורג היה עושה מסע זה במקומי."

ואגנר־יורג היה רופא־עצבים אוסטרי נודע, שהיה הראשון שהשתמש בחיידקי מלריה לטיפול בשיתוק עגבתי.

אם עגבת במערכת העצבים היתה אבחנה משוערת מתקבלת־על־הדעת, שהוצאה מכלל אפשרות עד לשנת 1942, הרי שמאורעות מאוחרים יותר חיזקו אותה. אצל היטלר התפתחה רעדה בידו וברגלו השמאלית ליות; הוא גרר את רגלו השמאלית והילך כו נעשה כבד. במארס 1942 נבהל גבלס מהמידה בה הזדקן היטלר והפך אפור, אך

היטלר: התצלום האחרון

מיימי וחלשלש

ייחס שינויים אלה לחרדה בגלל המערכה עם רוסיה. גרינג סבר שהיטלר הזדקן ב־15 שנה במהלך חמש שנות המילחמה. בתורף האחרון של המילחמה התקהה הזכרון החריף של היטלר ותפיסת המאורעות שלו נחלשה.

מבט מוזר וקשה

ב היטלר נתגדו סימנים רבים של סינדרום מחלת פרקינסון — החלשת התנועה, נוקשות, רטט של הגפיים וכובד תנועה. גורמי שיתוק, שתוארו על־ידי הד"ר ג'יימס פרקינסון בשנת 1817, מופיעים בדרך כלל בעשור השישי של החיים, בעיקר אצל גברים. אין גלווים לכך סימנים של ריפיון שכלי — דבר העשוי להוביל למחשבה שהיטלר סבל ממחלה אחרת. אחת הצורות של מחלת פרקינסון יכולה להופיע בעקבות מחלות אחרות, כמו מחלת־השינה. ניתן לאבחן אותה באמצעות תופעות־לוואי כמו אדישות שכלית ודיכאון, בצירוף תנועות אופייניות של כדורי העין. כאשר החולה מסתכל קדימה נשארות עיניו קבועות או מופנות פנימה.

אחד המאפיינים המפתיעים בהיטלר, ש־

(המשך בעמוד 36)

היטלר בימי המילחמה

מבט היפנוטי

פיג'ו 104
עשתה זאת שוב

27.4 ק"מ ליטר בתחרות חסכון בדלק.

אריה לוינסון, נהג בפיג'ו 104 GL6 וזכה במקום הראשון בתחרות לנהיגה חסכונית בדלק בקבוצת המכוניות בנפח מנוע שבין 1000 סמ"ק ל-1300 סמ"ק.

זו השנה השניה ברציפות שה-104 זוכה במסע המטרה הארצי – לנהיגה חסכונית בדלק.

התוצאה שהשיג 27.4 ק"מ לליטר. "מסע המטרה הארצי" אורגן ע"י הירחון "ברכב" והשתתפו בו 40 מכוניות מחברות שונות.

ה 104 לא איכזבה גם הפעם וזכתה פעם נוספת במקום הראשון.

לאורך מסלול של 206 ק"מ הוצבו פקחים, שרשמו ק"מ – זמן נסיעה בנקודות שונות על פני המסלול. הנסיעה הוגבלה ל-4 שעות. מיכל הדלק נסגר ע"י פלומבות ומילוי הדלק ועשה ע"י שופטים.

כך רשמה לזכותה הפיג'ו 104 עוד הישג מרשים לאחר שניצחה גם בטור דה קורסיקה וטור דה גרנובל.

פיג'ו 104

האריה שבחבורה
PEUGEOT

פרשת ההיאחזויות

הפכה לקירקס!

חבלה – או

בגין וידין
בריחה מן האחריות

טיקטוק

ב מבט ראשון נראתה הפרשה כולה כמזימה מאקייבליסטית, ערמומית ומ־תוכמת. מי שעקב אחרי השתלשלותה ב־אמצעי־התיקשורת, לא יכול היה להמנע מהמסקנה הנחרצת: ממשלת־ישראל, הבו־רחת מפני כל אפשרות של הסדר שלום, שלא־על־פי־תנאיה, החליטה לטרפד את חידוש יוזמת השלום; ערב כינוס הוועי־דה המשולשת בקמפ־דיוויד קיבלה החל־טה על הקמת חמש התנחלויות נוספות בגדה המערבית, מתוך רצון לקבוע עוב־דות סופיות בשטח, לפני כל הסדר אפ־שרי ומתוך ידיעה ברורה שההחלטה זו עלולה לסכל את המשך השיחות.

אילו אלה היו פני הדברים, ניתן היה להבין את ההלך אם כי לא להצדיקו: ממשלת בגין, הנאמנה לעקרונות ארץ־יש־ראל השלמה החרותים על דגלה ומצעה, הגיעה למסקנה כי השלום מסכן את קיו־מה של ישראל, מבקשת למנוע את כפיי־תו עליה בכל מחיר, אפילו באמצעים של טירפוד ההבלה. היתה רק אפשרות אחת גרועה יותר מפרשנות זו: שההתיסבוכת האומללה שבה סיבכה הממשלה את עצמה נגרמה שלא במתכוון, לא כתוצאה מתיכ־נון טכססני מוקדם, אלא מתוך טימטום פשוט.

עד כמה שהדבר נראה אבסורדי, הרי בחינת השתלשלות המאורעות מובילה דוו־קא למסקנה השניה. היא מזכירה את ה־בדיחה הידועה על הגבר שפגש את חברו ובישר לו: „ראיתי אותך אתמול בועל את אשתך על המירפסת." כאשר פרץ הידיד בצחוק רועם תמה על כך המספר: „מה אתה צוחק?"

השיב לו הבעל: „זה בכלל לא הייתי אני. אני לא הייתי אתמול בבית."

גם ממשלת־ישראל יכלה לצחוק נוכח ההאשמות שהוטחו השבוע כלפיה בכל העולם. אבל צחוקה נובע מכך שהיא גם כן „לא היתה בבית" כאשר דפקו לה שם את התדמית.

מה שאירע במציאות נראה כלקוח מ־תוך מהתלה חלמאית. אילו היה ה־דבר מתרחש בממשלת מדינה אחרת, היה בהחלט מקום ללעוג, לבוז ולצחוק לאידה של אותה מדינה. אבל קומדיית הטעויות, השטויות וההבלים הזו התחול־לה בנושא החיוני ביותר לגורל המדינה. היא כבר לא יכלה לפגוע באמינותה של הממשלה אלא רק להציגה כחבורה של שוטים שאיבדה את השליטה על מהלך המאורעות ושכל צעד שלה חסר שיקול־דעת וראייה מפוכחת.

נח"ל חלם

ד חלטת ועדת־השרים לענייני־ביט־חון על הקמת חמש היאחזויות נח"ל צבאיות בבקעה, התקבלה ב־28 ביוני, לפני שפגישת וייצמן־סאדאת בזלצבורג, ועידת והגיבי, שהתקבל בישיבת הממשלה שבוע קודם לכן והעלה את הצעתו. להצדקתה הוא התבסס על פרוטוקול הפגישה האח־רונה שנערכה בין סאדאת לעזר וייצמן, שנרשם בידי היועץ־המשפטי לממשלה ה־פרופסור אהרון ברק. באותו פרוטוקול היה משפט בו רמז סאדאת שבמיסגרת ההסדר ניתן יהיה למצוא פתרון למאח־זים צבאיים ישראליים בגדה המערבית. חברי ועדת השרים התבקשו לפרש מש־פט זה כהסכמה מראש של סאדאת לכך, שאין לו דבר נגד היאחזויות צבאיות ל־אבטחת ביטחון ישראל, אלא רק נגד ישו־בים והתנחלויות אזרחיות. והם פירשו זאת כך. אפילו עזר וייצמן לא התנגד.

הצעתו של אריק היתה להקים את ה־היאחזויות בבקעת־הירדן מתוך הנחה ש־לגבי היאחזויות באיזור זה קיים קונצנ־זוס לאומי: הן תואמות את „תוכנית אלון", את מדיניות המערך ואת עקרונו־תיה הגמישים של ד"ש. אחד הנימוקים בעד הקמת ההיאחזויות היה גם הטיעון, שהם יספקו לממשלה קלף מיקוח נוסף בעת המשא־ומתן לכיניתחדש, כדי „ש־יהיה מאיפה לרדת" תמורת ויתור מצרי להשארת ישובים אחרים.

היחיד שהתנגד להחלטה היה סגן ראש־הממשלה ייגאל ידין. הוא הודיע שיערער על ההחלטה. אולם טענתו של ידין כיום, שהבין מהודעת עצמו כי היא מעכבת את ביצוע ההחלטה, או שהיא מבטלת אותה למעשה עד שמגיש ההצעה יעלה אותה שוב במליאת הממשלה, אין לה על מה לסמוך. בפרוטוקול נרשם במפורש כי אריק שרון שאל אם פירוש הודעת ידין שיער־ער מובנה שאין החלטה. על כך השיב ראש־הממשלה: „ההחלטה התקבלה."

בגין סתם את פיו של ידין בטענה שההסכם הקואליציוני מקנה לד"ש זכות ערעור על התנחלויות אבל לא על היאח־זויות נח"ל.

השרים „שכחו" את ההחלטה

ד מן קצר אחרי אותה החלטה, חודשו המגעים עם המצרים. העניינים החלו להתגלגל בקצב מהיר. כל חברי הממשלה היו שקועים בתכככים הפנימיים בתוך ה־ממשלה ונעולים על הדיונים המדיניים, עד ששכחו את אותה החלטה בדבר הק־מת חמש היאחזויות, הפסיקו לדון או לטפל בה. היתה ביניהם מעין הסכמה שבשתיקה, שעם חידוש המגעים אין לה־עלות את היאחזויות.

היחיד שלא שכח את ההחלטה היה אריק שרון. יומיים אחרי סיום ועידת לידס, ב־21 ביולי, לפני שוועידת הפיסגה בקמפ־דיוויד נחתמה, כינס את מזכירי התנועות המיישבות, בנוכחות נציגי מישרד־הביטחון, ביקש מהם להכין גרעיני התישבות.

אלא שגרעינים אלה לא נועדו ל־לידס ופגישת קמפ־דיוויד נראו באופק, כדי להבין כיצד ומדוע התקבלה, כדאי לשחזר את המועד. זה היה שבועיים אח־רי הימים שבהם נראה היה כי מנחם בגין עומד ליפול; שבוע וחצי אחרי ישיבת הממשלה שבה נוסחה התשובה השלילית לשאלות שהציגה ארצות־הברית בדבר עתיד הריבונות באוטונומיה בשטחים.

פרט פיקאנטי: ההחלטה התקבלה ב־אותו יום עצמו שבו הפסיק אייבי נתן את שביתת־הרעב שלו, שכוונה נגד הקמת התנחלויות נוספות בשטחים.

יוזם ההצעה בוועדת־השרים היה, כמו־בן, שר־החקלאות אריאל שרון, שמאז החלו שיחות־השלום לא חדל להתריע על מחדלי הממשלה „שאינה מתנחלת". אבל באופן פארדוכסאלי היה זה דווקא שרי־הבטחון, עזר וייצמן, מתנגד ההתנחלויות, שגרם בעקיפין לקבלת ההחלטה.

המצב בתחום המגעים עם מצריים היה של קיפאון מוחלט ומבוי סתום. אריק בי־קש לנצל את ההצלחה של הקו הקשוח היאחזויות המתוכננות בבקעה. בהיאח־זויות ניתן להחזיק רק חיילי נח"ל. כיוון שלצה"ל לא היו גרעינים פנויים להיאח־זויות אלה, ביקש אריק להעביר אליהן גרעינים מהיאחזויות קיימות בגדה וליישב באלה גרעינים אזרחיים.

מעשה זה כשלעצמו היה אחיזת־עיניים. לא כל ההיאחזויות הצבאיות בגדה המער־בית נועדו לאזרוח. את חלקן לא ניתן בכלל לאזרח ולהקים בהן ישובים שיהיו מסוגלים לשאת עצמם. אבל זאת היתה הדרך היחידה להקים ישובים נוספים ב־גדה מבלי להרגיז את האמריקאים.

אריק ראה את עצמו מכוסה בהחלטת ועדת־השרים לענייני ביטחון. אולם ב־ניגוד למה שהיה מקובל בעבר הוא לא ביקש אישור מראש־הממשלה ושר־החוץ לפעול לביצוע ההחלטה. בינתיים שוב השתנו התנאים המדיניים. אתרטון וואנס הגיעו לארץ, שוב נראתה אפשרות ל־חידוש המגעים. כתוצאה מכך הוקפאו כל ההכנות להקמת ההיאחזויות. למעשה, מ־זה ארבעה שבועות לא נעשה דבר למימוש תוכנית ההיאחזויות. גם אריק הבין כנר־אה שהקמת ההיאחזויות ערב ועידת קמפ־דיוויד תראה כניסיון־חבלה שקוף.

ייתכן שכל העניין היה נשכח עד לפי־צוץ הבא במשא־ומתן, לולא הובא דבר ה־פגישה של נציגי הגופים המיישבים עם שר־החקלאות, באיחור של שבועיים, לידיעת ח"כ יוסי שריד. שריד פעל אז באומץ ו־בתבונה ומילא את שליחותו כחבר־כנסת. הוא שיגר מכתב ליו"ר ועדת החוץ וה־ביטחון שבו תבע לדעת מדוע לא הובאה החלטת ועדת־השרים לידיעת חברי ועדת החוץ־והבטחון.

בנקודה זו עדיין יכלה הממשלה להי־ציל את עצמה. אילו היו לראשיה האו־מץ והשכל־הישר היו מצהירים מיד: „נכון, אומנם התקבלה החלטה כזו, אבל כיוון שהתנאים השתנו, היא בטלה ומבו־טלת או מוקפאת." אלא שאת מקום הש־כל־הישר תפס הטימטום. שרי הממשלה עדיין השתעשעו בהתעוורות־השווא כי ני־תן להסתיר את האמת מהעם ולהוליכו שולל. מסך של איפול הוטל על אותה החלטה אומללה. דוברי הממשלה דשריה הסתבכו בהכחשות ובהטעיות, כשאת ה־תפקיד המרכזי בתחום זה ממלא ייגאל ידין. הצנזורה הופעלה משיקולים פוליטיים פנימיים, למנוע ויכוחים ציבוריים.

כפי שניתן היה לצפות, היתה זו מישי־מה שנועדה מראש לכישלון: תוך ימים ספורים יצא המרצע מן השק, בעזרתם הפעילה של אנשי שלום עכשיו. אלא ש־בצורה זו הוצגה ההחלטה כאילו התקבלה רק לאחרונה מתוך מגמה לטרפד את ועי־דת הפיסגה בקמפ־דיוויד. הממשלה הוצ־גה בערוותה: חבר אנשים שאינו מסו־גל לעבוד עבודת־צוות או לחשוב מראש כיצד למנוע הסתבכות. לא נמצא בכל הממשלה מי שימסור הודעה מוסמכת ו־

(המשך בעמוד 38)

אריק שרון
„יש לי ראש נפוח!"

סגן־אלוף יורם המיזרחי מנחה את רכ״ט רן חדאד
„הם מקבלים את כל ההחלטות...״

מי הוא המייג׳ר סעד חדאד?

פטריוט? בוגד? מנהיג לאומי או –

לינג להורג בידי בני־עמו, והוא בן 58.

פרשנים רבים סבורים כי הגדרי מנים הפיקו אך תועלת מעטה מ־קוויזלינג, ומוטב היה לחם לוותר על שרותיו הטובים (או הרעים). מאחר שהנורווגים שנאוהו ובזו לו, הגביר השילטון הקוויזלינגי את השינאה לכיבוש הגרמני. יתכן ש־היה כדאי יותר לגרמנים לשדוד בנורווגיה באופן ישיר, בלי מתווכים מפוקפקים.

אך בדבר אחד הצליח קוויזלינג, מעל לכל צפיותיו: שמו הפך מושג במאה לשונות. הוא בוודאי לא העלה על דעתו כי 33 שנים אחרי מותו ייכתב עליו מאמר בשפה העברית.

דוד בארץ פלישתים

ה שם הוא חדש, אך התופעה עצמה עתיקה כדברי ימי האנושות הפוליטית. מימי מצריים הקדומה ועד ימינו, ניסו מדינות רבות להשתלט על השטח של הפלישתים, והעמיד פני מטורף. „ויתהולל בידם, ויתו על דלתות השער, ויורד ריריו אל זקנו. ויאמר אכיש אל עבדיו: הנה תראו איש משתגע, למה תביאו אותו אלי? חסר משוגעים אני, כי הבאתם את זה להשתגע עלי?״

בעיקבות סירוב זה, עבר דויד עם חבורתו אל ארצו של אוייב אחר, מואב. אך כעבור זמן־מה חזר לארץ פלישתים. „ויקם דויד, ויעבור הוא ושש־מאות איש אשר עימו אל אכיש בן מעוך מלך גת. וישב דויד עם אכיש בגת, הוא ואנשיו, איש בביתו.

„...ויאמר דויד אל אכיש: אם נא מצאתי חן בעיניך, יתנו לי מקום באחת ערי־השדה ואשבה שם, ולמה יישב עבדך בעיר המלכה עימך. ויתן לו אכיש ביום ההוא את ציקלג.״

במלים פשוטות: בשעה שעם ישראל עמד על נפשו במילחמה ל־חיים ולמוות בפלישתים, ניהן דויד כמושל מטעם הפלישתים בציקלג.

הפלישתים ניצחו את צבא ישראל ב־גילבוע, הרחק מערי פלשת, ושאול התאבד. דויד הומלך על ישראל. כיצד? יש להניח כי הפלישתים הוסיפו, אחרי ניצחונם המוחץ בצפון הארץ, להיות המעצמה הדומינאנטית בארץ כולה. אין ספק שהיתה להם השפעה רבה על בחירת המלך הבא בישראל. הם סמכו על דויד, בן־חסותם, וזה עלה לשילטון.

דרכו של דויד לאחר־מכן, עת איחד את הממלכה ומיגר את הפלישתים לצמיתות, אינה יכולה לטשטש את הנסיבות האפדות שהכהן הגיע לשילטון.

מידמיהו עד דה־גול

ה תנ״ך אינו מעלים את הנסיבות הלא־רים אחרים בחייו של דויד. הדבר לא הפריע לעורכי התנ״ך להעלות את דויד על נס, ולהבטיח לביתו את המלכות לעולם ועד. גם המשיח בכבודו ובעצמו, כאשר יבוא, יהיה מצאצאי בית דויד.

אולי יש בכך משום הכרה בעובדה שקשה מאד לקבוע כללים ברורים לגבי דרכו של מנהיג פוליטי. מה מותר ומה אסור? האם היה מעשהו של דויד כשר או בלתי־כשר? האם היה מותר לו להעזר באוייב, כדי להינצל ולהגיע לשילטון, שבו עשה לאחר מכן נסים ונפלאות למען עמו? האם ראוי הוא לתואר בוגד, על כי ישב בציקלג והגן על נחלת הפלישתים מפני העמלקים, בשעה שמיטב הנוער הישראלי שפך את דמו על אדמת הגילבוע במערכה נואשת נגד הפלישתים?

הלאומיים, דויד המרך, היה — הם מהזכיר — קוויזלינג אמיתי.

דויד היה אלוף צעיר בחצרו של שאול. הוא התמרד נגד המלך. „ויתקבצו אליו כל איש־מצוק, וכל איש אשר לו נושה, וכל איש מר־נפש, ויהי עליהם לשר.״ תיאור זה מתאים כימעט לכל מנהיג פאשיסטי בימינו.

במיזחמת־האחים בין חבורת דויד ובין כוחות המרך, היתה ידם של אנשי שאול על העליונה. ואז עשה דויד מעשה שלא ייעשה: הוא עבר אל מחנה האוייב.

גדול אוייבי ישראל בתקופה ההיא היה הפלישתי. במשך דורות רבים היתה נטושה מילחמת־חורמה בין הפלישתים, שחדרו אל הארץ מצד הים, ובין הישראלים, שחדרו אליה מן המידבר. דויד עצמו, כמפקד על צבא שאול, היה לוחם ותיק בפלישתים.

„ויקם דויד ויברח ביום ההוא מפני שאול, ויבוא אל אכיש מלך גת.״ מספר ספר שמו־אל. גת היתה אחת הערים העיקריות בארץ פלשת. באותה הזדמנות חשש דויד מפני

דויד המרך
„חסר משוגעים אני?״

הקוויזלינגים שלנו

א ין מעריצים רבים לרב־סרן סעד חדאד.

„הייתי משגר אותו לירח!״ התפרץ ה־שבוע דובר־האו״ם, כשנתקל בו במטולה. הוא סירב לשבת בחברתו. לאחר מכן סולק מתפקידו ביגלל ההתפרצות.

רוב הערבים רואים בחדאד בוגד וסוכן ישראלי. ממשלת ביירות רואה בו מורד, ו־ציוותה עליו לבוא ולהתייצב במטכ״ל ה־צבא. גם מנהיגי־הנוצרים בצפון אינם מעוזים לשבח אותו בפה מלא. חיילי האו״ם בדרום־לבנון, שבאו מארצות רבות, שונ־אים אותו שינאת־מוות.

ברחבי העולם נחשבים סעד חדאד וסאמי שידיאק, עמיתו ושכנו, כסוכנים ישראליים. העיתונים מתארים אותם כשני הרפתקנים, שהשתלטו איש־איש על כיברת־אדמה, ב־עזרתה של ישראל ובשרותה.

מאת

אורי אבנרי

בכלי־התיקשורת של ישראל הם מתוארים כמנהיגים לאומיים דגולים, כגיבורי העם הלבנוני, כנושאי דגל הצלב.

אך מחוץ לישראל, התווית ה־מודבקת לחם נושאת את התואר „קוויזלינג״.

קוויזלינג המקורי

ק וויזלינג אינו סתם בוגד, המשרת את האוייב.

בדרך כלל, קוויזלינג הוא מנהיג מקומי, המגיע לשילטון בעזרת האוייב הזר וה־משתף עימו פעולה. הוא יכול להיות, ב־עיני עצמו, פטריוט נאמן. הוא טוען — ולעיתים גם בכנות — כי האוייב הוא בעצם ידיד, המסייע לאינטרסים האמיתיים של האומה, או שיתוף־הפעולה עם האוייב הוא הדרך היחידה להצלת האומה בשעת־צרה.

כל מנהיג פוליטי שואף לשילטון. וכימעט כל מנהיג פוליטי אמיתי מסוגל לשכנע את עצמו שמה ש־טוב לו אישית, טוב לאומה כולה. קוויזלינג הוא מנהיג פוליטי ה־מסוגל לשכנע את עצמו ששיתוף־הפעולה עם האוייב הזר, המעלה אותו לשילטון, הוא שרות נאמן לי־עם ולמולדת.

האיש שהעניק את שמו לתופעה זו היה אחד וידקון קוויזלינג, פוליטיקאי פאשיסטי נורווגי, ששיתף פעולה עם הכובש הנאצי של ארצו. הוא היה מנהיגה של כת קטנה וחסרת־חשיבות, אך שאיפתו בערה בו להשחית. הוא הטריח את עצמו אל אדולף היטלר, שיכנע אותו שעליו לכבוש את נורווגיה, ועזר לו בכיבוש זה. לאחר מכן היה לראש־ממשלה תחת הכיבוש הגרמני. כאשר התמוטט הרייך השלישי, הוצא קוויז־שכנותיהן באמצעות מנהיגים מקומיים כל־שהם, שעזרו לטשטש את עובדת הכיבוש. ומאז ימי קדם ועד ימינו, נמצאו תמיד מנהיגים מקומיים שאפתניים, שלא הצליחו להגיע לשילטון בכוחות עצמם, ושהיו מוכ־נים להגשים את מאווייהם בעזרת אוייב זר.

גם תודות ישראל אינן נקיות מי־תופעה זו. להיפך: גדול גיבורינו

שאלות מסוג זה נשאלו לגבי פרשות דומות רבות בהיסטוריה. מי הכוזב, ומי גואל־העם? לעיתים קרובות נקבע הדבר לאחר זמן רב, בתודעת הדורות הבאים, אחרי שככו הרוחות ונתבהרו התוצאות.

ירמיהו הנביא, שיעץ למלך יהודה להיכנע לבבלים, נחשב כבוגד והושלך לבור של טיט. בדיעבד היה ברור כי הוא צדק, אילו נתקבלה עצתו, היתה נמנעת שואה ששיגתה את תולדות ישראל לחלוטין.

אין צורך לחזור לימי־קדם, כדי להיווכח עד כמה מורכבת הבעייה. די להתבונן בקורות צרפת במילחמת־העולם השניה.

כאשר התמוטטה צרפת ב־1940, אחרי מערכה קצרצרה שהיכתה את העולם בתדהמה, סברו צרפתים רבים שיש לשתף פעולה עם הגרמנים המנצחים, שעמדו (כך היה נדמה) לכבוש את העולם כולו.

לא טענו זאת רק הפאשיסטים הצרפתיים, ה„קוויזלינגים" האמיתיים, ששמו לקראת הגרמנים, שטף הזעם הלאומי את צרפת. דה־גול, שהצדיק את הבריטים מעל גליי האתר, נחשב אז כבוגד, כמשרת האוייב.

אילו ניצחו הגרמנים במילחמה, יתכן מאד כי הערכות אלה היו נשארות על כנן עד היום.

אולם הרייך הנאצי בן־אלף־השנים נמחק מעל פני האדמה בשנתו ה־13. לא פטן שפט את דה־גול, אלא דה־גול את פטן. פטן נדון למוות, דינו הומתק והוא נפטר במאסר. שמו הוכתם לנצח כאשר נחשפו הפשעים המחרידים, שבוצעו על־ידי הגרמנים, ו־גרוריהם הצרפתיים, תחת חסותו. ואילו דה־גול נחשב כאחד הפטריוטים הגדולים של ההיסטוריה הצרפתית.

גנרלים וקומיסארים

זאת היא מורכבת, ואין תשובות קלות.

אם נתעכב בתקופה הנאצית — ולא בכדי, שהרי הנאצים השתמשו ביד רחבה ב־קוויזלינגים מכל הבא ליד — ניתקל בתופעות רבות, השונות זו מזו.

הנה, למשל, הגנרל אנדרי ולאסוב, אלוף הצבא האדום שנפל בשבי הגרמנים. ולאסוב היה אנטי־סובייטי, לאומן רוסי מן הסוג הישן. הוא קרא לשבויים הרוסיים להתגייס למילחמה נגד סטאלין, והקים שתי אוגדות רוסיות, שלחמו במיסגרת הוורמאכט. בתום המילחמה הסגירוהו האמריקאים לסובייטים, ואלה הוציאוהו להורג.

ולאסוב היה בוגד. אך מה היו מניעיו? האם רצה רק לספק את תאוותיו הפרטיות? ואולי חשב את עצמו כפטריוט רוסי אמיתי, המנצל את האוייב כדי לשחרר את עמו מעריצות בולשביסטית?

מסובך עוד יותר המיקרה של המנהיגים האוקראיניים, ששיתפו פעולה עם הגרמנים. לדידם, לא היתה ממשלת ברית־המועצות אלא ממשלה זרה, שילטון של דיכוי לאומי. היטלר, שאיישו את אוגדות הס"ס ושששירתו את הגסטאפו. היו גם מדינאים מאנשי הימסד, כמו פיאר לאוואל, שנגררו בהדרגה בדרך זו, ובסופו של דבר הוצאו להורג כבוגדים שפלים.

את מלוא הטראגיות של הבעייה סימל המרשל הזקן פיליפ פטן, הגיבור האגדתי של מילחמת־העולם הראשונה, רמטכ"ל־לשעבר, שר־ביטחון לשעבר, שנטל לידו את השילטון עם התמוטטות צרפת והחל משתף פעולה עם הגרמנים. אין ספק שהיה פטריוט, ושהאמין כי הוא פועל להצלת המולדת בשעת־צרה. אך באיזו מידה העבירה אותו תאוות־השילטון על דעתו?

בימים הראשונים של הכיבוש, תמכו רוב רובם של הצרפתים בפטן. שארל דה־גול, גנרל צעיר שברח לבריטניה וששידר ברדיו הבריטי, נראה כסוכן זר. כאשר הטביעו הבריטים את אוניות חיל־הים הצרפתי בבסיס מרס־אל־כביר, כדי שלא יפלו בידי הגרמנים, הוכתה שנאה עזה לבריטים בקרב הצרפתים.

כרזה של דהיגוד יקראת שיחרור צרפת (1944)
סוכן בריטי?

כרזה של פטן לגיוס חיילים להגיון הצרפתי בצבא הנאצי
סוכן גרמני

הם לא ראו את עצמם כבוגדים. המשרתים את האוייב הזה, להיפך, הם ראו כך את העסקנים הקומוניסטיים האוקראיניים, ש־שיתפו פעולה עם הרוסים.

בכך זאת רואה כהם כיום הי־עולם קוויזלינגים שפלים, כמו ב־חבריהם בתריסר ארצות־קריאטים זלימאים, בלגים וסלובאקים, יחד עם משרתי היפאנים במיזרח אסיה.

בימינו, כאשר נטושה מערכה אידיאולוגית עולמית בין שתי מעצמות־העל, המחפשות להן גרורים אידיאולוגיים בכל אתר ואתר, הסתבכה הבעייה עוד יותר. האם יאה התואר קוויזלינג לגנרלים המושחתים ששלטו בסייגון, לקומוניסטים הצ'כיסלובקיים שיתפו פעולה עם הטאנקים הסובייטיים הפולשים? במילחמת־האחים באנגולה, מיהו הקוויזלינג ומיהו הפטריוט!

בסופו של דבר, נותר השיפוט בידי התחושה הלאומית. לפי שיפוט זה, קוויזלינג הוא מנהיג פוליטי המוכן לעזור לאוייב זר לשעבד את בני־עמו, תמורת קאריירה אישית ומישרות שילטוניות.

אדוני המובלעות

מרכה הצער, כך רואה כיום העולם את שני הג'נטלמנים מדרום־לבנון.

קיים מצב של מילחמה בין ישראל והעולם הערבי. לולא היתה המילחמה, לא היה צורך במאמצים להשגת השלום.

העם הלבנוני, על עדותיו השונות, הוא חלק מן העולם הערבי.

מנהיגי הימין הנוצרי בלבנון (המהווה מיעוט בלבנון, וכנראה גם מיעוט בקרב הציבור הנוצרי בלבנון) השליכו בגלוי את יהבם על ישראל. רוב הערבים רואים בכך מעשה של בגידה. יתכן מאד שהעדות הנוצריות בלבנון תצטרכנה לשלם, ברבות הימים, מחיר טראגי עבור שיתוף־פעולה קצר־רואי זה.

יש לכך תקדים היסטורי. לפני 900 שנים, כאשר פלשו נושאי־הצלב האירופיים („הפראנקים") לסוריה ולארץ־ישראל, זכו בשיתוף־פעולה של אחיהם, הנוצריים המקומיים. כעבור מאתיים שנה מוגרו הצלבנים סופית, והושלכו לים. הנוצרים המקומיים, שהיוו לפני מסעי־הצלב את רוב האוכלוסיה בארץ־ישראל ובלבנון, סבלו קשה מן הקנאות המוסלמית המתחדשת, שנדלקה במילחמת־הקודש. אחרי התקופה הצלבנית, הפכו הנוצרים מיעוט מדולדל.

ישראל ממלאה כיום במאבק הלבנוני, את התפקיד הקלאסי של מעצמה, או מיני־מעצמה. היא מנהלת „פוליטיקה ריאלית", בהתאם לאינטרסים המיידיים שלה. היא מגישה לנוצרים סיוע צבאי, מדיני ואידיאולוגי, מתוך תיקווה שבכך יוחלש הכוח הסורי ו/או הפלסטיני.

הסורים טוענים כי הנוצרים שואפים לחזוקת הלבנון ולהקמת לבנון־זוטא, נוצרית־טהורה. במיקרה זה תקום, לא הרחק מגבולות ישראל, מדינה יהודית זה.

מצבם של חדאד ושידיאק שונה מזה של מנהיגי הימין הנוצרי בצפון.

ממשלת־ישראל הכריזה בגלוי על כוונתה להפוך את דרום־לבנון לאיזור־ביטחון ישראלי. פירוש הדבר: סיפוח־למעשה של האיזור הזה, כדי למנוע חדירת כוח זר כלשהו לתוכו. ברור עתה כי ישראל אינה מתנגדת רק לכניסת כוחות פלסטיניים („המחבלים") אלא גם של כוחות סוריים, לבנוניים־מוסלמיים ואף לבנוניים־נוצריים, שאינם כפופים לה"ה ג'מייל שמעון.

גם זהו מהלך קלאסי. נפוליון הקים בזוורים הגרמניים, הגובלים בצרפת, מדינות־זוטא גרמניות תחת חסות צרפתית. ברית־המועצות ניסתה להקיף את עצמה במדינות־חסות, הנשלטות על־ידי גרוריה או בעלי־בריתה. זהו תרגיל עתיק־יומין.

אם כן, מהו תפקידם של חדאד, שידיאק ושות' במישחק זה?

כל אחד מהם השתלט על איזור קטן („מובלעת"), הגובל בישראל. כל אחד מהם הקים שם כוח צבאי פרטי („מיליציה"). הפועל בחסות ישראל, המקבל את כל ציודו מישראל והמתואם, כמובן, עם ישראל. כל אחד מהם הפך שליט מקומי בחסות ישראל.

סגן מפקד כוחות האו"ם בדרום־לבנון טען השבוע כי בפגישות בין קצינים לבנוניים סדירים ובין חדאד ושידיאק, משתתפים קצינים ישראליים „ואלה מקבלים את כל ההחלטות בשביל חדאד."

הדבר מובן. אין דומה התלות של חדאד בישראל לתלות של ישראל, למשל, בארצות־הברית. ישראל היא מדינה עצמאית, רי־בונית, בעלת כוח רב בממדים מקומיים. חדאד אינו יכול להחזיק מעמד אלא יום־יומיים, בלי חסותה המאסיבית של ישראל.

אם כן, מיהו המיוצ'ר חדאד? פטריוט לבנוני? קוויזלינג? מני־היג מקומי? סוכן זר? הרפתקן תאב־שילטון?

התשובה על כך תלוייה, בסופו של דבר, בנקודת־ההשקפה של המשיב.

במדינה

העם

הברית העולמית

כגון ? סאדאת ? פאוזום ?

אישיות אחת חשובה

מכולם : כריסטינה אונאסיס

ישראל היא אי. היא שקועה בצרותיה ובבעיותיה של עצמה. ענייני העולם הגדול מעניינים אותה אך מעט.

זוועות דרום־אפריקה וצ'ילה, הצרות הכלכליות של אירופה, מילחמות אתיופיה וויאט־נאם, פטירתו של אפיפיור — כל אלה חודרים אל תודעת האדם הישראלי רק בצורה עמומה.

אך מפעם לפעם מצליחה אישיות בינלאומית כבירה לפרוץ את חומות האגוצנטריות הישראלית, ולשתף את האזרח הישראלי בחווייה עולמית.

כזו היתה השבוע, כריסטינה אונאסיס.

שאלות גורליות. עיתון שמרני כמו הארץ שם את מעלליה בראש העמוד הראשון, לצד ההכנות לוועידת קאמפ־דייוויד (ראה הנדון) ומילחמות לבנון. כל

כריסטינה וסרגיי קאוזוב במוסקבה

מי צריך שלום ?

כלי־התיקשורת הקדישו לה דקות ארוכות של שידור וטורים ארוכים של כתיבה.

האם תוסיף כריסטינה להיות נשואה, או שנטשה את בעלה ?

האם סרגיי קאוזוב, הבעל המאושר או האומלל, הוא סוכן הקג"ב ?

האם יפול הון־העתק, שצבר אביה רודף־הנשים־והאוניות, בידי הרפתקן סובייטי ?

מה מתרחש באי סקורפיוס, עטור האגדות של ז'אקלין קנדי־אונאסיס ?

שאלות גורליות אלה צפו בשיחות בלא־ספור, בבתים, מול מקלטי הטלוויזיה, בבתי־הקפה, במקומות־העבודה. בהשוואה אליהן, דהו ונמוגו שאלות פעוטות־ערך כמו: האם תתפגר יוזמת־השלום של אנואר אל־סאדאת סופית בפגישה הקרובה?

היתה לתופעה זו לפחות השלכה חיובית אחת: היא הוכיחה שגם האדם הישראלי שייך למישפחת־העמים, ממש כמו קוראי־העיתונים וצופי־החדשות באיסלאנד, באיטליה ובאיי־פיג'י. כריסטינה איחדה את האנושות כולה בברית עולמית של רכילות.

הממשלה

ראי המצפון

„הביטחון", המחייב לחיילים למען המארונים שמעבר לגבול, מחייב לנשך את המארונים בצד זה של הגבול

פרשת איקריט ובירעם, שני הכפרים הנטושים בגבול הצפון, דומה לרוחו של אבי האמלט, במחזהו של שקספיר. היא צצה בכל פעם מחדש. כשנדמה כי סוף־

ב"כלבוטק" מ־18.7.78
ראיתם, כיצד יצרנים שונים
מנסים לחקות את מוצרינו
ולרמות אתכם.
מדוע?

כי מוצרינו הם מהנדרשים, המפורסמים
והמובילים בעולם.
כדי שתהיו בטוחים כי הינכם אמנם
מקבלים מוצרי **טבק אוריגינל** מקוריים,
הקפידו בעת הקניה על סימני ההיכר
שלנו: (כתב וסמל)

TABAC
ORIGINAL

סידרת מוצרי "טבק אוריגינל" לבעלי הטעם הטוב – אפטר שייב, דיאודורנטים, מי קולון, מי שיער, קצף לגילוח, סבון תפנוקים ומוצרים גבריים נוספים – גם באריזות שי מהודרות.

1978
שנה שביעית ברציפות.

פרסום מלניק ראשים

כמה פעמים
נסית להפטר מהם –
ולא הצלחת ??

אנחנו נחסל את הז'וקים!

נסי פעם אחת את הדרך המודרנית והבטוחה
להשמדת הז'וקים
לאחר חיטוי שלנו (שאורך כ־½ שעה) את מקבלת
תעודת אחריות לשנה. לא יהיו ז'וקים בביתך!
ר"ג, מודיעין 18, טל. 6־5־790114 * אילת: טל. 059־3012
היתר משרד הבריאות: 21, רשיון עסק 481/75.

איתן עמיחי הדברת מזיקים

ליהודית נגר

נולכת הנוים

בהיבחרך
למלכת המים 78'
איחולים לבביים
מאחלת מורתך לדוגמנות

לאה פלטשר

אבן גבירול 50, ת"א, טל. 267682

בבי בבית המישפט

סוף נפטרו ממנה, היא מופיעה במפתיע. היא מלווה את המדינה מאז ימיה הרא־שונים.

כי איקרית ובירעם הפכו ראי המצפון של ישראל.

„כרם היה לנבות". תושבי שני הכפרים הנוצריים — האחד מארוני והשני יווני־קאתולי — נעקרו במירמה, במהלך מלחמת־העצמאות, אך בלי כל קשר עם קהבותיה. שני הכפרים לא השתתפו בק־רבות, קיבלו את גדודי צה"ל הכובשים בסבר־פנים יפות. תושבי שניהם נתבקשו לפנות את הכפרים למשך כמה ימים, „משעמים ביטחוניים". מאז לא הותר להם לחזור, אף כי עמדו במיבחנים מישפטיים תכופים.

ביניהם נגזלה אדמתם, חלקה אחרי חלקה, לטובת שכנים חמסניים. מאז עולה הפרשה בכל כמה ושנים. כל הטענות נגד תיקון העוול הוסרכו מזמן. אך המחייבים והשוללים דבקים בעמדותיהם. גם אלה חשים כי כאן מונח על כף המאזניים יותר מאשר גורלם של שני כפרים, רשהפרשה נוגעת ליסודות המוסריים של המדינה.

בעיניהם של מחייבי השיבה, אין זו אלא פרשת נבות היזרעאלי, המטילה צל על כל המפעל הציוני. בעיניהם של שוללי השיבה, מסמלת הפרשה את „הציונות האכזרית", הנאלצת לנקוט שיטות חמורות כדי להג־שים את מטרותיה.

מובילת ליד מובילת. מאז המהפך, גרמו המאורעות באורח מסתורי לכך שכל המסכת נפלה.

ההתפתחות בלבנון הסירה את הטענות — או האמתלות — הביטחוניות האחרונות, בירעם שוכנת על הגבול הלבנוני ממש. אך בצד השינוי של הגבול שוכנים הכפרים המארונים, שהם כיום בעלי־הברית ההדו־קים ביותר של ישראל.

נוצר מצב אבסורדי ממש: בעוד ש־ישראל יוצאת למילחמה כדי להגן — בכיכול — על המארונים שמעבר־לגבול, היא ממשיכה לגרש מאדמתם את המא־רונים הישראליים, מצד זה של הגבול.

יתר על כן: כמה מראשי העקורים של בירעם הם סוכני השילטון הישראלי מזה שנים רבות, ומשרתים אותו בנאמנות בכל התחומים. בנכונותם לשרת את הממשלה אין הם נופלים מרב־סרן סעד חדאד, חברד־לדת (ראה עמודים 25—24). אותם הכי־נויים, שהודבקו לחדאד, הודבקו גם להם.

הכפר איקרית, לעומת זאת, שוכן במרחק ניכר מן הגבול, ושום נימוק ביטחוני סביר לא הצדיק מעולם את גישולו.

דגל טוהר ויושר. גם ענייני־הפנים של המדינה נחשפו בפרשה זו במלוא כיעורם הציני.

במשך שנים רבות, בעודם באופוזיציה, נאמו ראשי תנועת־החרות בלא־הרף נגד העוול שנעשה למארונים של בירעם. בנו של זאב ז'בוטינסקי בכבודו ובעצמו, הפרו־פסור ערי ז'בוטינסקי המנוח, שדגל בברית ישראלית־מארונית, היה פטרון עקורי בירד־עם, והביא את חרות לתמיכה בתיקון ה־עוולה. הוא הזכיר את שיר אביו, שקבע כי „דיגלי דגל טוהר ויושר..."

עוד ערב הגיעו לשילטון, הבטיח מנחם בגין לתקן את העוול — לגבי בירעם. הוא לא התעניין בעוול השכון של איקרית, כי ז'בוטינסקי־הבן לא היה קשור ביוונים־הקאתולים. אך כאשר הגיע בגין לשלטון, התנגשה עמדה מסורתית זו של תנועתו ב־אופי הלאומני־נחלני של ממשלתו.

התוצאה היתה — מינוי ועדה. בראשה הועמד אריאל שרון, איש שהופיע לפני שנה וחצי כיוזמה, ושחזר מאז לתדמית המקורית שלו כמגרש ערבים וכבולן מיקצו־עי. הוועדה החליטה החלטות „סודיות". שמואל תמיר, איש הזיו־זאגים הניצחיים, נמצא עתה בעיצומו של מעבר מ„זיג" יוני אל „זאג" ניצי. אהרון אבו־חצירא, שנודע תחילה כיוזמה, נעלם בעת ההכרעה. ברור כי אריק שרון הוא הקובע.

התחבולה. אריק שרון אינו דוגל רק בפסוק „בתחבולות תעשה לך מילחמה", אלא גם בכלל „בתחבולות תעשה לך התנחלות" (ראה עמוד 23). השבוע נודע כי עוד לפני חודשים, הפעיל את ידידו ונושא־כליו, האלוף (מיל.) אברהם יפה, כאיש האחראי על שמורות־הטבע, במיס־גרת מישרד־החקלאות, הכריז יפה על הפיכת השטח של בירעם ל„שמורת טבע", שבה יינטע יער. העצים נועדו לשמש מעין „סיירת ירוקה" דוממת, נגד החזרת העקורים.

רוח־הרפאים של בירעם ואיקרית תמשיך, כנראה, להטריד את מנוחת המדינה עוד זמן רב.

זוהר וידידים פליליים

את דרכה בעולם הזוהר הישראלי החלה שולי חנני (24) לפלס בחיותה בת 17. היא הציגה את מועמדותה לתחרות מלכת־המים 1971 מטעם העולם הזה, זכתה בתואר סגנית ראשונה של נסיכת ים־סוף.

שנה לאחר מכן השתתפה בתחרות מלכת־היופי, וזכתה בתואר מלכת תל־אביב.

בגיל 19 היא נחשבה כבת־טובים טיפוסית. היא התגוררה עם אביה, חבר קואופרטיב לתחבורה, ואמה ברמת־גן, עבדה באולפני האחים פרג' והסתובבה בין היפים והיפות בבריכת מלון שרתון. בצבא שירתה אר־בעה חודשים בילבד, ושוחררה אחרי ש־אביה נפטר באופן פיתאומי.

ביולי 1974 נראתה שולי בפעם הראשו־נה באולם־המעצרים של בית־מישפט הש־לום בתל־אביב. אז לא היתה היא הח־שודה, אלא ידידה, משה מלכה, קציו־ביטחון בדואר־חבילות, שנעצר בחשד של מעורבות בפרשה של גניבת יהלומים בשווי של 12 מיליון דולר. שולי סיפרה אז (העולם הזה 1926, „יהלומים קורצים ב־בה נגד השבועון (ראה אירגרת לקורא).

על נסיבות הגשת התביעה ישנן כמה גירסות. תחילה ניגשה שולי לפרקליטה הקבוע, עורך־הדין צבי לידסקי, וביקשה שיגיש בשמה את תביעת־הפיצויים האזר־חית. לידסקי סירב.

אז פנתה שולי לעורך־דין, חיים מישגב. לטענתה היה זה מישגב ששיכנע אותה סופית, בשעה שהם ניפגשו בקפה אקסודוס בתל־אביב, בכדאיות הגשתה של תביעת־הדיבה. שולי טוענת שמישגב הזכיר את הפירסום הרב שיפול בחלקה עם הגשת התביעה, ואף ויתר על שכר־טירחה עבור ייצוגה במישפט.

עורך־הדין מישגב מכחיש גירסה זו מכל וכל. מישגב, שבעבר עשה נסיון כושל דומה לתבוע את העולם הזה על פי חוק לשון הרע *, טוען שהיה זה הוא שניסה להניא את שולי מלהגיש את התביעה, אך היא עמדה על כך שהתביעה תוגש. „לא רק אני, גם כתב הארץ לענייני מישטרה אבי ולנטין, שהוא ידיד של שולי, ניסה לשכנע אותה שלא תתבע את העולם הזה, אך היא התעקשה," טוען מישגב.

בין כך ובין כך, התביעה הוגשה, ועל־פי בקשת פרקליט העולם הזה, עורך־דין אמנון זיכרוני, נקבע דיון מוקדם בבית אחד העדים, אדוארדו („קוקי") מנדוזה, ברעננה, לשמיעת עדות מוקדמת של מדוזה ואישתו (העולם הזה 2136). לפני אותה ישיבה התלונה איובלה מנדוזה, אשתו של קוקי, ששולי מאיימת עליה, וכך נולדו הנסיבות, שהובילו למעצרה של שולי בת־חילת השבוע שעבר, בפעולת־בזק של חוקרי המטה הארצי.

עד אז עוד יכלה שולי להימנע מהסתב־כות פלילית. אמנם ידוע היה, שמזה זמן ממושך מתעניינת המישטרה בפעילותה של שולי בחו"ל, אך בשלב זה לא היתה לחוקרים עילה מספקת לעצרה.

בשבוע שעבר, לאחר חקירת בזק של סגן־ניצב אליהו אריאלי ואנשיו מהיחידה הארצית למילחמה־בפשע, שבפיקוד תת־ניצב ראובן מינקובסקי, הובא חומר ראיות לפרקליטת מחוז המרכז, עורכת־דין שרה סירוטה, שבעבודת־לילה זריזה הכינה את כתב־האישום נגד שולי, וכן ביקשה לעצ־רה עד לתום ההליכים המישפטיים בתיק.

כך, פחות מ־48 שעות לאחר מעצרה על־ידי המישטרה, בשעה שחשוד רגיל רק מובא לפני שופט־שלום להארכת מע־צרו, התייצבה שולי לפני השופט המחוזי יעקב קדמי והחל מישפטה.

באותה ישיבה כבר נשמעה עדותה של איזבלה מנדוזה — עדת־התביעה המרכזית.

שולי ניסתה לשמור על שלוות־רוחה עד לתום המישפט, ולהיראות חייכנית ובו־טחת. המתח גבר כשביקש נציג התביעה, עורך־הדין שלמה ורטהיים, מהשופט לע־צור את שולי עד לתום ההליכים המיש־פטיים. ורטהיים, שקיבל את חומר־הראיות לידיו רק ערב הדיון המישפטי, צריך היה לשכנע את השופט בחיוניות המעצר, חרף העובדה שהעדות המרכזית כבר נשמעה.

גם פרקליטה של שולי, עורך־הדין צבי לידסקי, היה במצוקה, נוכח המהירות שבה התגלגלו הדברים. הוא קיבל את חומר הראיות ואת כתב־האישום שעה קלה לפני תחילת הדיון, ועל־ידי עיון מהיר צריך היה להכין את החקירה הנגדית של העדה מנדוזה, שעדותה היתה עלולה להכריע את הכף לחובתה של שולי או לזכותה.

שני הפרקליטים, לידסקי ורטהיים, עמ־דו בהצלחה במשימתם המרתונית. במהלך הדו־קרב המישפטי, שנוהל בסדר מופתי בידי השופט קדמי, הוכיחו שני עורכי־הדין הוותיקים שגם במישפט מרתוני — כוחם בלשונם

שולי עקבה בדריכות אחרי נסיונותיו של עורך־דינה, לשכנע את השופט לשח־ררה בערבות. עבורה היתה זו שאלה גורלית. אפילו אמה סירבה לבוא ולראות

דזירה

„בשבילם זה מספיק!"

אותה בבית־המישפט. כשהכריז השופט על הפסקה של חצי שעה בדיון, ויצא ללישכתו לרשום את ההחלטה, היתה שולי אופטימית. גם האווירה באולם, שבו נכחו משך שבע שעות הדיון המתיש עיתונאים רבים, עורכי־דין ואנשי מישטרה מהמטה הארצי, היתה לטובת סיכויי שיחרורה.

נאשמת חנני בדרך לכלא
עיניים דומעות מאחרי הידיים

מרתון מישטרתי

ביצנים ראשונים להסתבכותה הנו־כחית של שולי פורסמו במדורה של רחל המרחלת (העולם הזה 2131) לפני כחודש וחצי. תחת הכותרת „דוגמנית ב־צרות" סופר על מעצרה של שולי, בחשד לעבירות על חוקי מטבע־חוץ. אך היתה זו עבירה של מה בכך.

לאחר מכן באה הכתבה „חבורת הכרם פושטת בעולם" (העולם הזה 2132), ש־שימשה לשולי עילה להגשת תביעת הדי־פמציה נגד השבועון.

על נסיבות הגשת התביעה ישנן כמה גירסות. תחילה ניגשה שולי לפרקליטה הקבוע, עורך־הדין צבי לידסקי, וביקשה שיגיש בשמה את תביעת־הפיצויים האזר־חית. לידסקי סירב.

אז פנתה שולי לעורך־דין, חיים מישגב. לטענתה היה זה מישגב ששיכנע אותה סופית, בשעה שהם ניפגשו בקפה אקסודוס בתל־אביב, בכדאיות הגשתה של תביעת־הדיבה. שולי טוענת שמישגב הזכיר את הפירסום הרב שיפול בחלקה עם הגשת התביעה, ואף ויתר על שכר־טירחה עבור ייצוגה במישפט.

עורך־הדין מישגב מכחיש גירסה זו מכל וכל. מישגב, שבעבר עשה נסיון כושל דומה לתבוע את העולם הזה על פי חוק לשון הרע *, טוען שהיה זה הוא שניסה להניא את שולי מלהגיש את התביעה, אך היא עמדה על כך שהתביעה תוגש. „לא רק אני, גם כתב הארץ לענייני מישטרה אבי ולנטין, שהוא ידיד של שולי, ניסה לשכנע אותה שלא תתבע את העולם הזה, אך היא התעקשה," טוען מישגב.

בין כך ובין כך, התביעה הוגשה, ועל־פי בקשת פרקליט העולם הזה, עורך־דין אמנון זיכרוני, נקבע דיון מוקדם בבית אחד העדים, אדוארדו („קוקי") מנדוזה, ברעננה, לשמיעת עדות מוקדמת של מדוזה ואישתו (העולם הזה 2136). לפני אותה ישיבה התלונה איובלה מנדוזה, אשתו של קוקי, ששולי מאיימת עליה, וכך נולדו הנסיבות, שהובילו למעצרה של שולי בת־חילת השבוע שעבר, בפעולת־בזק של חוקרי המטה הארצי.

עד אז עוד יכלה שולי להימנע מהסתב־כות פלילית. אמנם ידוע היה, שמזה זמן ממושך מתעניינת המישטרה בפעילותה של שולי בחו"ל, אך בשלב זה לא היתה לחוקרים עילה מספקת לעצרה.

בשבוע שעבר, לאחר חקירת בזק של סגן־ניצב אליהו אריאלי ואנשיו מהיחידה הארצית למילחמה־בפשע, שבפיקוד תת־ניצב ראובן מינקובסקי, הובא חומר ראיות לפרקליטת מחוז המרכז, עורכת־דין שרה סירוטה, שבעבודת־לילה זריזה הכינה את כתב־האישום נגד שולי, וכן ביקשה לעצ־רה עד לתום ההליכים המישפטיים בתיק.

כך, פחות מ־48 שעות לאחר מעצרה על־ידי המישטרה, בשעה שחשוד רגיל רק מובא לפני שופט־שלום להארכת מע־צרו, התייצבה שולי לפני השופט המחוזי יעקב קדמי והחל מישפטה.

באותה ישיבה כבר נשמעה עדותה של איזבלה מנדוזה — עדת־התביעה המרכזית.

שולי ניסתה לשמור על שלוות־רוחה עד לתום המישפט, ולהיראות חייכנית ובו־טחת. המתח גבר כשביקש נציג התביעה, עורך־הדין שלמה ורטהיים, מהשופט לע־צור את שולי עד לתום ההליכים המיש־פטיים. ורטהיים, שקיבל את חומר־הראיות לידיו רק ערב הדיון המישפטי, צריך היה לשכנע את השופט בחיוניות המעצר, חרף העובדה שהעדות המרכזית כבר נשמעה.

גם פרקליטה של שולי, עורך־הדין צבי לידסקי, היה במצוקה, נוכח המהירות שבה התגלגלו הדברים. הוא קיבל את חומר הראיות ואת כתב־האישום שעה קלה לפני תחילת הדיון, ועל־ידי עיון מהיר צריך היה להכין את החקירה הנגדית של העדה מנדוזה, שעדותה היתה עלולה להכריע את הכף לחובתה של שולי או לזכותה.

שני הפרקליטים, לידסקי ורטהיים, עמ־דו בהצלחה במשימתם המרתונית. במהלך הדו־קרב המישפטי, שנוהל בסדר מופתי בידי השופט קדמי, הוכיחו שני עורכי־הדין הוותיקים שגם במישפט מרתוני — כוחם בלשונם

שולי עקבה בדריכות אחרי נסיונותיו של עורך־דינה, לשכנע את השופט לשח־ררה בערבות. עבורה היתה זו שאלה גורלית. אפילו אמה סירבה לבוא ולראות

דזירה

„בשבילם זה מספיק!"

אותה בבית־המישפט. כשהכריז השופט על הפסקה של חצי שעה בדיון, ויצא ללישכתו לרשום את ההחלטה, היתה שולי אופטימית. גם האווירה באולם, שבו נכחו משך שבע שעות הדיון המתיש עיתונאים רבים, עורכי־דין ואנשי מישטרה מהמטה הארצי, היתה לטובת סיכויי שיחרורה.

נאשמת חנני בדרך לכלא
עיניים דומעות מאחרי הידיים

פרידה נרגשת

בדקות האחרונות שלפני סיום הדיון הטיל פרקליטה של שולי פצצה באולם. בהצהירו שתביעת־הדיבה שהגישה שולי נגד העולם הזה בטלה, וזאת על־פי פתק שהעבירה אליו שולי דקות ספורות קודם לכן — „מכאן שסכנת ההשפעה על עדים פחתה עד למינימום," טען לידסקי.

אלא שהתקדימים שהביא עורך־הדין ורטהיים מן הפסיקות של בית־המישפט העליון בעניין הטרדת עדים — הרשימו את השופט והביאו להחלטה לעצור את שולי.

בחוץ התרחש באותם רגעים מחזה מר־גש, שעה שאיזבלה מנדוזה זכלתה, דזירה, נפרדו בחמימות מחוקרי המטה הארצי.

„תודה רבה לכם, הייתם נהדרים," אמרה איזבלה באנגלית והוסיפה: „עוד נחזור לישראל, בעלי ואני."

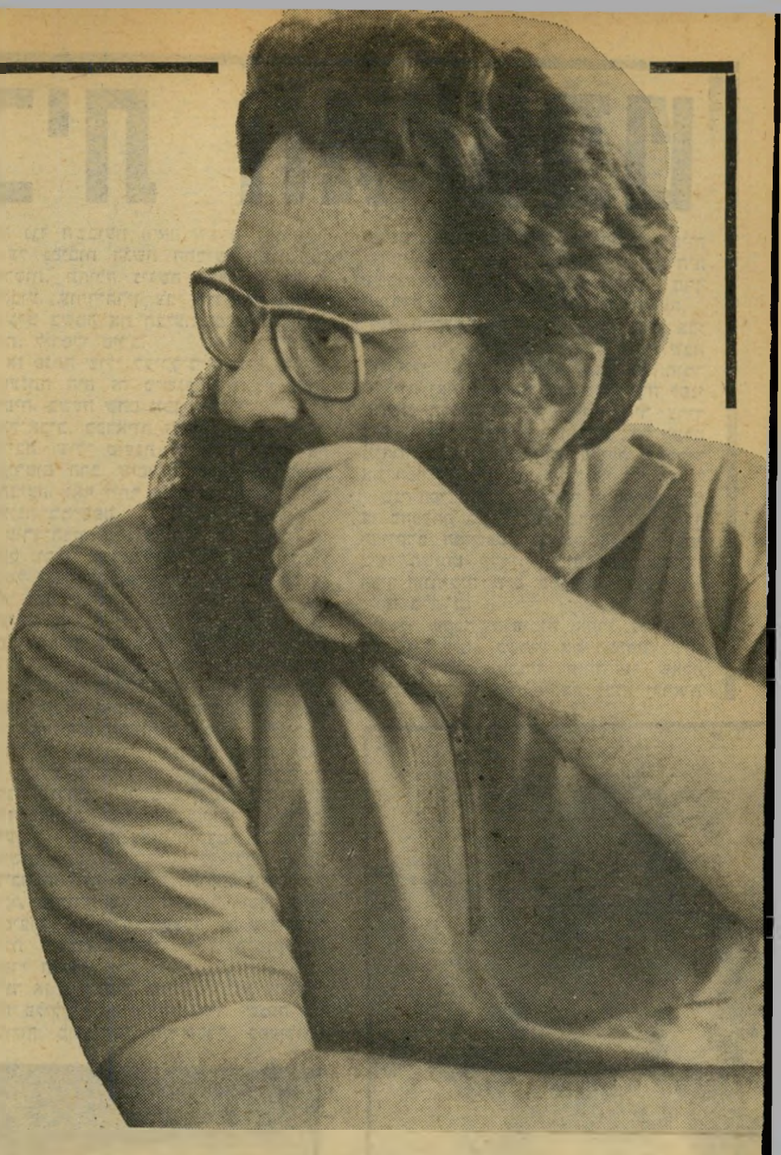
„הם לא יחזרו לעולם," לחשה דזירה היפהפיה במבט עצוב. „בשבילם זה הס־פיק!"

דקות אחדות לאחר מכן יצאה שולי מהאולם, כשהיא מליטה את עיניה הדומ־עות בכפות ידיה, והובלה למקום מעצרה. פרקליטה הצליח בדבר אחד: נקבע מועד מוקדם, ה־20 באוגוסט, להמשך המישפט.

* בשמו של אבישי הראל, איש־העס־קים היושב עתה במעצר, בעלה־לשעבר של אורלי חידה.

מישחקים אסורים או מחתרת ילדותית של אדם חולה? זרועות הביטחון מתייחסות ברצינות רבה לסכנה של מחתרת „גל" שהתגלתה לפני שבועיים בירושלים

חסמבה בירושלים

יואל לרנר

לא רק הפקרנים, שהתגודדו באולם בית־המישפט המחוזי בירושלים, אלא גם השופט יעקב בזק עצמו לא ידע כיצד להתייחס לאנשי המחתרת האלימה שישבו מולו באולם בית־המישפט: יואל לרנר, דמות ידועה בעולם־המחתרות של ירושלים, המשגשג בשנים האחרונות, יהודי שמן בעל קומה גבוהה, זקן עבות, מישקפי קרן, שער גולש וכיפה. לידו ארמונד עזראן, סגן־מישנה בשיריון, לבוש מדי עבודה של צה"ל, לא מגולח, ללא דרגות או סימני זיהוי צה"ליים אחרים. ליד שני אלה שמונה צעירים, שהמבוגר ביניהם בן 18, יהודה מוינק, העולה עתה לכיתה השמינית. כל היתר — צעירים מתחת לגיל שבע־עשרה. אחד מהם נראה כה נמוך וכה צמוק, עד שקשה להאמין שסיים בית־ספר עממי.

המישטרה שימשה בפרשה זו רק כחלון ראווה. כוחות הביטחון האחרים הם שגיבו, עקבו, חקרו ועצרו את עשרת הנאשמים. אולם כאשר היה צריך להביאם לדיון פומבי, החליטו כוחות הביטחון להטיל את התפקיד על המישטרה.

אולם חרף המראה העלוב של שני הנאשמים המבוגרים, והחזות המבולבלת והנפחדת של שמונה הצעירים, לא יכול היה השופט להתעלם מהמעשים שיוחסו להם בכתב האישום, ובוודאי שלא היה יכול להתעלם מהפעולות, שלפי טענת אנשי הביטחון, עמדו חברי המחתרת לבצע.

הקהל שבאולם לא יכול היה להתעלם גם מעובדה נוספת אחרת. בשורות האס"ל, הלח"י ואף ההגנה, היו לפני למעלה מ־30 שנה צעירים, אשר נראו בדיוק כמו הצעירים שישבו עתה על ספסל הנאשמים: בלתי־מזיקים לכאורה, הנבהלים למישמע המילה אקדח או לבנת־חבלה, בעלי פנים תמימות המעוררים את השאלה: „האם אלה רוצים באמת לחולל מהפכה?"

למען שיחרור הר־הבית

רשת האירגון המחתרתי גל, „גאולה לישראל", נחשפה על־ידי זרועות הביטחון עוד לפני מיספר חודשים. אנשי הביטחון עוקבים באופן סדיר אחרי הליגה־להגנה־יהודית, כדי למנוע בעוד מועד פעולות רצח וחבלה, עליהן חולמים ראשי הליגה ויתר המחתרות־הקיקיוניות הקמות בירושלים חדשות לבקרים. רובן ככולן, אגב, צומחות בסביבתו של הרב מאיר כהנא, מנהיג הליגה.

יואל לרנר הוא דמות מוכרת וידועה לאנשי שרותי הביטחון. הוא נעצר פעמים בעבר, בעיקר מעצרי־מנע, ופעם אחת אף הוטעמד לדין אך לא נידון למאסר. בכל הפעמים נעצר לרנר בעיקבות פעילותו, כאחד ממנהיגיה הקיצוניים ביותר של הליגה־להגנה־יהודית. לדוגמה: פעם הוא נעצר והוחזק במעצר שבעה ימים, כשנחשפה תוכנית שלו ושל כמה מחבריו להתנקש בשר־החוץ האמריקאי דאז, הנרי קיסינג'ר, ששהה בארץ באחד ממסעות הדילוגים שלו שהולידו את הסכם הביניים.

אולם לא רק יואל לרנר מוכר וידוע לאנשי הביטחון, גם אחיו, דן, מוכר להם. דן לרנר נעצר לפני כשנתיים, כאיש מחתרת שכונתה בעיתונים בשם: „מחתרת טי־אן־טי", שבה היו חברים צעירים מהליגה היהודית ושני צלמי־עיתונות ירושלמיים.

העיקוב אחרי יואל לרנר נחלש בשנה האחרונה. לרנר בן ה־37, יליד ארצות־הברית, נשוי ואב לשמונה ילדים, התקבל לעבודה בשני מוסדות־חינוך דתיים. האחד: הישיבה התיכונית המפוארת מבשרת־ירושלים, הנמצאת ליד הבירה, שבה עבד רק 10 שעות בשבוע, והשני: הישיבה התורנית ליד צומת מסמיה, שלה הקדיש את מירב זמנו, למרות שהיא מרוחקת מביתו. לרנר מתגורר בבית־וגן, שכונה ירושלמית ליד הר הרצל.

על פי עצות אנשי ביטחון, ששוחחו עם ראשי שתי הישיבות לפני שהתקבל לרנר לעבוד בהן, הוא נדרש לחתום על התחייבות שלא לעסוק בפוליטיקה, ולהימנע מנסיון להשפיע על תלמידיו בכל עניין פוליטי. לרנר חתם על התחייבויות אלה, ואמנם במשך זמן לא הועלתה נגדו כל תלונה בעניין זה.

עתה נראה כי באותה תקופה הצליח לרנר להונות הן את ראשי הישיבות והן את זרועות הביטחון. הוא בחן בזהירות רבה את תלמידיו, בחר מהם תישעה, שלדעתו אפשר היה לסמוך עליהם, ותוך שימוש בקסם אישיו רב, ובמעמדו כמורה, הצליח לגרור אותם אל תוך פרשה שכל נער צעיר היה שמח ליטול בה חלק.

לרנר הוא מורה בחסד עליון, כפי ש־מעידים עליו עמיתיו המורים ותלמידיו. בנוסף לכישורי ההוראה שלו, בעיקר ב־מיקצועות המתמטיקה, בהם הוא נחשב לעילוי, ובאנגלית, שהיא שפת־האם שלו, ידוע לרנר כמורה שאינו פורמאלי ומ־כופתר, אלא כאחד המזמין את תלמידיו לביתו, מתארח בבתיהם ונוהג עימם כשווה עם שווים. לרנר אף הקפיד על כך כי התלמידים יכנו אותו בשמו הפרטי ולא בכינוי „המורה".

כאשר המורה האהוב על התלמידים בא אל כמה מהם — אל כל אחד מהם לחוד — ובחשאי, על פי מיטב סיפורי חסמבה או ספרי־בלשים אחרים, שאותם קוראים בני הישיבה בהחבא, מציע להם להצטרף למחתרת אלוקית, קשה להניח שיהיה נער בגיל 16, בעיקר אם הוא בא מבית דתי, שאינו משופע במישחקי ילדים ונוער, אשר ידחה את המורה שלו.

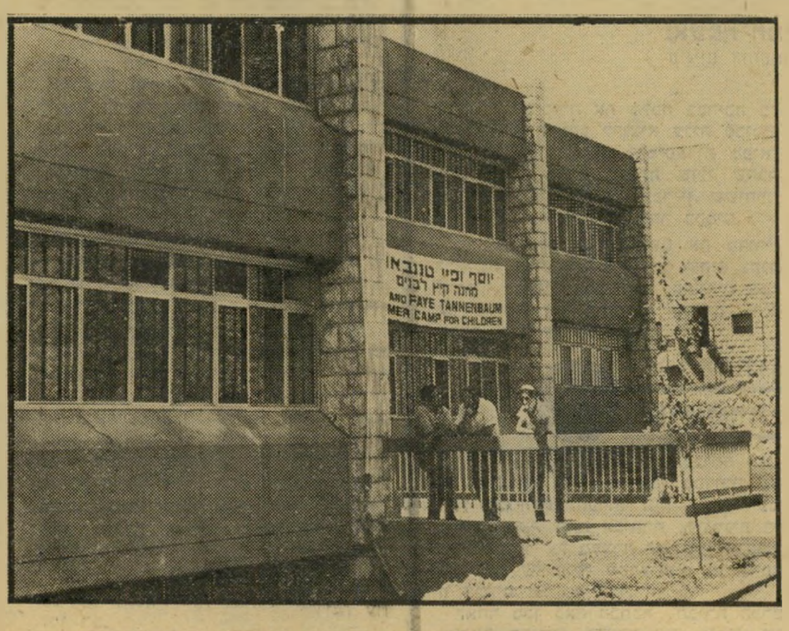
הדעות עדיין חלוקות סביב השאלה, כיצד הציג לרנר בפני תלמידיו את רעיון המחתרת שלו. יש להניח כי בפני אחדים, הבוגרים יותר, הוא הציג את גל כמחתרת שלה משאבים סמויים וכוחות נסתרים התומכים בה, שמטרתה להמיר את השילטון החילוני־בוגדני של מדינת ישראל בשילטון ההלכה. לצעירים יותר הציע לרנר מחתרת ציבעונית יותר: מחתרת לשיחרור הר־הבית. לרנר רצה, לדברי צעירים אלה, מחתרת שתנסה לערוך בכוח תפילות על הר־הבית, ללא שימוש בנשק, ותפגין נגד האיסור הקיים היום על קיום תפילות כאלה. אותם צעירים טענו בחקירתם, כי הפעולה הראשונה היתה צריכה להתבצע ב־ט' באב, שחל השבוע.

גניבות ממחסני צה"ל

לרנר לא הסתפק בכך. חניכיו במחתרת לא נידרשו להישבע אמונים, מפני שהתורה אוסרת שבועה כזו, אולם מלבד טכס השבועה פרש בפניהם לרנר יריעה רחבה של מתח.

הוא חילק את חברי המחתרת שלו לארבע קבוצות. הקבוצה הראשונה היתה קבוצת־תצפית. על אנשיה הוטל התפקיד לערוך תצפיות ולהזהיר את הכוחות המיבצעיים מפני יריבים ואוייבים.

הקבוצה השניה היתה קבוצת־עיקוב. חברי קבוצה זו היו צריכים לעקוב אחרי חשודים, לרשום ולצלם. לרנר הבטיח

ישיבת מבשרת ירושלים שבה גויסה המחתרת

הרב מאיר כהנא

סניף חרות בירושלים בו התאמנו אנשי הל"גה בקראטה

לשיעורי קראטה הנערכים בירושלים, לא היתה זו הפעם הראשונה שלרנר שלח אנשים לשיעורי קראטה. גם לפני כשלוש שנים, כשלרנר היה אחד הראשים המיבצעים של הליגה־להגנה־יהודית, הוא שלח את אנשיו להתאמן בקראטה. אז התגלה שאחד מפלגי הליגה מתאמן בקראטה בסניף תנועת־החרות בירושלים. אחד מצעירי חרות, שהיה מקורב לליגה, פתח את המועדון בפני אנשי הליגה, כדי שיתאמנו בו. אולם הוא נאלץ לסגת מכך, אחרי שהפרשה התפוצצה ברעש וראשי חרות התפוצצו מרוגז.

סגנו של לרנר במחתרת היה תלמידו לשעבר במדרשיית מסמיה, סגן־מישנה אדמונד עזראן. על עזראן הוטל התפקיד לגנוב חומרי־חבלה, אקדחים ותחמושת מ־

אולם לא רק אימונים עברו תלמידיו של לרנר, גם סדרות אידיאולוגיות הוצעו להם מטעם הזמחתרת. אט אט, כשהוא משתמש בקסם האישי שלו, החדיר בהם לרנר את דעותיו על השילטון החיילוני במדינת ישראל, על יחסו לערביי ישראל, ערביי השטחים ובעיקר ערביי ירושלים. משיחותיו של לרנר עם אנשי המחתרת שלו התברר כי הוא חסיד נלהב של פעולות האצ"ל בירושלים, בתקופה שלפני הקמת המדינה. באותם ימים, לאחר שהאצ"ל הודיע על סיום מדיניות ההבלגה שלו, הוא פתח בפעולות טרור כנגד הבלשים הבריטיים וכנגד מיפקדות בריטיות. את הבלשים ניסו אנשיו, ולעיתים קרובות אוויר, בעזרת חומרי־חבלה. לאחר שהיה

בסיסו הצבאי, כדי שצעירי המחתרת יוכלו להתאמן וכדי שאנשיה יוכלו לבצע פיגועים באוכלוסיה הערבית. עזראן הוכיח כי הוא איש מחתרת נאמן. הוא הסתכן וגנב מצה"ל חומרי־חבלה בכמות שהיתה מספיקה להרוס כמה בתי־אבן ירושלמיים. הוא גנב נפצים ומצתים, אקדח תופי ותחמושת לרוב.

מלבד שלושת המבוגרים, הזמין לרנר גם חמישה צעירים ל„מחבוא" ליד ביתשמש. שם התקיים מדי פעם מטווח באש חיה, והצעירים ירו לעבר בובות־נייר דמויות אדם. לא היה גבול להתרגשות הצעירים באותן הזדמנויות, ועזראן אף סיפר להם כי תוצאות הירי שלהם טובות משל טירונים בצה"ל.

כבר ברור שהבריטים עומדים לעזוב את הארץ, כיוון האצ"ל את נשקו לעבר הערבים, בעיקר ערביי ירושלים. לאחר כל פעולה ערבית כנגד יהודים, בעיקר בירושלים, היה האצ"ל מגיב בחוזק־יד, קוטל

ערבים. לעיתים קרובות חפים מפשע, ומטמין חומרי־חבלה באזורים ערביים מובהקים.

חלומו של לרנר הקיף שני יעדים: מדיניות של עין־תחת־עין ושן־תחת־שן ביחס לערבים והחלפת השילטון בכוח הזרוע בישראל. השילטון הנוכחי היה בעיניו טמא יותר משילטון המערך, והוא היה מכנה את ראש הממשלה, מנחם בגין, בשם „מאחז עיניים" ו„מוכר אדמת ישראל".

זרועות הביטחון עלו על המחתרת. של לרנר בעיקבות תלונה במישטרת נתיבות, שאותה הגישה אחותו של אחד מחברי המחתרת שלו. צעיר בן 16 רצה לצרף למחתרת את אחותו בת ה־18. הוא לא שאל את המפקד, וערך שיחת־גישוש עם אחותו מבלי לקבל אישור. הצעירה, בת למישפחה מרובת ילדים, תלמידה בביתספר לאחיות בבאר־שבע, הביאה במה מדובר. היא לא סיפרה על כך להוריה, כדי שלא יכו את אחיה הצעיר, אך הבינה גם כי בעזרת שיחות לא תצליח להוציא את רוח ההתלהבות של אחיה מהבלון שניפח המפקד אליהו, הלא הוא יואל לרנר. היא פנתה למישטרה, ולאחר שהובטח לה שלא יבולע לאחיה וכי הוא לא ייעצר, סיפרה את סיפור המחתרת. המישטרה העבירה את המידע מייד למוסדות ביטחון אחרים, וחקירה החלה להתנהל במלוא התנופה.

גירסה אחרת טוענת, כי עוד לפני שהתלמידה בביתהספר לאחיות פנתה למישטרת נתיבות, כבר היו בידי כוחות הביטחון הוכחות לקיומה של מחתרת לרנר. גורמים שונים בליגה־להגנה־יהודית, אשר התרעמו על לרנר על כי התרחק מפעילות במיסגרתה והקים לו מחתרת פרטית משלו, דאגו שמידע על כך יועבר לזרועות הביטחון. יש הטוענים, כי הרב מאיר כהנא ידע על מעשה ההלשנה לזרועות הביטחון ולא מנע אותו, אך לכך אין הוכחות.

לתפוס „על חם"

אחר פעולות עיקוב ממושכות, אשר במהלכן הצליחו אנשי הביטחון לצלם את אחד המטווחים שנערכו ליד ביתשמש, הגיעה אליהם ידיעה על כוונת לרנר ושניים מחברי המחתרת שלו לבצע פיגוע בעיר העתיקה בירושלים. היה זה לאחר הפיגוע באוטובוס בשכונת בית־יוגן. לרנר החליט לרצוח כתגובה ערבי בשם אבו־עווד, בעל מיזנון בין החומות. הוא גייס לפעולה זו את סגן־מישנה אדמונד עזראן ואת יהודה מונק בן ה־18, כממלא מקום. כוונתו של לרנר היתה לרצוח במו ידיו, בעזרת גרזן גדול, את אבו־עווד, ולהשאיר במקום פתק, כי רצח זה הוא פעולת־תגמול ראשונה על הפיגוע באוטובוס.

לרנר ועזראן הגיעו למיזנון הקטן של אבו־עווד, כשהגרזן מוסתר במכנסיו של המנהיג, תפוס בחגורה. כוחות הביטחון רצו לתפוס אותו „על חם", כשהוא מניף את הגרזן, אולם הם לא הודיעו על כך לאבו־עווד. כשהגיע לרנר למיזנון הוא גילה כי המקום גדוש באנשים, הרבה יותר מאשר בדרך כלל, בניגוד לתצפיות מוקדמות שערך. לכן החליט לדחות את ביצוע הפעולה. חלק ניכר מהאורחים התדשים של בית־הקפה היו אנשי זרועות הביטחון, לבושים בגדים אזרחיים, שארבו לו. אולם את זאת לא ידע כלל.

שיחה סודית עם הרב כהנא

פני כחודש הוחלט לעצור את לרנר. אולם גופים מסויימים בכוחות הביטחון טענו כי אין עדיין חומר ראיות מספק. הוחלט לנצל את החתול השחור שעבר בין לרנר לבין כהנא ולזמן את הרב של הליגה לשיחה. כהנא סירב לבוא, מבלי שיאמרו לו מראש במה המדובר. לאחר שביקרו בביתו שני אנשי ביטחון, וסיפרו לו כי הם מבקשים להיעזר בו נגד לרנר, גירש אותם כהנא מביתו ואמר: „בפעם הבאה אתן לכם להיכנס רק עם פקודת־חיפוש חתומה בידי שופט."

כמה מאנשי הליגה, ששמעו מפי כהנא על המידע שבידי זרועות הביטחון, הזהירו את לרנר. זה היה לפני כחודש. מאותו הרגע הפסיק לרנר את פעילותו. כל אחד מצעירי המחתרת הוזמן לשיחה אצל המורה, שבה הוסבר לו כי מטעמים סטטיים יש להפסיק לתקופת־מה את הפעילות המחתרתית. לרנר אף רמז לצעירים, כי ייתכן והם ייחקרו על־ידי המישטרה. הוא ביקש מהם לא לגלות דבר לחוקרים. יחד עם זאת החל לרנר לערוך חקירות משל עצמו. הוא חשד במונק, מס' 3 במחתרת, כי הוא מודיע מישטרתי. בשיחה שהיתה בין השניים, והוקלטה על־ידי אנשי הביטחון, הזהיר לרנר את מונק מפני הלשנה.

לפני כשבועיים החליטו כוחות הביטחון לפעול. המחלקה לתפקידים מיוחדים של מישטרת ירושלים הוכנסה לתמונה ואנשיה התבקשו לעצור את לרנר ואת שאר חברי המחתרת שלו. כוחות הביטחון התעלמו מהבטחת מישטרת נתיבות לאחות הילד, ועצרו גם את אחיה. לרנר לא הסכים לדבר בשעת החקירה ואף ניסה לשכנע את חוקריו בצידקתו. אולם כל היתר נשברו והודו, ובידי החוקרים נחשפה תמונה שלמה של התחמבה הירושלמית.

בהחבא הובאו לפני כשבועיים כל העדרה בפני שופט־שלום בירושלים, שהאריך את מעצרם ב־15 יום והטיל איפול על הפרשה. למרות שבידי החוקרים היו וידויים מלאים מצד כל חברי המחתרת, מלבד לרנר עצמו, החליטו החוקרים לשמור בסוד את דבר המעצר. ילדי המחתרת סיפרו להם, כי הם רק חוליה אחת במחתרת גדולה יותר, כפי שסיפר להם לרנר. חוקרי המישטרה התייחסו אמנם באי־אמון למידע זה, אולם החליטו לבדוק אותו עד הסוף.

לכן ביקשו להמשיך במעצרם של נערי לרנר.

יהודית נגר, שמישפחתה התימנית המסורתי

וליהודית ה

רגע האמת הרגע המרגש ביותר בתחרות עבור המועמדות היה הרגע בו התייצבו בבגדי־ים של **גוטקס** ובסנדלים של חברת גלי, מול נקראה לראיון עם המנחה מני פאר, בו הציגה את עצמה, רקעה, עיסוקה ותחביביה.

ההמתנה שעה שחבר השופטים עסק במניין פתקי־ההצבעה ועל הבמה נערכה התוכנית האמנותית ציפו המועמדות מאחרי־הקלעים במתח.

ההצבעה בניגוד לתחרויות־יופי אחרות הנערכות בארץ מיוחדת תחרות מלכת־המים בכך שהבחירה הסופית נעשית בה בידי הקהל באמצעות פתקי־הצבעה הצמודים לכל כרטיס.

מיצעד האופנה הופעה נוספת של המועמדות בפני הקהל נערכה ב־שמלות של בית־האופנה מ.ב., לפני שכל אחת מהן נקראה לראיון עם המנחה מני פאר, בו הציגה את עצמה, רקעה, עיסוקה ותחביביה.

מלכת־המים 1978 כמעט החמיצה את הכתר. ביום האחרון של התחרות הסופית, הסתבר ליהודית נגר, הדוגמנית בת ה־22 מיהוד, כי כדי לזכות בתואר מלכת־המים אין די ביופי כובש, גוף חטוב ואישיות מלבבת — דרוש גם מזל. וזה כמעט שבגד בה ברגע האחרון.

את סוף השבוע בילתה יהודית, יחד עם שאר המועמדות, באילת, שם נערכה תחרות בחירת נסיכת ים־סוף (ראה עמודים 43—42). יהודית אומנם הוסיפה באילת כתר נוסף לראשה, בעת שזכתה בתואר הנסיכות. אולם היא לא חזרה עם חברות־תיה באוטובוס אגד, שהסיען לת"א. לנשף הבחירה באילת הגיעו כמה מבני־משפחתה, שהם שומרי־מסורת. יהודית לא רצתה לפגוע בהם ולנסוע בשבת, העדיפה לחזור לתל־אביב בטיסה ביום ראשון. לרוע מזלה הסתבר לה כי כל המקומות בטיסות מאילת לתל־אביב היו מוזמנים מראש.

רק בשעות אחר־הצהריים המאוחרות הצליחה לעלות על אחד המטוסים. ישר מנמל־התעופה בן־גוריון יצאה להיכל־התרבות, הספיקה להגיע במועד, לפני הפתיחה הרשמית של טכס הבחירה.

הוריה, ילידי תימן שעלו לארץ במיבצע מרבד־הקסמים, נחלשו בעקבות צום תשעה באב, שחל באותו יום. הם לא יכלו להגיע למאורע.

היא חשה בחסרונם במיוחד בתום שלוש וחצי שעות של תוכנית עשירה ומלהיבה, שריתקה אליה את קהל הצופים. כאשר נפל הפור וחבר השופטים סיים את מניין פתקי־ההצבעה, באמצעותם בחרו הצופים במופע במועמדת שנראתה להם כראויה ביותר לכתר מלכת־המים, ניצבה יהודית הנרגשת על הדוכן, הכתר על ראשה ושרביט המלכות בידה כשהיא קורנת מאושר ומחייכת אל הקהל שבירך על בחירתה. מוצפת ברכות, מתנות ונשיקות, הצטערה אז יהודית: „חבל שהורי אינם כאן."

יהודית נגר היתה לא רק בחירת הקהל. עוד בטרם נערכה ההצבעה היא נבחרתה כבר כמלכת־המים על ידי חברותיה לתחרות. במישאל מוקדם, שנערך לפני תחילת המופע, טענו שש מתוך תריסר מתחרותיה, כי אילו היתה הבחירה בידן היו מעניקות ליהודית את כתר מלכות־המים.

בהצבעה הרשמית בקרב קהל־הבוחרים לא זכתה אומנם יהודית במחצית מספר הקולות, כמו בין חברותיה, אולם מתחילת מניין הקולות היא צעדה בהפרש ניכר

המלכה וסגניותיה

שלוש ה
זכו במר

הבוחרים **בהיכל התרבות**: מלכת־המים לשנת 1978 הסגנית הראשונה דליה נוריאל (משמאל) והסגנית (מימין). שלושתן זכו בהצבעה בהפרש קולות ניכ

לא הגיעה לטכס ביגל ט' באב, נבחרה כמלכת המים 1978

יתה אורה

לפניהן. בתום הספירה הסתבר כי קיבלה יותר מכפליים קולות מאשר שתי המועמדות שדורגו אחריה וזכו בתוארי הסגנות.

בין שתיים אלה התנהל קרב צמוד לאורך כל מהלך מניין פתקי־ההצבעה. פעם נראה היה כי ידה של יעל גרינברג בת ה־16, תלמידת בית־ספר דתי־רפורמי —בשתי התחרויות בהן נבחרה יהודית כי־ נסיכת הים־התיכון וים־סוף, נבחרה כסג־ גיתה הראשונה — היא על העליונה. אולם מדי פעם גברה עליה דליה נוריאל בת ה־22, לשעבר חיילת בטייסת של חיל־ האוויר, בת למשפחה שעלתה לפני כמה דורות מספרד. בסיכום הקולות הסופי היתה זו דליה נוריאל שזכתה בתואר הסגנית הראשונה, בהפרש קולות קטן בלבד על פני יעל.

לבד משלוש הנבחרות הרשמיות זכו עוד שתי מועמדות בכתרים ובתוארים ב־ ערב זה. בתואר הניחומים של „הנערה החיננית", זכתה המועמדת הרביעית ב־ דרוג, סלי שעשוע בת ה־16 מפרדס־כץ, ואילו בכתר חביבת־המועמדות הוכתרה ניקול כנפי בת ה־18, מקיבוץ גלי־ים.

טכס ההכתרה, עליו ניצח המנחה מני פאר, נמשך שעה ארוכה. הנבחרות הוצפו בפרסים ובמתנות, שהורעפו עליהן מידי נציגי החברות המסחריות, שהתחלקו בח־ סות על המיבצע. בסיומו נקבעה עובדה חדשה: חזונו של דוד בן־גוריון בדבר מינוי רמטכ"ל תימני לצה"ל טרם התגשם: אבל מלכת־מים ממוצא תימני נבחרה סוף־סוף.

(דיווח נוסף על טכס ההכתרה — בגיליון הבא).

ההכתרה

עורכו הראשי של **העולם הזה**, אורי אבנרי מכתיר את יהודית נגר בכתר.

הקלפיות

נציגי חבר השופטים שהופקדו על מניין הקולות נושאים את תיבות הקלפי שיצרה חברת **דובק**. מימין לשמאל: לאה פלטשר; אסתר גינדי, רמי לפין, נציג חברת **מ.ב.** וזאב קיס, מנכ"ל חברת התעופה **אולימפיק**.

כשיהודית נגר עצמה צברה פי שניים קולות מאשר סגניותיה. בתמונה נראות המלכה והסגניות כשלראשיהן הכתרים. בתמונה משמאל: המלכה והסגניות עם שתי בעלות־תארים אחרות: הנערה החיננית, סלי שעשוע (מימין) וחביבת המשתתפות וקהל הצופים הרב ניקול כנפי (משמאל). כל הבגדים אופרו בתכשירי **מרי קוונט** ושיערן טופל במוצרי **וולה**.

האם תוסר החסינות?

(המשך מעמוד 19)

השופט מתח ביקורת חריפה על ראשי העירייה והתנהגותם כלפי האזרח אלדד.

„אני מאמין שהוא (אלדר) פעל מתוך הרגשת קיפוח כזה, ולא התכוון לגרום לאסון שיכול היה לגרום,״ קבע השופט, „התרשמתי שהפרשה ששימשה רקע למעשיו של הנאשם, החלה בניגוד לדעתם של אנשי־מקצוע רישוי־בניה וצו־הפסקת־הבניה, ראוייה להיחקר ולהיבדק על־ידי השיטוטנות המוסמכים, לא רק מהבחינה האדמיניסטרטיבית, אלא גם מהבחינה הפלילית, לגבי האנשים המעורבים בדבר...״

השופט גזר על אלדד, מתוך התחשבות בנסיבות, עונש של שנה מאסר בפועל, פרקליטו של אלדד, עורך־דין אליקים הצעני, עירער לפני בית־המישפט העליון, והעונש הופחת לחצי שנה מאסר בפועל.

שופטי בית־המישפט העליון את חוסיפו דברי ביקורת חריפים מישהם על המתרחש בעיריית נתניה. בין היתר קבעו השופטים יואל זוסמן, אליהו מני ומשה עציוני: „...יוצא שקיים חשד של מעשים פליליים במחלקת מהנדס העירייה... סגן פרקליט־המדינה אומנם מאשר שהחקירה מתנהלת, ושלכאורה מן הצורך לברר תלונותיו של המערער.״

המציאות היא שונה: איש לא פתח בחקירה, כמיצוות השופט, בעיריית נתניה לא השתנה מאומה. דוב אלדד ריצה בפועל ארבעה חודשי מאסר, חשב לעירו נתניה. הוא החריף את מאבקו נגד העירייה, ערך שביתות־שבת מול מישרדיה, חילק כרוזים, שבהם פורטו מעשי־שחיתות של פרנסי־העיר, ועורר בכך סערה ציבורית שזכתה בהדים רק בעיתונות המקומית של נתניה.

כוונתו של אלדד היתה להכריז מילחמה על ראשי עיריית נתניה, ולחשוף את מה שנראה בעיניו כמעשי־שחיתות מצידם. הוא גם דרש שהעירייה תחתום עימו על הסכם בוררות, על־מנת לקבוע את שיעור הפיצויים המגיעים לו מהפסקת הבניה.

אחד מכרוזי ההשמצה החריפים ביותר כוון כנגד סגן־ראש־העיר, בן־ציון רובין. בכרוז, שהוכן אך לא פורסם, הועלתה פרשת הוויילה של סגן־ראש־העיריה, שאותה כינה רובין לעצמו באותה עת. בכרוז נשאל רובין על מקורות־המימון של הווילה המפוארת, ועל פרשה של רכישת ארבעה מיגרשים על־ידי אישתו.

לפני שהחל מפיץ את הכרוז בעיר, שלח אלדד עותק אחד מכרוז זה אל בן־ציון רובין. הוא הבטיח לרובין שידביק אלפי כרוזים מסוג זה על קיר בניין העירייה, עד שיראה „כמו טפטפים״.

זמן קצר לאחר מכן נאותה העיריה לחתום עם אלדד על שטר־בוררות. אחד מתנאי הבוררות היה שאלדד יפסיק את מסע־ההשמצות שלו נגד ראשי העירייה. אלדד הסכים, וכבורר נקבע עורך־הדין הירושלמי אליהו לנקין*.

במהלך הבוררות, המתנהלת מזה שנה וחצי, נגבו מאות עדויות בשבועה, נחשפו מיסמכים רבים של העירייה, פרוטוקולים של ישיבות, תוכניות־בניה ודיונים של ועדת־בניין־ערים־מקומית. מיסמכים אלה הגיעו לידי אלדד. אמנם לא יכול היה לתת פירסום לעובדות שנתגלו לו, שכן על־פי ההסכם היה מפסיד במיקרה כזה את הבוררות. אך לעומת זאת לא נאסר עליו להתלונן במישטרה על מעשים שבהם היה נראה שיש לכאורה חשד לעבירות פליליות. כך עשה.

כך הגיעה התלונה, לפני שנה, לחוקר בלהורן.

הווילה של סגן ראש־העיר

יקר החישדות של אלדד נסבו סביב הווילה של רובין.

את המיגרש בשכונת עין־התכלת בנתניה, שעליו עתידה לקום הווילה, קנה רובין בשנת 1973. המיגרש השכן היה שייך לאותו קבלן מנחם עדני. לצורך הקמת השלד לווילה התקשר רובין עם שכנו הקבלן, וזה החל בבניית השלד לווילה שיטתה, על פי התוכנית המקורית, אמור היה להסתכם ב־420 מטרים מרובעים.

לאחר הקמת השלד הופסקה הבנייה, ועל פי טענת רובין היה זה בגלל קשיים כספיים. בניין הווילה היה צריך לעלות כמיליון לירות במחירי אותה תקופה, ומחיר השלד היה כמחצית המחיר הכולל.

במאי 1974 נמכר, על פי טענת רובין, המיגרש עם השלד לקבלן עדני, ששינה את התוכנית ובנה לעצמו וילה על שני המיגרשים הצמודים. עד סוף שנת 1975 היה המיגרש רשום עדיין על שם רובין. רק באפריל השנה נימכס מנחם עדני להתגורר בווילה שבנה, אחרי שעמדה שוממה במשך שנתיים. „ההנחה הטיבעית היא שבין רובין ועדני התבצעה עיסקה מיסחרית סבירה,״ נאמר בכתב־התלונה, „אך כשבודקים אותה לעומק, נסתרת הנחה זו על־ידי כמה עובדות נסיבתיות.״

בין השאר:

● רובין שימש כמייצג אינטרסים של הקבלן עדני (או חברות שבשיליטתו) לפני ואחרי כל תקופה שיאחר אישור בניית הווילה. כך, למשל, העיד רובין בזמנו לדיון חוזר בוועדה את תוכנית־הבנייה הבתי־חוקית של עדני בחקיקה מסויימת.

● רובין גרם לאישור בלתי־חוקי של תכנית אלמ״ראז׳ באותה חלקה ביום 27.12.73 בוועדת־המישנה לתיכנון ולבנייה.

● רובין עסק, במסיגרת כהונתו בעירייה, במשא־ומתן לרכישת מישרדים עבור העירייה מאת חברת קבלן עדני, בתנאים חסרי־היגיון ובניגוד לחוות־דעתם המיקצועית של שני עורכי־דין.

● רובין יזם פנייה לוועדה המחוזית, בהמלצת עיריית נתניה, לשם אישור קרקה נוספת לבניין של עדני, ברחוב שטמפר 5, בטענה שהעירייה צריכה שטח בנייה נוסף.

בסעיף אחר בתלונה נטען שהעירייה גבתה מהקבלן עדני מס־השבחה וכופר־חניה מוקטנים עבור חריגות־בנייה עצומות בבניין רב־קומות ברחוב סמילנסקי 13 בנתניה.

עוד נטען בתלונה במישטרה שתוכניות־הבנייה של חברת אלמ״ראז׳ אושרו עקרונית בוועדת־המישנה לבניין־ערים, שבה מכהן רובין כחבר, רק בתנאי שתמתכננים יעמדו בדרישות תיכנון מסויימות. דרישות אלה נכתבו בשולי התוכנית, אך הן הועלו במתכונן בעת הדיון בוועדת־בניין־ערים, וכך אושרה התוכנית בלי שנתמלאו אותם תנאים.

אם יש אמת בחשד זה, הרי שבוצעה כאן עבירה של זיוף תוכנית הבנייה.

דעת הפסיכיאטר

חקירת החקירות של המשטה הארצי זימנה את דוב אלדד, שמסר עדות מפורטת. הוא קיים עם המפקח בלהורן יותר מעשרים פגישות, שכל אחת מהן ארכה כחמש שעות. לפני החוקר הוצגו עשרות עמודי־פרוטוקול ותיכניות־בנייה לרוב.

אין ספק שהחקירה היא מסובכת, אך גם הבנתו של אלדד בעיסקי בנייה אינה מוטלת בספק.

האיש המוזר, שעבר כבר את שנת ה־65 לחייו, היה במשך שנות השלושים וה־ארבעים פועל־בניין. הוא עלה עם מישפחתו מפתח הגדולה מרוסיה ב־1932, ואחרי מות אביו היה למפרנס יחיד. לאחר שירות בהגנה התגייס לצה״ל והיה לקציר חי״ר. במילחמת־העצמאות נפצע והיה לנכה. אך למרות זאת התגייס לשירות־קבע ושירת כמדריך בדרגת סרן בבית־הספר לקציני חי״ר. אקדי שיחרורו, בשנות ה־50 סודר בעבודה כפקח בנייה בעיריית נתניה, ושם רכש את בקיאותו הטכנית בנושא זה.

אלדד פרש מעבודתו בעירייה בסוף שנות ה־50, אחרי שלדבריו לא יכול היה לשאת עוד את השחיתות שפשטה שם. הוא קנה מכונה, והחל לוטש יהלומים בביתו. עד היום שומר האיש על כושרו הגופני באמצעות ריצת־בוקר יומית לאורך מסלול ממוצע של 10 קילומטרים.

בחוות־הדעת הפסיכיאטרית על חבד אלדד, שנמסרה בעת מישפטו, נאמר בין היתר: „...עקב נוקשותו של הנבדק וה־

* מי ששימש בעבר כמפקד ספינת האצ״ל, אלטלינה, שהופגזה וטובעה בחוף תל־אביב ב־1948.

איתן גפני מציג

חגיגה בנגיעות

פסטיבל הפופ הישראלי

קחו חלק בחוויית פופ חד פעמית
ותהנו מטובי אמני הפופ

CHAMPAGNE GROUP
RICHIE HAVENS

ביום ה' 24.8

צביקה פיק
רותי נבון
שרי
להקת שמפיין
להקת גן עדן
וכוכב וודסטוק
ריצ'י היבנס

במוצ"ש 26.8

שלום חנוך
אריאל זילבר
ולהקת ברוש
דורי בן זאב
אפרים שמיר
אסתר שמיר
גרי אקשטיין
דיוויד ברוזה

* * *

לרוכשי כרטיסים מראש, הנחה במחיר הכרטיס וזכות לקנות כרטיס חלוף ושוב למקום שמור בהסעה מאורגנת.

* * *

ביום ו' 25.8

שלמה ארצי
יגאל בשן
קורין אלאל
מיקי גבריאלוב
נורית גלרון
חנן יובל
נתן כהן
לאה לופטין
אריק רודיך
ולהקת מצדה
מילי מירון
יהודית רביץ
יוני רכטר

לקבוצות מאורגנות הנחה מיוחדת
אצל המפיץ הראשי: פרגוד —
באר־שבע, רח' ההסתדרות 58, טל. 057-77851

* * *

כרטיסי טיסה ב„ארקיע" בהנחה של 50% על בסיס מקום פנוי לקונים כרטיסים לחגיגה מראש.

* * *

הנהלת כפר הנופש „נביעות" ממליצה לבאי החגיגה להצטייד בכיסוי ראש ובאהלים

* * *

ארגון והפקה: תיאטרון מופע

ת"א, רח' רמברנדט 18, טל. 03-229176/7.

להתראות בנביעות

„רובקס"
חגיע מלאי חדש של הצלחות הנפלאות של „רובקס"

טנט „מורלה"
קיים רק קטלוג אחד של מורלה היזהרו מחיקויים.

קול השלום -
הקול שלך!

צורך הפנימי החזק לעמוד על עקרונות הצדק, הוא מגיע לא פעם למצבי־מתח קשים, להרגשת תיסכול וחסר בהשגת מטרות הנראות לו מוצדקות, והוא משקיע כוחות רבים, מתוך אמונה שהצדק מכריח לנצח...״

השופט זעם

רינה נוספת שנחקרת בידי המישטרה נוגעת לעיסקת מיגרשים שביצעה רינה רובין, אשתו של ח״כ רובין.

על פי החומר שמסר אלדד לחוקרים, קנתה אשתו של רובין בשנת 72׳, ארבעה מיגרשים בנתניה. היא לא דיווחה למישרד רישום־המקרקעין על עיסקה זו עד שנת 74׳, כשהחלה פרשת הווילה מכה גלים בנתניה, מכרה רינה רובין את ה־מיגרשים במחיר שהיה נמוך בחמישים אחוז ממחיר השוק דאז, כפי שהוא נקבע על־ידי שמאי של הטאבו. אלדד, החשיד אותה בכך, שישנה כאן עבירה של אי־דיווח על הקניה כחוק, ושצויין מחיר נמוך כדי לשלם פחות מס־שבח־מקרקעין.

אלדד טען עוד שיש מקים לחקור את המקורות הכספיים של בן־ציון רובין ושל אשתו, ששניהם שכי־

היו שלוש קומות בלא היתר חוקי. שני סגני ראש עיריית נתניה, בן־ציון רובין ודוד אנולביץ (מערך), הבטיחו לקבלן שאם הוא יבנה, בניגוד לחוק, תעמוד העירייה לצידו, ואף תפצה אותו אם יינזק. כל העיסקה נערכה במסווה של בנייה לזוגות צעירים.

גרינבוים בנה 24 דירות ללא רשיון, ובנייניו היו באיכות גרועה. העירייה פיצתה אותו על־ידי קניית קומת־הקרקע ב־מחיר מופרז.

ועדת בניין־ערים מחוזית תבעה את גרינבוים למישפט, ומישפט־השלום הנתניתי אריה סגלסון דן אותו לקנס של 35 אלף לירות, למאסר־על־תנאי וכן ציווה להרוס את הדירות החריגות.

בין היתר קבע סגלסון: „נתגלו כי דברים שהוא אוכל לפסוח עליהם עוד, שכן כה חמורים הם ומדהימים גם יחד. עיריית נתניה היתה בסוד אחד עם מפירי־החוק.״

בשבוע שעבר נגזר גם דינו של הקבלן מנחם עדני. בית־המישפט בנתניה, שבו הועמדו לדין עדני וחברת אלמיראז׳ שבבעלותו, על בנייה בלתי־חוקית, קבע ש־ועדת־בניין־ערים־מקומית של עיריית נתניה היתה בסוד אחד עם הנאשמים, וה־אשם רובין גם לפיתחה.

„אינני מאמין כי הוועדה אישרה

מתיונן אלדד ליד בניין עדני
האם היתה יד מכוונת?

רים במשכורות נמוכות. רובין שי־מש כמורה בבית־ספר תיכון עד ל־הינפו לעירייה בבחירות של 1969. אישתו היא מורה בבית־ספר יסודי.

בינתיים הצטברו בידי החוקרים חשדות נוספים, שאותם סיפקו בתי־המישפט. היו אלה שני פיס־קי־דין, שבהם נידונו עניניהם של קבלנים נתניתיים, שבנו בניגוד ל־חוק.

כדי להבין במה המדובר, יש להכיר את תהליך אישור תוכניות־הבנייה. כאשר מגיש קבלן תוכנית־בנייה שאינה חורגת מתוכנית המיתאר העירונית, עוברת התוכ־נית דיון מוקדם וענייני בוועדת־מישנה המונה שיבעה חברים. אם זוכה התוכנית באישור עקרוני, היא מובאת לישיבתה של ועדת־הבניין המקומית, הכוללת את כל 15 חברי מועצת־העיר. במיקרה שה־תוכנית חורגת מתוכנית־בניין־העיר, חיי־בת ועדת־הבניין המקומית להעביר את התיק לוועדת בניין־ערים מחוזית של מישרד הפנים, שגם החלטותיה מסוייגות בסייגים לא־מעטים.

עיריית נתניה נהגה במיקרים רבים לוותר על תהליך זה, ואישי־רה לקבלנים לא־מעטים חריגות מ־תוכנית־המיתאר העירונית, ללא אישורה של הוועדה המחוזית. ב־שני מיקרים הגישה הוועדה המחו־זית מישפטים נגד קבלנים נתניי־תיים, ובבית־המישפט נתגלו עובי־דות מוזרות.

במיקרה אחד של חברת שיכון עולים, השייכת לקבלן יחזקאל גרינבוים, ניבנו שני בניינים רבי־קומות, שבכל אחד מהם

זאת מתוך טענת, „קבע השופט ה־נתניתי, „שכן בטוח אני ומשוכנע שיכנוע רב ביותר שאותה ועדה יודעת מה מותר ומה אסור לבנות על־פי תוכנית המיתאר. ריצה אני להיזהר מאד בכבודה של הוועדה, ועל כן לא אעלה על הנייר את דעתי, על מה יכול להיות הגורם למתן רישיונות־בנייה לקבלנים ש־לא במיסגרת החוק.״

השופט הטיל על עדני קנס של 2500 לירות, ועל חברת אלמיראז׳ שבבעלותו קנס של 80 אלף לירות.

אלא שגם החשדות הכבדים, שהעלה שופט־השלום, לא הרתילו לחוקרי מנ״ה, שחקירתם נגד בן־ציון רובין ושותפיו ב־עירייה מגששת באפילה. הם מתלוננים גם על מחסור באמצעים, שאינו מאפשר מי־צוי החקירה, המסובכת בלאו הכי.

אם יש או אין בסיס לחשדות, ואם תצליח המישטרה להגיע לידי מיצוי החקירה או לא — דבר אחד ברור: התכחשותו המוחלטת של רובין לפירסום עליו אינה כל ה־אמת.

את תגובת חבר־הכנסת בן־ציון רובין לא ניתן היה לקבל במשך השבועיים האחרונים. מזכירתו סירבה לקשר בינו לבין כתב העולם הזה. בכל פעם בתי־רוץ אחר. המזכירה אף סירבה למסור את מספר הטלפון הפרטי של רובין, ומספר מישרד־התקשורת. העולם הזה ביקש את זה הינו חסוי ולא ניתן לקבלו במרכזיית ח״כ רובין להתקשר מצידו, על־מנת לה־גיב על ההאשמות נגדו, אך עד לפירסום הכתבה הוא לא נענה לבקשה ולא הגיב.

עופר קוך ■

אזרח, דע את זכויותיך בעת חקירה ומעצר

לנוכח ריבוי המקרים של הפרת זכויות האדם והאזרח בעת חקירה ומעצר, מביאה כאן הליגה לזכויות האדם והאזרח לידיעת הציבור הרחב את הזכויות הבסיסיות המעוגנות בחוק של כל אזרח כאשר הוא נקרא לחקירה או מובא למעצר:

* אם המשטרה מבקשת לערוך חיפוש בביתך — זכותך לדרוש לראות צו חיפוש חתום כחוק, כאשר מצויין עליו שמו של השוטר העורך את החיפוש, מועד עריכת החיפוש ומה מחפשים;
* אם אתה נקרא ל„בירור״ במשטרה — אינך חייב ללכת;
* אם אתה נקרא לחקירה במשטרה — אתה חייב ללכת, אולם דאג להודיע על כך לבני משפחתך ולעורך־הדין שלך;
* בעת החקירה זכותך לדרוש לדעת, האם אתה עצור במעצר חוקי, ובמה מאשימים אותך;
* בעת החקירה והמעצר זכותך לדרוש שיודיעו על מעצרך למשפחתך, זכותך לדרוש שתיפגש עם עורך־הדין שלך; זכותך לדרוש לחתום על טופס יפוי־כוח לעורך־דין שלך;
* בעת החקירה זכותך לשתוק ולא למסור עדות ולציין שאתה רוצה למסור עדות רק בבית־המשפט;
* בעת החקירה והמעצר זכור: „כל מלה״, „כל וידוי״, „כל הודעה״, „כל עדות״, „כל הצהרה״, „כל הודאה״, „כל שיחה״, רשומים, בעל־פה או מוקלטים, בידיעתך או שלא בידיעתך, עלולים לשמש נגדך; לכן, חובת המשטרה לומר לך במה מאשימים אותך ולהזהירך, שכל דבר אשר תאמר, עלול לשמש הוכחה בבית־המשפט;
* בעת החקירה והמעצר שמור על כבודך כאדם וכאזרח; אל תתן שישפילו אותך, שיתעללו בך, שיכו אותך; זכור מי הם חוקריך, את מראם, את שמם, את כינויים, את זהותם; אתה עשוי להזדקק לזהותם במקרה שיפרו את זכויותיך או ינסו לסחוט ממך הודאה בצורה בלתי־חוקית, על־ידי איומים או מכות;
* אם הסכמת לתת עדות — קרא בעיון את עדותך כפי שנרשמה מפיך ונכתבה בשפה בה אתה שולט, ורק לאחר שווידאת שאמנם כתוב מה שאתה אמרת ולא כל דבר אחר — רק אז חתום על עדותך; אם העדות כוללת משהו שלא אמרת — עמוד על כך שיימחק באופן ברור; זכור, כי החוק נותן לך את הזכות לשתוק בעת החקירה; זכות השתיקה מקודשת במסורת המשפט במדינת ישראל והיא מהווה הישג דמוקרטי חשוב הבא להגן על האזרח מפני שרירות־לב ושררה;
* בעת החקירה והמעצר — שמור על קור־רוח והתנהג באופן רגוע, גם אם מתגרים בך;
* במקרה שהמשטרה מחזיקה אותך במעצר מעל 48 שעות — דרוש שיביאו אותך בפני שופט; כאשר תובא בפני השופט, זכור: לדרוש שהעורך־דין שלך יהיה נוכח, ולספר לשופט כל דבר שאירע עמך במעצר; אם איימו עליך, אם הופעל עליך לחץ, אם הוכית — ספר זאת לשופט, בקש ממנו שירשום זאת בפרוטוקול, בקש לעבור בדיקה רפואית מייד; אל תתן לשוטרים ימנעו ממך את זכותך להתלונן באוזני השופט על כל דבר שאירע עמך במעצר; כל אימת שתובא בפני שופט, ספר לו על מה שאירע עמך במעצר.

זכור: אם נקראת לחקירה, אם נעצרת, אין פירוש הדבר שאתה משולל זכויות אזרחיות ושאינך מוגן על־ידי החוק — עמוד על זכויותיך. זכור: כל עוד לא הורשעת על־ידי בית־המשפט, הנך זכאי.

הליגה לזכויות האדם והאזרח

תל־אביב, ת״ד 14192

אוגוסט 1978

„רובקס״
הגיע מיאי חדש של הצחוחות הנפיאות של „רובקס״

מפט „מורלה״
קיים רק קטגוג אחד של מוריה היזהרו מחיקויים.

תן טרמפ לחייל

היא ביקשה את עזרתו של יצחק רבין * שיחה לילית בין שתי הנשים * מיסתורי המיכתב הקרוע לעורך־דין * אירית והפילוסופיה של הגל * הפירסום גרם לגירושה מבתי־מלון * כאשר אראה את אירית, אתן לה בוקס בשיניים!"

פרשת אירית: חלק ב'

"אני רוצה לומר משהו, אבל אני לא יודעת מה, ואני לא יודעת כיצד. זהו מין מישקע עמוק, בוער, משהו שרוצה להתפרץ ולא מוצא דרך נכונה. יש רגעים שכמה ניצוצות מצליחים לצאת החוצה. זה קצת עוזר לשחרר את הלחץ, אבל זה לא מספיק. ואותו מישקע פנימי ממשיך לרבוץ ולהכביד ולהכביד... אני אוהבת לשיר, לשיר יפה. זה נשמע כל כך פשוט, אז למה זה כל כך מסובך?!

אופיר, וכבר הגיעה אל המערכת ידיעה מהממת נוספת. ביום החמישי בשבוע שעבר צילצל הטלפון בלישכתו של ראש־הממשלה לשעבר, יצחק רבין. מזכירתו דינה הרימה את השפופרת. על הקו היתה צעירה שהציגה את עצמה כ"הזמרת אירית דותן".

גברת דותן, שזכתה באותו השבוע ל־פירסום שבו לא זכתה במשך שבע שנות הקאריירה שלה, ביקשה פגישה עם ח"כ דותן עם רבין: "היא מטורפת לחלוטין, הוא היה מפקד שלי בפלמ"ח אולי, היא ביקשה ממנו שיסדר לה את החתונה איתי?" אירית טוענת, לעומת זאת, כי אינה צריכה שאיש יסדר לה את החתונה עם שייקה אופיר. החתונה, לדבריה, כבר מסודרת.

היא מתגוררת כעת במלון עמי שברחוב הירקון בתל־אביב, אחרי שנזרקה לדבריה משני בתי־מלון אחרים — מלון סטאר ומלון שלום — בעיקבות הפירסום הרעשני. אך היא מקבלת בהבנה את התנהגותם של מנהלי המלונות הסולידיים.

בחדר קטנטן במלון עמי היא מתגוררת עם התינוקת שלה, מיכל, הדומה לגמרי לאביה, דודו דותן. את חלקו הארי של החדר תופסת מיטת התינוקת, חלקו האחר מכוסה בעשרות ספרי פילוסופיה ופסיכולוגיה, הנמצאים בתוך מזוודות שאירית סוחבת איתה ממקום למקום. עגלת התינוקת נמצאת מתחת למיטה וטלוויזיה צבעונית ענקית מונחת על השידה כשלידה גיטארה בקועה. "דודו גיפץ עלי את הגיטארה," מסבירה אירית, "ואת הטלוויזיה ששווה חמישים אלף לירות לקחתי, אחרי שדודו הוציא את כל הכסף שלנו מהבנק, כדי שאם אקלע לצרה אוכל למכור אותה."

אירית דותן עם בעלה בימי האושר

לעיתים נדמה לי שאני נושאת משא כבד. אני פשוט נגמרת מרוב מאמץ, ולמה? עדיין לא מצאתי תשובה, וכנראה גם לא אמצא.

"רוצה לשחרר ולהשתחרר, רוצה להתבטא. טוב שיש שפה, מילים, אותיות, שאפשר לכתוב, לומר, ליצור קשר. כמה טוב שיש מוסיקה, שאפשר לשיר, לגגן ולעשות לאנשים טוב. ואז אני מרגישה כמה טוב שחזרתי לעצמי."

מונולוג של עירית דותן, שחזרה להיות אירית דותן, מפני שכך נולדה — אירית. ומאחר שעכשיו היא חוזרת, לדבריה, לעצמה, החליטה גם לחזור לשמה המקורי. היא גם חדלה לצבוע את שיערה לבלונד והיא חוזרת אל החום הטבעי שלה. היא גם שינתה תיסרוקת. היא מסורקת כעת בסיגנון שבו היתה מסורקת כשהיתה בת 16, סיגנון מיושן ולא־מודרני, שיער קצר, אסוף בסיכות אל מאחרי האוזניים.

"משוחררת ופתוחה"

אירית דותן ממשיכה להפתיע. לא חלפו שלושה ימים מאז פירסום הכתבה בהעולם הזה, ובה וידוי סנסציוני על יחסיה, שעדיין לא הוכחו, עם שייקה אופיר, רבין המזכירה הנדהמת השיבה כי עליה לשאול את מר רבין, אם יאות לקבל את הזמרת. כששאלה את אירית למטרת הפגישה, הסבירה זו: "אני עזרתי לרבין כשהיה זקוק לעזרה, במיסגרת את"ר ("אזרחים תומכי רבין"). כעת אני זקוקה לעזרתו."

דינה שוחחה עם רבין והוא הסכים לקבל את אירית דותן בלישכתו. על שהתרחש בלישכתו של ראש־הממשלה לשעבר סיפרה אירית לכתבת העולם הזה:

"רבין קיבל אותי לשיחה בת שעה. אמרתי לו שלדעתי הוא אדם בעל כוח מוסרי עליון, ראש־ממשלה מבריק ואישיות נעלה ובלתי רגילה. הבעתי בפניו את הערכתי לו, כאדם, והבעתי את הערצתי לו על שהיה מסוגל להתפטר מראשות־הממשלה בגלל מעשיה של לאה."

כשנשאלה אירית מדוע בחרה דווקא באותו השבוע שבו הפכה כל כך מפורסמת לדבר עם רבין, השיבה: "תמיד רציתי להגיד לו את הדברים. כעת אני מרגישה מספיק משוחררת ופתוחה. אני הולכת להגיד עכשיו את כל מה שאני רוצה ואת כל מה שאני מרגישה לעוד הרבה אנשים. שבע שנים שתקתי, עכשיו אני אתחיל לדבר."

בשיחה עם כתבת העולם הזה הגיב שייקה אופיר למישמע פגישתה של אירית

לידיה אופיר עם בעלה במסיבה

"כל הבלונדיות מטומטמות"

מדוע היא מסתתרת? "אני לא מסתתרת, אין לי איפה להיות. בהתחלה פחדתי מדודו, כעת כבר לא. סיכמתי איתו שהוא יכול לבקר את הילדה בנוכחות צד שלישי. כעת פשוט אין לי איפה לגור. אני לא רוצה לחזור לבית ברמת־השרון, אני לא סובלת את הבית ההוא, הוא חלק ממה שהייתי והיום אני כבר לא. אני לא רוצה שום דבר ממה שהיה שייך לי בעבר, לא מהבית, לא מהמכונית. לא מהכסף. אני רוצה להתחיל בחיים חדשים."

על סיפור אהבתה לשייקה אופיר היא חוזרת שוב ושוב. שמו של שייקה משתרבב לשיחה בכל מישפט שלישי. אומרת אירית: "כדי שלא תחשבי שאני פסיכית לגמרי ותלושה מהמציאות, תארי לך מצב היפותטי בו שייקה יגיד לי שהכל נגמר. אני אתחיל חיים חדשים, אשכור דירה, אתבע אותו לדין על הפרת הבטחת נישואין. אבל אני בטוחה שלא נגיע לזה. אני עושה כל מה שהוא אומר לי. פילוסופיית החיים של שייקה היא לחזור לשורשים. הנה, חזרתי לשמי המקורי, חזרתי לצבע שערי, אחרי שהוא אמר לי שכל הבלונדיות מטומטמות. הפילוסופיה של שייקה מבוססת על תורת השילוש של הפילוסוף הגל — תיזה, אנטי־תיזה וסינתיזה — ועל תורתו של הפילוסוף היווני הקדום הרקליטוס, שטען: כל שהולך ומתפרד — סופו של דבר שהוא הולך ומתאחד, ומתוך הניגודים, מתוך הקונפליקט, מתהווה האחדות היותר יפה והכל בא מתוך הקרב. שייקה מאמין בזה וזו השקפת־החיים שלו, כפי שתבוא לביטוי באורח חייו מהיום שבו נחייה יחד.

"אני לומדת בשיטה אוטודידקטית. ני־

שלוש פעמים אירית דותן: עם אמנות האהבה, הג'יטרה והבת

בשיחה טלפונית עם מערכת העולם הזה, כשנשאל שייקה אופיר אם אמנם תירגם את ספרו המפורסם של אריך פרום, הגיב בצחוק ואמר: „מעולם לא תירגמתי ספר, הלוואי והייתי מתרגם את אמנות האהבה, הייתי חי לא רע על התמלוגים. אני לא יודע על מה היא מדברת.“

אירית דותן טוענת, כמובן, ששייקה מכחיש הכל במודע ומתוך תיכנון. בכלל, קשה מאד להתווכח איתה או להוכיח לה את ההיפך. היא טוענת בביטחון מוחלט כי הכל מתוכנן ומסוכם בינה לבין שייקה. לדבריה: „אני לא זקוקה לאנשים ולפירסומת כדי להיות מאושרת. הפירסומת פשוט נדבקת אלי. כל השנים הרגשתי המון דברים, היו לי המון מחשבות, וחוסר ביטחון תהומי. עד שבא שייקה וטילטל אותי בחזקה וגרם לאני שלי להיסחף.“

שייקה אופיר אינו מוכן לקחת על עצמו את האחריות לשיחרורה של אירית דותן. המישחק שלה כבר לא מצחיק אותו יותר. הוא מודע לנזק הרב שנגרם לדבריו לו ולמישפחתו בעיקבות הפירסומים. אחרי שקרא את הכתבות בעיתונים, מיהר ביום השישי האחרון לשלוח לילידיה, אשתו, זר אורכידיאות, ישר מברלין. על הפתק המצורף כתב: „אני אוהב אותך, שייקה“. השניים משוחחים ביניהם מדי יום בטלפון. שניהם מקווים לכסות את ההוצאות מתביעת מיליון הלירות שהגישו ביום השני השבוע, באמצעות עורך־דין רם כספי, נגד שבועון הבידור להיטון, שפירסם לראשונה את הצהרתה של אירית דותן, כי היא מנהלת רומן עם שייקה אופיר.

ואילו אירית אינה מושפעת כלל מטיעוני הסובבים אותה, כאילו אינה שפורייה בדעתה. בעיניים בורקות היא מספרת על יחסיה עם אופיר. כימעט ברור שהיא מאמינה לכל מילה היוצאת מפיה. בעקשנות היא טוענת שהיא דוברת אמת ושהיא שפורייה לחלוטין.

מספרת אירית: „שייקה אופיר ואני מכירים הרבה שנים. כשהייתי אירית בן־בנימין מרחוב הגנים 6 בחיפה. לא יודעת אם לקרוא לזה יד־הגורל, שייקה טוען שזו כימיה. הפגישה הראשונה היתה ביום־העצמאות, בחיפה. המיצעד עבר, שייקה צעד עם הפלמ"ח, החזיק דגל וצבט לי על הלחי.“

תגובתו של שייקה, מברלין: „מה? עכשיו היא אומרת שאני מתעסק עם ילדות?“

ממשיכה אירית: „הפגישה השנייה היתה סנסציונית. שייקה כתב על זה מערכון בשם ציונה מיקרה עין. נסעתי לירושלים עם ההורים שלי, הם השאירו אותי ליד הקולנוע והלכו. פיתאום נכנס לי משהו לעין. מגיע שייקה עם עודד, הנהג של פשגל, ולוקח אותי לרופא. אז יצא לי המיקרוב מהעין ויצא מזה מערכון.“

תגובתו של שייקה: „היא לא היתה בחיים כשכתבתי את המערכון הזה. היה פעם מקרה עין, אבל עכשיו יש לי מיקרה ראש.“

אירית: הפגישה השלישית אירעה ביום שבת. חזרתי עם אחותי מביקור אצל דודה שלי ופיתאום עבר לידינו שייקה. קרא לי ילדה, הוציא פינקס ורשם את שמי וכתובתי. כל העסק הזה קשור לסרט ששייקה יעשה בשם אמנותו של שייקה אופיר, שבו הוא יישם את מה שלמד אצל אסטיין דקרו, בפאריס. עד שנפגשנו, ב־21 ביולי 77, לא הייתי מודעת לקשר שלנו, אבל שייקה היה מודע. הוא עקב אחרי כל הזמן. אני עצמי קראתי את כל הראיונות שהעניק בימי חייו לי־עיתונות, אספתי תמונות, חקרתי אנשים, אני יודעת הכל על שייקה אופיר, אין דבר שנסתר ממני.“

„החזקנו ידיים מתחת לשולחן“

אופיר: „אם היה לנו איזה עיתון הי־תולי כמו פאנץ' הייתי כותב מערכון על מה שהיא אומרת. היא מטורפת לחלוטין! שאני אעשה סרט על עצמי? ואם כן, איזה קשר יש לה עם הביוגרפיה שלי. שואלים אותי איך התחילה כל הפרשה, ובכן, הפרשה לא התחילה, היא בכלל לא היתה קיימת. היא מטורפת. עובד איתי פה, בברלין, בחור שעבד איתה בטלוויזיה על איזו תוכנית ושפיתאום היא התפרצה בצעקות על דודו דותן, בעלה: הבטחת לעשות ממני כוכבת ואתה לא עושה ממני כלום! אני פשוט חושב שמישמשתי קרש קפיצה למסע פירסום שאפילו מפלגה גדו־לה יכולה ללמוד ממנו, קרש קפיצה סנסצ־יוני. היא פשוט מנצלת אותי כדי לפרסם את עצמה.

„אילו לפחות היה לה שכל בראש. איך היא מעיזה לפרסם שאני משתוקק לעזוב את אשתי והילדים. היא מטורפת! הילדים זה דבר קדוש, שאני לא אעזוב לעולם. היא נמצאת בעיצומו של מסע פירסום עצום. היא מאמינה שכמה שתפגע יותר בלידיה, לידיה תיתן לי בעיטה ואז אני אברח מהבית ולא יהיה לי איפה לגור, אז אבוא לגור איתה. היא מטורפת לחלוטין! אני מכיר אותה, בסך הכל, במשך ששה חודשים שבהם עבדתי עם דודו — לא יותר ולא פחות. היא תופסת עיתונאים בזנב. כמה זמן ימשיכו אנשים להתייחס אליה ולתת לה אפשרות לפרסם את הדב־רים שלה? היא אשה מסוכנת מאד ובלתי אחראית למעשיה. איני יודע לאן מעשים אלה יובילו אותה.“

אירית דותן אינה מתרשמת מהכחשותיו של שייקה. יש לה, כך היא טוענת, הוכ־חות: „כשעבד במועדון התיאטרון בחיפה, לפני חודש, כל לילה לפני ההופעה ואחריה דיברתי איתו. חזי, שעובד במישרד, היה מקשר ביניהם. באתי לבקר את שייקה עם דודו. ישבנו והחזקנו ידיים מתחת ל־שולחן. דודו ישב ממול. עליזה עזיקרי תפסה אותנו על חם ושייקה אמר לה: את רואה הכל, מה?

„אם יהיה צורך, אביא את עליזה עזיקרי כעדה למישפט. גם עודד הנהג של פשגל יודע על היחסים ביניהם. הוא הביא אלי הביתה את שייקה כמה פעמים, כשדודו לא היה בבית. אני לא פסיכית, אני אומרת אמת. שייקה אופיר ואני נחיה ביחד.“

„שייקה מסוגל להיות אכזר“

בינתיים, בעוד אירית דותן יושבת לה בחדרה שבמלון, ממשיכה הפרשה להטריד את בני מישפחת אופיר. בדירתם שברחוב בארי היוקרתי, בצפון תל־אביב, נמצאים לידיה ושני הילדים, גיגי וקארין, במתח מתמיד. הסיפור, שהיה בתחילה בדיחה לא־מוצלחת בעיניה של לידיה, הפך למיטרד.

מספרת לידיה: „לפני כמה ימים מצלצל אצלי הטלפון בשתיים בלילה, הגברת דותן היתה על הקו והציגה את עצמה. היא הודיעה לי שברצונה לבשר לי, כדי שלא תהיינה הפתעות, שכששייקה חזר מגרמניה הוא עובר לגור איתה. אמרתי לה שה־עיתונות סיפקה לי את האינפורמציה וש־אם לא איכפת לה אני רוצה ללכת לישון. היא המשיכה לספר לי סיפורים על היחסים שבינה ובין שייקה. הודעתי לה שאם לא תרד מהקו אמסור למישטרה שהיא מט־רידה אותי. היא לא ירדה ואני טרקתי את הטלפון.

„מייד הודעתי למישטרה — ביתי הוא מבצרי ואיני רוצה הטרדות ופתחתי לה תיק במישטרה. מאז יש צילצולים כל 10 דקות, נושמים לשפופרת ולא עונים. הס־ברתי לילדים במה דברים אמורים. הילד מתוח מאד, הילדה הקטנה מתעוררת בבכי בלילה, ועל זה אני לא אעבור בשתיקה. בדיחה או לא בדיחה, אני בילדים שלי לא אתן לפגוע. רק אשה שנתקלה בסירוב מצד גבר שהיא מאוהבת בו, וכעת אין לי ספק שהיא מאוהבת בשייקה, מסוגלת להשתולל בצורה כזו. אשה שבטוחה באהבתה יושבת בבית ומחכה לאהובה. אירית לא יודעת לאיזו צרה הכניסה את עצמה. אם דורכים לשייקה על היבלות ומכניסים אותו למל־כודת הוא מסוגל להיות אכזר מאד. אמר־גנים חברים שלנו נשבעו שאירית דותן לא תקבל עבודה באף מקום. היא גרמה לי נזק, אני טרודה, אני מתרוצצת, תביעת הדיבה שהגשנו גוזלת זמן יקר. הגברת הזו תשלם ביוקר על הנזק שהיא גרמה.

„מה שהפחיד אותי בכל הפרשה היה מיקרה שאירע עם מיכתב. ביקשתי משייקה ייפוי־כח. הוא טעה ובמקום לשלוח מיברק שלח מיכתב. המיכתב הגיע למישרד עורך־הדין שלנו, רם כספי, פתוח, חבול ותפור בחוטי ברזל. מיכתב מוזר ביותר בצורתו. היה ברור שמי שטיפל בו לא פתח אותו בדיסקרטיות אלא התכוון להביא לידיעתנו כי המיכתב טופל. עורך־דין כספי מסר את המיכתב לחקירה במישטרה.

„שייקה ואני התחזקנו מהמיקרה. הוא מטלפן אלי כל יום ואומר לי שהוא אוהב אותי. הוא גם אמר לי להיזהר ממנה, כי היא מסוגלת לכל דבר, עכשיו, כשהיא מטרידה, אין לי ספק שניסתה להכניס את שייקה למלכודת. היא ניסתה לחזר אחריו עוד כשהיתה בהריון. כשאני חושבת על זה, אני זוכרת שנעצה בו עיניים, הלכה אחריו לכל מקום, אבל אני בכלל לא התייחסתי לזה. היא לא מסוג הבחורות שתדליק אצלי אור אדום. גם שייקה אומר, שכשהוא משחזר את מה שעבר בחודשים האחרונים הוא מבין, שהיא בנתה את המלכודת לאט לאט.

„היא היתה סוחבת את דודו לכל מקום ששייקה הופיע בו. יום אחד אמרה ל־שייקה: אתה תהיה בעלי. הוא לא ידע איך להתייחס לזה. פעם כשחזרו מהופעה ודודו נרדם, היא אמרה לשייקה שהיא רוצה להתגרש מדודו ושהיא אוהבת אותו. וכל הסיפורים שלה על הפילוסופיה של הגל. אני נשואה לשייקה 15 שנים ולא שמעתי אותו מעולם מדבר על הגל או אפילו על פרויד.

„שייקה ואני בזבזנו זמן וכסף על שיחות טלפון, כך שעד עכשיו החשבון מגיע ל־20 אלף לירות. אני לא מאשימה אותה, היא אשה פחות מבינונית. הזמן יעשה את שלו.

„בינתיים לשייקה ולי יש תוכניות לא מסורפות, הגיוניות, חוקיות. שקלנו את האפשרות לתבוע אותה למישפט, החלטנו שהיא לא שווה את זה. אנחנו לא נזיק לה יותר ממה שהיא מזיקה לעצמה. היא עלתה על מישפחה מוצקה כמו צוק גיברלטר. היא לא תוכל לזעזע אותנו.“

„אגרוף בשיניים“

מעבר לים אמר שייקה אופיר בשיחה טלפונית: „כשאני שומע את הדברים שהיא אומרת, שאמרתי לה כביכול, אני מוכרח להודות שיש בזה חצי־אמת, אלא שהדברים נאמרו לדודו, לא לה. היא אמרה, למשל, שהצעתי לה להאזין לאלטון ג'ון. אמרתי את זה לדודו, כי אני מעריץ את אלטון ג'ון ורציתי, שהוא יתפוס קצב דומה לשלו. הגברת הזאת אומרת מה שהיא רוצה ואיך שהיא רוצה. אין לה שום מע־צורים — לא כלפי דודו המסכן, לא כלפי התינוקת שלה, לא כלפי הילדים שלי ולא כלפי אשתי, שלא לדבר על עצמה.“

כשנאמר לו שאירית רוצה לשוחח איתו בטלפון, בנוכחות כתבת העולם הזה, השיב: „אני לא מוכן לדבר איתה מטוב ועד רע. היא יכולה להביא את זה כהוכחה נגדי: הנה, דיברתי איתה בטלפון ואני מנהל איתה רומן טרנס־אטלנטי. אני לא רואה סוף לפרשה הזאת.“

כשנאמר לו שהגברת דותן רוצה לבוא ולקבל את פניו, עם צלם ועם עיתונאית, כאשר יחזור לארץ, הגיב בזעם: „היא תראה איך אני נותן לה אגרוף בשיניים.“

שרית ישי

(המשך מעמוד 21)

הוותיר רושם רב על מבקריו, היתה האיכות של עיניו. מבטו היה מאלף ואפילו היפנוטי. הגנרלים שעבדו במחיצתו נחלקו בדיעותיהם. בעוד שאחד מהם הגדיר את מבטו „מיימי וחלשלש", התייחס אחר אל עיניו כ„גדולות, כחולות ומיומיות, אולי בגלל השימוש המתמיד בסמי־הסרק".

אדווארד דאלאדייה, ראש־ממשלת צרפת בין השנים 1940—1937, מספק תיאור חי בעל אופי קליני. היתה לו הזדמנות לבחון את היטלר מקרוב בעת ועידת מינכן ב־1938 והוא מתארו: „בעיניו הכחולות העמומות היה מבט מוזר וקשה ובעת ה־ברכות הקצרות שהושמעו הן הופנו לפתע כלפי מעלה."

תיבת התרופות של צ'רצ'יל

התיאור הראשון של המחלה המכונה „בלשון פופולארית „מחלת השינה" (אנצפליטיס לתרגיקה, בלשון רפואית) פורסם לראשונה בידי פון אקונומו, בשנת 1917. באותה תקופה אופיינה המחלה בהזמרתה ובמהירות התפשטותה, אולם במרוצת השנים השתנתה תמונה זו. הסימפטומים המוקדמים החריפים של המחלה הם ושקטים יותר או שאין הם מופיעים כלל. ההשפעות הניכרות של המחלה מזדעיות רק אחרי תקופת חבין ממושכת של 20 או 30 שנה. בעברו הרפואי של היטלר יש הרבה מן הסתום, אבל העובדה שבמילחמת העולם הראשונה הוא נחשף לגז מרעיל בחזית המערבית — שאחת התוצאות שלו היא עיוורון היסטרי — התקבלה כמוכחת.

במילחמת העולם הראשונה היו בתי־החולים מלאים בקורבנות של התקפות־גז וזיהומים נילווים הוסתרו כתוצאה מ־השפעת האדים המרעילים. ליקוי הראייה של היטלר יכול היה להתפתח כתוצאה מהתקפה בלתי־מאובחנת של וירוס „מחלת־השינה" באותה תקופה, שהמשיך להס־תתר במערכת העצבים המרכזית שלו ונרם, כעבור 20 שנה ויותר, לניוון השכלי, להפרעות המוטוריות ולצורה המוזרה של עיניו. רופאיו של היטלר החלו להיות מודאגים ממצב בריאותו ב־1937. הם חשדו כי לקה בעגבת של מערכת העצבים. אך היתה זו בדיוק התקופה שבה ניתן היה לצפות להופעת התוצאות הנראות־לעין של „מחלת השינה" העיוורון ההיסטרי בהם נפגע היטלר ה־20 שנה קודם לכן.

רופאו של היטלר, הפרופסור תיאודור מורל, זכה לביקורת קשה מפי היסטוריונים בלתי־מזמחים שהוגדר בידי כמה מהם כ־נוכל. נכון שהוא השתמש במחסן שלם של תרופות שנלקחו דרך הפה או באמצעות זריקות. הניסיון המעשי מלמד את הרופא שלא ניתן למנוע מהחולה העלוב ביותר את בקבוק התרופות המסורתי, וכי גם סאצ'יונטים מרמה חברתית ואינטלקטואלית גבוהה יותר אינם מסתפקים רק בהסברים הגיוניים. שנים קודם לכן הפך ראש ממ־שלת בריטניה, לויד ג'ורג', לחסיד ההור־מונים והוויטמינים שמורל רשם להיטלר. וינסטון צ'רצ'יל — למרות שוכה בייעוץ רפואי מתוחכם יותר — נשא עמו תיבת תרופות גדושה בגלולות, מישחות חשיקוי־מרפא שונים.

כוסית של נוזל צבעוני

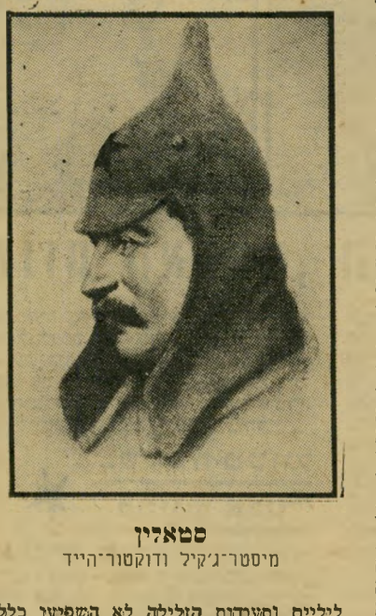
יוסיף ויסאריונביץ' דז'וגאשווילי נולד בשנת 1879. השתמש בכינוי סטאלין כאשר היה מעורב בפעילות מח־תרתית נגד מישטר הצאר הרוסי. כדי להנציח את שמו הוא השאילו לערים, רחובות ומיפעלי תעשייה. למרות הפופר־לאריות שבה זכה ברחבי העולם החופשי, בימי מילחמת העולם השניה, משמש שמו כיום כשם נידוף לעריצות, שלטון־אימים ודיכוי.

ההיסטוריה הרפואית של שנותיו המוק־דמות של סטאלין אינה דרמתית. נכון ש־נפגע לכל ימי חייו בצלקות של מחלת האבעבועות. נכון גם שכתוצאה מזיהום או פציעה בידו השמאלית היה צורך ל־קצרה. אך הוא לא היה המנהיג היחידי שנעזר בפיסת מתכת ושכל תפנית באופיו או בהתנהגותו יוחסה לפציעה שנפצע ב־ילדותו. פציעת־ילדה בכתף ובידי שמאל נחשבה כסיבת ההתפרצויות הנרגשות של הקיסר וילהלם השני, למרות שמחקרים מאוחרים יותר מצאו שפגם זה לא הביכו ולא השפיע עליו כלל. יתר על כן, קיימות דוגמות רבות של פציעות־ילדה שאינן מותירות כל צלקת או סימן אחר באישיות.

הלורד האליפנס, מי שכיהן כשר־החוץ ה־בריטי בוושינגטון בימי מילחמת העולם ה־שניה, זכה להערכה כללית כאדם ישר ו־מכובד. האצילות והשלווה של מזגו לא עוררו כל מקום לחשד שהוא נולד ללא יד שמאל.

במהלך מילחמת העולם השניה ערך סטאלין את ועידת יאלטה, אליה הזמין את מנהיגי ומדיניי מעצמות המערב. אלה חלקו כבוד והערצה ליעילותו, לתפיסתו יוצאת־הדופן בנושאים צבאיים, טכניים ו־פוליטיים, ולכושר המיקוח שלו על חיי אדם ועל גורל אומות פחות חזקות.

הוא נהג בארוחין כאילו היו תלמידים בארוחת־פוחזים, אילץ אותם לשתות אינ־סוף של כוסיות „לחיים", למרות שאחוז האלכוהול בנוזל הצבעוני שבו מילאו את כוסיותיו שלו לא נבדק מעולם. כתוצאה מכך היה צורך לשאת כמה מאורחיו ה־כבודים באורחה סעודה חגיגית מעם השול־חן — אבל השעות הרבות, הדיונים ה־

סטאלין
מיסטר־ג'קיל ודוקטור־הייד

ליליים וסעודות הזלילה לא השפיעו כלל על עירנותו וצלילותו של סטאלין.

ארמנם נפוצו שמועות על „בעיות לב" שפקדו את סטאלין, אולם את אלה נוטים לייחס לתירוץ־מעורר־הערצה שהעניק ל־סטאלין סיבה טובה להימנע מטיסה או מיציאה אל מחוץ לגבולות בריה"מ־המועצות, וכך אילץ את צ'רצ'יל ורוזוולט. שגם להם היו „בעיות לב", להתיש את עצמם ב־מסעות מסוכנים ומעייפים בדרך אליו.

כתמים אדומים בלחיי סטאלין

צ'רצ'יל ורוזוולט היו, ככל הנראה, כה מבולבלים מסטאלין ומהופעות מיסטר־ג'קיל־דוקטור־הייד שלו, עד שלא הותירו אחריהם כל תמונה משכנעת מ־התרשמותם ממנו. תפקיד זה נפל בחלקו של מילהבאן דז'ילאס, שליחו של המרשל טיטו, שהצליח לשרטט תמונה מלאפת של סטאלין הלעקב אחרי השקיעה הפיסית והנפשית שלו במהלך שלושת ביקוריו בברה"מ בשנים 1944, 1945 ו־1948.

אחרים ציינו בהתרשמויותיהם את גופו המגושם של סטאלין ואת ידו השמאלית הקצרה והקשוחה, אבל דז'ילאס צייר בידי אמן את פניו וכפה על קוראיו לדמיין לעצמם חמות של בשר ודם, חיה יותר מאשר תמונות של שחור־לבן.

כתב דז'ילאס: „היתה לו כרס גדולה למדי (שערו היה דליל, למרות שקרקפתו לא היתה קרחת לגמרי. פניו היו לבנות, עם לחיים אדמדמות... אפילו השפם שלו לא היה עבה ומוצק."

דז'ילאס הניח שסהייה ממושכת בחד־רים שחוממו מדי והוארו באור מלאכותי, אעניקה לסטאלין את מה שכונה „מראה הקרמלין". פקיד בריטי ציין שצבע פניו של סטאלין היה בעל גוון ירקרק ולא אפור, כפי שציפה לראות. אף על פי כן גוון צהבהב של עור הפנים עם כתמים אדומים בלחיים — בהתאם לתיאורו של דז'ילאס — יוצרים את מראה „תות־השדה בקצפת", שאותו ניתן למצוא באנשים הלוקים במחלה של בלוטת־המגן המכונה מיקסודמה.

השינויים הנפשיים שגורמת מחלה זו תלויים באישיות, והם יכולים להוביל גם למצב המוכר בשם „שיגעון מיקסודמטי". הזיות וחשדנות־שווא מאפיינים מצב פסי־כוטי זה.

בביקורו האחרון אצל סטאלין, בשנת 1948, נדהם דז'ילאס למראה הסימנים הברורים של הסנילית. הצלילות המח־שבתית נעלמה וסטאלין היה חשדן והת־רעם על כל אי־הסכמה עמו. דז'ילאס הופ־תע לגלות, שדיונים חשובים בעניני מדי־נה הופרעו בצורה שלא ניתן להסבירה, בסיבובים אינסופיים של שיחה ואכילה.

היה עוד טיהור אחרון אחד לפני הסוף, שנחשב בעיני האנשים הנפחדים בקרמלין וה„קרמלינולוגים" של המערב, כאות מב־שר־רעות של סיבוב גדול נוסף של פחד, זרות ורצח. ב־3 בפברואר 1953 הואשמו תשעה פרופסורים לרפואה, כולם בעלי קשרים מיקצועיים עם אנשי הקרמלין, בכך שהיו למעשה סוכנים של מעצמות זרות וקשרו קשר לרצוח מנהיגי מפלגה ומנהיגים צבאיים של בריה"מ־המועצות, מישפטם של התשעה זכה לתהודה בינ־לאומית וכונה בשם „מישפט הרופאים".

חוסר אמון באחרים וחשדנות מתמדת הם תופעות מוכרות במישטרים אוטוקרא־טיים; הם מהותיים לצורך התגוננות־עצ־מית. אבל גורמים אחרים הם שהולידו את הפחד והחשדנות שישלטו בסטאלין בשנו־תיו האחרונות. עודף אלכוהול והשינויים הטבעיים של הסתיידות עורקים, הכרוכים בזיקנה, מובילים לחשדנות־שווא המגיעים למצב פאתולוגי. האפשרות שמצבו הנפשי של סטאלין הושפע על־ידי השינויים ה־פיסיולוגיים הכרוכים במחלת המיקסודמה חייבת אף היא להילקח בחשבון.

המנהיגים שהלכו בשנתם

ודשיים אחרי „קשר הרופאים" נקראה בתו של סטאלין למיטת־חול־יו, אחרי ששטף־דם גרם לשיתוק כל החלק הימני של גופו והותירו חסר־יכולת לדבר. צוות חדש של רופאים עשה מעט ככל שאיפשרו הנסיבות, שיכלו לסכן את מע־מדם ואף את חייהם של אנשיו. מאמציהם היו לשווא, ואחרי שבץ נוסף מת סטאלין ב־5 במארס 1953; לא לפני שהפחיד את הסובבים אותו, כשהתעורר מתרדמה עמו־קה, נעץ בהם את מבטו, תוך הרמת ידו השמאלית בתנועה מאיימת.

הטיפול הרפואי שקיבל סטאלין משקף את הפיגור והמדדרניזציה, את הפרימיט־יויות והתיחכום המאפיינים עדיין את אורח החיים הרוסי. חדר־החולים שלו היה נדוש ברופאים וטכנאים, שערכו לו בדיקות אלקטרוקרדיוגרם וצילומי רנטגן של החזה, למרות שאיש מהם לא יכול היה להסעיל את מכשיר ההנשמה המלאכותית; ובחוזך, בין אביזרי הציוד הרפואי המשוכלל ש־הובא אל החדר, יכול היה אחד הרופאים — כנראה מהדור הישן — להצמיד עלי־קות לראשו ולצווארו של סטאלין.

בעיני מבקריהם ממדינות הדמוקרטיה נראים הדיקטטורים כקריקטורות גרוטס־קיות. אבל אין ספק שהמבקרים מהציר ברלין־רומא מצאו הרבה מחזרויות אצל מדיניאי המדינות הדמוקרטיות. אם נזנח את ההיבטים הרפואיים, נוכל לגלות כמה איפ־יונים משותפים בהיסטוריה האישית של מנהיגים משתי שיטות המישטר הממור־גדות.

גם רוזוולט וגם היטלר נהגו ללכת ב־שנתם. אתאתורק הוגדר כשתיין מופלג, אך גם צ'רצ'יל וגם סטאלין לא התנזרו מאלכוהול, כפי שנהגו היטלר ומוסוליני. בדומה לצ'רצ'יל, גברה חיוניותו של היט־לר בשעות הערב והמונולוגים שלו הושמעו באוזני אורחיו עד לשעות הקטנות של הלילה.

שחקנים מיקצועיים הם הראשונים להו־דות, שאין אלה הדברים שאדם אומר או הצורה שהוא אומר אותם הכובשים את קהל השומעים. מה שקובע הוא האדם המשמיע את ההברות. ההומור של צ'רצ'יל היה מגושם. הרבה מהחידודים של רוז־וולט היו ברמה של תלמיד בית־ספר, ולא היו מעלים אפילו חיוך אילו הושמעו על־ידי אחרים. היטלר, לעומת זאת, היה בעל חוש הומור מתוחכם יותר.

לרוב המנהיגים יש ניצנורי הומור, אלא שתופעה אנושית מעין זו אל לה להסתיר את הצדדים האפלים יותר של אופיים והת־נהגותם. בדיקותיו של איש־מעלה נראית תמיד משעשועות באופן יוצא מהכלל; ב־אותה מידה של הגזמה עלולות תכונותיו הרעות ועופי להשפיע בצורה חסרת פרי־פורציה. ההתרגשות יכולה להיות ספונטא־נית או מתוכננת, ראציונאלית או בלתי־ראציונאלית — אבל תמיד היא בבחינת נשק, שהמנהיג אינו מתעלם ממנו.

במדינה

הכנסת

הח"כ עובד על קיבתו

אם לא יימצא מפעיל למיזנון הכנסת, יצטרכו הח"כים להביא שקיות מהבית

המוסד החשוב ביותר בכנסת ישראל הוא מיזנון חברי הכנסת. אחזו הישיבה של חברי הכנסת והשרים במיזנון, עולה עשרות מונים על אחזו ישיבתם באולם המליאה ובחדרי־הוועדות. מיזנון חברי הכנסת הפך מועדון אכסלוסיבי של ה־שרים, חברי־הכנסת, עוזרי השרים, עי־תונאים ופקידים בכירים, מעין מקום־מיפ־גש שבועי, שבו נופלות מחיצות המחלו־קות הפוליטיות ובו אפשר לראות שני חברי־כנסת שתירפו וגידפו זה את זה כמה דקות קודם־לכן, לעיני מצלמות ה־טלוויזיה בתוך אולם המליאה, כשהם שו־תים קפה או סועדים צהריים ליד אותו שולחן כחברים מילדות.

עם תחילת מושב החורף, בעוד שלושה חודשים, צפוי חיסולו של מוסד נכבד זה. מי שהפעיל משך שנים רבות את המיז־נון, אשר הוברט, שהפך מוסד השוב אפי־לו יותר מחברי־הכנסת עצמם, אינו רוצה להמשיך להפעיל את מיזנון הכנסת. לדיב־רי הוברט: „אני לא מרוויח עכשיו כמ־עט כלום. המחירים נקבעים על־ידי ועדה של חברי־כנסת, והם נמוכים ביותר, חוץ מזה, לעבוד עם כמה מחברי־הכנסת, זו ממש עבודה קשה. אין לי כוח יותר. אני לא ממשיך."

מי צריך צרות? ב־15 בחודש זה ייפתח מיכרז שפירסם קציר־הכנסת, לגבי הפעלת המיזנון החדש. הוברט לא ניגש שוב למיכרז, ובינתיים לא ניגש אליו גם כל בעל מיסעדות אחר. ברגע האחרון נקרא לכנסת ישראל רוזנפלד, אביו של צלם־הטלוויזיה אריה רוזנפלד, שהיה ה־מיסעדן של הכנסת לפני הוברט, עוד ב־בניין הכנסת הישן שבבית פרומין. רוזנ־פלד התבקש להגיש את מועמדותו למיכ־רז, אך השיב: „בשום פנים ואופן לא! בשביל מה אני צריך את הצרות האלה."

אם לא יימצא בעתיד הקרוב מישהו ש־יהיה מוכן להפעיל את מיזנון הכנסת, לא תהיה ברירה אלא שחברי הכנסת ילמדו מנהגיהם של השר חיים לנדאו וח"כ שלמה גרוס, הנוהגים להביא איתם, גם היום, קפה בתרמוס וסירי אוכל מהבית.

קיבוצים

חפצי בה - לא בו

אהבת נשים מסעירה קיבוץ, שחבריו מגיבים כשמרנים לכל דבר.

„לפעמים היתה עוזבת הכל ובורחת. איש לא ידע מה עשתה והיכן היתה. היתה חוזרת עם תיק שמוט על כתפה ובידה חבילה ארוזה — ספרים בוודאי. כולם שתקו..."

קטע זה, מתוך רשימה קצרה בת 350 מילים, שהוכתרה בשם „הבקשה", הת־פרסם בתחילת החודש בבקיבוץ, השבועון הפנימי של הקיבוץ המאוחד. הוא נכתב על־ידי תרז, חברת קיבוץ חפצי־בה, של־מרגליות הגילבוע. גיבורת הרשימה: קי־בוצניקית צעירה, מוזרה ותימהונית.

עוד קווים, לתיאור דמות הגיבורה עלו־מת־השם, הוסיפה תרז בהמשך הרשימה: „היא פוסעת על קצה המדרכה לבדה, לבושה מכנסי ג'ינס מרופטים וחולצת טריקו רפויה. לא אומרת דבר, לא מרימה ראש, תמיד חושבת, מהרהרת. נהגו לומר עליה שהיא לא אדם, אולי היא גוף מרחף שנפלט מהעולם החיצון. מבטיה משתהים בתמימות ואינם אומרים דבר. רגילה לע־שות מה שלא עושים אחרים, כאילו לא היתה."

„תמיד יש התחזה." תגובת חברי הקיבוץ, למראה חברתם התימהונית, נעה בין שתיקה לבין גיחוך. היו שאמרו כי היא „נערה מיסכנה." אחרים הביעו תיק־ווה כי „עוד שנה־שנתיים תתבגר ותהיה כמו כולם." אך משעברו חמש שנים, וה־נערה התימהונית הפכה אשה תימהונית.

התחילו חברי הקיבוץ לחשוש. אך איש לא הפריע לה והיא לא הפריעה לאיש.

היא נהגה לשבת שעות על הדשא, בפינת הבריכה, חוששת ממבטים. את ה־ספרייה פקדה בקביעות, כשערימת ספרים בידה, להחלפה. על גופה החטוב לא העל־תה מעולם שימלה או חצאית — רק מכנ־סיים — ולמבטי הגברים לא היתה נעינית. גם המתנדבים מחו"ל והצעירים מהנח"ל לא העסיקוה. לחדר האוכל היתה מגיעה בין האחרונים, וכשסיימה עזבה את המקום מבלי להסב ראשה ימינה או שמאלה. עד שיום אחד קמה ונסעה לה, מבלי הודעה מוקדמת.

מספרת תרז: „חיפשו אחריה, אך איש לא ידע היכן היא. כאשר סוף־סוף נכנסה בשער עם חברתה, קם רעש גדול, מלווה בציחקוקים ותדהמה. באסיפה נשמעה זעקה בלט במודעות של הזמר האמריקאי פול סיימון. הוא שהצליח לשכנע את פול סיימון שיבוא לישראל ויתן קונצרט, אחרי שלוש שנים שלא הופיע לפני קהל באמ־ריקה. גם רוברטה פלאק אינה מופיעה הרבה לפני קהל, ובכל זאת שיכנע אותה לבוא לארץ.

את סטן גץ, גנן הג'אז, הוא הביא לפני שנה. את תוכנית הצדעת הכוכבים האמ־ריקאיים לישראל בטלוויזיה, שהוקרנה ביום־העצמאות האחרון, הפיק הוא.

ההפסד: 40 אלף. על פול סיימון עבד שנה וחצי לפני שבא ארצה. הוא פגש אותו במיסעדה בניו־יורק ושוחח איתו על האפשרות שיבוא לישראל. סיימון הוא אמנם זמר מפורסם מאד באמריקה, אך אדם ביישן ושקט, שאינו שש לקראת קונצרטים גדולים. צ'רלי הצליח להדליק רוברטה פלאק. הוא פגש גם אותה בניו־יורק, יחד עם בעלה סטיוארט בזלי, שהוא גם מנהל עסקיה. הוא דיבר איתם על ישראל. רוברטה סיפרה לו שהיא מעדיפה שלא להופיע בקונצרט, היא מתרכזת בהק־לטות. אך אחרי שיחה ארוכה, היא שוכ־נעה והסכימה לבוא ולהופיע בארץ.

אחרי שהיא תסיים כאן, יחזור צ'רלי לארצות־הברית ויתחיל לארגן את ההו־פעות של הזמר־רקדן הכושי בן ורין, שנראה בסידרת־הטלוויזיה שורשים, שם גילם את צ'יקן ג'ורג'. ורין דווקא מעוניין לבוא ארצה. צריך רק לטפל בפרטים כמו תאריכים וכסף. ורין היה היחידי מכל האמנים האמריקאים שהופיע במיפגן ההצדעה לישראל בשירים בעברית.

מלבד בן ורין מדברים גם על הזמר בוב דילן. וזה לא קל. דילן אמנם מופיע בקונצרטים כל הזמן, אך הוא עסוק מאד, יש לו צוות ענקי, וכרגע הוא נמצא במסע־הופעות באירופה. אם הדברים יס־תדרו כפי שצ'רלי רוצה, יזכה הקהל הישר־ראלי לראותו.

עם ברברה סטרייסנד שוחח צ'רלי בלוס־אנג'לס: גם היא לא מופיעה הרבה בקונ־צרטים. היום היא כוכבת־קולנוע מבוקשת מאד, ועסוקה לא רק במישחק אלא גם בהפקה של סרטיה. אך ישראל מעניינת אותה, והיא רוצה לבוא. צריך רק לתאם את כל הפרטים ביחד ואם יש מישהו שיוכל לעשות זאת — צ'רלי הוא האיש המתאים לכך.

מי בדרך. קרן כינרת תממן לא רק הבאת אמנים, אלא גם מיפעלי־אמנות ב־עיירות־פיתוח בארץ. „אם לכל עיר־פיתוח יהיה טדי קולק אחד, אולי יקומו יותר מיפעלים אמנותיים שם," אומר הוא.

צ'רלי גם מגלה עניין באמנים ישרא־ליים, ומביא כמה מהם לאמריקה. את ה־סיור האחרון של חווה אלברשטיין באמריקה הוא אירגן בהצלחה רבה. הוא גם הוציא את צמד הפרברים לסיבוב־הו־פעות. ורוצה להביא לארצות־הברית את השחקנית דליה פרידלנד עם תוכנית לילי־דים. הוא נפגש עם חנן יובל, ומתי כספי, להקת בת־דור ולהקת המחול של הקיבוץ.

ששת שבועות הסיוט. ישראל מעניינת את צ'רלי כבר שנים רבות. עוד כשהיה צעיר בניו־יורק, עיר הולדתו, גילה עניין בארץ. כאשר הכיר את פרל, אשתו, החליטו השניים להינשא ולעלות לארץ, ואמנם עשו כך. בשנת 1970 הגיע הזוג הצעיר עם בתם הקטנה ועם הרבה תיקוות, והשתקעו בירושלים. הם היו בין הרא־שונים שהקימו את המושב השיתופי נווה אילן ליד ירושלים.

צ'רלי, שהוא פסנתרן וחובב ג'אז, פתח בירושלים מועדון־ג'אז שנקרא ג'נגו. אך אחרי שנה וחצי של קשיי־קליטה, היתק־לות בביורוקרטיה הישראלית המסורבלת, לידת בתו השניה ומצב כלכלי קשה, החי־ליטו בני־הזוג לחזור לאמריקה.

ששת השבועות האחרונים בארץ זכורים לו כסיוט לכל דבר. עם מרירות ואכזבה חזרה המישפחה והשתקעה ביוסטון, טכסס, שם קיבל צ'רלי עבודה כמפיק תוכניות אמנותיות של המרכז הקהילתי היהודי. אחרי כמה שנים של הצלחה התמנה המ־פיק לתפקיד רם־מעלה במיסדר בני ברית האמריקאי, שם היה אחראי על טיולים מאורגנים לישראל. הוא עבר לגור ב־וושינגטון, ומשם התחיל לארגן את הפעי־לויות שלו. אחרי מופע האמנים לכבוד ה־30 לישראל, עזב את בני ברית. כיום הוא מפיק עצמאי, בעל תיקוות רבות ותוכניות מגוונות. אם יצליח להביא את כל האמנים שהוא רוצה, בודאי גם קרן כינרת שלו תראה קצת רווחים. את הרוו־חים האלה ישקיע בעיירות־פיתוח, יקים תיזמורות, תיאטראות ולהקות מקומיות.

רפואה

הכל ביגלל מסמר קטן

במשך 45 שניות חיה האיש מת. ואז קם לתחייה

הצוות של הפרופסור דני גור, מנתח־הלב מבית־החולים תל־השומר, הובהל ל־פעולה. אל בית־החולים הובא פרעל ערבי מאשדוד. אקדח־מסמרים פלט מסמר שפגע בחזהו של הפועל. המסמר נתקע בליבו.

יחד עם החולה הגיע רק תצלום־רנטגן אחד, שנעשה מלפנים. על־פי תצלום זה אי־אפשר היה לדעת היכן, בדיוק, תקוע

פרופסור גור
45 דקות בין חיים ומוות

המסמר. כדי לוודא זאת, היה צורך בתצ־לומים נוספים.

גור, בן־טבריה שהסך אגדה בחוגי מיק־צועו, החליט לוותר על התצלומים. הוא גם לא העביר את החולה בחדר־המיון. מייד עם הגיעו הועלה האיש על שולחן־הניתוח, ונפתח חזהו.

באותו רגע מת האיש.

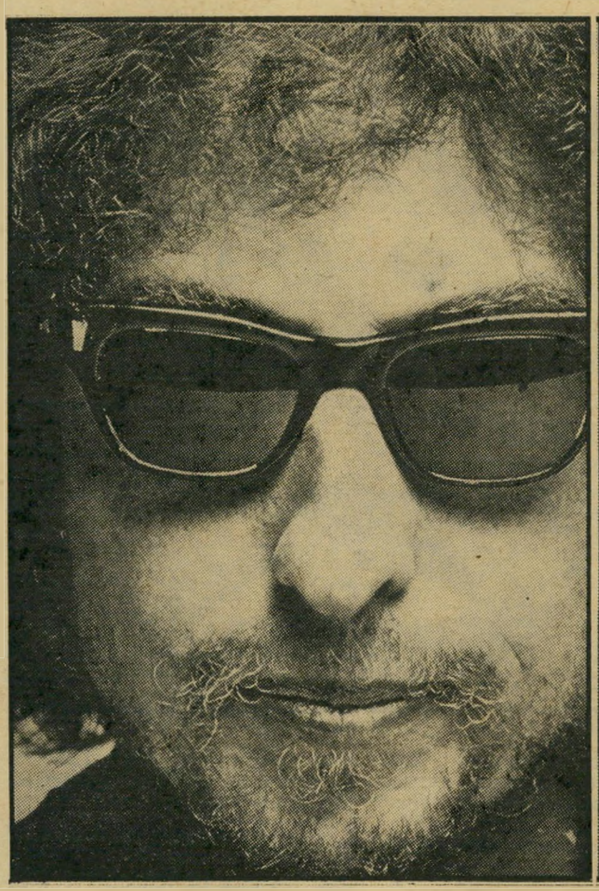
אולם גור לא נואש. הלב נחשף במהי־רות־הבזק, והוחל בטיפול להחייאת האיש. כעבור 45 שניות שבו אליו החיים. האיש קם לתחייה.

הניתוח הושלם. כעבור יום היה ברור כי האיש לא לקה בשום מום כתוצאה ממותו.

בדרך־כלל, נגרם נזק בל־יתיקון למוח האדם, אם נפסקת אספקת הדם למוח ב־משך 180 שניות. אילו היה נגרם עיכוב של שתי דקות ו־15 שניות נוספות היה האיש הופך, במיקרה הטוב ביותר, לצמח.

(המשך בעמוד 44)

אמרגן עישמן — זמר בוב דילן
מפול סיימון, דרך ברברה סטרייסנד, עד חווה אלברשטיין

— איך ייתכן דבר כזה — והכל ניסו להסביר לה כי החלטה כזאת מעולם לא נפלה. היא ענתה: מעולם גם לא נדונה בקשה כזאת. תמיד יש התחלה."

בקיבוץ פרצה מהומה. החברים החלו מטילים האשמות איש ברעהו ודנים בשא־לה „כיצד לסלק עסקי־ביש כזה?" פעם שתקו, אחר כך גיחכו וחששו. עתה הפכו להיסטריים.

אך חברתם, שהיתה „רגילה לעשות מה שלא עושים אחרים," לא ויתרה. היא רק ביקשה שיאפשרו לה חיים בצוותא עם חברתה.

„אנחנו השתיים," כך אמרה, „אוהבות."

עסקים

צ'רלי מביא את כולם

מי הוא האיש שהביא את פיל סיימון, והמתכונן להביא את בוב דילן?

צ'רלי פישמן בן ה־36 הוא נמוך, רזה, מזוקן, ממושקף, ונראה צעיר יותר מגילו. כשהוא נכנס למלון הילטון בתל־אביב כל העובדים מכירים אותו, מחליפים איתו מלים, מקציבים לו מייד חדר לכמה שעות, כדי שיוכל לקיים את הישיבות התכופות שלו.

שמו מתנוסס על כל המודעות המספרות על ההופעות של רוברטה פלאק. שמו גם

(המשך מעמוד 23)

יבהיר את העניינים לאשורם.

ייגאל ידין היה ראש המסתבכים. אם אומנם שכח את ההחלטה שהתקבלה, הרי הפרסומים עליה היו צריכים להזכיר לו אותה. אבל הוא רצה להחזיק את החבל בשני קצותיו, הסתבך בתירוצים אומללים ומגוחכים. בגין סיבך את המצב עוד יותר: כשנשאל בתום ישיבת הממשלה בדבר ההחלטה על ההיאחזויות היפנה את השואלים ליו"ר ועדת־השרים לענייני־התיישבות, אריק שרון, כאילו ההחלטה התקבלה בוועדה זו. הרושם שנוצר בציבור היה אחיד: הממשלה החליטה להקים היאחזויות כדי לטפרד את חידוש שיחות־השלום והאיש האחראי לכך הוא אריק שרון.

ביום השישי האחרון הסתבר לאריק סופית כי ראש־הממשלה וסגנו מתכוונים לגלגל את כדור־האש אליו. אם יצליח להורידו ממנו — מה טוב. אם לא — שיכווה בעצמו. למרות שהיה בחופשה ועסק בהעברת מטלטליו מדירתו ברחובות לווילה החדשה בחוותו החקלאית, שבנייתה הסתיימה, הוא נזעק לחלץ את עצמו מחיצי הביקורת הציבורית שהופנו אליו. מכיוון שראש־הממשלה שהה בחופשה, הוא פנה אל מזכיר־הממשלה, אריה נאיר, תבע ממנו למסור הודעה רשמית שתבהיר לציבור את הרקע ומהות ההחלטה שהתקבלה.

אריה („מדיצינה") נאור התייפח בטלפון: „אני חולה... יש לי כבד נפוח." „ולי יש כבר מכם ראש נפוח!" השיב לו אריק.

שיזוף במוסד סגור

ביום הראשון השבוע, בשעה 12 בצהריים, הסירה הצנזורה את האיסור שהוטל על פירסום ההחלטה בדבר הקמת ההיאחזויות בבקעת־הירדן. אבל הפירסום לא לווה בשום הודעה ממשלתית או הסבר. כתוצאה מכך שודרה הידיעה המוטעית כי ההחלטה התקבלה בוועדה־להתיישבות, שאריק עומד בראשה. אריק ראה בכך ניסיון מכוון ומתוכנן להטיל עליו את אשמת הטירפוד. הוא ניסה להשיג את מנחם בגין במקום חופשתו. את חופשתו ניצל בגין כדי להשתזף ב־בגדי־ים. לאריק נמסר כי אי־אפשר להפריע לבגין.

„מה זה?" זעם שר־החקלאות, „הוא צולל בבריכה? אז תנתקו לו את בקבוקי־החמצן!"

במקום עם בגין נאלץ אריק להסתפק בשיחה עם ידין, שגיסה למנוע ממנו בכל מחיר לפרסם את החלטת ועדת־השרים ומועדה. „זה יהיה חמור," התריר ידין. „אסור לפרסם את החלטת ועדת השרים לענייני־ביטחון". תשובת שרון: „אני לא בורח מאחריות ולא ארשה שאחרים יעשו זאת. אני גאה בהחלטות שאני שותף להן. לא אתן לממשלה כולה להסתתר מאחורי גבי!" ידין עצמו מסר תגובה לשידורי ישראל, שבה טען כי לא התקבלה בשום פורום ממשלתי החלטה על הקמת חמש ההיאחזויות.

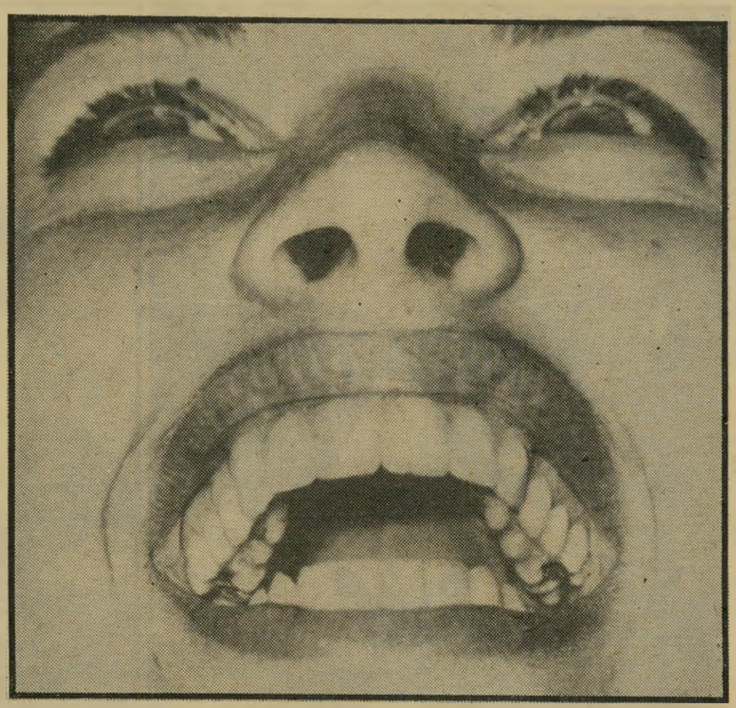
ביניתיים החליט אריק לפרסם את החלטת ועדת השרים לענייני־ביטחון על דעת עצמו. הוא קבע מועדי שידור ברדיו ובטלוויזיה, כדי למסור „הודעה אישית חשובה". רק אז התקשר בגין אל שרון ביוזמתו, שמע ממנו תביעה נחרצת שהממשלה תפרסם הודעת ההכרה. בגין הבטיח למסור הודעה כזאת אבל מצא את עצמו תקוע על קרני הדילמה: אם תפרוסם ההודעה הוא יסבך את ידין, יציג אותו לעיני כל בקלונו ויגרום לו בעיות עם האופוזיציה במפלגתו. היה צורך למצוא נוסחה גואלת, שתספק את השניים.

שידור ההודעה סיים את הקרב המגוחך בין שרון לידין. אולם לא היה בו עוד כדי למנוע את התדמית העלובה והמפוחדת של ממשלה, שאין לה האומץ להתייצב מאחרי החלטותיה ולומר לעם ולעולם את האמת.

בזמנו התהלך בארץ סיפור על אימרה שהשמיע דוד בן־גוריון לגבי שני עורכים של שני עתוני־ערב: „האחד מהם הוא נחש והשני הוא אידיוט." על פי הסיפור ביקש כל אחד משני העורכים לייחס לעצמו את התואר „נחש".

כמו אותם עורכים, היו ואהי גם שרי ממשלת ישראל מעדיפים השבוע, מבין שתי האפשרויות שייחסו להם, דימוי של נחשים. אבל הדימוי השני קולע יותר.

השן החולה של צה"ל

ב שנת 1956 התפטר מצה"ל הד"ר יצחק רב־עוז, רופא השיניים הראשי של חיל־הים. באותה שנה הוחלט כי מירפאות השיניים של צה"ל תטפלנה לא רק בחיילים, אלא גם בבני המישפחה של משרתי־הקבע. בר־עוז נזעק. הוא פנה אל קצין־הרפואה־הראשי של צה"ל דאז, הד"ר אלוף־מישנה (מיל.) אברהם עצמון, ודרש לבטל את ההחלטה. „הטיפול של צה"ל בשיני החיילים שלו הוא שערורייתי," טען בר־עוז, „אם נוסיף עתה גם את מישפחות החיילים, יהיו השיניים של החיילים והלוחמים בסכנה של ממש: לא יהיה לנו זמן לטפל בכך."

עצמון לא קיבל את דעתו של בר־עוז. לדבריו הוא שוחח עם רופאי שיניים צבאיים רבים, ואלה טענו כי בגלל סיבות מיקצועיות יש להוסיף את בני המישפחות: „בעיות השיניים של חיילי צה"ל הם מאוד חד־גוניות, והרופאים הצבאיים עוסקים כל הזמן באותו הדבר ולא יכולים להתפתח. יש לגוון את עבודתם."

מאז התפטרותו של בר־עוז, לפני 22 שנה, חלה אמנם התפתחות רבה ברפואת השיניים בצה"ל: נוספו רופאים, ניבנו מירפאות, ניבנה מכון משוכלל ונרכשו ניידות טיפוליות. אולם מצב השיניים של חיילי צה"ל נשאר גרוע כשם שהיה לפני 22 שנה.

לחייל המתגייס לצה"ל נדמה כי הוא עומד בפני הפתעה נעימה. כשהוא מגיע לבקו"ם (בסיס קליטה ומיון), הוא נשלח מייד למירפאת השיניים, לבדיקה כללית של הלסת. רק מאוחר יותר מתברר לו כי הבדיקה לא בוצעה כדי לאתר את בעיותיו, אלא לשם צילום וקטלוג הצילום, כדי שלצה"ל יהיה קל יותר לזהות חללים בעת מילחמה.

נתיב היסורים של החייל

לא מזמן פורסם בצה"ל סקר הטוען כי כל צעיר המתגייס לצה"ל מביא עימו נדוניה לצבא בדמותם של 4.5 חורים בשיניים בממוצע. אמנם צה"ל לא טען זאת במפורש, אולם אפשר היה להבין כי חייל המשתחרר מצה"ל משתחרר ללא חורים, לאחר ששיניו זכו בטיפול ובהשגחה במשך זמן שירותו הצבאי.

האמת היא שונה לגמרי. חייל הנתקף בכאב־שיניים בעת שירותו הוא אדם אומלל, אלא אם כן הוא משרת ביחידה עורפית, לידה הבית, ויכול לגשת לרופא־השיניים המישפחתי שלו, לאחר שעות העבודה.

ביחידות הנמצאות הרחק ממירפאות שיניים, מנסים המפקדים למשוך עד כמה שיותר את החייל, מתוך תיקווה שהכאב יחלוף או שהחייל יצליח להחזיק מעמד עד לחופשתו הקרובה. רק כאשר החייל משתולל ממש מכאבים, שולחים אותו מפקדיו לרופא השיניים.

אולם אז מסתבר, כי גם אם המפקד כבר מעוניין שהחייל יזכה בטיפול שיניים, עדיין ארוכה הדרך. המפקד אינו רשאי לשלוח את החייל ישירות לרופא שיניים. על החייל להיטלטל, לעיתים שעות ארוכות בדרכים, כשהוא תקוף בכאב הנורא ביותר — כאב השיניים — אל המירפאה הפיקודית או אל מירפאה בבסיס חר"פ (חיל־רפואה). שם עליו לעמוד שעות ארוכות בתור, כל זאת כשכאב השיניים אינו מרפה ממנו כלל, ואז הוא מגיע לחדרו של הרופא הכללי, לא רופא השיניים.

הרופא הכללי מבקש ממנו פרטים על הכאבים, מבלי לבדוק אותו, כמובן, מאחר ומה לרופא כללי ולכאב שיניים? ורק אז הוא ממלא טופס הפנייה לאחת ממירפאות השיניים של צה"ל.

כשיוצא החייל מהרופא הכללי, הוא מתחיל שוב להיטלטל בדרכים, עד למירפאת השיניים הצבאית, שהיא במרבית המיקרים לא באותו הבסיס שבו נמצא הרופא הכללי.

אם לחייל, שבינתיים יכול להשתגע מכאבים, יש מזל, הרי שהוא מגיע למירפאת השיניים עד לשעה 10 בבוקר. רק עד שעה זו מוכנות מירפאות השיניים של צה"ל לקבל חיילים המצויידים בהפנייה מרופא כללי. אחרי שעה זו אין מקבלים חיילים, גם אם נראה שהחייל עומד להתמוטט מכאבים.

אמפולה של „אופטלגין"

דברי רופאי השיניים הצבאיים, מסר זו, דורש טיפולים עד השעה 12, מלבד עבודות הכנה שונות ועבודות מישרדיות. לכן אין הם יכולים, לדבריהם, לקבל חיילים לאחר השעה 10 בבוקר. לכל היותר מקבל החייל, הסובל מכאבי שיניים, אמפולה של זריקת אופטלגין, שאותה מורים לו לשתות כדי שכאביו ישכחו עד למחרת היום, שבו עליו להתייצב ב־8 בבוקר.

דובר צה"ל, שהתבקש על־ידי העולם הזה לאשר לכתב פגישה עם קצין רפואת שיניים ראשי של צה"ל, הד"ר אלוף־מישנה מלינק, וכן לשוחח עם קצין רפואה ראשי של צה"ל, תת־אלוף דן מיכאלי, ועם חיילים הסובלים משיניהם, סירב לעשות כן. למרות זאת הודו רופאי שיניים צבאיים עימם שוחח כתב העולם הזה,

קרפ"ר־ישעבר עצמון
ההפקרות התחילה

כי „לדעתנו מצב רפואת השיניים בצה"ל הוא שערורייתי, בגלל שאין לנו מספיק רופאי שיניים."

כתב העולם הזה ביקר באחת ממירפאות השיניים הגדולות של חיל־האוויר, בשעה 1.00 אחר הצהריים, וראה כיצד חיילים נידחים על־ידי האחיות בטענה ש„הרופא אינו מקבל." באותה שעה שהה הרופא במועדון הקצינים בבסיס, ולאחר שסיים את עיסוקיו שם נכנס למכונית ב.מ.ו. ויצא מהבסיס.

שני כתרים לשנת שירות

? פי הוראות הפיקוד העליון אסור לחייל או לקצין צה"ל לעבוד באורח פרטי בזמן שירותו הצבאי, אלא אם כן קיבל אישור לכך מראש אכ"א. רופאי השיניים הצה"ליים עוסקים כולם, מלבד

לחייל־החובה כואבות ארבע וחצי סתימות בממוצע - ועיקר המאמץ של צה"ל מוקדש לריפוי השיניים של משפחות הקצינים

בודדים, בעבודות פרטיות. לכל אחד מהם יש קליניקה פרטית, או שהוא שותף בקליניקה כזו. הדבר הוא בבחינת סוד גלוי בחיל הרפואה של צה"ל, ורופאי השיניים הצבאיים אינם מתביישים להודות בכך בגלוי. היום משרתים בצה"ל רק שני רופאים מבוגרים, הנושאים בכיסם אישור מראש אכ"א לעבודות פרטיות. כל היתר עוברים על החוק, בידיעת ד"ר מלינק וד"ר מיכאלי.

זו גם הסיבה האמיתית לכך שמירפאות השיניים של צה"ל נסגרות בשעת בוקר מוקדמת ורופאי השיניים נעלמים מהבסיס כבר בשעות הצהריים. עליהם למהר לקליניקות הפרטיות שלהם, לטפל בחולים הזקוקים להם, המשלמים כסף רב עבור הטיפול, וכל זאת בעת שחייל ממתין כשהוא מתייסר בכאב שיניים.

למרות שהחיילים עצמם אינם מרגישים בזאת, התפתחה רפואת השיניים של צה"ל בצעדי־ענק בשנים האחרונות. מירפאות שיניים צצו בכל מקום, ובתל־השומר ניבנה המכון הסטומטולוגי, אחד המכונים המשוכללים ביותר במזרח התיכון לרפואת שיניים. כימעט שאין רופא שיניים בארץ שיצא להשתלמות בחוץ־לארץ ושלא עשה זאת על חשבון צה"ל. גם הד"ר מלינק עצמו שהה תקופות ארוכות בארצות־הברית והתמחה שם, במיסגרת שירותו הצבאי, במחלות חניכיים.

ארבע ניידות משוכללות, עם כל הציוד הדרוש לריפוי שיניים, מוגני־אויר ומצוידות ברנטגן, נרכשו בגרמניה והוצבו בבסיסי צה"ל מרוחקים. גם דרגות הוענקו בשפע. בעוד שלפני 20 שנה היה רופא

קרפ"ר מיכאלי
סתימת חורים —

השיניים הראשי של צה"ל בדרגת רב־סרן, היום הוא נושא בדרגת אלוף־משנה.

נקבעו גם תקנים לטיפול שיניים צה"לי. טיפול אמבולטורי, טיפול של עזרה־ראשונה במיקרה של כאבים, ניתן, על פי הספר, ללא הגבלה לכל חיילי צה"ל. זאת, כמובן, לאחר שהחייל הצליח סוף־סוף להגיע לרופא השיניים. לגבי טיפולים מסוג אחר, כטיפולי שורש וכתרים, נקבע כי לכל חייל מגיעים שני כתרים על כל שנת שירות. בנוסף לכך, מגיע לו מספר בלתי־מוגבל של כתרים, במידה ושיניו נשברו במיסגרת פעילות צבאית. כדי לקבל זאת, חייב מפקדו הישיר של החייל להעיד ולחתום כי אמנם השן של החייל נשברה בעת פעילות מיבצעית או בזמן אימונים ולא בעת חופשה בבית.

לגבי המיכסה של שני כתרים על כל שנת שירות, כשאין הנזק נגרם בזמן שירות מיבצעי, יכול אמנם החייל לקבל שירות זה, אולם רק על הנייר: הוא חייב לטייל כמה פעמים למירפאת השיניים, ורק אז לקבוע תור. בדרך כלל התור הוא ארוך במיוחד, ונמשך כמה חודשים, משום שהרופאים עסוקים, בזמן המצומצם שבו הם עובדים, גם בטיפול בבני משפחות חיילי־הקבע וגם בפנסיונרים של הצבא.

כאשר מצליח החייל לזכות בתור הרצון, כחצי שנה לאחר שביקש זאת, הוא מקבל טיפול ראשוני. אולם הטיפולים הבאים נקבעים שוב בריווחי זמן של כמה חודשים. הוראות צה"ל קובעות כי אם החייל לא מגיע בזמן לטיפול, גם אם הוא לא מגיע בזמן שלא באשמתו, אלא בגלל פעילות מיבצעית או משום שהמפקד שלו לא איפשר לו לנסוע למירפאה, הוא חייב להתחיל את תהליך קביעת התור מחדש, ולהמתין שוב במשך חודשים. כך קורה שחיילים המתחילים בטיפול שיניים בצה"ל מגיעים לסוף השירות שלהם מבלי שה־טיפול הושלם כלל.

הבהלה לזהב

ם השיטה של קריאת רופאי שיניים ר למילואים אינה עומדת במיבחן היעילות. מרבית הרופאים נקראים לשירות מילואים מפוזר. במקום לבוא לתקופה של חודש, או ששה שבועות, ולשרת במירפאה באחת היחידות המרוחקות, הם נקראים כך לעיסוקיהם האזרחיים. כמובן, שרופא היודע כי עליו לחזור כעבור כמה שעות, להוריד את החלוק הצבאי וללבוש את החלוק האזרחי בקליניקה הפרטית שלו, ישתדל לגמור את עבודתו בצה"ל במהירות. התוצאה: מיספר הטיפולים שלו מצומצם, ובגלל הקצב המטורף גם איכותם אינה מהגבוהות.

בני משפחות אנשי־הקבע, הזכאים לטיפול שיניים במיסגרת צה"לית, משלמים עבור הטיפול שלהם. הם משלמים סכומים הפחותים בכ־50 אחוז ממחירי השוק האזרחי, ובתשלומים נוחים המורדים במשך חודשים רבים, ולעיתים במשך שנים, ממשכורת ראש המישפחה. רבים מבני מישפחות הקבע נתקלו בתור הארוך בצה"ל וגילו גם דרכים להיפטר מתקופת ההמתנה הארוכה. לרופא הצה"לי שלהם יש קליניקה פרטית. משום מה, אם הם נקשרים אליו כדי לקבל חלק מהטיפול בקליניקה הפרטית שלו, תמורת תשלום אישי, כמובן, התור שלהם במיסגרת הצבאית זז קדימה במהירות. מלבד אי הצדק המסמן בכך שבני מישפחות אנשי הקבע מקבלים טיפול חצי־חינם על חשבון הצבא ועל חשבון חיילים המשרתים שירות חובה, מהווה הטיפול באזרחים מקור לפרשות שחיתות, שהן אחד הנגעים החמורים במערכת טיפול השיניים בצה"ל.

ובמצ"ח (מישטרה צבאית חוקרת) נפתחו במשך השנים עשרות תיקים כנגד רופאי שיניים צבאיים וחיילים או חיילות המשמשים כאסיסטנטים. אולם במצ"ח יודעים כי תיקים אלה הם רק קצה הקרחון, ואינם משקפים את המצב לאמיתו. תוך פעות רבות של טובות־הנאה לרופאים, מידי בני מישפחות הקבע, כדי לקדם את התור, כבר נתגלו ומיקרים רבים יותר לא נתגלו. פעמים רבות התגלה כי אזרחים שאינם שייכים לזכאי הטיפול על פי הוראות צה"ל, ושאינם בני מישפחות אנשי־קבע, מקבלים טיפול במירפאות צבאיות. רופאים צבאיים, שיש להם קליניקות פרטיות, נוהגים לזמן למירפאה הצה"לית פציינטים פרטיים, הן משום שהחומרים היקרים נזקפים אז על חשבון הצבא והן מטעמי נוחיות גרידא.

בצה"ל גם התגלו מיקרים של גניבת חומרים ומכשירים על־ידי רופאים צבאיים או רופאים במילואים. כמובן שהאובייקט הראשי לגניבות הוא הזהב, לו נזקקים רופאי השיניים בקביעות בעת הטיפול שהם מעניקים. ידועים מיקרים של רופאי שיניים העוסקים ביצירת תכשיטי זהב ומכירתם, מהזהב שאותו הם הצליחו לגנוב ממעבדות השיניים של צה"ל. אולם לא רק בזהב עוסקים חלק מרופאי השיניים הצבאיים. חומרים רבים אחרים הקשורים ברפואת שיניים ידועים כחומרים יקרים, ואלה נעלמים בכמויות עצומות ממירפאות השיניים של צה"ל, בעיקר מהגדולות שבהן, הבלאי של המקדחות והמכשירים האחרים הוא גדול בצה"ל הרבה יותר מאשר בכל קליניקה פרטית. כמה רופאים ש„החרימו" ציוד רפואי יקר לקליניקה הפרטית שלהם כבר נתפסו.

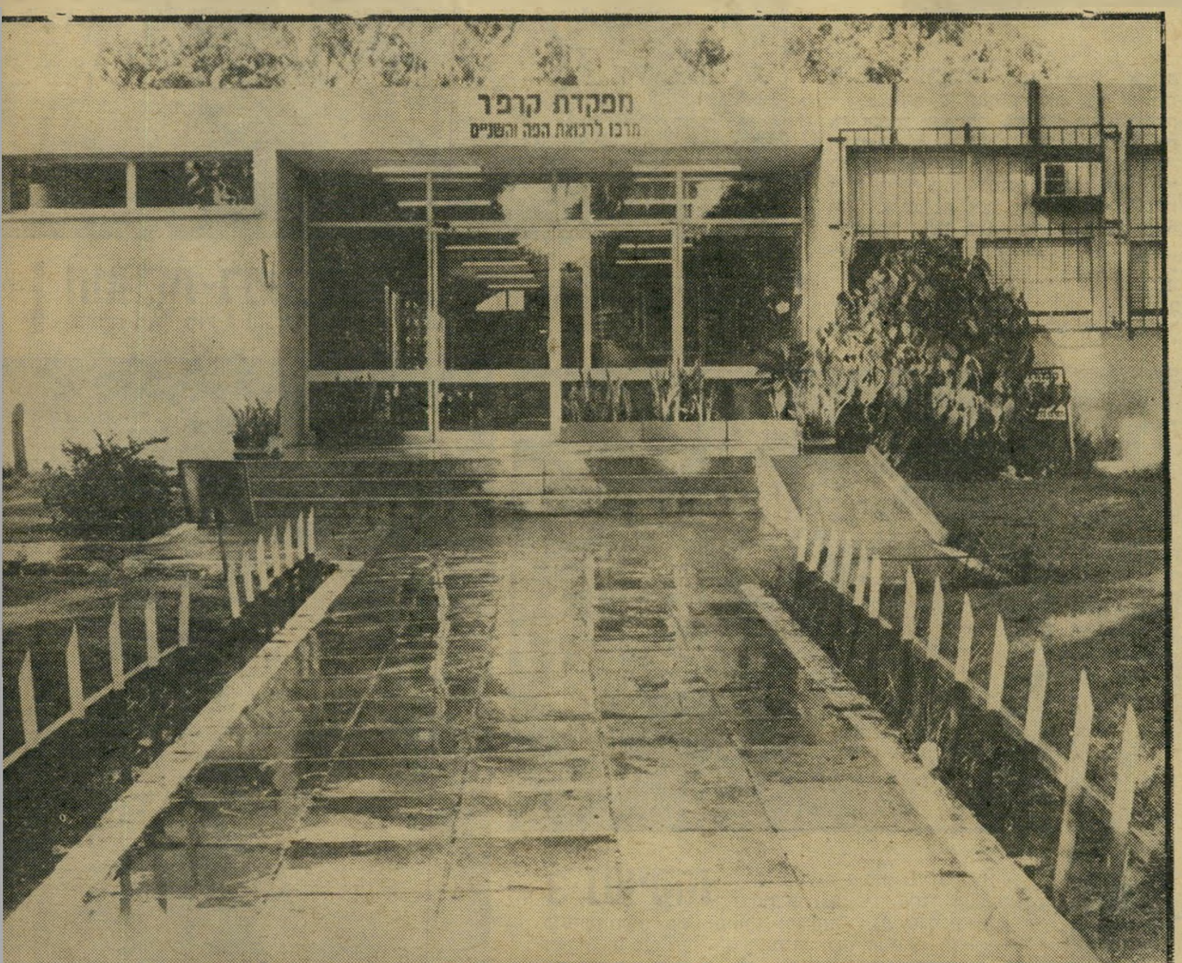
איך משתחררים ממילואים?

כ מובן שאין לחשוד בכל רופאי השיניים הצבאיים או במרביתם. אולם מיספר המיקרים שנתגלו או שידוע עליהם הוא גדול ומבהיל. אך מה שמדאיג יותר הוא יחס הסלחנות של שלטונות צה"ל, של הממונים על רפואת השיניים ושל חיל הרפואה בכלל.

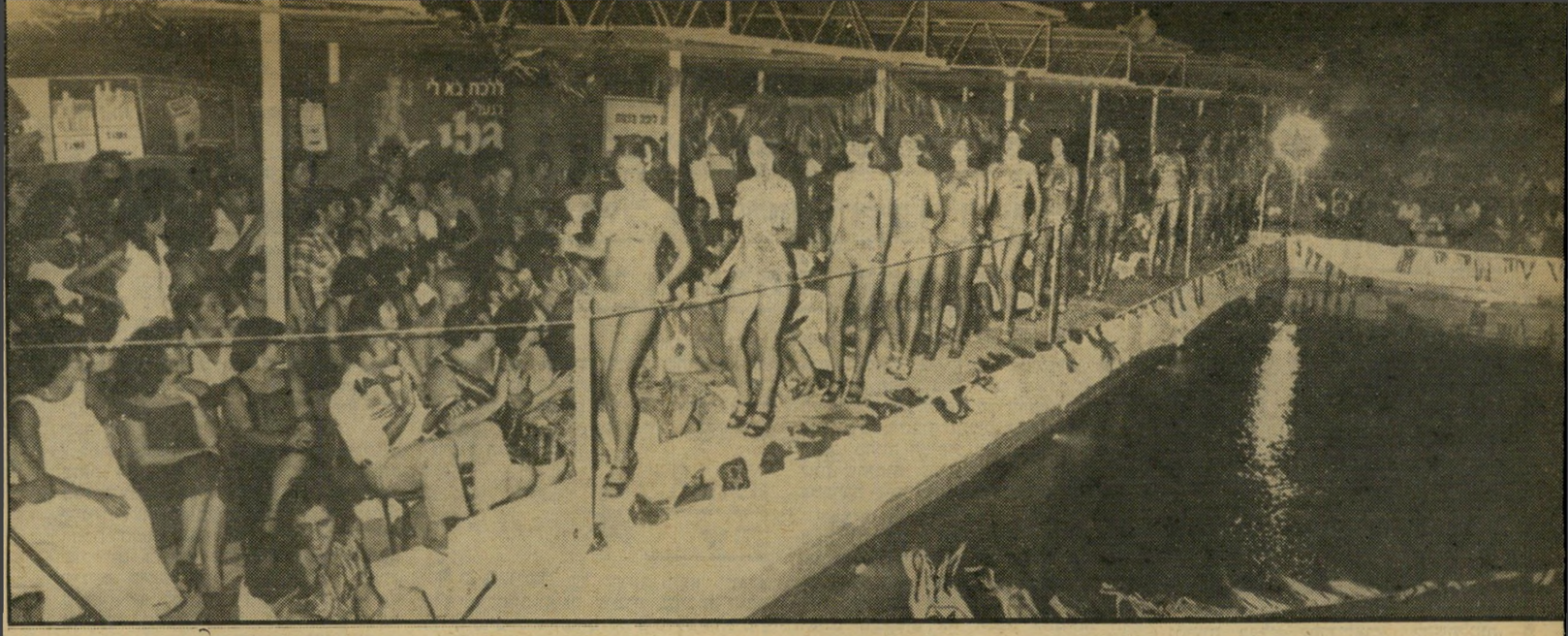
צה"ל סובל באופן כרוני ממחסור ברופאי שיניים. לכן הוא מנסה לתת הטבות שונות לרופאים המוכנים ללבוש מדים. בין יתר ההטבות: התעלמות ממעשי שחיתות וגניבות, במידה ואלה לא עוברים את הסטנדרטים המעוותים שנקבעו על־ידי הצבא. „סוכריה" אחרת: שליחת רופאים צבאיים להשתלמות בחוץ־לארץ. אין מיקצוע צבאי אחר שצה"ל מממן את נסיעות בעליו לחוץ־לארץ, להשתלמות, כמו רופאי השיניים הצבאיים.

בקרב רופאי השיניים בארץ, הנקראים לשירות מילואים, ידועה שיטה מיוחדת במינה כיצד להיפטר מהשירות. ידוע מיקרה של רופא אשר נקרא למילואים כמה פעמים, ולאחר כל שירות מילואים חיבר דו"ח שאותו העביר, בין היתר, גם למצ"ח, על מעשי שחיתות של רופאי שיניים צבאיים, בהם ניתקל במיסגרת שירות המילואים שלו. לאחר שני דו"חות כאלה, גילו שילטונות הרפואה של צה"ל כי הרופא עצמו חולה, וכי מחלתו אינה מאפשרת לו להמשיך לשרת כרופא. הוא שוחרר משירות מילואים. אותו רופא ידוע כאחד הרופאים הטובים והיקרים בארץ, ומחלתו אינה מפריעה לו להמשיך ולקבל חולים אזרחיים ולהרוויח כסף רב. מאז פרשת אותו רופא יודעים בצה"ל, כי כל רופא שיניים הרוצה להשתחרר ממילואים צריך לחבר דו"ח ולשלוח אותו למצ"ח. אז מובטח לו כי לא ייקרא למילואים.

אין ספק כי אם לא ייערך טיפול שורש מהיר בתחום רפואת השיניים בצה"ל, ימשיכו החיילים לסבול ורופאי השיניים ימשיכו להתעשר על חשבון צה"ל.

מרכז לרפואת הפה והשיניים של צה"ל בתל־השומר
— וטיפול שורש

נסיכות הים צועדות סביב בריכת־השחייה של מלון מלכת־שבא באילת

שבעת אילת

הטובות לטוביה

החקיין טוביה צפיר צוהל כשהוא מחבק שתיים מהמועמדות לכתר נסיכת ים־סוף: ניקול כנפי (מימין) ויונה וירניק (משמאל), למרות שנפגע ברגלו לפני המופע, הגיע טוביה לאילת.

ל ש הטוענים כי זאת מחלה. אחרים בטוחים כי זאת רפואה. כך או כך, אי אפשר להתעלם מקיומה של התופעה המכונה „שגעת אילת". היא מדביקה את כל מי שמגיע לעיר המפרץ הדרומית ו־אינה מרפה ממנו גם אחרי שעזבה. במיו־חד היא בולטת אצל אלה המגיעים אליה לראשונה. ועד כמה שירשה החבר מוזר — יש עוד הרבה כאלה.

זה מה שקרה גם לחבורת 13 הנערות, שהתחרו על תואר מלכת הים 78'. ערב התחרות הסופית לבחירת המלכה, שנערכה בהיכל התרבות (ראה עמודים 30'31), נער־כה החזרה הגנרלית לקראת המופע הגדול, באילת, שם עמדה להיבחר אחרונת הנסי־כות — נסיכת ים־סוף. רוב הנערות הספי־קו כבר לטייל ברחבי העולם. אבל רק בודדות מהן היו עד כה באילת. ושגעת אילת דבקה בהן מיד.

הגוף הקסום, אווירת הניתוק והריחוק, השלווה והרוגע הפרושים על פני העיר והאופי המיוחד של בני־המקום שסחבבו אותן, פעלו עליהן מיד. מה שנועד להיות מסע נופש ופריקת מתח לפני התחרות

3 נשיקות ראש עיריית אילת, גדי כץ, מנשק ליהודית נגר מיד אחרי הכתרתה כנסיכת־הים של ים־סוף (משמאל). גם סגניותיה של נסיכת ים־סוף זכו בנשיקות־הכתרה. הסגנית הראשונה, יעל גרינברג (למעלה), מפי גבי אורון, המנכ"ל הצעיר וה־דינאמי של חברת יצרני הסנדלים **גלי**; ונטלה רז, הסגנית השניה (מימין), מפי אלכס ירושלמי, מנהל **מלכת שבא**.

הראשית, הפך לחגיגה אחת גדולה שנמשכה 48 שעות ברציפות.

את הדרך לאילת עשו הבנות באוטובוס ממוזג־האויר של חברת אגד־תיור, בלוויית הנגנים והאמנים, שעמדו להופיע יחד עמן בערב הבחירה. החבורה, המגובשת מנסיעותיה הקודמות, דמתה ללהקה שלא הפסיקה לשיר ולנגן כל הדרך לאילת, הגיעה לעיר רעננה ועליזה.

לרגע נראה היה כי צפויה תקלה. התחרות לבחירת נסיכת ים־סוף עמדה לציין את פתיחתו המחודשת של אחד הוותיקים שבמלונות אילת — מלכת־שבא. המלון נרכש לא מכבר בידי המיליונר הפרסי אברהם חי, שהשקיע למעלה מ־15 מיליון ל"י בהרחבתו ובשיפוצו. אלא שהשיפוצים טרם הסתיימו במועד שנקבע מראש. שעות מספר לפני תחילת הנשף, סביב בריכת־השחייה המחודשת של המלון, עדיין נערמו בה ערימות עפר וטיח והמקום נראה כאתר־בנייה פעלתני. אולם עם לילה התגלה במקום מחזה מרהיב למראית מתושבי אילת, שנהרו למקום כדי לצפות בנשף שהפך כבר עבורם לחגיגת־הקיץ המרכזית של העיר.

בתוך הבריכה הוקמה במת־ענק מקושטת בדגלונים ובכרזות. סביב הבריכה נבנה מסלול מיוחד. כאשר צעדו עליו הבנות כדי להדגים את בגדי־הים והחוף של גוטקס, את יצירות בית־האופנה מ.ב. ואת קבקבי וסנדלי גלי — היתה זו תצוגת האופנה בעלת המסלול הארוך ביותר — כמעט 200 מטר.

מנה של נשיקות

קמה למיפע הסגסוני והמלהיב סערת־ערב מלכותית, שנערכה למועמדות על המידשאה שמסביב לבריכה. מטבח המלון אומנם טרם הושלם, אבל מנהליו טרחו והביאו מעדנים ומטעמים, כולל יין ושמפאניה, מאחד המלונות הסמוכים. בעל המלון עצמו הגיע במיוחד לכבוד המאורע מאיראן, טרח ודאג כדי שהכל ידפוק כשורה. כך הפך נשף הבחירה לנשף חנוכת בית־המלון שעדיין לא הושלם.

המועמדות הוצגו לעיני הקהל לאור זרקורים ותאורה תת־מימית, שנבנתה בתוך מי הבריכה. המנחה מני פאר היה שוב במיטבו, למרות שהגיע לאילת חולה. מראה היפהפיות התוכנית האמנותית העשירה ו־המשעשעת, שהתקיימה בחסותה של חברת הסיגריות דובק, סחפו את הקהל לקריאות עידוד ותמיכה במועמדות, שנראו בעיניו זכאיות לתואר הנסיכות המקומיים.

חבר השופטים היה מורכב הפעם מארבע נשים וארבעה גברים: אסתר דורון, נציגת חברת גלי; התכשיטאית רחל גרא; יעל מתוקי, מנהלת חברת אגד־תיור באילת; חנה וייגברג, נציגת חברת הקוסמטיקה מרי קוואנט; יוסי בכר, מחברת תכשיטי השיער וולה; מנכ"ל מלון מלכת־שבא יעקב מזרחי; יהודה הלוי, נציג חברת הבנייה של אברהם גינדי וצ'רלי מויאל, מנהל חברת התעופה ארקיע באילת.

נראה שטעמם של אנשי דרום הארץ הוא זהה. שכן הפעם הכתירו השופטים והקהל שנית שתיים מתוך שלוש הנסיכות, שזכו כבר בתוארים בנשף הראשון, שנערך באשקלון לבחירת נסיכת הים־התיכון. הדוגמנית התימנית מיהוד, יהודית נגר, הוסיפה לכתר נסיכת הים־התיכון את כתר נסיכת ים־סוף, כשהוכתרה בידי ראש העיר אילת, גדי כץ, מפיו זכתה למנה גדושה של נשיקות. גם תלמידת־התיכון החיפאית, יעל גרינברג בת ה־16, הוכתרה שוב כסגניתה הראשונה. בתואר הסגנית השניה זכתה הפעם נטלה רז, תלמידת־תיכון בת 16 מנתניה, שעלתה מברירת־המועצות בהיותה בת 9.

אולם מצב־הרוח המאפיין את שגעת אילת, שהגיע לשיאו בטכס ההכתרה, לא דעך לאחריו. להיפך. רק אז החלה החגיגה האמיתית. כל הנערות ומלוויהן הוזמנו למסיבת ריקודים שנערכה לכבודן במועדון הדיסקו של מלון הסלע האדום. שם בחרו תושבי אילת בראש צוות המרקידים ה־מקומי, משה ועקנין, כמלך־הים של אילת. ועקנין ערך טכס הכתרה נוסף לנסיכות ים־סוף, בו הותזו דליי מים על כל הנוכחים. רטובות, אך עליזות ומשוחררות, רקדו כל המשתתפות בתחרות במקום עד לשעה ארבע לפנות בוקר. אלא שגם אז לא הסתיימה המסיבה. היא הועברה אחר־כך לבריכת השחיה של מלון אמריקאנה החדש, שם ערכו הנסיכות תחרויות שחיה ושעשועי־מים.

כשהאיר השחר כבר לא היה מה לדבר על שינה. המסיבה בת 48 השעות נמשכה בשירה בצוותא על הדשא בניצוחם של שלושת חברי להקת־הזמר ימים טובים, כולם בוגרי להקת חיל־הים, שזה עתה השתחררו משירותם הצבאי.

את הדרך חזרה לתל־אביב עשו הנערות בטיול מהדרך דרך ים־המלח, עין־גדי, יריחו וירושלים, בהדרכתו של איש אגד־תיור, זאב קירשנר. קירשנר, לשעבר ראש אגף־החוץ של אגד, שהתנדב להסיע את המתחרות לכל נשפי הבחירה, הופתע ב־עצמו מהעירנות והסקרנות אותם גילו הנערות להסבריו של כל אתר בו ביקרו וזאת אחרי שיותר מיממה לא עצמו עין.

„חוויה בלתי נשכחת," סיכמו נימפות־הים את הופעתן באילת. הן לא ידעו ארלי כי נדבקו כבר בחיידק השגעת הישראלית, שידחוף אותן לשוב ולחזור לעיר הדרום הרשומה על מפת ישראל, אך הנמצאת למעשה בשולם אחר של חוויות והרגשות.

ריקוד בסלע

את הלילה שלאחר נשף בחירת נסיכת ים־סוף בילו המתחרות במסיבה שנערכה לכבודן במועדון מלון הסלע האדום עד לשעות הבוקר. בתמונה נראית יהודית נגר כשהיא נטפת באחד מריקודי הדיסקו במועדון.

שעשוע במסלול

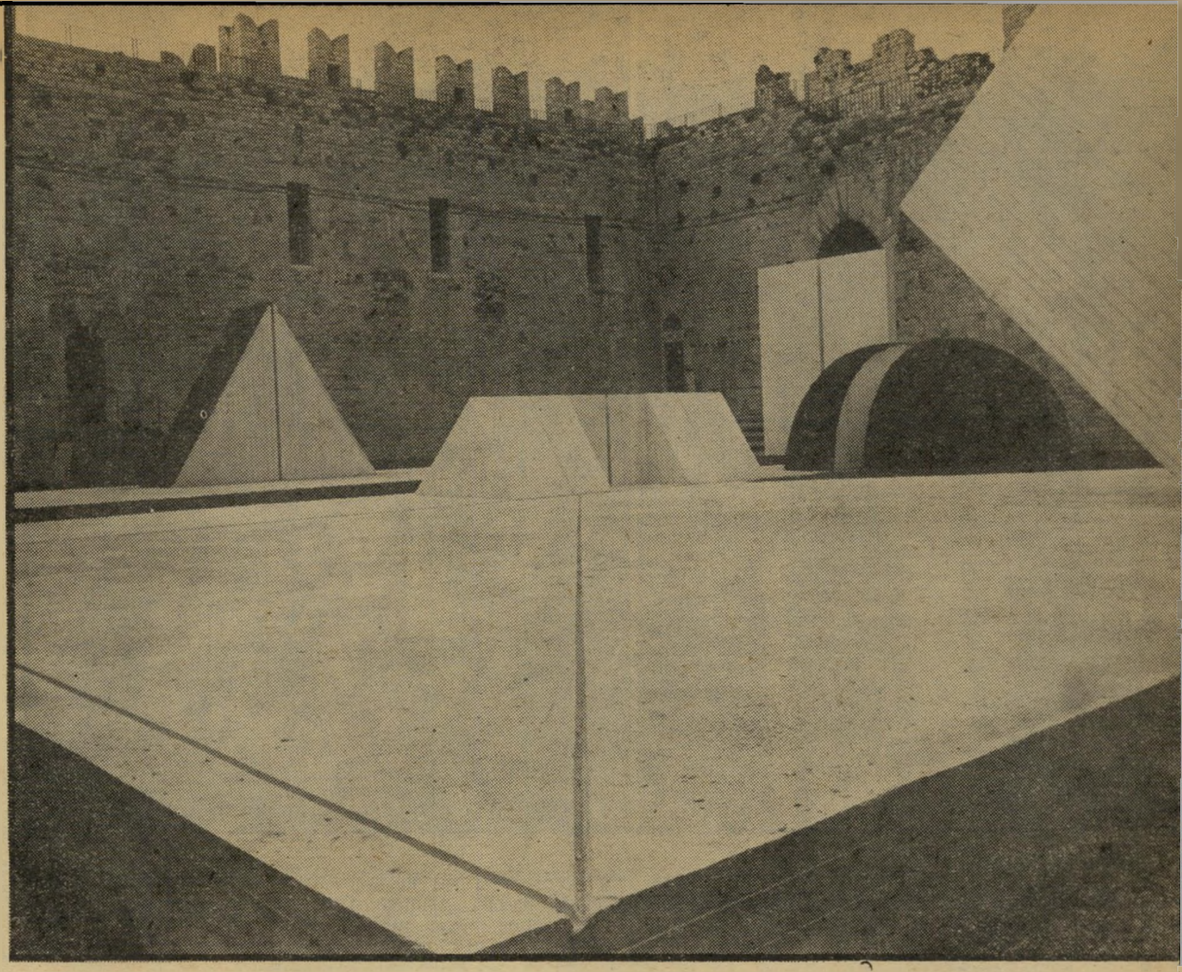
סלי שעשוע, שנבחרה לפני שבוע כנסיכת הכינרת, בנשף שנערך בסברניה, צועדת בפני קהל משתתפי הנשף כשהיא לבושה בבגד־ים של גוטקס.

טנגו ניקול

ניקול כנפי, מטפלת ילדים מקיבוץ גלי־עם, שליד הרצליה, משעשעת את עצמה בריקוד טנגו עם אחת מחברותיה מאחרי הקלעים בעת הנשף שנערך באילת.

דיסקו נטלי

נטלה רז, תלמידת תיכון בת ה־16 מנתניה, שעלתה בגיל 9 מברירת־המועצות, ונבחרה באילת כסגנית השניה לנסיכת ים־סוף, מפגינה את הידע שלה בריקודי דיסקו בעת המסיבה העליזה שנערכה במיוחד לכבוד כל המתחרות במועדון הסלע האדום.

חומות מלך ירושלים הטירה בפראטו, ש־בנה פרידריך השני. מלך ירושלים וסיציליה במאה ה־13, הפכה על־ידי קרוון לסביבה פיסולית העשוייה בטון לבן, דשא, מים זורמים ואור שמש. בעיקבות התערוכה הושכן שלום בין שתי ערים יריבות, למעלה מ־700 שנה, במחוז טוסקנה שבאיטליה — פירנצה ופראטו.

הליזר של דני בפירנצה

קרן לייזר ארוכה, ירוקה ובוהקת מתוחה בשמי העיר פירנצה, ומקשרת בדייקנות את שיאה של כיפת־הקתדרלה עם מיבצר בלוודרה שבעיר. זהו חלק מ־תערוכתו של הצייר דני קרוון המתקיימת בעיר שהיתה פעם בירת האמנות של הרנסאנס.

פירנצה העמידה לרשותו של קרוון את מיבצר בלוודרה. המיבצר נבנה בתקופת הרנסאנס על־ידי האדריכל בונטלנטי, ממ־ציא הגלידה, כדי להגן על מישפחת מדי־צ'י, ששלטה אז בעיר, מפני נתיניהם הזועמים. הוא בנוי על הגיבעה המשקיפה על העיר, כשכל התותחים מכוונים אל גשריה. בסופו של דבר לא היה המיבצר מעורב מעולם במילחמה. מאז כיתתו בני־פירנצה את החרב למזמרות והפכוהו להי־כל של אמנויות, מיבצר להצגת־תערוכות.

קרוון הוא האמן השלישי, המציג תע־רוכת־יחיד במקום מכובד זה, והעובדה שלפניו הציגו רק שני גדולי־דור של האמנות בת־זמננו: הנרי מור וראושנ־ברג, מצביעה על כיבוש־פיסגה לא מבוטל של האמן הישראלי.

„קשר בין ניגודים"

מיבצר בלוודרה משתרע על שטח עצום, הקרוב לשיטחה של כיכר מל־כי־ישראל שבתל־אביב, ומאכלס כששה־עשר אולמות. „אבל כישראלי הכובש שט־חים," אומר קרוון, „לא הספיק לי, אז הסתבכתי והמשכתי את התערוכה בעיר השכנה, פראטו."

אולם ההשתרעות על השטחים לא נעש־תה מתוך מטרה של כיבוש, אלא למען השכנת שלום. פראטו ופירנצה הן שתי ערים במחוז טוסקנה, שאיבה בת 700 שנה מפרידה ביניהן. ראשיתה של האיבה בתקופה שבה היתה איטליה מחולקת למ־דינות קטנות, ולפני כ־700 שנה הסגירה המדינה פירנצה את המדינה פראטו לאוייב שבא מהצפון. רק 18 ק"מ מבדילים בין פירנצה לפראטו, אך הפער במנטליות וב־אופי הוא כל־כך גדול עד שאיש לא האמין שניתן לגשר ביניהן. מה שלא עשו מאות שנות־שכנות, עשה דני קרוון, ש־פתח עכשיו פעילות משותפת בין שתי הערים, העומדת להימשך שנים.

„היה בזה איזשהו גירוי, לנסות על־ידי שיך בסטודיו של שטרייכמן וסטימצקי, שחולל את המהפכה של האמנות המודר־נית הישראלית, שהושפעה מפאריס („ה־מופשט הלירי" המפורסם).

מעל גג המיבצר נמצא דני קרוון, בשלבי בניית התערוכה בבלוודרה, עם ד"ר שנקרנבורגר, מנהל הדוקומנטא של קאסל, ואמנון ברזל, המנהל האמנותי ועורך הקטלוג של התערוכה. ברקע: פירנצה עם מיגדל הפעמונים שלה וכיפת סן לורנדו שבנה מיכאל אנג'לו. לרגלי ההרים, במרחק של 18 ק"מ בלבד, נמצאת העיר פראטו.

ישראלי

השכין שלום

בין שתי ערים

איטלקיות אחרי

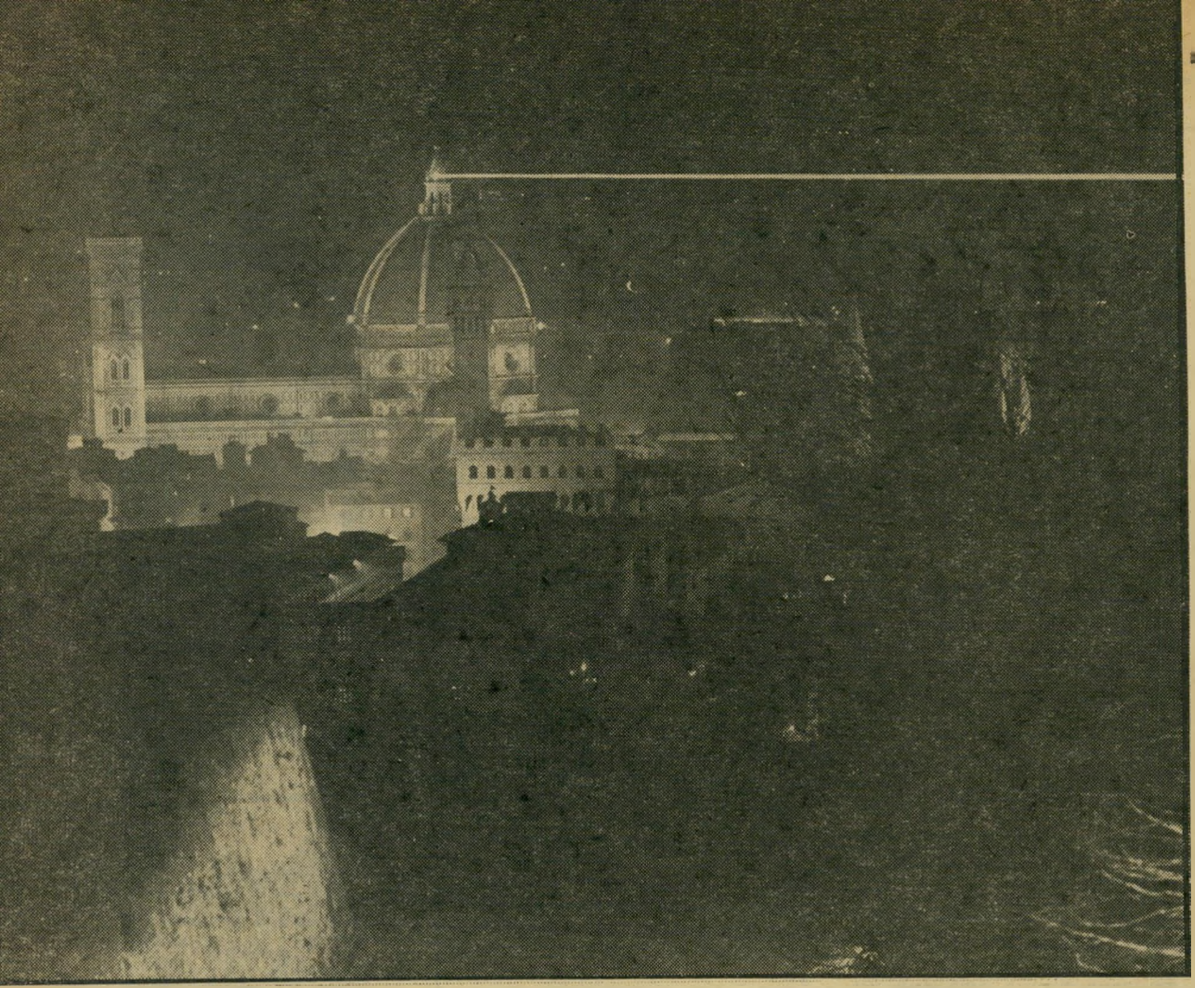
מילחמה של

700 שנה

העבודה שלי כאמן ליצור קשר בין ניגו־דים. הקדשתי את העבודה שלי לשלום, וקראתי לתערוכה 'שתי סביבות לשלום'. אני רואה את שתי הסביבות כיחידה אחת בלתי־נפרדת. איזה קשר יש בין מה שאני עושה לשלום, והאם זה מוצדק או לא — זוהי בעייה. המימסד האמנותי, שאני חלק ממנו, דוחה את עניין השלום בעבודתי, וחושב שאני עושה שגיאה, שיותר טוב שהדברים יהיו נייטרליים, ושלא אכפה אלמנט פוליטי ביצירה. אני ממשיך לע־שות את זה, משום שאני מאמין בשיי־כות של האדם — מעורבותו בחברה על כל היבטיה."

„גלגל שהוא מיסחר"

הוא נולד ב־1930 בתל־אביב. את רא־שית לימודיו עשה אצל אבני, והמ־

פרוץ מילחמת־העצמאות היווה לגביו ציון־דרך. למרות שלא היה מעורב במילחמה בצורה פעילה, נמנה על גרעין של השומר־הצעיר והצטרף לקיבוץ הראל. חברות שלו בקיבוץ דחפה אותו, כאמן, לחפש את הקשר בין האמנות והחברה, ומכאן אל הקשר אמנות־פוליטיקה.

ייתכן שאותם ימים רחוקים בהראל, במחצית הראשונה של שנות ה־50', הולידו את תערוכת־הענק שלו בשנות השיבעים בוונציה, בקאסל ובפירנצה, תערוכות ש־כולן מוקדשות בעקשנות לנושא השלום.

בנסיון שלו ליצור קשר בין אמנות וחברה, חיפש שילוב אפקטיבי בין האמנות, וכך הגיע ללמוד תפאורה בבית־הספר לתיאטרון של הקאמרי. ברבות הימים שילב את עבודתו בתיאטרון עם עולם המחול. הוא עשה תפאורות ללהקת עינבל (שדרכה הכיר את מרתה גרהם, שהזמינה אותו לעשות תיפאורה בניו־יורק), ואחר־כך היה ממקימי להקת בת־שבע.

„בסופו של דבר," מספר קרוון, „התקופה שבה עסקתי בתיאטרון, כולל תיפאורות שעשיתי לפסטיבל הישראלי ולפסטיבל של פירנצה, היתה עבורי מעבדה של עבודה סביבתית, שהאדם משמש בה כקנה־מידה. הקשר בין האדם, הנמצא בתנועה, עם הממד של התפאורה, יוצר חוויות צורניות למסתכל. תפאורה זה משהו מאד מוגדר, משהו אחר ממה שאני עושה כיום, למרות שהרבה פעמים ניסו להסביר את מה שאני עושה כתפאורה. אני חושב שזה חוסר־הבנה. מכיוון שכל עבודה שלי יוצאת מתוך המצב הספציפי הנתון, מתוך עולם אחר, סביבה אחרת."

בשנת 56' יצא להשתלם בפירנצה ולמד שם פרסקו (ציור קיר), מתוך כוונה לעבוד במקומות ציבוריים ומתוך התנגדות חריפה למיסחור באמנות, כגון תערוכות ב־גלריות ואוספים פרטיים. „כל אותו גלגל שהוא מיסחר. היום אני לא חושב כך. היום אני חושב שזהו חלק מהעולם שבו אנו חיים, ואי־אפשר להתכחש לו. אבל מצד שני זה הוביל אותי למה שאני עושה." הרעיון של אמנות עבור קהל היא

לייזר מעל לדואומו

קרן לייזר בירוק זוהר נמתחת ממבצר כיפת ברונלסקי הקבועה בראש הקתדרלה של פירנצה. המבצר משקיף על העיר פירנצה עם כנסייתה ומיגדל הפעמונים שבנה ג'וטו. למטה נמצאת הפיאצה דה־סיניורה ויצירת פסלי הרנסאנס.

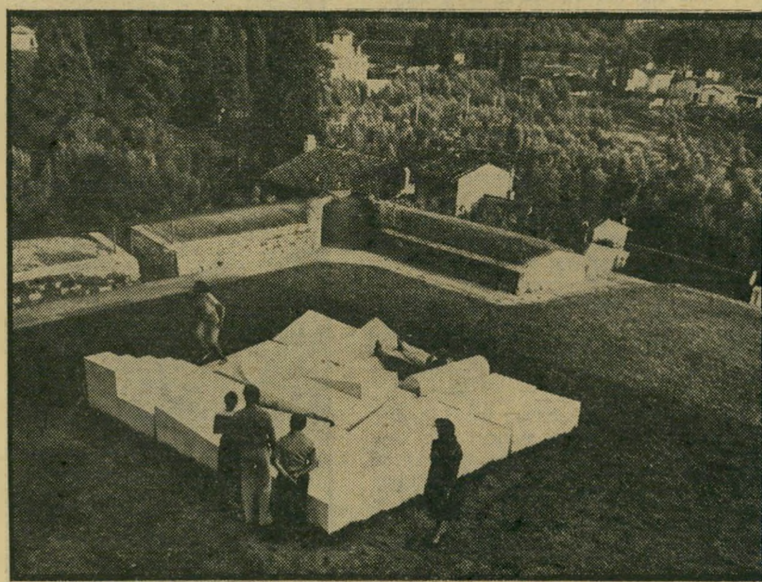
צר הבלוודרה, שם מוצבות עבודותיו הפיסוליות של קרוון, לעבר הכיכר הפנימית של היכל־המישפט בתל־אביב, עשוי מבטון; קיר באולם־המליאה של הכנסת, עשוי מאבן; ואנדרטת חטיטה זו הקנתה לו שם בינלאומי. אנדרטת בת־הנגב, שנבנתה ליד באר־שבע. אנדרטה זו הקנתה לו שם בינלאומי, בהיותה אחת הסביבות הפיסוליות הגדולות והמעניינות שנעשו עד כה.

ב־1976 הוזמן להציג בביאנלה, שהיא אולימפיאדת־האמנויות הנערכת אחת לשנתיים בוונציה. הנושא של התערוכה היה סביבה, וקרוון בנה שם שתי עבודות שזכו בהצלחה בקנה־מידה בינלאומי. ספק אם איזה שהוא אמן ישראלי לפניו זכה בפירסום עולמי כה נירחב בביאנלה. לא היה עיתון או מבקר־אמנות שלא הזכיר את דני קרוון בנשימה אחת עם גדולי האמנים, שנטלו חלק בתערוכה. שטרן הגרמני כלל אותו בין ששת האמנים הבולטים בתערוכה, ותחנות־טלוויזיה באירופה סקרו בהרחבה את עבודתו.

בשנת 1977 הוזמן לבצע פרוייקט בתערוכה בינלאומית אחרת: דוקומנטא 6, שנערכה בקאסל שבגרמניה. דוקומנטא היא תערוכת־היוקרה של האמנות העכשווית, והנהלתה הזמינה את קרוון להציג בתערוכה באופן ישיר, ללא קשר עם ייצוג מדיני (כפי שנעשה בביאנלה), ואף מימנה לו את בניית הפרוייקט. דבר זה נחשב כאחת הפסגות, שאמן יכול להגיע אליהן בתחום האמנות החדשנית.

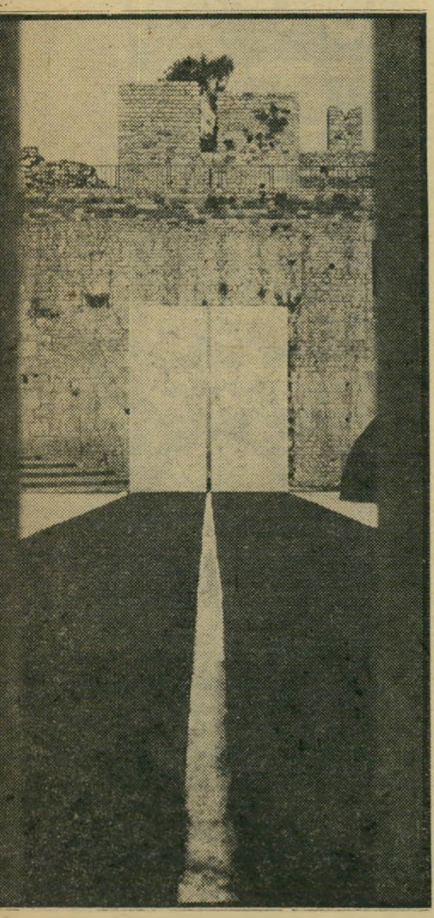
„כל עבודה שלי יוצאת מתוך המצב הספציפי של הסביבה שבה אני עובד. המצב מכתיב את הצורות, את החומרים, את אופי העבודה. מצב של תיאטרון זה לא מצב של כיכר, ומצב של כיכר זה לא

(המשך בעמוד 44)

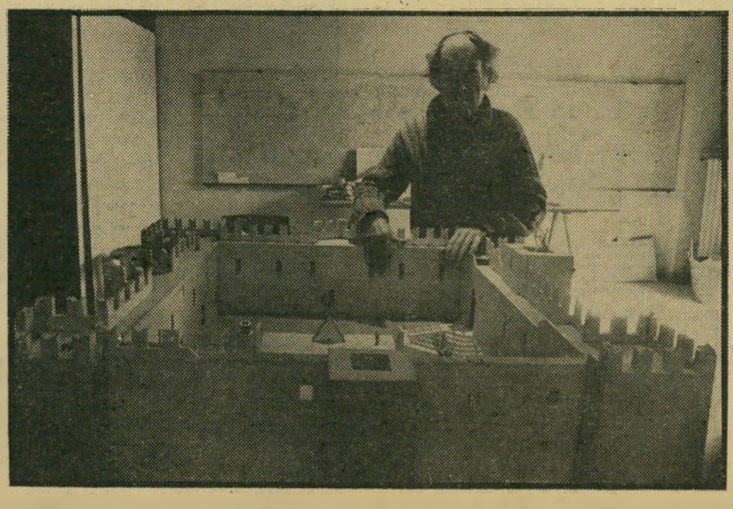
„ירושלים"

„ירושלים עיר שלום", זהו שמה של היצירה המורכבת מ־9 אלמנטים עשויים מבטון לבן. המקום מהווה מוקד משיכה לילדים, לאוהבים ולשוחרי שלום. למטה: דני קרוון ליד דגם „הסביבה הפיסולית".

הזית

הזית הצומח בראש החומה של מירת־המושל שבפראטו, קבע את הצורות הפיסוליות של קרוון.

שהביאה אותו לאקדמיה של פירנצה כדי ללמוד את אמנות הפרסקו, שמשמעותה ציור על־גבי הטיח הלח במקומות הפתוחים לציבור, כדוגמת ציירי הרנסאנס, שציורי־הקיר שלהם נראים בכנסיות־ענק.

„האמנות קורצת לחיים"

„פרסקו הוא חלק מהסביבה," אומר קרוון. „הוא לא רק דבר קישוטי הקשור למקום מסויים ולמיסגרת מסויימת, אלא אמנות שפורצת מהפנים אל החוץ. החוץ גם פורץ אליה. יש חלקים של נופים בתוך הציור שנמצאים גם בחוץ. זוהי אמנות שעוברת מהדו־ממדי אל התלת־ממדי, המשתלבת עם הרחוב. כשהגעתי ארצה, ראיתי שאני לא יכול לעשות פרסקו, כי אין לי אותם חומרים, ולכן עברתי לעבוד בבטון, שהוא חלק מהבנייה, וכמוהו האבן והאלומיניום."

ובין עבודותיו הבולטות של קרוון בארץ:

זכוכית
כלי בית
כלי עיז
מפות
שטיחי קש
מוצרי קש
קרמיקה
אופנה
ואביזרי
אופנה
מוצרי נוי
צעצועים
ת"א
קלאס
דיזנגוף 224
ירושלים
קלאס בגאנז
הרצוג 61

הליזר של דני

(המשך מעמוד 43)

מצב של קיר בתוך בניין, ולא מצב של גיבעה בנגב, וודאי שלא מצב של מיבצר מול פני העיר פירנצה. כל דבר זה משהו אחר, ומחייב לימוד מההתחלה, ונסיון לפתור את הבעיות שהוא מעמיד לפני, בצורה הצומחת מתוכו ואליו, ולא נכפית עליו. אני נגד כפייה ונגד זה שאמנות כופה את עצמה על הסביבה, או על האדם. אני חייב להיזהר שהרעיונות שלי יהיו חלק אורגני של הסביבה. בעבודה שלי אני מחפש זיקה בין הפנים אל החוץ, משום שהאמנות קורצת לחיים, קורצת החוצה. הייתי רוצה שתשפיע יותר. אני לא בטוח שהיא משפיעה. עובדה — במקומות שהאמנות פרחה בהם, לא היו האנשים טובים יותר. זוהי בעייה מסובכת."

התערוכה שבפראטו־פירנצה אף היא צמחה מתוך הסביבות עצמן, וקדם לה תהליך התבשלות בן שנה.

הרוח המנגנת

ב משטחים הגדולים של מיבצר הבלוודרה, המשקיף על פירנצה, העיר של מיגדל־הפעמונים של ג'יוטו, כנסיית סן־לורנצו של מיכאל־אנג'לו וכיפת הקתדרלה של ברונלסקי, מוצבים מיבנים העשויים מבטון לבן, מדוייקים בצורתם הגיאומטרית, כמו פירמידה, עמוד המתנשא לגובה 12 מ', מבנה דמוי מדרגות וקירות חיצוניים. פסלים אלה מוצבים בהתאם ל־מיבנים ההיסטוריים בעיר, ובהתאם לכיוון קרינת השמש. משולבים בהם — קו מים זורמים לאורך 80 מ', מישטחים של דשא, המפוסלים על־ידי קרוון בצורת כיפה, גל ופירמידה, שדרכה נראים גני הבובולי, שנבנו על־ידי המדיצ'ים.

השילוב של חומרים מן הטבע (דשא, מים, אור ורוח) מדהימים את המבקר, המצפה לראות כאן פסלי־אם־וילד. קרוון, בתערוכה זאת, הביא לעולם האמנות חידושים אחדים: נוסף לקו המים, המהווה רישום בנוף, ולקרני השמש, החודרות לפסלים ויוצרות רישום של אור המשתנה לאורך שעות היום, נמצאת קרן הלייזר הירוקה הזוהרת, המהווה חלק מהפיסול. הקרן מחברת את המיבצר עם כיפת־הקתדרלה, ומוקדשת על־ידי האמן לליאונרדו דה־וינצ'י, שהערצתו אליו נמהלת בהערצה של כל השכונה הרנסאנסית.

קו של זיתים מושתל על־ידי קרוון, ומוקדש לג'רוג'ו לה־פירה, שהיה יוזם מיפגשי־השלום הידועים בין ישראלים לערבים בפירנצה.

בששה־עשר האולמות של המיבצר עצמו, מזומנות לצופה חוויות צורניות מפתיעות, הנובעות מפיסול סביבתי בעץ, המשתרע על פני קומה שלמה, סידרת רישומי־שלום (שיצר קרוון לספרו של לובה אליאב), רצף סרטים תעודיים, המוקרנים בשלושים־ושניים מכשירי וידאו, רישומי לייזר ונגינת הרוח המושמעת מתוך עוגבים מיוחדים שתיכנן האמן, המופעלים מתוך נשיבתה הבלתי־מתוכננת.

אותם אלמנטים המוצגים בבלוודרה נמצאים בצורה מרוכזת יותר בפראטו. התערוכה אף נפתחה בעיר פראטו, בטירת המושל (קאסטלו דה ל'ימפרסורה) ונמשכה אל פירנצה. "התערוכה בפראטו היא כמו אוברטורה של יצירה אופראית. פתחתי בה כדי לאפשר לצופה מבט מרוכז, לפני שייכנס לפרטים."

את מיבצע־הענק של התערוכה תיכנן דני קרוון בסיועו של אמנון ברזל, המנהל האמנותי של התערוכה ועורך הקטלוג, שהוא בהיקף של ספר. "אמנון ברזל היה מעורה בכל ההחלטות האמנותיות שלי," אומר קרוון, "נוכחותו היתה מאד חשובה לי, ואני מעריך מאד את כוח־השיפוט שלו כמבקר אמנותי, המשתף ביצירה ואינו שופט אותה מגבוה."

ההסתערות של אמצעי־התקשורת של איטליה, ובעיקבותיהם של אירופה, לעבר תערוכתו של קרוון הדהימה אף את האמן עצמו. ההצלחה היתה מעל ומעבר למצופה. לראשונה מזה זמן רב הזכירו את ישראל שלא בהקשר לדימוי של סרבני־שלום, של אלימים פוליטיים ושל ריח אבק־שריפה. הפעם דיווחו על שלום כצורה של אמנות, ועל רבבות של בני־נוער החוגגים חוויה אמנותית בין פסלים בוהקים בלבן, על פני דשא ירוק בפירנצה ובפראטו — בתוך החומות שבנה פרידריך השני, שהיה מלך ירושלים לפני 700 שנה.

(המשך מעמוד 37)

שיקול של שניות. תוך כדי הניתוח, התברר מה היה מצבו.

המסמר חדר לחדר־הלב השמאלי, שבו זרם־הדם חלש יותר, פילח את המחיצה שבינו לבין חדר־הלב הימני, שבו הזרם חזק יותר. הוא נתקע במחיצה — ושם הפך, למעשה, פקק.

הטילטולים בבית־החולים רופפו, כנראה, את המסמר — ונגרם שטף־דם חמור, שגרם את המוות. רק מהירות־השיא שבה בוצע הניתוח איפשרה את החייאתה.

מסתבר כי שיקולו של הפרופסור הצעיר (44) היה נכון. אילו בוצעו תחילה צילומי־רנטגן נוספים, יחד עם הטיפול השיגרתי בחדר־המיון, היה עשוי להתברר, במיקרה הטוב, כי אין צורך בניתוח, אך אילו הוכח אז הצורך בניתוח, היה זה מאוחר מדי. ולהיפך: הניתוח המיידי היה עלול להתגלות כבלתי־נחוץ, במיקרה הטוב — אך היה יכול להציל את חיי האיש, במיקרה הגרוע. משום כך החליט גור כי יש לפעול מייד.

שיקול זה, שנעשה תוך שניות, הציל את חייו של הפועל. השבוע הוא היה, לדיבריו הצנועים הרפואי שטיפל בו, "כמו חדש."

אמנות

הטנור זקוק לכסף

תככים אופראיים בהקמת אופרה בירושלים

מזה שנים רבות מושתלת בשפת ימה של תל־אביב האופרה הישראלית, שאותה

טנור רודן כ„אותלו"
הכושי לא עשה את שלו

ניהלה, עד למותה, לפני כמה שבועות, הזמרת אדיט דה־פיליפ. מזה עשר שנים בדקו ובחנו ועדות ציבוריות שונות את ההצדקה הכלכלית לקיומה של האופרה הישראלית, ומסקנותיהן היו שליליות. למרות זאת המשיכה האופרה הישראלית להתקיים ולזכות לסיבסוד מישרד־החינוך־והתרבות.

ידיעה שפורסמה באחד מהעיתונים בשבוע שעבר העלתה מעט ניחוך על שפתי הקוראים. היא פורסמה תחת הכותרת „האם תהווה הפקת אותלו בסיס לבית־אופרה ירושלמי?", שנשמעה יומרנית.

„כיום ספרדים". יעקב רודן, גדול זמרי האופרה שצמחו בישראל, עשה קריירה בינלאומית, כשהוא מזמר אופרות כאותלו, טורנדוט ושימשון ודלילה בבית־האופרה החשוב מטרופוליטן אופרה בניו־יורק.

במדינה

השבוע סיפר את סיפור האופרה הירושלמית:

חזרתי להתגורר בארץ. כיום אני מנהל מחלקת המוסיקה הווקאלית באקדמיה למוסיקה ע"ש רובין בירושלים. עזבתי את הקאריירה שלי בשיאה, כדי לפתח את אמנות הקול בארץ. בוגרי המחלקה הווקאלית באקדמיה נבצר מהם להגיע לפראקטיקה של פיתוח קולם, ואחרי הלימודים הם יורדים לחו"ל.

ביחד עם כמה ידידים ייסדו את אגודת האופרה הירושלמית לאחר כמה מיני־אופרות שביצעו תלמידי האקדמיה בהצלחה רבה. אחת מהן שודרה אף בטלוויזיה.

המשימה הראשונה שנטלנו על עצמנו היתה להעלות את אותלו. הרעיון זכה לגיבוי של הנהלת האקדמיה למוסיקה. פניתי ללאה פורת, מנהלת המועצה לתרבות ולאמנות, ותגובתה המיידית היתה: „בירושלים אין מקום לאופרה. כולם ספרדים שם." התגובה הדהימה אותי. על כל פנים, לאה פורת התחייבה שהמועצה לתרבות ולאמנות תממן שליש מן ההוצאות, אחרי הגשת תוכנית ותמחיר.

באביב 1977 פנינו אליה עם עלויות ההפקה של אותלו, ובנוכחות מזכירתה היא התחייבה על מענק של 150 עד 200 אלף לירות, מתוך סכום כולל של 530 אלף ל"י. היא גם הבטיחה, באותה פגישה, שאם נצליח בהעלאת אותלו, „תהיה אופרה בירושלים". במקביל אמר ד"ר דן רונן, עוזר של לאה פורת, לעמי מעייני, מלחין וסגן מנהל האקדמיה בירושלים, ש„יש נטייה במישרד־החינוך להקים אופרה בירושלים.

„פשיט כמו מוצארט". אנחנו גייסנו כספים, והתחלנו לעבוד בהתנדבות, כאשר אנחנו חותמים על חוזים לנגנים, לאורלם מושכים את התשלום. השבוע הגיעה הבשורה בצורת מיכתב, המודיע על תשלום של 80 אלף ל"י בילבד להפקה.

כאשר פניתי אל דן רונן, הוא אמר בציניות: „לא קיבלתם את מה שביקשתם, אבל אחרי ההפקה של אותלו תצעקו חזק, ואז תקבלו...". זוהי פניה גסה מדי, מה עוד שהסכום הכללי של הפקתנו הוא מחצית הסכום שעולה להפיק אופרה בסדר גודל דומה בתל־אביב.

ניסינו לעניין בשלבי ההכנה של אותלו גורמים מוסיקאליים אחרים בירושלים. היתה לנו ישיבה עם מיכל זמורה־כהן, האחראית על פעולות המוסיקה ברשות־השידור, והמפקחת על תיזמורת רשות־השידור. היא צידדה בשיתוף־פעולה בינינו לבין תיזמורת רשות־השידור. בימים האחרונים התחלנו לברר מדוע הצטמקה התמיכה בנו. עד מהרה גילינו זאת, והכל התבהר לנו.

כאשר שמע המנהל המוסיקאלי החדש של תיזמורת רשות־השידור, גארי בארטיני, את עניין העלאת אותלו, הוא הודיע מייד לכל הגורמים המוסיקאליים, והמממנים, שיש בכוונתו להעלות בעונה הקרובה את הספר מסביליה, הפקה שתעלה פי כמה מהפקת אותלו שלנו. מי שהאמין לרגע, בראשית השבוע, שאכן תהיה אופרה בירושלים, התבדה לקראת סוף השבוע.

לי אין בעייה היכן לשחק את אותלו. שיחקתי אותו במקומות רבים, ויש לי הזמנות רבות לשחק אותו בכל רחבי העולם, אבל אני רציתי לשיר את זה בירושלים, וביחד עם כמה עשרות משוגעים, בחלקם מתלמידי האקדמיה, היה לנו חלום שנמוג. אנחנו עוסקים באמנות, ולא בפוליטיקה. אנחנו רוצים לשיר, ולא לצעוק ואז לקבל.

אנחנו משוכנעים שנצליח להעלות בחודש ספטמבר את האופרה, אם או בלי תמיכת מישרד־החינוך, ונראה לכל, שניתן להעלות את אותלו בכוחות מקומיים בלבד, ובחסכון רב, ולא בסיגנון הגראנדיוזי והעשיר, בו נוהגים להעלות בארץ אופרות.

עד כאן דבריו של רודן.

השבוע העלתה המועצה את ההקצבה ל־110 אלף ל"י. אומרת לאה פורת: „איני יודעת מה יהיה הטיב המוסיקאלי של הנסיון. אך אני מעריכה את התארגנות המתנדבים.

„בניתיים זה רק נסיון חד־פעמי. חבל שבחרו דווקא ביצירה גדולה ויקרה כמו אותלו. אולי היה כדי להתחיל במשהו פשוט יותר, כמו מוצארט."

שידור

צל"ש

● צל"ש השבוע מגיע דווקא לכתב רדיו, עבור ידיעה שלא פורסמה. המדובר בכתב לענייני התיישבות של הרדיו, **שמ־עון שיפר**, שהיה הראשון שחשף את תוכניות ההתנחלות החדשות של הממשלה ושל השר **אריק שרון**, העביר ידיעה על כך לצנזורה, שפסלה אותה מתחילתה עד סופה.

אולם כמו במיקרים רבים אחרים, בהם משמשת הצנזורה ככלי פוליטי ולא כשומר על ביטחון המדינה, יצא הסיפור החוצה על אפה ועל חמתה. ח"כ **יוסי שריד** אף דרש מיושב־ראש ועדת־החוץ־והבי־טחון של הכנסת, ח"כ **משה ארנס**, לכ־נס את הוועדה כדי לדון בנושא.

תגובתו של שרון: הזמנת הכתבים ה־פרלמנטרים, תחת הכתבים לענייני התנח־לות, לסיור בהתנחלויות. שרון לא הודיע לכתבים לענייני התיישבות על הסיור, אולם לאחד מהם, שמעון שיפר, נודע על כך והוא הגיע לסיור למרות שלא הוזעק.

מאחורי המסך

תעלומת חדאד

תעלומה אופפת את הכתבה ששודרה במבט בתחילת השבוע שעבר על רב־סרן **סעד חדאד** ואנשיו. הטלוויזיה הישרא־לית פירסמה כתבה שהראתה, בין השאר, כנסייה בלבנון, שבה חדאד ואנשיו מת־פללים, כומר העובר בין הטנקים של חדאד ומוליף עליהם מי־קודש ותיאורי אווירה שצולמו במובלעת.

בשידור נטען ששני צלמים ערביים צילי־מו את התמונות, ושמותיהם אף הובאו. אולם מאוחר יותר התברר כי הכתבה

נמרט רונן
מיכרז תפור

היתה של הטלוויזיה הישראלית, אם כי שודרה אחר כך בארצות רבות בעולם.

באותו היום שבו צולמה הכתבה, שהה הכתב הצבאי של הטלוויזיה, **עמירם ניר**, במטולה. הוא נפגש עם רב־סרן **יורם המיזרחי**, מי שהיה כתב הטל־וויזיה בצפון, עד שגוייס לצה"ל ומונה להיות קצין הקישור של צה"ל, ליד מיפ־קדתו של חדאד. המיזרחי איפשר לניר ולצוותו להיכנס למובלעת ולצלם. לא ברור מי היו הצלמים, אולם **יוסי גבאי**, צלם המתגורר בצפון הארץ, טוען כי הוא היה אחד מהם. יש האומרים כי **משה אלפרט**, איש קיבוץ אפיקים העובד עבור הטלוויזיה הישראלית, היה הצלם השני.

המחדל של שוק הכרמל

רק עתה התברר כי למרות העובדה ששני צוותי טלוויזיה כיסו את הפיגוע בשוק הכרמל, היתה צריכה מחלקת החד־שות לרכוש צילומים שנעשו שנעשו על־ידי צלמים זרים.

בכמעט חצות של יום הפיגוע שודרו צילומים שנעשו על־ידי הצלם **טלי גודר**, צלם סוכנות החדשות ויזניוז בישראל. הצילומים, שנשלחו על־ידי גודר לחוץ־לארץ, נלקחו על־ידי הטלוויזיה הישרא־לית משידורי הלוויין. אגב, גודר עצמו נדחה בזמנו על־ידי הטלוויזיה הישראלית, כאשר ביקש לעבוד בה.

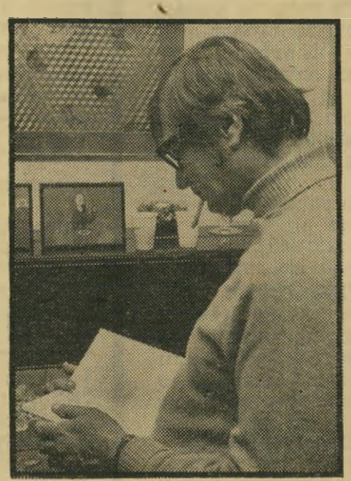
השערורייה חימשך

נראה כי השערוריות שליוו את המיכרז לבחירת מנהל חטיבת החדשות ברדיו לא ישכחו במהרה, למרות שביום הששי ה־אחרון נבחר, כצפוי, עמוס גורן, לתפ־קיד.

על התפקיד התחרו שלושה מועמדים רציניים: **יורם רונן** מהטלוויזיה, **חנן נווה**, שבחודשים האחרונים מילא תפקיד זה בפועל, ועמוס גורן, מי שהיה כתב הרדיו בחיפה והיום הוא כתב פרלמנטרי.

יושב־ראש ועדת המיכרזים, חבר הוועד המנהל **אריאל ויינשטיין**, תמך בגורן, הידוע כבעל דעות ימניות, ופסל לחלוטין את רונן. ויינשטיין טירפד כמה פעמים את מועמדותו של רונן לתפקיד זה, גם כאשר רונן היה המועמד היחיד. שלושה ימים לפני המיכרז, כאשר התברר לרונן שהתוצאות נקבעו מראש, הוא הודיע על פרישתו מהמירוץ.

מנהל הרדיו **חגי פינסקר** תמך דווקא בנווה, ואיים אף לפוצץ את ישיבת ועדת המיכרזים. אולם פינסקר, העומד על סף פרישה, נרתע לבסוף משערורייה. וניכנע. לדעת אנשי מיקצוע, היה גורן המועמד

מתפטר פינסקר
תנאים מועדפים

הפחות־מתאים מכולם, ונבחר רק משום כישוריו הפוליטיים.

יריביו של גורן מתכננים מיתקפה נגדו. בין היתר עומדים הם להעלות פרשה מהתקופה בה היה גורן הכתב בחיפה, על אי־סדרים בנושא קבלות של מוניות, ושבגללה נרשמה נזיפה בתיקו האישי.

קמפ ד"יוד לא חשוב

בפורום החדשות האחרון דרש איש ה־רדיו **חנן נווה** לצרף אל כתבי רשות־השידור בארצות־הברית, **דן שילון** ו**אלי ניסן**, כתב רדיו נוסף לכיסוי הוועידה בקמפ־דייוויד. תגובתו של מנכ"ל הרשות,

מועמד להדחה שפיגלמן
ללא סקופים

יצחק ליבני: "לא צריך, זה לא מאו־רע גדול."

ליבני עצמו, המודה שהתנגד לכך, טוען שזו לא היתה ההתבטאות שלו, וכי הוא התנגד לשליחת כתב נוסף בגלל בעיות תקציב.

הדימוי של הוועד המנהל

דובר רשות־השידור, **משה עמירב**, הוזעק במיוחד מחופשתו כדי להיות נוכח בישיבת הוועד המנהל בנושא הדוברות.

בישיבה טען יושב־ראש הוועד המנהל, **ראובן ירון**, כי יש למצוא דרכים כדי לשפר את הדימוי הציבורי של הוועד המנהל עצמו. נושאי דוברות הרדיו וה־טלוויזיה לא עניינו כל כך את היושב־ראש, שדאג רק לדימוי שלו ושל הוועד המנהל שבראשו הוא עומד.

פינסקר פורש סופית

מנהל הרדיו **חגי פינסקר** עומד לפרוש בחודש פברואר מתפקידו, הפעם באופן סופי. פינסקר פתח השבוע במשא־ומתן עם הנהלת רשות־השידור, לשם קבלת תנאי פרישה מועדפים. סיכוייו לזכות בת־נאים מועדפים — טובים.

דוקטור קירשנבאום

מוטי קירשנבאום אמנם חזר לע־בודה, כמנהל מחלקת התוכניות, והציל בכך את מנהל הטלוויזיה, **ארנון צוקרמן**, אולם קירשנבאום הוא עתה מנהל־לא־מנהל.

כאשר פונים אליו בקשר לנושאים הק־שורים בעבודתו כמנהל מחלקת התוכניות הוא מסביר כי הוא עוסק עתה בתוכנית־אב להבראת הטלוויזיה, ובכל הפרטים היום־יומיים יש לפנות למי שמילאה את מקומו בעבר, וכפי הנראה ממשיכה לע־שות זאת בהווה, **יהודית** ("ג'ודי") **לוין**.

דנה כוגן מנהלת הדרמה

לאחר שמנהל מחלקת הדרמה של הטל־וויזיה, **עודד קוטלר**, קיבל מינוי כמנ־כ"ל תיאטרון חיפה, החליטו בטלוויזיה למנות לתפקיד זה את **דנה כוגן**. היא תהיה מנהל בפועל של המחלקה וקוטלר ישמש לה כיועץ מייוחד.

כמעט חצות בספק

הירהורי־ספק החלו לעלות במחלקת ה־חדשות גם לגבי המהדורה המסכמת כמעט חצות. לאחר ההצלחה הראשונה, שמקורה בכישרון האישי ובהגשה המיוחדת של **יצחק רועה**, התברר לפתע כי שעתיים וחצי לאחר מבט אין מקום למהדורה כה נרחבת, וכי נושאים רבים חוזרים על עצמם.

בתקופה הקרובה מתכוונים במערכת החדשות לערוך דיון יסודי בבעיית כמעט חצות, ולמצוא את המיסגרת ההולמת מהדורה מסכמת — בתנאי שלא תעלה בכספים ובמשאבים אנושיים כה רבים כמו כמעט חצות במתכונתה הנוכחית.

אכזבה משפיגלמן

בקרב ראשי מחלקת החדשות מקננת באחרונה אכזבה ממי שנראה היה כי יהפוך לכוכב המחלקה, **אלישע שפיגלמן**. שפיגלמן הובא על־ידי **חיים יבין** מה־רדיו, כדי לעמוד בראש הדסק הכלכלי. לאחר כמה חודשי עבודה התברר כי שפי־גלמן עדיין לא התרגל למדיום הטלוויזיוני. הוא לא הביא אף סקופ כלכלי, בעוד שה־עיתונים והטלוויזיה מספקים סקופים כל־כליים חדשות לבקרים.

בשבועות האחרונים נמצא שפיגלמן ב־מילואים והתברר לפתע כי הדסק הכלכלי מתפקד היטב בלעדיו, ואולי אפילו טוב יותר מאשר עימו. באופן בלתי רישמי הוחלט לתת לשפיגלמן הזדמנות נוספת, ואם לא יצדיק את עצמו, יחפשו לו יורש.

האם יעבור אלדמע?

איש המוסיקה הישראלית ועובד הרדיו **גיל אלדמע** עומד להצטרף לטלוויזיה, לשמש בה כעורך תוכניות מוסיקאליות בנושא הזמר הישראלי.

מנכ"ל רשות־השידור, **יצחק ליבני**, טוען כי בינתיים אין כל כוונה לצרף את אלדמע לטלוויזיה.

מצנזרים את "שואה"

גופים דתיים, ביניהם אף אנשים בוועד המנהל ובמליאת רשות־השידור, דורשים לערוך את הסידרה "שואה", העומדת להיות מוקרנת בטלוויזיה הישראלית.

לדעת חוגים אלה, תיאור החתונה ש־נערכה על־ידי הפרטיזנים ביער אינו תואם את חוקי ההלכה היהודית. לכן, גורסים חוגים אלה, יש צורך לחתוך סצנה זו וסצנות אחרות מתוך הסידרה האמרי־קאית, הפוגעים בהלכה.

בינתיים הוחלט כי "שואה", אשר אור־כה מגיע לכימעט שמונה שעות, תשודר במשך שבועיים: פעמיים בשבוע, שעתיים בכל פעם. עתה שוקלים אם לערוך גם דיון, במתכונת "השעה השלישית", לפני או אחרי שידור הסידרה, או להסתפק בשידור עצמו.

סצינה מחוך "שואה"

אביבה מרכס נבחרה ✷ בן־עמי יהיה כתב ✷ כרמית גיא זכתה שוב ✷ דליה מזור הפופולרית ביותר ✷ משה חובב תומך ביורדים

● אביבה תנחה את האירוויזיון

למרות שבאופן רשמי עדיין לא הוחלט על כך, אין כבר כמעט ספק מי תהיה זו שתנחה את האירוויזיון: השחקנית הבלונדינית, שנבחרה לדונה אידיאלה, **אביבה מרכס**.

מבין המועמדים ששמם הונח בפני הוועדה ש־צריכה להחליט על המנחה, היתה מרכס היחידה שלא הציעה את עצמה. **אריה אורגד, רבקה מיכאלי ודן כנר**, הודיעו כי הם רוצים בתפקיד. על אביבה מרכס המליצה אחת מחברותיה.

השיקול בבחירת מרכס, שעל פי דרישת ישר־ראש הוועד המנהל, הפרופסור **ראובן ירון**, תקבל את אישור הוועד המנהל עצמו, היא פשוט: המצלמה אוהבת את מרכס. הנראית מצויין על פני המסך הקטן, כפי שהוכיחו כמה מתוכניות 9 בריבוע בהן היא הופיעה. מרכס שולטת בשפה האנגלית, ודוברת צרפתית טובה. הצד החלש ש־בה: השפה העברית, אליה מתגנב ניב זר.

שמה של מרכס הוזכר לראשונה כמועמדת ל־אירוויזיון במיכתב של קורא, במדור המכתבים של העולם הזה.

אגב, במיכרז שנערך בין חברות הכנסים זה־אירח בארץ, זכתה חברת כנס להיות זו שתארח את אורחי האירוויזיון.

● בן־עמי איש אשכולות!

הקריין **עודד** („דדי") **בן־עמי** הוא אחד ה־אנשים העסוקים ביותר במדינה. בנוסף לקריינות רדיו, אותה הוא עושה מדי יום ביומו, לא הזניח בן־עמי את מבט ספורט, אשר שימש לו קרש קפיצה לעבודה בטלוויזיה. לאחרונה מונה בן־עמי לאחד ממגישי מבט, והוא עושה זאת בהצלחה גדולה, מבלי לוותר על עיסוקיו האחרים.

אולם בכל אלה לא די לבן־עמי. הוא הצטרף למערכת מבט ובקרוב יתחיל לצאת לשטח כדי להביא כתבות וידיעות למבט בנושאים שונים.

● המזל של גיא והפופולריות של מזור

יש לה מזל לקריינית **כרמית גיא**. רק שבה מטיול בחוץ־לארץ, וכבר זכתה בפרס במסיבת העשור של הטלוויזיה: כרטיס טיסה לאתונה.

עוד לא ניצלה את הכרטיס וכבר זכתה בפרס נוסף. בתוכנית חגיגית של 9 בריבוע, שבה השתתפו כנשאלים במשבצות קרייני הטלוויזיה, הצ־ליחה כרמית ועורך מבט, **יעקוב אחימאיר**, להוציא את השואלים יותר מכל מתחרה אחר, ו־לאחד מהם מגיע הפרס. המנחה, קבריט אל־על **אורי יפה**, ביקש מכל אחד מהם לומר מיספר. כרמית אמרה 4, אחימאיר 5, ויפה גילה כי הזוכה הוא בעל המיספר הנמוך יותר ונתן לכרמית בק־בוק ווויסקי.

בתוכנית החגיגית של 9 בריבוע סיפר **חיים יבין** על השאלה הארוכה ביותר ששאל כתב טל־ויזיה. היתה זו שאלתו של מי שנמצא עתה ב־וושינגטון, הכתב **אלי נסים**, שריאיין את שר־החוץ לשעבר **אבא אבן. טוביה צפיר**, שהיה הפעם אחד הנשאלים, סיפר כי החיקוי הראשון שלו בטלוויזיה, היה של **מנחם בגין**, עוד לפני שהפך ראש־ממשלה.

מאיר שלו הסביר מהו שוט אמריקאי: המצאה של כתבי הטלוויזיה בחיפה, כאשר הם מצלמים „כאילו", נודניקים המבקשים מהם להצטלם. מר־בית שדרי הטלוויזיה שהופיעו בתוכנית באו עם ילדיהם, **דן כנר** בא עם אשתו היפהפיה **דפנה זוב**, דיילת אל־על הנמצאת בחודש השמיני ל־הריונה.

התוכנית גם גילתה מיהו הקריין הפופולארי ביותר בטלוויזיה הישראלית. מאות הילדים שבאו לאולפני הרצליה, שם צולמה התוכנית, עטו על הכוכבים לבקש חתימות. הפופולארית ביותר היתה **דליה מזור**.

● בן־עמי התייאש

הקריין **עודד בן־עמי** החל „לשבוד" גל קולה של מי שהיתה אחת המועמדות הראשיות ביותר למישרת הקריינות שהתפנתה במחלקת הספורט: **עדנה רותם** (העולם הזה 2136).

אולם בן־עמי החל להתייאש וטוען כי יהיה בלתי־אפשרי להפוך את רותם לקריינית. ועתה מחפשים במחלקת הספורט קריינית אחרת, אם כי ייתכן וראשי מחלקה זו יוותרו על הרעיון וימשיכו להסתדר עם הצוות העומד לרשותם היום.

● דמות חדשה ל„על כותרת"

התפאורה ועיצוב **האולפן** של עלי כותרת עומדים להשתנות בעתיד הקרוב. מתכנני האול־פן החדש מבקשים לתת לו ציביון שונה לגמרי, וליצור אשליה של אולפן מודרני ורחב־ידיים יותר.

בין השאר יוקצה מקום גדול יותר לקהל ה־משתתף בתוכנית, ומושבי הקהל יהיו סמוכים יותר לשולחן המראיין ולבימת האמנים המופיעים.

קריניות מזור וגיא
מזל ופופולאריות

אחת ממטרות השינוי היא להביא לאולפן עלי כותרת אמנים שסירבו עד כה להופיע בתוכנית מאחר שטענו כי עם קהל כל־כך מצומצם קשה להם ליצור מגע, ולכן הופעתם לא תהיה טובה.

● חובב תומך ביורדים

איש הרדיו הוותיק **משה חובב**, מי שהיה פעם גם מנהל הרדיו, עומד להתמנות כסגנו של **אלי אייר**, ראש מחלקת ההסברה של הסוכנות היהודית.

צעדו הראשון של חובב הוא להקים תחנת שידור נוספת, שתשרת את היורדים הישראלים בארצות־הברית. בנוסף לתחנה הפועלת כבר בניו־יורק, עומד חובב להקים תחנה כזו גם בלוס־אנג'לס.

● ריב כתבים

הרדיו יצא נשכר מריב בין הכתב הצבאי של הרדיו, **רוני דניאל**, לבין הכתב בצפון, **יחזקאל המאירי**. לאיש אין ספק כי דניאל מרשר הרבה יותר מהמאירי, אולם כדי לדחוק את רגלי דניאל, החל המאירי להפגין את המערכת בדיעות וב־כתבות על המצב במובלעת. דניאל לא התעצל, עלה לצפון והחל אף הוא לשלוח כתבות משם. כך שכיסוי החדיון על המצב בדרום־לבנון היה הפעם יותר מקיף מאשר בדרך כלל.

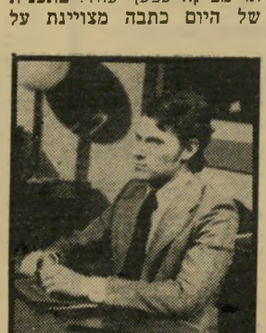
● רפפורט דובר „הדסה"

אחד מוותיקי רשות השידור, מי שהיה קריין ועורך בדיון ואף עורך תוכנית בטלוויזיה, **עזי־ריה רפפורט**, חזר לפני כשנה משליחות ממו־שכת של הרדיו בארצות־הברית. רפפורט ניסה להביא רעיונות לרדיו מהיבשת הגדולה, ולערוך מאגאזין־תרבות עם קהל ובשידור חי.

אולם תוכנית זו נכשלה, ועזריה שוב יצא להופשה־ללא־תשלום מרשות השידור. כיום הוא משמש הדובר וראש יחסי־הציבור של המרכז ה־רפואי הדסה בירושלים.

16. 8 יום רביעי

● **מגזין נוער (6.32).** לאחר רידתה מהמסך של ה־תכנית עלם ועלמה, עברו צעי־רים רבים להתבונן במגאזין לנוער בשידורים הערביים, אר־תו מפיקה עפעף עווד. בתכנית של היום כתבה מצויינת על

האחים: מרזני
שעה 8.00

מחנה השלום שנערך בהשתת־פות נוער יהודי וערבי ביערות הכרמל ויהודה פרדיס מייעץ כיצד לתלות תמונות על הקיר.

● **ידידי האדם (7.00).** משך 18 חודשים תלוי הדול־פין באימו. זו הסיבה לדעת מדענים שהדולפינים פיתחו תי־אבון כה גדול ללמידה. ה־פרק של היום בסידרה ידידי

דולפינים תוקפים כרישים

האדם סוקר את החיה שהיא הידידה הנאמנה ביותר של ה־אדם. התכנית מביאה סקופ של ממש כיצד מלמד האדם את ה־דולפין לתקוף כריש.

● **האחים (8.00).** ככל שהסידרה נמשכת כן היא נע־שית טובה יותר, וזאת בניגוד לתהליך הקבוע בסדרות אח־רות. בפרק השבועי יש את כל הסממנים של סידרה זו: מער־בולות מסחריות, מערבולות של יחסים בין משתתפי הסידרה ומערבולות במסגרת של יחסי היא והוא. מארוני טס לאמס־טרדם מבלי לגלות זאת ליתר השותפים אך דויד האמונד מנ־חש נכון ומוצא אותו בהולנד. כשחוזר מארוני הוא מבשר להם על נישואיו הקרובים ל־אפריל ווינטר וזה מביא את קלייר, המזכירה הנאמנה, ל־החליט לעזוב את החברה.

● **החיטה בצמיחתה (10.00).** שמו של סרט זה עלול להטעות. אין הכוונה ל־נושא חקלאי אלא לצמיחתו של נער מתבגר המגלה את כל עובדות החיים של הגבר בעת בילויי חופשת קיץ.

● **משפחת סאיבן (ירדן, ערוץ 6, 9.10).** קורות המשפחה הגרמנית ש־היגרה לאוסטרליה ערב מל־חמת העולם השנייה. לפני שבו־עיים זכתה סידרה מצויינת זו בפרס הטלוויזיה הראשון של תחנת הטלוויזיה הגדולה ב־אוסטרליה, למרות שההפקה היתה פרטית.

● **השוטרת (ירדן, שני הערוצים, שעה 10.10).** סידרת המתח שבמרכזה עו־מדת שוטרת, השחקנית אנג'י דיקנסון, נמצאת בשפל הפו־פולאריות בארצות הברית וב־אירופה, אולם על פי עתוני ירדן, היא הסידרה הטובה ביו־תר המוצגת בתחנה השכנה.

17. 8 יום חמישי

● **יש די שאה (6.55).** דוגמה כיצד לערוך תכנית מ־הסוג של כל־בו־טק בצורה מעולה. המפיק יעקוב למדן בחר שלוש שאלות אקטואליות היום. ד"ר חאפז נובאני, אשר לעיתים יש הרגשה שהוא מב־לה יותר זמן באולפני הטל־וויזיה מאשר בקליניקה שלו, מסביר לציבור הצופים הערבי את בעיית תינוקות המבחנה, מה שהטלוויזיה בעברית לא טרחה לעשות כלל. מלבד ידי־עה במבט. סעיד אלמדלל הוא מנכ"ל שרות התעסוקה ברצו־עת עזה, והוא מתייחס, הפעם מהאספקט המימסדי־הערבי, ל־וסביבן מביא את התכנית של פרשה המסעירה את הארץ מ־אז כתבתו של רפיק חלבי: העסקת ילדים מן הרצועה ב־ישראל. אלמדלל מציע גם, ל־

שואל דמדן
שעה 6.55

ראשונה מאז התעוררה הפר־שה, דרכים להתגבר על שע־רוריה זו. קצין־המשטרה סגן־ניצב מאיר אוחנה הוא אורח הפרק השלישי של התכנית ו־

הצעות ערביות לרפיק חלבי

הוא סוקר את האמצעים בהם נוקטת המשטרה בלחימה נגד נוהג הירירות בחתונות הער־ביות, אשר גרם לא פעם למו־תם או פציעתם של אנשים.

● **משחק השבוע (שעה 8.00).** השבוע נפתחת עונת הכדורגל האנגלי בטלוויזיה הישראלית. משחק הפתיחה של הליגה האנגלית נקרא משחק הנדבנות, והכנסותיו מוקדשות למטרות צדקה. המשחק נערך בין שתי קבוצות הצמרת ה־בריטיות נוטינגהם פורסט ו־איפסביץ'.

● **הימאי בלחבות (9.30).** סרט תעודתי על מלחמתו של אי קטן באיסלנד נגד התפרצות הר געש. בת־חילת 1973 גילו לפתע תושבי האי הימאי כי באדמה נפרץ בקע וזרמי לבה מאיימים לק־בור את הכפר המרכזי באי. תוך שעות ספורות פונו למע־לה מ־5000 תושבי האיזור והח־לה מלחמת האדם בלבה. סרט מעניין ומצולם היטב.

● **הכסאות (10.00).** ל־זכרו של הבמאי פול סלינג'ר, אשר היום מלאו 30 לפטירתו, מביאה הטלוויזיה בשידור חו־זר את הכסאות ליונ'ין יונסקו, דרמה שסלינג'ר ביים. התרגום של הכסאות נעשה על־ידי ה־עתונאי ישעיהו („שייקה") בן־פורת ושני השחקנים הם ליה קניג ושלמה בר־שביט.

18. 8

יום שישי

● **האיש השווה מיליונים (3.00).** לפני שהסידרה יורדת מן המסך, ולא בגלל הילדים המופרעים המנסים לחקות את סטיב אוסטין, בשורה טובה לחסידי השחקן לי מייג'רס: הוא ואשתו, פארה פוסט מייג'רס, מצפים לבן.

● **חידון הרמאדן (שעה 7.35).** ממשיך להפתיע במיגוון הנושאים שלו. הנושא של היום הוא קינאת אשה בחברתה ואיש ברעהו. המפיקה, שולה בן־שלום, והבמאית, שוֹשנה צים, הצליחו להכין 30 פרקי חידון, המרתקים את התושבים המוסלמיים אל המקלטים בשעת השידור. אגב, בשנים שעברו זכו צופים יהודים רבים בפרסי החידון.

● **מארי קירי (9.20).** בפרק השני מתגלה מארי קירי כאשה אוהבת־חיים ולא רק כמדענית. בעקבות תשוקתה לחיים נוצצים ולבילויים, היא פוגשת בבעלה, המדען פייר קירי, ופגישה זו היא שמחזירה אותה לאובססיית המדע שלה. את פייר קירי מגלם השחקן ניגל האוטרן. איילן מורגן, שעיבדה את ספרו של רוברט רייד על מארי קירי לתסריט טלוויזיה, מספרת כי עיקר ההתפעלות שלה מדמותה של מגלת הרדיום, מקורו ביחסים המיוחדים בינה לבין בעלה. „במסירות אידיאליסטית הקדיש פייר את כישרונו למען גאוניותה של אשתו," מספרת מורגן, „ואילו מארי

בעלה של

מארי קירי

הקדישה את גאוניותה לחיפוש הידע." אגב, סופה של מארי קירי היה אף הוא סמל לקרדוש־המדע. כשנפטרה, בשנת 1934, כשהיא בת 67, הוגדרה המחלה ממנה נפטרה כ„מחלה מיסטורית". רק אחר כך התברר כי היא מתה מהקרנת רדיום.

● **מוביל 1 (ירדן, שני העריצים, 1.10).** סידרת חובה לעובדי מחלקת החדשות של הטלוויזיה הישראלית. שתנאו בוודאי בציוד ובתנאים העומדים לרשות צוות טלוויזיה אמריקאי לוחם. סידרת הרפתקאות של כתב וצלם טלוויזיה.

19. 8

שבת

● **חידושים והמצאות (6.03).** שמה המקורי של אלסקה הוא אלייסקה — הארץ הגדולה. זה רק אחד מהגילויים של הפרק המוקדש למיבצע הבנייה מהגדולים בעולם: הנתח צינור נפט באורך 1200 קילומטרים, במדינה הצפונית ביותר של ארצות־הברית. ד"ר האל פיטסון, מרצה לשעבר לנדסה אזרחית באוניברסיטה של אלסקה, יחד עם צוות טלויזיה אמריקאי, בילו למעלה משנה ביבשת הגדולה, ומתארים כבסרט עלילה מרתק את הבעיות שנבעו מהבדלי טמפרטורות מסוכנים לצינור הנפט.

מבצע אדיר

באלסקה

כדי שאפשר יהיה להניח צינור שלא יתלקח, קדחו מדענים 12 אלף חורים בקרקע הקפואה של אלסקה, שלפו ממנה למעלה מ־25 אלף דוגמות כפור או קרקע, ובנו צינור, שכל אחד מ־1200 הקילומטרים שלו הוא מסוג וממין אחר — הכל לפי דרישת הקרקע עליה או מתחתיה מונח הצינור.

חידון הרמדן: עווד, איוב, בנאדי וזועמוט
שעה 7.35

● **דיוקנן של דיקנס (ירדן, ערוץ 6, 9.10).** סידרה זו, בת 13 פרקים, המוקרנת בתחנה השכנה, רכשה לה חוג מעריצים־צופים קבוע בישראל. דיקנס, שלא זכה בילדותו בלימודים פורמאליים, היה תולעת ספרים. אביו השיכור הושם בכלא בגלל חובות, ואמו, שלא יכלה לפרנס את שמונה בניה, שלחה את דיקנס לעבוד בחנות, שם התעללו בו המבוגרים. את פרשת החנות תיאר בסיפורו דויד קופרפילד, ואילו את סבל אביו בבית־הסוהר תיאר בספר דורית הקטנה. לאחר שאביו שוחרר נשלח דיקנס ללמוד במשך שנתיים והפך לפקיד במישרד עורכי־דין. שם „גילה" את החוקים המיושנים והאכזריים, גילוי שנמשך כאשר היה כתב פרלמנטרי. בספריו יצא נגד רבים מהחוקים האלה והצליח לשנותם. ספריו של דיקנס הורידו חוקים המגינים על קטינים ויום מותו היה ליום אבל באנגליה. דיקנס ביקש להיקבר בכל אדם, אך אנגליה קברה אותו בכנסיית וסטמינסטר, ליד מלכי אנגליה. כל האירועים האלה מועלים ב־13 פרקי הסידרה.

20. 8

יום ראשון

● **נעם הגיטרה (6.15).** לראשונה מאז עזבה את הארץ ושינתה את שמה להלנה, מציגה נחמה הנדל את בעלה בפני הקהל הרחב. ליאונארד

נחמה דוחפת

את בעלה

רנייה הוא אחד מבכירי נגני הגיטרה בעולם, ועל פי בקשתה של הנדל מהמפיקה, רנה אגוזי, היא מופיעה יחד עימו בשיעורי הגיטרה.

● **הזוג המוזר (8.00).** בפרק זה מוכיחים פליכס ואוסקר כי הם גרועים מבעל ואשה. פליכס יוצא מבעד לחלון, כדי לנקות כתם, וכמעט נופל. אוסקאר מציל את חייו ופליכס אינו מפסיק „לשגע" את אוסקאר מרוב הכרת תודה.

נועם והגיטרה: רנייה
שעה 6.15

● **החבובות מרחוב ה־הפתעות (8.30).** מהמעט שאפשר לדלות ממחלקת התוכניות נודע כי בוב הופ יהיה השבוע אורח החבובות.

● **לך בדרך הישר (ירדן, ערץ 6, 8.30).** מה קורה כששני אסירים חוזרים למוטב? קהל הצופים מתגלגל מצחוק, בקומדיה האנגלית המצויינת הזו.

● **ספינת האהבה (ירדן, ערוץ 6, שעה 9.10).** אסור להחמיץ סידרה מצויינת זו על מעללי הצוות והנוסעים של ספינת טיולים הדורה.

● **פנים רבות לה לגרייס (10.00).** על פני השטח ועל פי ההתייחסות לסיפור העלילה קשה להבין כיצד אלדוס הכסלי של 1984 כתב גם סיפור קצר זה. אולם צפיה בסרט אינה יכולה שלא להזכיר את סיגנונו המיוחד של הכסלי. גרייס, השחקנית סיליה בנרמן, נפגשת בקונצרט עם ידיד ותיק, דיק, השחקן טוני בקלי. השניים נשואים, כל אחד לחוד. אולם דיק לוקח את גרייס תחת חסותו. בין היתר מציג אותה דיק בפני רודני, איש האמנות האוואנגארדית והבוהימה. השניים מתאהבים וגרייס מנסה למצוא את זהותה. היא זונחת את רודני וחוזרת שבת שמצאה אותה, את זהותה, אצל סופר בשם קינגהם. כל זאת כאשר בעלה סולח לה כל הזמן וכאשר דיק צופה בה יחד עם אשתו מן הצד.

● **בארטה (ירדן, שני העריצים, 10.10).** למי שאינו יכול להתאפק עד היום השלישי, מוזמנת בארטה היום. בשבוע הבא: הוואי חמש אפס.

21. 8

יום שני

● **פסטיבל הזמר והפיזמון (9.30).** היום הוא יום של שידורים ארוכים. לאחר מורשה בת שעה שלמה, במקום חצי שעה, בא השידור המרכזי של הערב: שידור חוזר של התרבות הישראלית בדמות אבאניבי. במשך שעה וחצי יאלצו הצופים שאין להם אנטנה לירדן לחזות שוב בפסטיבל הזמר. אולי בשידור החוזר יתגלה כי ישראל היא עולם השתגעו, ואפשר היה לבחור בשיר פחות לבנטיני.

● **שובו של המלאך (ירדן, שני העריצים, שעה 10.10).** מי שאינו מרוצה לסבול שוב את יזהר כהן מוזמן לצפות בסידרה הטובה לימי הקיץ, שובו של המלאך. השחקן, יאן אוגליבי, ממלא בהצלחה מסויימת את מקומו של המלאך המקורי רוג'ר מור.

● **הבולשת חוקרת (11.00).** ייתכן וההצלחה האמיתית של הבולשת־חוקרת (סוויני) טמונה בעובדה, שאין סידרה זו פרי דימיונו של תסריטאי אלא עיבוד לטלוויזיה של הווי אמיתי, של יחידת חיוויני של מישטרת אינגליה. היחידה היא כל כך טובה עד שהשוטרים האמיתיים של סקוטי יארד רוגזים עליה משום שלדבריהם היא מסגירה את דרך פעולתם. למרות זאת, מצהיר מפקדה האמיתי של היחידה, סר רוברט מארק, כי הוא מעריץ נילהב של המפקח ריגן והסמל קארטר. שני שחקני הסידרה, ג'ון תאו ודניס ווטרמן, הם אורחים קבועים בכל מסיבה אותה ערוכים שוטרי

פסטיבל: כהן
שעה 9.30

הבולשת האמיתית

חוקרת בלונדון

היחידה. תחילתה של היחידה לפני 62 שנה, מייד לאחר מילחמת העולם הראשונה. בעיקבות תחת חסותו. בין היתר מציג אותה דיק בפני רודני, איש האמנות האוואנגארדית והבוהימה. השניים מתאהבים וגרייס מנסה למצוא את זהותה. היא זונחת את רודני וחוזרת שבת שמצאה אותה, את זהותה, אצל סופר בשם קינגהם. כל זאת כאשר בעלה סולח לה כל הזמן וכאשר דיק צופה בה יחד עם אשתו מן הצד.

● **בארטה (ירדן, שני העריצים, 10.10).** למי שאינו יכול להתאפק עד היום השלישי, מוזמנת בארטה היום. בשבוע הבא: הוואי חמש אפס.

22. 8

יום שלישי

● **מישפחה (7.00).** קשה שלא להתפעל מדי שבוע מתוכנית זו, שהיא אחת התוכניות הטובות בטלוויזיה בכלל, ולא רק בערבית. מיקה רביד העמידה במרכז התוכנית השבוע את הד"ר נאפז נובאני בנושאים הקשורים בצום הראמאדן. סועד קאראמן מראיינת את נובאני בעיקר בעניין השלכות הצום על חולים במחלות כרוניות. אפשר יהיה לשדר תוכנית זו בשידור חוזר, לקראת יום הכיפורים. בהמשך התוכנית: צילומים מצויינים של תערוכת שטיחים פרסיים יקרים, תצוגת אופנה של חולצות טריקו וגאלאביות.

● **9 ברבוע (8.00).** בשבוע שעבר הוקלטה באולפני הרצליה תוכנית מיוחדת של 9 בריבוע. במקום הצוות הרגיל, היושב במשבצות, הובא צוות מיוחד במינו, שכלל בתוכו את קרייני הטלוויזיה הישראלית. לצד חיים יבין, יעקוב אחימאיר, כרמית גיא ודליה מזור, ישב גם כמשיב טוביה צפיר, שהוא בדרך כלל מנחה התוכנית.

● **קו אנידין (ירדן, ערוץ 6, שעה 9.10).** לאלה שהחמיצו פרקים בסידרה כאשר היא שודרה בארץ. אגב, אונידין עשה היסטוריה. זו הפעם הראשונה שירדן משדרת סידרה לאחר שהיא שודרה כבר בישראל. בדרך כלל מקדימים הירדנים את ישראל ברכישת תוכניות טובות בחודשים ולעיתים אף בשנים.

● **רוברטה פלאק (שעה 9.30).** הזמרת המצויינת מופיעה בימים אלה בישראל, בין היתר על הבמה „היפה ביותר בחיי", כפי שהיא מכנה את האמפיתיאטרון הרומי בקיסריה. אולם במקום לצלם

למישפחה: רביד
שעה 7.00

מופע שלה בקיסריה, מה שהיה זול יותר מאיזו דרמה מקורית מטופשת, ובוודאי מכניס יותר, משום שתוכנית כזו אפשר למכור לכל העולם, ייבאה הטלוויזיה הישראלית סרט זר על הופעתה של פלאק בקוליסאום של אדמונטון. בפני 16 אלף איש שרה פלאק את הורג אותי ברכות, ליוותה עצמה בפסנתר בשיר הנהר, כיבדה את ליאונרד כהן כששרה את סונן שלו, וסיימה בפעם הראשונה שראיתי את פניך.

רוברטה פלאק

חוזרת חוץ

וידויו גלוי־הלב של שמואל קריב, שנדון בגיל 15 על רצח דודתו

ושנשפט שוב לשבע שנות מאסר על אונס פרוצה כבולה

סדום בכלא הנערים

הפרק השני ביומנו של האסיר שמואל קריב (קירשנבוים) כולל בתוכו מיסמך מזעזע.

בפרק הראשון (העולם הזה 2136) תיאר קריב את ילדותו, את מות אמו חולת־הסרטן ואת נסיבות הרצח של דודתו, מנהלת בית־הספר ביפו, שביצע יחד עם חברי־ילדות בשנת 1968. השבוע עובר קריב לתיאור גלוי־לב של חוויותיו כאסיר צעיר בכלא תל־מונד.

קריב מסביר את מערכת־היחסים המורכבת שבין האסירים לבין עצמם ובין גם לבין מימסד הכלא, ומספר על מעשי־הסדום המזעזעים, שבהם חזה במו עיניו כנער מתבגר. מילבד העניין הרב שבעצם תולדות חייו, מעוררים תיאוריו של קריב — שלא נכתבו כלל מתוך הרגשת מרירות כלפי שילטונות הכלא — שאלות נוקבות לחברה הישראלית, המשולחת את עבריניה הצעירים לבלות את שנות התבגרותם במוסד זה. דיווחו העניייני והמפורט של קריב חייב לעורר מתרדמתם מוסדות וגופים, שתפקידם ועיסוקם בתחום הטיפול בפשיעת־הנוער.

אסיר שמואל קריב

כיום מרצה קריב עונש מאסר בן שבע שנים, לאחר שהובא לדין והורשע, לפני שנה, בפרשה של אונס שלוש יצאניות באיזור תל־אביב. בית־המישפט המחוזי זיכה אותו ממיקרה־אונס אחד, וגזר עליו עונש של 15 שנות־מאסר עבור שני המיקרים האחרים — עונש חסר־תקדים בחומרתו. בית־המישפט־העליון זיכה אותו, לפני שבועות אחדים, ממיקרה־אונס נוסף, והפחית שמונה שנים ממאסרו.

יומנו של קריב הגיע בדרכים נפתלות לידי כתב „העולם הזה" עופר קוך, והוא מתפרסם כלשונו בהמשכים אחדים.

כנותו של קריב ותיאוריו האינטימיים מאפשרים לעמוד על מיבנה אישיותו של צעיר בן 24 שהסתבך בשני מעשי־פשע מהחמורים ביותר.

הפרטים והעובדות המישפטיים נבדקו ונמצאו תואמים את המציאות.

פרק השבוע מתחיל במקום שבו הסתיים הקודם: אחרי ששמואל קריב וחברו רצחו את דודתו, בלי כוונה, בשעה של גניבה מביתה, וחזרו הביתה.

קריב בנעוריו
הבעייה העיקרית היא מין

הגענו הביתה. חברי הלך לביתו ואני לביתי. לא ציפיתי למצוא מישהו בבית, שכן אבי היה צריך לעבוד במישמרת לילה. אך דקות אחדות לאחר שנכנסתי למיסה שמעתי את הדלת נפתחת, והאור בחדר נדלק, אבי שאל אותי: „מה, אתה עוד מנסה לרמות? אני יודע שאתה לא ישן! הייתי אצל ההורים של החבר שלך, וכבר טילפנו למישטרה, למגן־דויד־אדום ולבתי־חולים! אבל," הוסיף, „טוב שהכל בסדר."

השעה היתה כבר שלוש בלילה. אבי כיבה את האור והלך לישון. אני לא יכולתי להירדם. ניסיתי לשחזר מה בעצם קרה שם. העובדה שחיי־אדם קופחו לא חדרה עדיין לתודעתי. אולי ידעתי זאת, אבל סירבתי להשלים עם המציאות. במיטה השנייה ישן אבי את שנתו. בשעה חמש בבוקר הוא קם והלך לעבודתו, כבכל יום.

הייתי צריך ללכת לבית־הספר. תחת זאת קמתי בבוקר ממיטתי, אחרי לילי־נדודים, והלכתי לביתו של חברי. חיכיתי לו בחצר, וכשיצא פניתי אליו ושאלתי: „מה העניינים? מה קרה?" כוונתי היתה לשמוע על אירועי לילי־אמש בבית הוריו, אך הוא ענה לי: „שטויות, יש לנו הרבה כסף, בוא ניסע לתל־אביב."

נסענו לעיר הגדולה, ושם קנינו שתי מציתים לסיגריות, מיכנסיים, נעליים וסיכת־זהב. אחרי מסע־הקניות נפרדנו. הוא נסע לבית־סיפרו ואני לביתי.

חיכיתי לאבי בבית, וכשהוא הגיע שאל אותי איך היה בבית־הספר. עניתי שהכל בסדר, והתחלנו לחמם את ארוחת־הצהריים החד־גונית — בשר־עוף מבושל ומרק עוף.

נכנסתי להתקלח, וכשעמדתי לסיים נשמע צילצול בדלת. כעבור שתי דקות פתח אבי את דלת־המיקלחת ואמר: „שמוליק, תאכל לבד. אני צריך לנסוע באופן דחוף." שאלתי לאן, ואבי ענה ששכן הודיע כרגע, שהדודה חולה ומבקשת שיבוא בדחיפות.

באותו רגע עלתה וצפה בדמיוני תמונת לילי־אמש. ידעתי שאני וחברי גרמנו זאת. אמרתי לאבי: „חכה, אני בא איתך!" הוא הסכים ומייד נסענו.

המישטרה קבעה: רצח!

עוד מחזון האוטובוס ראיתי התקהלות גדולה ליד בית הדודה בתל־אביב, מכוניות־מישטרה ואמבולנס.

האוטובוס עצר, אבי ואני מיהרנו למקום, ואבי התעניין מה קרה. שוטר ניגש אליו ושאלו לזהותו. אבי הציג את עצמו, ואז הוא נתבשר שאחותו נפטרה.

הגופה היתה עדיין בדירה, אך לא נתנו לנו להיכנס. רציתי לספר למישהו מה בעצם קרה ומה גרם לכל זה, להסביר שבעצם לא התכוונתי. אך אבי בכה כילד, ושאר הסובבים לא נתנו ליבם אלי. לכן שתקתי.

הוציאו את הגופה. האלונקה לא עברה דרך הדלת, ולכן היא הוצאה מהחלון. בינתיים הגיע אחי, יחד עם עוד יידידים ושכנים של המנוחה. הם השתדלו להרגיע את אבא, והתעלמו ממני. ניראתי שקט, אך בליבי נשאתי את הסוד הנורא.

יהיו ודאי כאלה שיאשימו אותי, ויאמרו מדוע לא התוודיתי מייד. ההסבר היחידי שיש לי הוא שינסו לרגע להעמיד את עצמם במקומי: נער בן 15, הנושא בתוכו סוד איום שכזה. מצד אחד פחדתי מתגובתו של אבי, חששתי שהוא עלול להרוג מישהו, אך לא ידעתי אם את עצמו או אותי. אחי היה רחוק ממני, מבחינת היחסים האישיים, ומהמישטרה פחדתי פחד־מוות, שכך שהכל נשמר בסוד.

בתחילה רווחה הדיעה שהדודה מתה מוות טיבעי. אך מאחר והמוות היה בבית־חולה, ללא עדים, נשלחה הגופה לבדיקה במכון הפתולוגי, ושם נתגלה, למחרת, שיש עליה סימני־חבלה גופניים. שתיים מצלעותיה היו שבורות, ועל צווארה היו סימני־חניקה. סיבת המוות נקבעה בוודאות — רצח.

המישטרה נכנסה לתמונה והחלה חוקרת. הוקם צוות־חקירה מיוחד, ונחקרו עשרות אנשים. בין הנחקרים היו גם בני מישפחתי, ואני בתוכם.

משום־מה חיפה עלי אבי בשלב הראשון, ולא הזכיר בחקירתו את שעת שובי הביתה באותו מוצאי־שבת. כשנשאלתי על מעשי בערב הרצח, עניתי שהייתי בסרט. עד היום איני יודע מה גרם לאבי לחפות עלי, אך אני משער שהוא לא קישר ביני ובין המיקרה, ופשוט רצה למנוע ממני אי־נעימויות מיותרות.

21 ימי סיוטים עברו עלי, עד ליום שבו נקשו על הדלת בשעת־בוקר מוקדמת. בדלת עמדו אנשי צוות־החקירה־המיוחד, והם ערכו חיפוש בדירה. טענתם היתה שקיים מידע על רכוש גנוב הנמצא בבית. לאחר תום החיפוש לקחו אותי לתחנת־המישטרה, ושם החלה החקירה.

פחדתי מאד. מעולם לא התנסיתי קודם לכן בחקירה מישטרתית בעלת אופי כזה, ואת כל המושגים שלי בעניין שאבתי מספרי־בלשים ומסרטי־מתח. מבחינה זו היה קל מאד לחוקרים להפחיד אותי ולשבור אותי נפשית.

במקביל לחקירתי נחקר גם אבי. כעת הוא סיפר כבר לחוקרים על שעת חזרתי המאוחרת באותו לילה גורלי. החוקרים הציגו לפני את העובדות בצורה שממנה ניתן היה להסיק שהם יודעים הכל, אפילו את שמו של חברי. לכן פרקתי את כל אשר על ליבי. החוקרים מצידם שפעו הבטחות, אמרו שיעזרו לי, שרק אם אספר את האמת ישלחו אותי הביתה ועוד מיני הבטחות ווורודות. ואני, בתמימותי, בלעתי את הלוקש, ועד מהרה מצאתי עצמי ב־בתי־מעצר ובישיבות של בתי־המישפט. חודש ימים ישבתי באבו־כביר, ללא קשר עם מישפחתי או עם עורך־דין. לאחר מכן העבירו אותי לכלא תל־מונד, שם נפגשתי לראשונה עם חברי — הוא שותפי־לפשע.

שיכנו אותנו בחדר נפרד באגף העצורים, הן בשל הגיל הרך והן בגלל אופי המיקרה.

קריב עם ידידה*
קצינת־המיבחן היתה מלאך

---

* שאינה קשורה לפרשה. **העולם הזה** קובע שגם הצעירה שהופיעה בתמונה עם קריב בשבוע שעבר אינה קשורה לפרשה בכל צורה שהיא, כפי שאכן היה מובן מן הכותרת.

העיתונים נתנו סיקור נרחב למיקרה, וכל מילה שרק הותרה לפירסום בקשר אלינו — פורסמה.

העיניים נפקחו עם הפסיכיאטר

א ת מישפחתי ראיתי אחרי שעורך־דיני נפגש עימי. הוא נשלח על־ידי אבי, והסביר לי שיעשה הכל כדי שאשתחרר כמה שיותר מהר *.

בזמן שהייתי בכלא תל־מונד הגיע אלי אחי לביקור. היה זה הביקור הראשון מאז מעצרי, ואני הייתי מופתע. לא האמנתי שאחרי מיקרה כזה ידאגו לי לעורך־דין ואף יבואו לבקר אותי, אך המציאות הוכיחה את ההיפך. אבי ואחי עשו כל מה שביכולתם כדי להקל עלי, לסייע לי ולעודד את רוחי כמה שרק אפשר.

המישפט החל. ההודעות שמסרנו במישטרה נתקבלו כראייה קבילה, ושינוי הורשנו. לאחר שנמצאנו אשמים שלחו אותנו להסתכלות פסיכיאטרית בבית־החולים לחולי נפש בבת־ים, ושם שהינו חמישה שבועות.

בבית־החולים פרקתי משהו מעל ליבי. שוחחתי שיחות ארוכות עם הפסיכיאטרים, והם השתדלו מאד לעזור לי. זכור לי שאחד הרופאים, שאותו מאד חיבבתי, אמר לי: „מה דעתך שנבקש לאשפז אותך אצלנו?" אני שקלתי את ההצעה, ולבסוף השבתי בשלילה. הסברתי לרופא שאני בחור נורמלי ולא חולה־נפש, ולכן אני מעדיף לשבת בבית־הסוהר ולהשתחרר כאדם נורמלי, מאשר ליהנות מתנאי אישפוז נוחים, אך להשתחרר עם חותמת שגל משוגע. הרופא הבין וחייך.

למעשה היתה תקופת ההסתכלות הפסיכיאטרית עבורי תחילתה של דרך חדשה בחיים. לפתע נפקחו עיני. פיתאום גיליתי, שבעצם מעולם לא הייתי אדם יציב בדעותי, תמיד רקדתי לפי החליל שניגן טוב יותר (ותמיד היה זה חלילו של מישהו אחר). לא היו לי לא דיעה משלי ולא מחשבה עצמאית. אחרי שנודעו לי תוצאותיה של הבדיקה וחוות־הדעת של הרופאים, החלטתי לעצמי: שמוליק, די! צא מהרגשת היתמות המוגזמת, צא מהדיכאון התמידי, היה אתה עצמך ולא זנב אחרי אחרים. וכך באמת היה.

אחר־כך בא תור השיחות עם קצינת־המיבחן. בשיחות אלה הסברתי את עצמי היטב. אשה יקרה זו הקלה עלי מאד, ומצאתי בה אשת־שיחה נעימה, שלה יכולתי לספר הכל. היא תמיד האזינה בסבלנות, עודדה, אמרה מילה טובה והעירה — הבינה.

הגיע מועד קריאת גזר־הדין. יום השיחלומים על שטות־הנעורים שביצעתי. כעת יגיש לי שטר־החוב על־ידי שופט, והחברה תיפרע ממני. לא אבא, לא אמא, רק אני אצטרך לשלמו.

הדו"ח הפסיכיאטרי, חוות־הדעת של שירות המיבחן — כל אלה היו בעזרי. אמנם בכל מיסמך הופיעה הקביעה שאני בר־עונשין, אך במסקנות, כפי שנוסחו על־ידי אנשי־המיקצוע, נקבע שאני טיפוס נגרר, ולא יוזם.

גזר־הדין היה חמש שנות־מאסר בפועל.

בכלא תל־מונד

ה מכה היתה כבדה. אמנם היו אנשים שהתבטאו שביחס לעבירה „זה כלום," אך חמש שנות־מאסר הן פרק זמן ארוך ביותר בתוך חדגוניות הכלא.

לגזר־דינו הוסיף השופט המלצה חמה, שקצינת־המיבחן תעזור לי להגיש בקשת חנינה לנשיא־המדינה במועד שייראה לה.

הורדנו למרתף בית־המישפט. לא עוד אזרחים עצורים, כי אם שני אסירים שפוטים, בני 15.

עוד לא הספקתי לעכל את גזר־הדין, עוד לא ידעתי אם לשמוח או לבכות, כאשר נלקחתי על־ידי שוטר למישרד שבו חיכו לי קצינת־המיבחן שלי וקצין־המיבחן המחוזי. תחילה כעסתי על קצינת־המיבחן, שחוות־דעתה כללה המלצה למאסר. אך היא הסבירה לי, שחומרת העבירה חייבה אותה, למרות שדעתה לא היתה נוחה מכך, והיא חשבה אחרת. שני אנשי שירות־המיבחן עודדו אותי, הבטיחו לבקרני בבית־הסוהר ולשמור על קשר עימי. הם גם חישבו ומצאו שייחד עם פרק הזמן של המעצר, ובניכוי השליש על התנהגות טובה, נותרו לי עוד 33 חודשי מאסר נטו. מייד לאחר הפגישה עימם נלקחתי לכלא תל־מונד.

קיבלתי בגדי אסיר כחולים, עם חותמת של שירות בתי־הסוהר, ואת כל הציוד שהיה ברשותי איפסנתי באפסנאות הכלא, כדי שיוחזר לי ביום השיחרור.

למחרת בבוקר — שיחה עם מנהל־הכלא. התברר לי שכבר היה מגע מוקדם, בינו לבין קצינת־המיבחן שלי, והוחלט להעביר אותי לאגף שנקרא „המחנה הישן".

כאן נפרדו דרכינו, שלי ושל חברי. אני עברתי למחנה, והוא נשאר באגף העצורים. היתה מגמה מכוונת להפריד בינינו, כדי למנוע את המשך היחסים בינינו.

עד לאותה עת זכינו ליחס מועדף. אך מכאן ואילך, לאחר שנשפטנו, נכנסנו לחיי־שיגרה אפורים. התערינו בין שאר האסירים והפכנו אסירים־מן־השורה, עם כל החובות והזכויות הכרוכות בכך.

כאן נתקלתי לראשונה בתופעה חדשה. התגלה לי שסגל בית־הסוהר הוא, למעשה, גוף בפני עצמו, עם חוקים משלו, ואילו האסירים מאוגדים בתוך עצמם, וכפופים למוסכמות משלהם.

באותה תקופה לא עשו הרבה לשיקומם של אסירים. לא היתה חובה לצאת לעבודה. מי שרצה עבד, ומי שרצה יכול היה להתבטל כל היום, בתנאי שיהיה שקט, ולא יעורר בעיות־מישמעת.

סמים ומישכבי־זכר

כ ידי־הברזה, שאותם שיננתי מייד בהתחלה, היו פשוטים: אסור להלשין על מישהו, גם אם נעשה לך עוול. אם תתלונן, ינדו אותך. „כל דאלים גבר", ומי שאינו אלים — מוטב לו לשבת בשקט, ולא להתבלט. אחרת — רע ומר יהיה גורלו.

אני לא הייתי ביריון־קשקשים, ולכן ישבתי בשקט, נמנעתי ממריבות או ויכוחים, וגם כאשר הייתי רואה עוול משווע לנגד עיני — לא התערבתי. התערבות לטובת צד אחד, מביאה לשונא מהצד השני ולסבל מייותר בעתיד.

התחלתי לעבוד במסגריה ושם, בשל הכשרתי המיקצועית הקודמת, הפכתי במהרה להיות האחראי על מכונות העיבוד השבבי.

אחרי חודשים אחדים עברתי לאגף טוב יותר, במחנה החדש.

במקום זה היינו ארבעה אסירים בחדר. הדלתות לא היו ננעלות בלילה, וכל הזכויות המותרות בכלא היו קיימות שם.

כך עברה עלי תקופה של כשנה מיום מעצרי, עד שפיתאום החלו אנשים מקרב בעלי־האגרוף להציק לי. הגיעו דברים לידי כך שניסו לבצע מי מעשה־סדום. בתקופה ההיא הוחזקו בכלא, בנוסף לבחורים בגילי, גם גברים בגיל 25—24, ואלה של־טו שילטון ללא־עוררין בחיי־הכלא, בהתאם לחוקים הבלתי־כתובים של האסירים.

באותו זמן התוודעתי גם אל הסמים ומישכבי־הזכר.

ראיתי אורגיות סמים נערכות בתאים. בהרבה מיקרים ניסו לשכנע אותי להשתמש בסמים, אך תמיד סירבתי. ידעתי שזה נוגד את תקנות־הכלא, ופחדתי שאתפס, ואז ירעו את תנאי.

מישכבי־הזכר שראיתי עוררו בו גועל־נפש.

אונס הומוסכסואלי

א חת הבעיות של האסיר היא היעדר חיי־מין בכלא. כתחליף מדביקים האסירים ליד המיטות תמונות ופוסטרים של דוגמניות ושחקניות־קולנוע. לכל אחד יש אוסף כזה, שנקרא בלשון בית־הסוהר „הפינה שלי".

ברור שהרבה היו מאוננים. אך היו גם מיקרים שבהם אילצו הבחורים היותר־אלימים את הטיפוסים היותר־חלשים לשמש להם כ„דפיקה פרטית".

תהליך כזה נעשה בשלבים. בתחילה מנסים בדרך הטובה: האובייקט מקבל כל מה שרק מתחשק לו. אחרי כל הטוב שמפיעים עליו, מציג לו הנדיב המפוקפק את הבקשה, באינטימיות גמורה. המציע שופע הבטחות ופיתויים, ואם הקורבן מסכים — הוא שוכב עימו ומקיים איתו יחסי־מין.

אם אין הסכמה, הרי מייד מתחילה דרך היסורים של הקורבן. כמו שקודם היה לו מכל טוב, הרי שהפעם הוא יסבול את כל הסבל שבעולם. מכים אותו ללא סיבה, גונבים ממנו את רכושו, מציקים לו בכל דרך אפשרית, כשמדי פעם מנסים להסביר לו תמורת מה כל זה ייפסק. יש גם מיקרים שפשוט תופסים קורבן ואונסים אותו בכוח.

ודאי נשאלת השאלה: מה עושים השליטונות, ומדוע לא מונעים זאת? ובכן, השליטונות יידעו על־כך רק אם מישהו ילשין

(המשך בעמוד 50)

אסיר כתא כבוא תל־מונד
הנאנסים מאתמול הופכים לאנסים של היום

עבריינים צעירים בכלא תל־מונד
הנער הנאנס עובר מיד ליד

---

* על שמואל קריב לימד סניגוריה, באותו התיק, עורך־הדין צבי לידסקי, ושכר־טירחתו שולם על־ידי אביו של קריב מכספי הירושה שהותירה הדודה הנרצחת, כספים שאותם היא ציוותה לשמואל ולאביו.

כן...כן...קנוד!

רק אצל סוכן מוסמך!

אנו, כסוכנים המורשים הבלעדיים של חברת "קנוד" בישראל מלאי חלקי חילוף ומעבדות שרות מודרניות מתאימות, מזהירים את לקוחותינו כי ידאגו לקנות את המיקסר רק כשהוא מלווה בתעודת אחריות של חברתנו (בצבע ירוק עם ציון שמנו על התעודה) ויזהו את מספר המיקסר המודפס

בתחתית המכשיר עם זה המודפס על תעודת האחריות ובכך תמנע מהם עוגמת נפש מיותרת.
לכל מיקסר אחר לא תינתן כל אחריות מטעמנו.
במקרה של ספק עומדת לרשותך אינפורמציה נוספת בטלפון: 03-613636
יום יום בין השעות 13.00 – 08.00,
מחלקה מיוחדת לעולים חדשים.

יבואן בלעדי: ברימאג בע"מ,
רח' לבונטין 11 ת"א, טל. 621931

הזמן כבר עתה מקום למודעות בגיליון
ראש השנה של הענק
העולם הזה
שיופיע ב־27.9.78

מ.ג.ע. אינטרנשיונל בע"מ
משווקת עתה בישראל
טלפונים לחצנים אוטומטיים

דרושות
נציגות מכירה
בעלות רמה והופעה נאה

נא לפנות טלפונית:
268623,266847

סדום בכלא הנערים

(המשך מעמוד 49)

להם, אך דברים כאלה נעשים בצינעה, וספק אם מישהו יראה זאת. אמנם, בכל אגף יש סוהר, אך אותו סוהר מופקד על שמירתם של 70—50 אסירים בממוצע, וברור שלא יוכל לראות דברים הנעשים בסתר.

ישנם גם אסירים המתנגדים לתופעות אלה, אך הם לא מתערבים, מפחד שמא יצטרכו להגיע לעימות עם מי שטרפם נגזל.

אותו אסיר שהתפתה — או נאנס — לקיים מישכב־זכר, שמו מתפרסם מפה לאוזן, ואז בועלים אותו גם אחרים, והמיסכן נהפך לכלי־שרת בידי הביריונים — „זונה ממין זכר", מושפל ומנודה. הוא עובר מיד ליד, כל מי ש„חי" איתו דואג לו ומגן עליו, אך ברגע שהשותפות נגמרת — הוא מתעלל בו כמו האחרים.

בתקופה שאותה תיארתי, הייתי בן 16 או קצת יותר, ובחורים מסוממים ניסו להיספל אלי ולנסות לבצע מי מעשה־סדום. לא רציתי להפוך למניאק (זהו כינוי של הזונות ממין זכר), לכן פניתי להנהלה וביקשתי שיעבירו אותי לאגף אחר. סיפרתי שמנסים להציק לי במובן המיני, אך לא נקבתי בשמות. למזלי הייתי בקשר מתמיד גם עם קצינת־המיבחן, ש־היתה מבקרת אותי מדי פעם, והיא עזרה לי אצל ההנהלה.

„הליקופטר" מיני

ה יעברתי לאגף שבו הייתי בחדר בודד. הייתי יוצא בבוקר לעבודה, ואחרי־הצהריים חוזר לחדר באגף החדש. דלת חדרי היתה תמיד פתוחה, כך שהיה לי חופש־תנועה סביר, ובאותו זמן ניצלתי את השקט והזמן הפנוי והתחלתי להתכונן לבחינות־הבגרות, באמצעות התכתבות.

באותו אגף ראיתי פעם מיקרה מזעזע.

בחור צעיר, שעבד איתי במסגריה ולי־מדתי אותו את תורת העיבוד השבבי והחרטות, שכן אף הוא באותו אגף. באחד הימים כשרציתי לגשת אליו כדי לשוחח איתו, עברתי ליד דלת המיקלחות וחשכו עיני. אותו בחור עשה מה שקרוי בשפת האסירים — „הליקופטר".

הוא שכב עירום על ביטנו, מעליו בעל אותו אסיר בפי־הטבעת, ליד ראשו שכב אסיר אחר שהכניס את אבר מינו לפיו של הנבעל, ומשני צדדיו של האומלל שכבו עוד שני אסירים על גבם, והוא אונן להם עם שתי ידיו. הסוהר, שהיה באגף, ישב במישרדו, כך שהכל נעשה בשקט ובביטחון יחסי.

לא יכולתי להבליג עוד, ניגשתי אל ה־חבורה והפסקתי את „החגיגה". את מבטי־הזעם שנשלחו אלי לא אשכח לעולם, אך מבט התחינה בעיניו של אותו הנער נגע לליבי. אחרי שהוא השתחרר מהזוועה שבה היה נתון, לקחתי אותו לחדרי, וסי־דרתי כך שהוא ישוכן איתי בחדר. אותם בחורים שגזלתי את טרפם פרצו מיספר פעמים את הארון שלי וגנבו את תכ־לתו, אך אני לא יכולתי להוכיח דבר ולכן הבלגתי. היה זה תשלום עבור התערבותי בעסקים שאינם נוגעים לי ישירות, אך הבחור שניצל, שכן כעת לבטח בחדרי, ולשם כך הכל היה כדאי.

הלילה הראשון שלנו בחדרי לא יימחה מזיכרוני. כשכיבו את האור והלכנו לישון, שמתי לב שהבחור נכנס למיטתו כשהוא לבוש לגמרי. הערתי לו על כך, ושאלתי מדוע. הוא ענה שזה מתוך הרגל, שמקורו בפחד שמה יחמוד מישהו בלילה את עכו־זו ויקום עליו. הכרחתי אותו להתפשט ולי־שון כבן־אדם.

אותו לילה לא יכולתי לישון. קורות אותו האירוע המזעזע הדירו שינה מעי־ני, ואני שכבתי במיטה, בעיניים פקוחות, עישנתי סיגריה, והירהרתי בסיפוק במעשה הסוב שעשיתי למען אותו בחור.

בעודי שוכב כך ומהרהר, התעורר ה־בחור, ולפני שהבנתי מה בעצם מתרחש, פשט את תחתוניו וניכנס למיטתי. הכוונה היתה ברורה. הוא רצה להביע את תו־דתו, וזו היתה הדרך היחידה שידע.

לרגע נותרתי המום, וכימעט שהתפתיתי לבעול אותו. אך במחשבה שנייה, עורר בי הדבר גועל. סטרתי לבחור על פר־צופו, ואגב־כך הוריתי לו ללבוש את תח־תוניו. הסברתי לו שלקחתי אותו לחדרי כדי לשמור עליו מפני אחרים, ושאני לא סובל מישכבי־זכר.

הנער, שהיה מפותח מאד בשיכלו, ומש־כיל למעלה מהממוצע, הבין והעריך את התנהגותי.

מאותו היום ואילך מצאתי בו חבר טוב ובן־ברית נאמן. מצאנו הרבה שפה משו־תפת, פתיחות והבנה הדדיים.

באותם ימים הפכה ההנהלה את ה־אגף, שבו שכנתי, ל„עיר מיקלט" רישמית, לכל מי שסבלו באגפים אחרים. כל אותם אנשים שכיבסו עבור ביריוני האגפים האחרים, ניקו את חדריהם וסיפ־קו את תאוותיהם — הועלו לאגף זה, שאף זכה לשם מיוחד בבית־הסוהר.

האסירים קראו לו „בית־יולדות", להזי־כירך מהו החומר האנושי הנותן בו את הטון. השמועה על הסידור החדש שימ־חה אותי. חשבתי: סוף־סוף מנסים לטפל בבעייה כאובה זו. מצד שני חשתי הס־תייגות, שכן בשעות היום, בעבודה, באתי במגע עם שאר האסירים, והם היו לועגים לי על שום ששכנתי ב„אגף היולדות".

היו שואלים אותי מה אני עושה בין כל המניאק (מניאק בלשון רבים), ונהגו להתבדח על האורגיות המיניות שלפי הבנ־תם היו צריכות להתקיים שם, כביכול. לקח לי זמן רב לשכנע את עמיתי מאגפים אחרים שאין לי כל קשר לכך, ואני נמצא שם כי שקט שם, וזה עוזר לי בלימודי.

הפתעתי היתה גדולה כשגיליתי שגם אותם בחורים, אשר סבלו באגפים אחרים והובאו לאגף המיקלט, הקימו מתוכם הי־רארכיה חדשה של שולטים ונשלטים. או־תם שקודם לכן בוצעו בגופם מעשי־סדום באגף שממנו באו, שכחו את העבר והת־עמרו בחלשים. גם כאן רווח הנוהג ש־החזק יותר — שולט, והחלש מכבס עבו־רו ומשמש לו נקבה בעת הצורך.

באותם ימים היו לי הירהורים רבים על הנושא. נער הייתי כשהגעתי לבית־הסוהר, ומעולם לא ידעתי טעם בחורה מהו, כך שהפיתוי לחוש פעם אחת מהו טעמה של דפיקה טובה — היה גדול. הדבר היחידי שמנע ממני זאת היה הפחד, שמא עשוי מישכב־זכר לשמש לי תח־ליף טוב, וכשאשתחרר מהכלא לא אוכל עוד להיגמל מכך, ואשאר הומו־סכסואל לכל ימי חיי.

העונש הוחמר

ב ינתיים נודע לי ששותפי לעבירה פנה ועירער בבית־המישפט העליון, וביקש להקל בעונשו. זה הרגיז, כנראה, את התביעה, והם מצידם הגישו עירעור על קולת העונש. כיוון שכך, הוסעתי יחד עם חברי לירושלים לבית־המישפט העל־יון.

שוב הייתי על ספסל־הנאשמים, ושוב התעניינה העיתונות במעשינו.

פרקליטו של חברי טען שהעונש היה חמור מדי בהתייחס לגיל שלנו, ואילו סניגורי הודיע שהוא מסכים עם קביעת בית־המישפט המחוזי, ומבקש לא לשנות את העונש. התובע דרש להחמיר, שכן לדעתו היה העונש קל.

היתה הפסקה בדיון המישפטי, ומייד לאחר מכן נקרא גזר־הדין המתוקן — לכל אחד מאיתנו נוספו שלוש שנות־מאסר.

כעת היינו שפוטים לשמונה שנות מא־סר כל אחד. קצינת־המיבחן היתה משוח־ררת מחובת הביקורים הסדירים אצלי, וגם המלצתם של שופטי בית־המישפט המחוזי, בדבר עיון בהגשת חנינה עבורי — התי־בטלה.

כאן גיליתי שוב את גדולתה של קצי־נת־המיבחן. היא המשיכה לבקר אותי, עזרה לי יותר מאשר אי־פעם, ועודדה אותי להחזיק מעמד. אלמלא זה, אין ספק ש־הייתי נשבר, מתחבר עם העבריינים המו־עדים ומפסיק לעשות מאמצים לשמור על צורת־חיים שונה.

גם הנהלת הכלא סייעה לי ככל יכול־תה, וכן גם בני־משפחתי. אחי, אבי וגי־סתי עודדו ולא נטשו אותי. כל אלה הח־זירו לי את התיקווה בעצמי; ובכוחותי להתגבר על תקופת־משבר זו.

שנה נוספת עברה עלי באותו אגף חדש. בינתיים שוב שינו את אופיו של אגף זה, והפכו אותו לאגף עצורים העומדים ל־מישפט. שוב הפך האגף מקום רועש ובעייתי.

בינתיים הגיע לתל־מונד מנהל חדש, והוא שינה את פני בית־הסוהר לבלי הכר.

(בשישמה הבאה: שיפורים בכלא, השיחרור מהכלא, הגיוס לצבא, ונסיונות ההשתלבות בחברה הנורמלית).

במדינה

דיעות

ראש־הממשלה והכלב

המבקר הישראלי כתב לסגן־הנשיא על לשונו של בגין — וקיבל תשובה מפורטת

יוסף שריק אינו רק המבקר הקולנועי של הארץ. הוא גם אזרח שאיכפת לו, השואף לבטא את דעתו שמנחם בגין מביא על המדינה אסון לאומי. שריק, עושה זאת במיכתבים, הכתובים אנגלית.

לפני חודש, כאשר שמע כי סגן־הנשיא וולטר מונדייל עומד להגיע לישראל, שיגר שריק את אחד ממיכתביו לבית הלבן. כמו כל מיכתביו של שריק, היה גם זה מיכתב קצרצר, בשפה בוטה.

כתב שריק: „סגן־נשיא יקר, לגבי ביקורך הקרוב בישראל ברצוני להעיר: בעת שהותו האחרונה בירושלים, כתב (העיתונאי האמריקאי הבכיר) ג'יימס רסטון כי ‚לשונו של מנחם בגין היא האבר השרירי ביותר בגופו.'

„האמת היא שלכלב־הבוקסר שלי, בינגו, יש לשון שרירית הרבה יותר. האם מעניק הדבר לבינגו את הזכות להיות ראש־ממשלת ישראל, ולהישאר בתפקיד?

„שלך, יוסף שריק."

מבקר שריק
מה ההבדל בין בגין ובינגו

קארטר ה־3. אם תמה שריק כיצד יגיב הבית הלבן על מיכתב שכזה, הרי קיבל השבוע תשובה. היא היתה כתובה על נייר־המיכתבים הרישמי של מישרד־החוץ האמריקאי, בחתימתו האישית של „הודינג קארטר ה־3*, עוזר השר לענייני ציבוריים ודובר המישרד." המיכתב השתרע על עמוד וחצי, וכלל כ־400 מילה.

הוא נפתח במילים: „בשם סגן־הנשיא מונדייל, ברצוני להודות לך על כי שלחת לו את דיעותיך על מדיניות ארצות־הברית במיזרח התיכון." הוא הסתיים במילים: „ארצות־הברית מבקשת להבטיח מאזן־כוחות במיזרח התיכון, שירתיע שימוש בכוח ויחזק את היסודות המעוניינים בהמשך המשא־ומתן ליישוב הסיכסוך בדרכי־שלום."

בין שני הפסוקים, השתרע הסבר ארוך של יחסי ארצות־הברית עם ישראל והערבים. לא היתה בו כל התייחסות לכלב.

מי מזיק? נראה כי היה זה נוסח מוכן־מראש, שבו השיב דובר מישרד־החוץ האמריקאי לכל הפונים מישראל, בעיקבות עיסקת־החבילה האמריקאית המפורסמת. ההנחה היתה שכל הישראלים יתלונגו על מישלוח הנשק האמריקאי לסעודיה ולמצריים. אולם לכל אחד מן הפונים נשלח מיכתב אישי, מודפס בנפרד, בחתימה אישית — כנהוג בארצות־הברית. שם מתייחסים פקידי־השילטון, בכל הדרגים, לפונים אליהם כאל בני־אדם.

אמר השבוע שריק: „עדיין לא ברור מי גורם נזק רב יותר, הלשון של בגין או הלשון של בינגו."

* על פי הנוהג האמריקאי, כאשר בני כמה דורות נושאים את אותם השמות הפרטיים ושמות־המישפחה, מצרף הבן ל־שמו את הספרה 2, והנכד את הספרה 3.

חדש!

אריזה חסכונית של

80

טמפוני o.b.

או־בֶּה נורמל

מעתה תוכלי להשיג את טמפוני או־בֶּה נורמל באריזה חסכונית של 80 טמפונים ולחסוך כ־20% בהשוואה למחירי אריזות או־בֶּה של 10 טמפונים

טמפון או־בֶּה, הטמפון הקטן, הנוח והבטוח ביותר בעולם, נותן לך הרגשה חופשית ומשוחררת 365 ימים בשנה.

אפשר... לשחות אתו... לרקוד אתו...
לרכב אתו... להתעמל אתו... לרחוץ אתו... לרוץ אתו...

o.b.

הטמפון הקטן שכבש את העולם

שי — ארנקון פלסטי לנשיאת 3 טמפונים באורנק

אנעוך ושות' פרסומאים בע"מ

גלריה חוראל

רחוב ז'בוטינסקי 3, תל־אביב

בחופשת קיץ בחודש אוגוסט

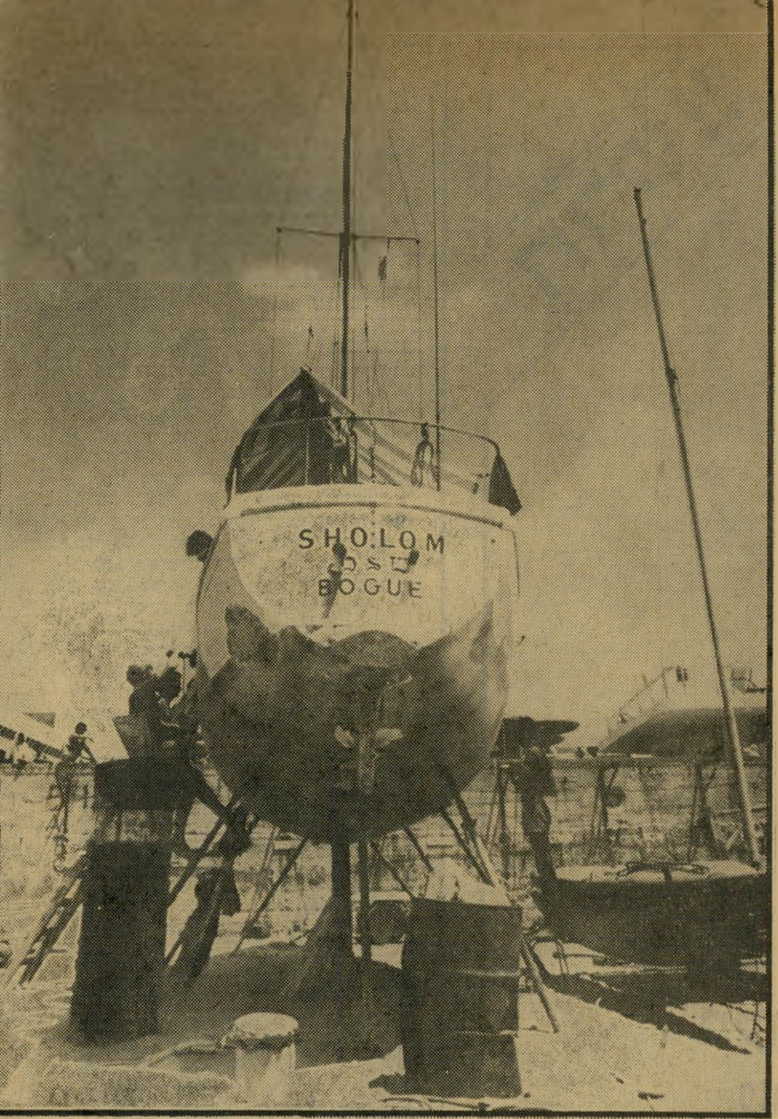
הזמנות וראיונות בטלפון: 241628

קבלת מודעות לכל העיתונים במחירי המערכת

פירסום אידיאל
אבן גבירול 110 תל־אביב
(פינת אנטוקולסקי)
טלפון 227117, 227118
חניה חופשית

הקן המישפחתי השט של מישפחת וול הגיע בשעה טובה למארינה של תל־אביב אחרי שבע שנים רצופות על הים

המישפחה הרטובה

יכף על היותי דומה כשתי טיפות־מים לג'ק ניקולסון (לא אחת עוצרים אותו ברחוב ומבקשים ממנו אוטוגרף), וולטר וול הוא גם יהודי, גם בעל יאכטה,* גם לא עשיר במייוחד וגם נשוי לקארלה, פיצפונת־הקומה ובעלת הגוף הילדותי.

וולטר וקארלה וול הם זוג אחד מיני עשרות: „זאבי־הים" העוגנים כעת ב־מרינה שבתל־אביב. הם רק עוד סיפור יוצא־דופן לגבי הגרים ביבשה, הקמים או „החלאה הלבנה", בהיותו בן־כלאיים — לא כושי ולא ספרדי.

לדבריו, הוא תוצר טיפוסי של הארלם. בגיל צעיר נפרדו הוריו, וכתוצאה מכך נאלץ לגדול בכוחות עצמו ברחובות. החי־נוך העצמי שלו היה כרוך ברכישת השכלה פורמלית של תשע כיתות, וגם בעבריינות „קלה", כמו גניבת מכוניות, שדידת שעוני־חנייה, גניבת ארנקים וכו'. „כמו כל ילד," מחייך וולטר.

המארינה בלילה

נראית כמו הריביירה הצרפתית שבדרום־צרפת. בימים כתיקונם, כשלא עוברת ספינתה של מישפחת וול, תיקון' ביבשה, קשורה אף היא, כיתר הספינות, אל המזח של המארינה.

לא בבוקר לעבודה, חוזרים או לא בשעה חמש, ורואים או לא סרט מבדר עם או בלי אותם החברים.

וולטר וקארלה נמצאים כבר שבע שנים על הים, ולפי שעה לא עולה בדעתם לחזור למה שקרוי ציוויליזציה, למרות שכל אחד מהם כשר לחלוטין לחיות מה שקרוי „חיים מוצלחים בעיר", וכל אחד מהם הוא בעל מיקצוע — הוא מהנדס אווירונוטיקה, היא מעצבת־פנים.

כלא או מארינס

מה דחף אותם לעשות הסבה מיק־צועית כל־כך מהותית לרב־חובל וחו־בלת ראשונה?

וולטר הוא יהודי ממוצא גרמני־הולנדי, בן 31, יליד ניו־יורק. את שנות ילדותו העביר בצפון מנהאטן, בין הארלם הספרדית והארלם הכושית, ונמנה על מה שנקרא

* יאכטה — סירה פרטית. מקור המילה בהולנדית, ופירושה: סירת־צייד (יאגן — לצוד).

ספינה ושמה שלום

עוגנת בימים אלה במארינה שבתל־אביב ועוברת שיפוץ יסודי. הספינה שייכת לזוג אמריקאי ממוצא יהודי, שקרא לה בשם „שלום" עוד לפני שנבראה ספינתו של אייבי נתן.

את זמנו חילק בין בית־ספר ובין המוסד לעבריינים, ובהגיעו לגיל 17 עמדה בפניו הברירה: בית־כלא או חיל־הנחתים האמ־ריקאי. וולטר בחר במארינס. „זה מאד קל," הוא מספר, „אתה משתכר, חותם על הנייר, ולמחרת אומרים תודה שהתנדבת."

במארינס שירת עשר שנים באוגדה ה־ראשונה „האדום הגדול" (כן, כן, אותה אוגדה מפורסמת, שעליה נעשה כעת הסרט האדום הגדול, בכיכובו של לי מרווין).

במיסגרת שירותו איפשר לו הצבא לגמור את כל שנות־הלימוד שחסרו לו, ולסיים מאוחר יותר תואר ראשון בהנדסת אווירו־נוטיקה באוניברסיטה. וולטר מספר שהצבא האמריקאי מעודד לימודים גבוהים, כי הקידום בו מחייב אותם. „בכל בסיס צבאי, אפילו בוויאט־נאם, יש להם מרכז חינוכי ומביאים לשם מרצים." חלק גדול מהלי־מודים נעשה בהתכתבות.

אחרי שהתמחה במכונאות־מטוסים, עבר קורס־טייס והפך טייס מסוקים מחומשים, התומכים בכוחות הקרקע. שלוש שנים הוא סט בוויאט־נאם, והופל חמש פעמים, מבלי להילכד בשבי.

בית על גלגלים

את קארלה פגש בתוך המים, בברי־כת־השחייה של תנועת־הנוער, שעליה נמנו השניים. הם התנגשו ראש בראש, וחתאהבו. הוא היה בן 15 והיא בת 13, ומאז לא נפרדו.

כששלחו אותו לבית־ספר לעבריינים. הקפידה קרלה לשלוח לו סיגריות ולהפגין נוכחות. שנה לאחר שהתגבד למארינס, הם התחתנו.

הם נשואים מזה 13 שנה, ומתוכם שבע שנים בצורה אינטנסיבית יותר, בלב ים. קארלה וולטר מציעים לכל זוג נשוי, החו־שב שנישואיו מוצלחים, לעבור לגור ב־יאכטה למשך חצי שנה. אפשר לצפות לתוצאות מרחיקות־לכת, לדעתם, במיבחן מסוג זה, והם אף יודעים לספר על מיקרים של זיווגים שהסתיימו בכי רע דווקא בלב הים. הם, אומנם, מיקרה שנמשך בכי טוב.

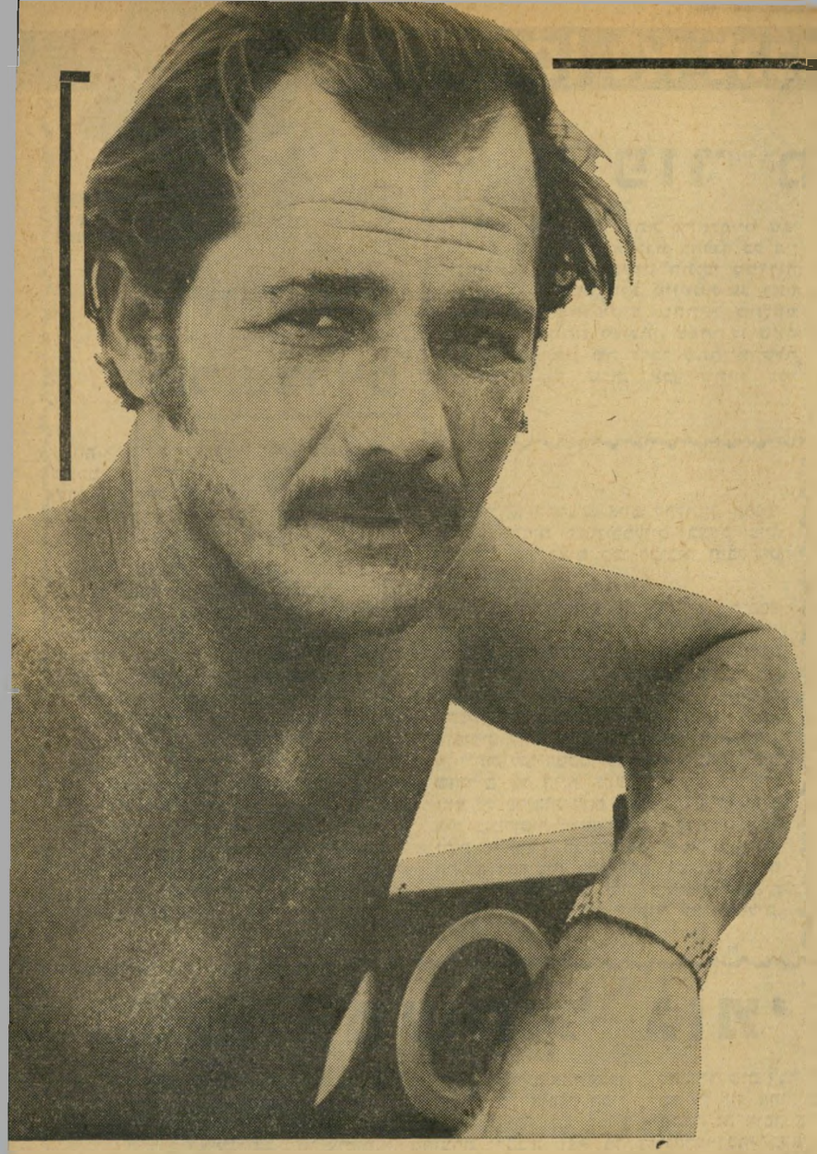
בשנה האחרונה לשירותו בצבא התחיל לעסוק בבניית בתים ניידים (בתים נעים, העשויים קומפלט — רהיטים, תמונות, וילונות וכו'. לאחר שקונים אותם גוררים אותם לאן שרוצים, מושיבים אותם על יסודות והופכים אותם לבתי־קבע). אך יום אחד מאס בביזנס, בצבא ובטיסות, הגיע הביתה והעמיד את קארלה בפני עובדות: „מכרתי את הבית, העסק והמכונית, קניתי יאכטה ואנחנו הולכים לשוט סביב העולם."

קארלה שאלה מה יקרה אם לא תבוא. וולטר השיב שהוא לא יודע, משום שהאיש שקנה את הבית בוודאי לא יסכים שתשב שם. זה שיכנע את קארלה, והיא באה עם שני ילדיהם — וולטר הקטן, שהיה אז בן שנה, ובס, שהיתה אז בת שלוש. עד מהרה למדו את כל רזי הים והיאכטה, וכיום הם אינם חושבים אפילו על חזרה ליבשה.

אורח בטרקלין

חדר האורחים של הספינה „שלום" אינו נמצא בתוכה, אלא על החרטום שבקידמת הסיפון. אירוח כזה מאפשר לאורחים ליהנות מנופה של המארינה ומהרוח הנושבת מכיוון הים בימי החמסין הקשים.

יומם נקבע לפי עליית ושקיעת השמש.

אפשר להתחיל לתאר סדר־יום טיפוסי שלהם מחצות: מ־12 בלילה עד שעה לפני זריחת השמש שומרת קארלה על הספינה, יושבת בירכתיה, אוחזת את ההגה ומנתבת אותה. בשעת הצורך היא מוסתת את ה־מיפרשים, לפי שינויי הרוח, ופוקחת עין עירנית במיוחד אם עוברות לידם אוניות.

שעה לפני זריחת החמה מתעורר וולטר, וקארלה הולכת לישון. כל בוקר חייב וולטר לבדוק את המיקום המדוייק של הספינה. הוא עושה זאת בעזרת הסקסטנט — מכשיר המודד את הזווית שבין הכוכ־בים ובין קו־האופק. החישוב נעשה על־פי טבלות שונות, ולוקח בחשבון את השעה המדוייקת ביותר, כי שגיאה של חצי שניה יכולה לגרום לטעות קילומטר אחד במיקום.

לאחר מכן מכין לו וולטר כוס קפה, ומסתכל בזריחה. תוך כדי צפייה בשמש העולה הוא מקשיב לחדשות מכמה תחנות רדיו, מחבר את כל מה שהוא שומע ומקבל פחות או יותר תמונה של מה שמתרחש בעולם. מאוחר יותר הוא ממשיך לעשות כל מה שאשתו עשתה בלילה, ובצהריים מתעוררת קארלה ומכינה לכולם ארוחת צהריים. אחר־כך נחים, קוראים ומרביצים תורה בילדים.

קארלה וולטר מהנכים את ילדיהם לגמרי לבד. שניהם מחזיקים בדיעה שאפשר לסיים 12 שנות־לימוד ולהישאר אידיוט. בתם בת ה־10 ובנם בן ה־8 קוראים מעל לרמה של ילדים ממוצעים בני גילם, שלא לדבר על ניסיון־החיים שלהם שהוא, אם לא יותר, אז לפחות שונה מאד מזה של כל ילד עירוני. עם־זאת הם אינם מוציאים שים, חיי־חברה סדירים, חיי־תרבות וכ־דומה?

„אם אתה גר על יאכטה, סוג הקשרים שלך עם הבית חייב להיות שונה, לא תלותי. אם אתה לא סומך על עצמך, אתה לא יכול לסמוך על אף אחד," אומר וולטר. „אם יש לך קשרים בבית, אתה מוצא תירוץ לחזור בחזרה. אם לא הייתי מצליח, גם אני הייתי חוזר. אבל נדרתי נדר שאם יקרה דבר כזה, לא אמכור את הספינה, אלא אעזוב אותה למשך חצי שנה, ואחזור אליה כעבור שישה חודשים. זה הזמן הנכון להעריך אם אתה רוצה או לא.

„לי, באופן אישי, לא חסרים אנשים, כי אני זאב בודד. את החברים שלי אני יכול לפגוש אחת לחמש שנים, או לא לפגוש בכלל, והם עדיין ישארו חברים טובים. בכל מקום בעולם יש לי איפה ללון ולאכול. צורת־הקשר היא אחרת."

קארלה מוסיפה ש„אין צורך בשמירה על קשר סדיר עם חברים. קשר רצוף הוא, לעיתים קרובות, צורך של ביטחון, ודאות או הגנה. אני מקבלת את זה דרך וולטר והילדים."

מכות־רצה לישראל

מה דעתם על ישראל?

„זה כמו ילד, שאתה רוצה, לפעמים להרביץ לו מכות־רצח. אנחנו יהודים, יש לנו זיקה חזקה לישראל, והיאכטה שלנו נקראת שלום. אבל הכל כאן גדל יותר מדי מהר, ולכן החמיץ את האופי המייוחד.

האמא־הילדה

קרלה עם שני ילדיה — בס בת העשר וולטר בן השמונה. קרלה ושני הילדים הם שותפים פעילים בתיפעול של הספי־נה. כמו הבעל־האבא, גם הם אוחזים בהגה, מעלים מיפרשים ומנתבים את ספינתם.

מכלל אפשרות שהילדים ירצו אולי ביום מן הימים לעזוב את היאכטה וללמוד ב־אוניברסיטה. „במקרה כזה," אומר וולטר, „השיטה בארצות־הברית מאפשרת מיבחני רמה והשלמת הידע החסר."

מה דעתם על הבידוד שבו הם שרו־יים, על מושגים כמו ניתוק מהשור־

תל־אביב יכולה להיות כל עיר אירופית. יש כאן יותר חיקוי מאשר מקוריות, ופער עצום בין המנטליות לטכנולוגיה המפותחת. הטכנולוגיה היא מתוחכמת, אבל אין תיח־כום של חיים. אתה לא יכול לעמוד כאן בבנק בלי לדחוף." קארלה מוסיפה שב־מהלך כל ביקור שלה בסופרמרקט היא

ניקולסון הספן

הרי הוא וולטר וול, שבמרוצת חייו החליף כמה וכמה מיקצועות, החל מעבריין צעיר, חייל במארינס האמ־ריקאי, טייס הליקופטרים, איש עסקים, וכלה ברב־חובל של מיני־אוניה.

מרגישה שהיא „מתה לחזור ליאכטה."

וולטר יודע לספר שצורת־חיים זו מקרבת אותו יותר לטבע. „יש לך יותר קשר עם עצמך. אתה מקבל את החיים בצורה יותר ריאליסטית, אין לך חלומות." בניגוד לקארלה, אין הוא קורא הרבה, משום שאינו רוצה להיות מעורב בחלומות של אחרים. „נובלות ודרמות זה כמו טל־וויזיה. זה בריחה מעצמך. אתה שוכח את הבעיות שלך, ונכנס לשל אחרים. זה יכול להעשיר אותך עד גבול מסויים, אבל אחר־כך אתה ספוג בזה. אני קורא רק ספרות טכנית." אצל קארלה הקריאה היא הכרח.

„זה כמו הנשימה שלי," היא אומרת.

הזמן הארוך ביותר שבו לא ראו חופים היה 29 יום, ומשהתקרבו לחוף הרגישו דיכאון. „אחרי עשרה ימים שאינך רואה את היבשה, אתה במצב של כמו רחיפה. לעיתים קרובות אני מרגישה שאני מקו־שרת עם משהו שהוא גדול ממני. ההרמוניה בטבע היא לפעמים מאד ברורה לי. צורת־החיים שלי גורמת לי לחשוב לעיתים קרו־בות על עצמי ביחס לעולם. אני רואה איזה פרט קטן אני, וכמה אני חסרת־אונים, לעומת הדברים שבהם אני נתקלת השכם והערב, כמו דלות, עוני ושחיתות."

המיטבח של קרלה

חדר־ילדים, ספרייה וחדר־עבודה. בקצה הספינה נמצאים השירותים וחדר־השינה. נמצא בפינת הטרקלין של הספינה. הטרק־לין משמש חדר־אורחים בימים גשומים וכן

בישולים

ארוחת ערב של עצלנים

חם לי גורא, והפעילות הקולינארית שלי הצטמצמה למידה כזו, שרק במכשירים עדינים ביותר ניתן עוד לזהות רחשושים רפים, המעידים שהעסק לא שבק חיים לגמרי.

חלקי בכלכלת המישפחה בימים אלו, מסתכם בהרמת הזרוע, והצבעה אמיצה לכיוון המיסעדה הקרובה ביותר. אין ספק שהחום עושה לי דברים. אם פעם הייתי מקפידה ועורכת מיסדר של כל ויטמין ווויטמין בצלחת, מתאמצת כמו משוגעת להציל מכימיקלים וכל זה, הרי שהיום אני מסוגלת, במצפון שקט, להנחית בצלחת גוש גלידה עצום לכל אחד, ולתפוס בריזה בכיסא הנוח. העובדה שכולם צוהלים ושמחים, מזמזמת לי בירכתי המוח כהוכחה ניצחת לחוסר אחריותי. לשכנה מבוגרת אחת שלי, יש קוד ברזל. אם הילד נהנה מדי בארוחתו, אות הוא וסימן ברור שמאכילים אותו בשטויות. רק שערוריות הגורנות עד לב השמים מצידו מורות על מנת ויטמינים מספקת.

בכדי לא להרגיש איום לחלוטין, הכנתי שני מימרחים לאינורמליים בצ'יק צ'ק, וכל הקטנים באים כמו זבובים ומבקשים עוד ועוד.

למימרח הסרדינים לוקחים קופסה סרדינים (רק לא „פיקנט" החריפים), ומורעכים בקצת פחות מחצי חבילה מרגרינה רכה מאד. מועכים, מערבבים היטב, מורסיפים מלח וטיפונת מיץ לימון. למימרח השני, לוקחים חבילה גבינה שמנה, לבנה, מוסיפים לזה חצי מרגרינה רכה רכה וחצי, או יותר, לפי הטעם, שפופרת מימרח זיתים שחורים של הזית. מועכים היטב. מגישים זאת על פרוסות לחם קטנטנות, אותן מוכרים כ„פרוסות מיוחדות של ילדים", הניגרות מלחמניה רגילה, עגולה או מאורכת. חתוכה לפרוסות כמו לחם. בצלחת גדולה של עוגה, מרפדים חסה, מוסיפים עגבניה וביצה קשה, ויש לזה הצלחה לא נורמלית.

דודה אחת שלי, אחת מהאלפיים שבסטוק, מאד מאד אוהבת להפוך כל בי־קור אצל מכרים לאקט חינוכי ממדרגה ראשונה — אותו היא מיישמת על ראש בעלה. רק מהדפיקות שהחיא מחלקת לו לארג' מתחת לשולחן, צמחו לו טונה בולקאלעך. אין מה לדבר שהחיים שלה קשים. הבוק שלה, אכן סתום כמו בהמה, והחינוך האכסיביציוניסטי שלה לא מקל על המצב.

סיפור מן החיים

אם דרך קבע שורה עליו הילת טימטום קלושה יומיומית, הרי שבשעות המחנך שלה הוא צולל אל עצמו, ודולה משם שיאים לא יאמנו. הוא תמיד רגיל לשים סרחות לא־טקטיות באוויר, וכשכולם מכעכעים במבוכה, לשאול „מה זה, פייגלה, מה את דופקת אותי כל כך חזק ברגל?"

צביטות סיבוב על המקום — למדה הדודה מניסיונה — היו אפקטיביות באותה מידה. מה לאמר?! גדול כבית, שיכלו כזית, אליו התכוון המשורר.

יום אחד יצא הצמד מביקור. עוד לא ניסגרה הדלת מאחריהם, ופוק פוק החלה הציפלונגה הדקה להנחית את התיק שלה על ראש בעלה. חבטה לו על האבטיח מכל הכיוונים, עם תיק סקאי אחד גדול, ולא נירגעה. בדי עמל חזרה לעשתונותיה שבוע מאוחר יותר, בכדי לספר מה קרה.

חלק גדול מתרגילי בלימות השואה שהיא עורכת מתבסס חזק על פנטומימה. פנטומימה, בעלה דווקא מבין, אבל מאד מאד לאט. כך קרה שבאמצע קריצת חצי לחי מכוונת בעווית, ומבט רצחני בעיניים, פגעה בה בעלת הבית.

„מה נותר לי לעשות?" סיפרה בשיא הרצינות, „שעתיים המשכתי לעשות אותו דבר."

זה מה שקורה אם לוקחים את שלמה ארצי, שמים לו פרוקה, וקוראים לו פיי דיגאוויי.
מדהים לא?

קוסמטיקה

ד"ר אקספוזיטו

איציק בובה מצלצל אלי אתמול בערב ואומר: תשמע, את מוכרחה לבוא מחר ל„הפי קאסרול"! עושים מסיבת עיתונאים לשיטה חדישה להחזרת נעורים, וזה משהו יוצא מן הכלל. יבוא הרופא שפיתח את השיטה, וירצה. כל הכוכביים הכי גדולים מטפלים בשיטה זו, במרפאה מפוארת בקאן, ובריז'יט ברדו שם, באה תמיד, ובכלל. לשניה אמנם עבר בי הירהור שבריז'יט המיסכנה לא יכולה לדהור ולחמר בקצב מישפטי נאות אחרי כל נושאי שמה, אבל מייד נישטפתי — כי אני, נגד אגדות גדולות אף פעם לא מחזיקה מעמד. באתי ל„הפי קאסרול", והיה לי די שמח. מימיני ישב דוד, השכן מהצ'כונה, שכל הזמן הביט בשעון וחישב כמה שעות עוד מפרידות בינו ובין השי קטן המסורתי.

ואם להביא בהשבון את מירית שמשמאלי, והעוגה שמלפני — הרי שממש הייתי מסודרת.

יוסי אלבז, בעל שמונת אלפים הפרסים העולמיים בספרות, הציג את הד"ר אקספוזיטו. הוא קם, חתיך מרוקאי כזה, שבכל ליבי אוהב הקסמים קיוויתי שיהיה בן שישים או משהו, אבל הוא, כולו־כולו בן 29, מה לעשות. אחז צינצנת, וכמו מפיסטו הגדול, התחיל להדגים. לקח בחורה מהספאר, מרח לה חצי פנים בתרכיז צימחי שהמציא, חנק אותה עם אלקטרודה בצוואר, והתחיל לטייל לה על הפנים עם אינסטרומנט חשמלי, שמגלה באופן אלקטרוני את נקודות האקופונקטורה, שהסיגים הזקנים יודעים בעל פה.

המכשיר הזה, זה יופי. איך שמגיע לנקודה, מרביץ ציפצוף, ומודיע על העסק. לא נוגע בנקודה — שותק. השרירים בחצי הפנים המטופל התחילו לקרטע לה ולקפוץ באופן בלתי־רצוני בעוויתות קצובות, ולי זה הזכיר אסוציאציות איומות, אם לא „תפוז מכאני" — אז בטח חשמלי. אחרי כמה דקות ראו את התוצאות. ההבדל היה ממש דראמתי. חצי פנים השפריצו ויטמינים, העור בהק, הנקבוביות זהרו, וכל העסק נסק בכמה מעלות טובות כלפי מעלה. שאלנו כמה זמן זה מחזיק מעמד ככה, אמרו לנו ככה בדיוק, בערך שלושת־רבעי שעה, אבל מטיפולים חוזרים בכל זאת נישאר משהו בגוף.

זה על הכיפאק, הסיפור הזה. שמים את הפנים במכונה, רצים למסיבה כמו טיל, ורק זוכרים גם לחזור משם כמו טיל לפני שהסופלה נופל.

היה שם גם המנהל הפיננסי של המיפעל, מר רבאייה. יהודי שמנמן. מה שמנמן? שמן לגמרי, שכל הזמן הרביצו לו ביד ש־יפסיק לעשן, אבל הוא לא הסכים. למה לו להפסיק, עם כזה שירות תיקונים צמוד. אז זהו. בצורה זו מטפלים בכל הגוף, וזה אמור להרגיע, ליפייף, להמריץ ולשפץ.

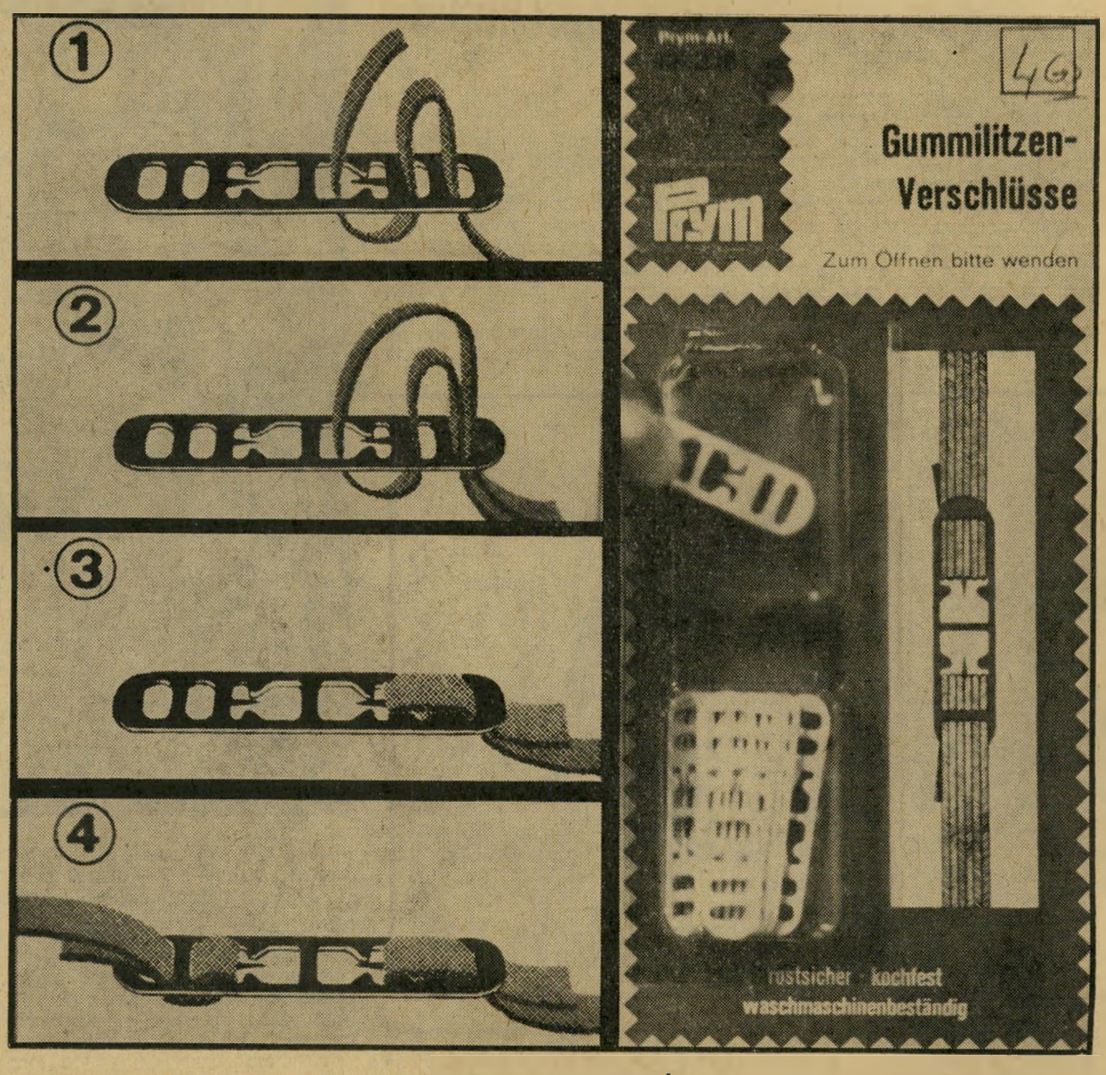
הקיצור, באוקטובר ייפתח מרכז כזה בערד, ואפשר יהיה לבדוק את העניין באופן יותר יסודי ומעמיק. בינתיים, מי שמאד רוצה, יכול לנסוע לקאן, להשליש לד"ר אקספוזיטו עשרת אלפים פרנק, והוא מצידו מתחייב שמונה ימים תמימים לטייל עם האינסטרומנט המצפצף שלו וכל הקרמים איפה שרוצים.

פטנטים

משחיל גומי אוטומטי

הפטנט הבא נמכר בחנויות סידקית מעולות, ואני מצאתי אותו בחנות של זינגר נדמה לי, ברחוב דיזנגוף. עם כל אופנת הכיווצים, ומכנסי ההרמון, אין נוח ממנו.

המדובר במשחילי גומי אוטומטי, מתוצרת גרמניה, ואין מה להסביר שום דבר, חוץ מלהציג את תצלומי אופן הפעולה הקל של משחיל זה. מחיר חבילה של עשרות משחילים הוא כעשר לירות בלבד. זה חוסך את כל הסצנות המוכרות של גומי בורח באמצע ונקרע בסוף. כדאי.

"כשנגמר לרותי הקריסטל היא מתחילה להתחנף".

מי שאוהב דברים טובים אוהב קריסטל.
קריסטל - הבקבוק המשפחתי הנמכר ביותר בישראל.
הרוח החיה בכל ארוחה. בן בית בכל בית.
אם גם את רוצה קיץ קריר יותר. מרענן וטעים יותר
אל תשאירי את המשפחה בלי קריסטל.
הוא מקרר את הקיץ ומחמם את האוירה.

קריסטל.
המרענן המשפחתי מס' 1 בישראל.

ליסוודה, אוכמנית, קולה, פוש פירות הקסטייל, ליים ליסון, סי סודה, מיץ תפוזים, מיץ אשכוליות, מיץ תפוחים־ענב, מיץ ענבים

נמר של עיר

המשוררת המכסה על ערוות שבעה סריסים ✶ המיליונר שתיכפל עצמו ברחם אשה ✶ משורר מהנופים הקרובים ✶ מה עשה אהרון מגד בשנת 1942?

תולעי תרבות

שבעת המופלאים

לפני 10 שנים ייסד ראש־הממשלה ה־מנוח, לוי אשכול, את „הקרן לפרסי יצי־רה של ראש־הממשלה", מתוך כוונה לעו־דד את יוצרי הספרות ולשחררם למשך שנה שלמה מבעיות של פרנסה. בשנים הראשונות הקפידו עדיין להעניק את פרסי־היצירה ליוצרים של ממש, למחפ־שי־דרכים־חדשות בספרות הישראלית. ב־שנים האחרונות החלו לייהנות מפרסי־היצירה תולעי־תרבות למיניהם, בדומה לכל הפרסים האחרים.

בשבוע שעבר הוענק פרס־היצירה ל־משוררת ויוצרת של אמת, **יונה ווזך**, ולשבעה מופלאים שרישומם אינו ניכר במיוחד בספרות העברית או מוטל ב־ספק רב. שבעת המופלאים הללו הינם, לפי סדר האל"ף־בי"ת: ד"ר **אוריאל אופק**, מומחה לספרי־ילדים ומתרגם שלא נודע עד כה כיוצר; **אהרון שבתאי**, הלניסט וקטלגן של מילים; **יעקיב אבן־חן**, שטרם זכה לשבץ שמו בין אבני חן של תרבותנו; **ישראל אלירז**, תמלילן של אופרות המועלות בגרמניה; ד"ר **מאיר חלד בן־שמאי**, מרצה ומשכתב באחת מהוצאות הספרים הציבוריות שלא יצר דבר מעודו; **יצחק נדב** (אורן), רוויי־זיוניסט ותיק שתרומתו לסיפרות העברית היא תירגום „שמשון" של **זאב ז'בו־טינסקי**. השביעי ברשימה הוא **דויד שחר**, ספק סופר ספק רושם נוסטלגיות מנדטוריות, שזו כבר זכייתו השנייה במע־נקה־יצירה.

שבעת „המופלאים" והמשוררת המופלאה זכו ב־72 אלף ל"י כל אחד.

מיותר להזכיר שסופרים כ**פינחס שדה**,

יונה ווזך
משוררת ויוצרת של אמת

יצחק בן־נר, חנוך לוין, נימים אלוני ואחרים, שהם ויצירותיהם אינם אל־מונים, טרם זכו במענקי היצירה. במהלך טכס הענקת הפרסים אמר איש סיפרות ידוע: האמת היא שהענקת הפרס ליונה ווזך מכסה על ערוותם של שבעת סרי־סים ספרותיים.

עדות

התיכפול הגנטי

התרחשות מופלאה שהחלה בחודש ספ־טמבר 1973, כאשר הטלפון צילצל אצל עיתונאי־לשעבר של השבועון טיים שהת־מחה בכתיבה על מדעים מדוייקים, **דויד וויד רורויק**, הסתיימה שלוש שנים מאו־חר יותר בתיכפולו של המצלצל, מיליו־נר, בוולד שבא לאוויר העולם. תיאור מה־לך התקופה הנ"ל מתואר בספר „בצלמו כדמותו", שראה אור בעיברית בימים אלה *.

זה סיפור חופף על מדע ההנדסה הביו־לוגית מחד, ועל מיליונר מזדקן ורווק מאידך, החפץ ליצור יורש בצלמו. במי־לים אחרות: ילוד שיבוא לעולם בלא זיווגם של שני תאי מין, זכרי ונקבי, אלא כתאומו הגנטי. תפקידו של העיתונאי, דויד וויד רורויק, למצוא עבור המיליונר את צוות המדענים שיהיה מוכן ליטול על עצ־מו את ביצוע התיכפול. רורויק מוצא עצ־מו במילכוד של רגשות סותרים בעטייה של ההצעה, תוך שהוא מציג את מיכלול הבעיות האנושיות והמדעיות הטמונות ב־מימושה של הצעה מהפכנית זו.

בפגישה עם המיליונר (ששמו מוסווה בספר בכינוי מכס) פותח רורויק בתפקיד פרקליט־השטן, תוך הצגת השיקולים לכאן ולכאן. כמו כן הוא מציג את מדע ההנ־דסה הביולוגית ועמדות הזינוק שהעוס־קים במדע זה מצויים בהן, תוך ידיעה ברורה שיש בכוחם ובאפשרותם „לשפר" את כישורי אדם־המחר.

במהלך לבטיו מציג רורויק טיעונים בנו־סח „רחם להשכיר' כי תיהפכנה נשים עניות לכלי־קיבול בשירות העשירות..." ורואה סיוט: עולם המתמלא במעבדות מבחנה ש„יהרו" תינוקות. הוא מתווכח עם עצמו ובוחן עולם אפשרי שבו עשוי להיות ביקוש ציבורי ליצירת תכפילים של אי־שים ידועי־שם כ**ג'ון קנדי, דאסטין הופמן** או **אלוויס פרסלי**. הוא מצטט את הפיסיולוג **לורד ריטשילד**, ש„הת־ריע לא מזמן בכינוס של מדענים, שקנאים אנוכיים, כדוגמת היטלר, עשויים יהיו להתפתות ולהקים ,סדנאות' פרטיות, ש־כהן ייצרו בחשאי... עשרות תכפילים של עצמם..."

המחבר מצטט מדען שהביא דוגמה הי־פותטית על „זוג, שהחליט לברוא לעצמו את (ארתור) רובינשטיין בשיטת התיכ־פול. הוא מתאר את הזוג הדמיוני מאלף את ארתור הצעיר לשבת ליד הפסנתר ולנגן, כהתעלמו מכך, שאת הסביכה כה צמח רובינשטיין מעולם לא יוכלו ליצור מחדש, אף לא בקירוב...". בהדרגה מגבש רורויק את השקפתו שלו, תוך שהוא מנתח מצב בו מתכפלים גאון כאלברט איינשטיין: „היה זה פירה יותר להניח לכל אחד מן האיינשטיינים החדשים לב־חור בדרכו־הוא, ורק להבטיח שיהנה מ־סביבה מעשרת'. אי־אז תוכל לצפות ל־כך, שמתוך התכפילים הללו ייצמח אייי־שטיין חדש, אשר יתרום תרומות רעננות ומשמעותיות משלו, אם לא למדע הפי־סיקה, הרי לתחום אחר כלשהו..."

בתהליך שיכנוע עצמי מתבסס רורויק על דברי הפילוסוף **אלפרד נורת' וויט־הד**: „הצעד הראשון לקראת חוכמה הוא להכיר בכך, שכל ההתקדמויות העיקריות כציוויליזציה הינן תהליכים, אשר כמעט והרסו את החברה שבה התחוללו..."

לבטיו של רורויק מסתיימים כשהוא מח־ליט לשתף פעולה עם מכס בהבאת תכ־פילו לאוויר העולם, ומתחיל במסע לגילוי המדענים שיהיו מוכנים לעבוד במיסגרת הפרוייקט הזה. עיקר מטרתו: המדענים הבריטים, המושלים כיום בכיפה בממלכת הביולוגיה של התא ובתורת־העובר הגי־סויית. מכס מציע מיליון דולר למדען ש־יצליח במיבצע תיכפולו הוא.

רחם להשכיר
נשים עניות תהפכנה לכלי־קיבול בשירות העשירים

לאחר תחקיר מורכב, עם שיטת מיון מיוחדת, מגלה רורויק את המדען ששם הצופן שלו בספר הוא „דארווין", המנסח את נכונותו לפעול במיסגרת הפרוייקט בכך שהוא „עזמד לאבד את כתוליו ה־מדעיים..."

בתהליך המעבר מהתיכנון לראשית מיב־צע התיכפול מציין דארווין את „ההת־עברות בטהרה" נוסח הברית־החדשה: „לא ייתכן שרשו היה בתול, שכן כל הכתו־לנים נוצרים בביציות לא מופרות, ולכן אלו בהכרח נקבות...", השקפה המעמידה באור לא מדעי את הולדת ישו.

מקום ההתרחשות המדוייק של תהליך המחקר המקדים והתיכפול עצמו אינו מצויין בספר, מלבד זאת, שהמדובר במקום המצוי בשולי יער עד ובקירבת מקום לאוקיינוס, באחת מארצות העולם השלי־שי, שם מחזיק מכס כמה מיפעלים המת־בססים על ניצול כוח־עבודה זול.

בדצמבר 1974 החלו במקום ההתרח־שות נסיונות ובדיקות שמטרתם היא תיכ־פולו של מכס, פיצוח התא הגנטי, השגת ביציות אשה ועיקורן, ומציאת הרחם בו יושתל כפילו של מכס.

הפרקים האחרונים של הספר מתרחקים מן האספקטים האתיים של הבעייה ועוב־רים לתחום המעשי. הם מרחקים בתיאור תהליך התיכפול, הביוץ, ההריון והלידה של כפילו של מכס, תוך תיאור אופייה של האשה, ילידת המקום, הנושאת ברחמה את התיכפול העוברי. מעט לפני הלידה היא מועברת לארצות־הברית, שם היא יולדת את התכפיל. „בצלמו כדמותו" הינו אחד הסיפורים המרתקים ביותר שראו אור ב־עיברית בעת האחרונה. גם אם אין הסי־פור אמיתי היום, אין ספק שהוא יהיה אמיתי מחר או מחרתיים.

* בצלמו כדמותו, פרשת תיכפולו של אדם — מאת: דייוויד רורויק; עיברית: אביטל ענבר וע. פארן. הוצאת ספרי כתר, 198 עמודים, כריכה רכה.

שירה

תבנית נוף...

„האדם אינו אלא קרקע ארץ קטנה, / האדם אינו אלא תבנית נוף־מולדתו. / רק מה שספגה אזנו עודה רעננה. / רק מה ששפגה עינו טרם שבעה מראות..." כתב בשירו **שאול טשרניחובסקי**, מב־לי לדעת שהוא יוצק במילותיו את אחד מאמומי היסוד לשירה הישראלית.

הרחק מן הנוף העירוני של רחוב דיזי־גוף — שמשורריו מתאמצים לשחר אחר תבנית נופים רחוקים ותרבויות אחרות — באחד מקיבוצי הנגב, חי משורר שאינו

טורח כלל לחדור למרכז מעגלי השירה ועסקניה. כוונתי ל**אנדר אלדן**, שבימים אלה כינס בסיפרון מיבחר מתוך חמישה קבצי־שירה שאותם פירסם משך למעלה מ־20 שנה. ומבלי כוונה ברורה, מציב אלדן את שיריו במרכז העשייה של השיר־רה הישראלית בהווה *.

שיריו מצליחים לתאר אותה תבנית־נוף־מולדת, נוף שעיניו אינן שבעות מראות. בין הנוף והתבנית מצליח אנדד אלדן לתאר את האדם בן דורנו, על מועקותיו הנפ־שיות ועל שימחותיו, בדימויים שיריים מו־דרנים, תוך שימוש במילים חסכוניות וקפ־דניות. חרוזיו הינם בבחינת איכור ל־קוראים על דבר קיומה של ארץ־ישראל, שהיא הסיבה לכל העובר עלינו, ארץ שהיא יותר מסתם נוף. אלדן כותב בלשון משלים על „העץ אשר עלה פה מן ה־סלע, / בכשרי את שורשיו שלח...“ בעוד „לאורך הגדרות צהבו שנות ילדותנו...“ שהינם בבחינת מיון התהליך הסוציולוגי של החברה הישראלית, בפשטות של די־מויים.

יש לאלדן גם מעט חוש הומור, ספק ציני ספק נאיבי, המשוח על שיריו, כמו: „**מאחוריינו הר הבית / שולח כאירות ידיו / שזופות וארוכות...**“ וברור שהוא אינו מתכוון להר־הבית שבירושלים, אלא להר עליו שוכן הבית, **הקיבוץ**.

איכות שיריו של אלדן אינה שווה. שיר כמו „חולת הרים אני“ („**כי חולת הרים אני, / עברתי מחקים רבים בשולי הערבה, / להראותך את הר חרם כאופק — / דברה אלי רוחי הצהבהבת. / ואני / יאני בקי עזה בארי־שבע נקודה קטנה.**“) מקומו בכל אנתולוגיה מכובדת של השירה הישראלית. שירים כמו „עינים שהוצבו בדרך“ („**פה כל צליל חשוד. בפנים תפי־לת פעמוניך / וזג ידים. כנסיות האכן החמות...**“) הם בעלי דימויים המזכירים את פונדקיו של אלתרמן.

אלדן הינו משורר אותנטי משורר שבא מתוך נופי אמת ומתאר אותם. שליטתו בעיברית, מולידה שורות כמו „**פתע עזים בקדים...**“ או „**אנחנו מבוצרים באדמה מלבינה / מהשכתנו קרקע מחלחלת...**“. אלדן הוא אות כבוד למילה ולנופים במדף ספרי השירה הישראלית, למרות ש־

* כצילול קולות חלוקים, מיבחר שירים מאת אנדד אלדן, הוצאת הקיבוץ המאוחד, 126 עמ' (פורמאט קטן — כריכה קשה).

אנתולוגיה ישראלית

שירים משבריר אנדד אלדן

שִׁירִים לֹא נוֹלָדִים מִסְּפָרִים
הֵם אָמְנָם שָׁכִים שָׁמָּה
אוּלַי שְׁבוּרִים שָׁמָּה
שִׁירִים לֹא מִשְּׁעוֹת נוֹלָדִים
אוּלַי מְבַקְּשִׁים מֵהֶם לַעֲזֹר
אוּלַי הֵם נֶחְמָה עֲלֵיהֶן
שִׁירִים מִשֶּׁבְּרִיר שֶׁל שְׁנִיָּה
כְּשֶׁמִּתְפּוֹרְרִים
רִגְעֵי מַחֲנָק אוֹ פְּרִיצַת
הִבְהוּב שֶׁהִיא לְמִישֶׁהוּ בָּרָק
אַחַר־כָּךְ הֵם מַבְשִׁילִים, אִם
הֵם פְּרִי, אוֹ נֶבֶל
וּמִתְקַשִּׁים אִם הֵם גּוּף נִשָּׁם.
וְעוֹד וְעוֹד פְּרָטִים שֶׁנִּסְפְּסִים
לָהֶם בְּדַרְכָּם.

בחטף

„המועצה לתרבות ולקוסמטיקה“ ✷ הצנזורה של השר תמיר ✷ אריקה ג'ונג עומדת ללדת בת ✷ המיתקפה של יונה וולך

● בשנות ה־50' היתה **עזיזה עוש** בחירת הקוסמטיקאיות במדינה. לשונות הרע טוענות כי הגב' עוש עסוקה בימים טרו־פים אלה בטיפול קוסמטי שהיא מעניקה ל„מועצה לתרבות ולאמ־נות“. אמן נודע, שביקר לאחרונה במישרדי המועצה, ונדהם לגלות שהגב' עוש מפזרת במקום חוות־דעת אמנותיות, העיר: „כאן מישרדי המועצה לתרבות ולקוסמטיקה“ ● במשך עשרות שנים היתה קיימת לה ועדת שרים לבחינת ספרים בעלי נגיעה בנושא הביטחוני. היא תיפקדה כשבראשה ניצבו מיטב שרי־המישפטים, בהתאם להנחיות הצנזורה הביטחונית. שר־המישפטים הנוכחי, **שמואל תמיר**, החליט ליצל ועדה זו לשם האדרת שמו אלוף **מרדכי גור**, כדי שיחווה את דעתו עליו, הוא ספרו של האלוף אדן (ברן), המביא את גירסתו שלו לקרבות הבלימה. תגובתו של גור למקרא הספר: „מומלץ לפירסום. הערות: הספר משעמם“ ● הסופרת והמשוררת **אריקה ג'ונג** עומדת ללדת בחודש הבא בת. במיכתב שהגיע ארצה בימים אלה לאחד מידידיה, סיפרה מחברת „פחד גבהים“, המחלקת כיום את חייה עם בנו של הסופר **הווארד פאסט**, שעברה בדיקת מי שפיר והתברר לה שתלד בת ● תמיהה רבה עוררה החלטת הנהלת הפסטיבל הישראלי, להזמין ארצה את הכוריאוגרפית **מרגלית עובד** למופעי הפסטיבל. עובד, בעבר, מרקדניות להקת „ענבל“, ירדה מהארץ, ומזה למעלה מעשר שנים היא פועלת במוסדות תר־בות שונים בארצות־הברית. לדעת כמה מעמיתיה, מהווה ההזמנה הענקת לגיטימציה ליריד ● המחזאי **יוסף מונדי** פנה בימים אלה למנכ"ל רשות־השידור, **יצחק ליבני**, בתלונה על השדר **תום לוי**, המגיש את תוכנית הבידור לתרבות, „בלי מחיצות עד חצות“. לטענת מונדי סירב לוי לראיינו בתוכניתו, בנושא המענק של המועצה לתרבות ולאמנות למחזהו „יומן נוכחות 2“. הסיבה: תום לוי משמש גם כראש ועדת הפרוייקטים של המועצה לתרבות ולאמנות. לטענת מונדי מגבל לוי את עבודתו ברדיו למילחמות פרטיות ● הכתובת היצירתית האחת שהיתה לשדרי הרדיו, שכיסו את טכס הענקת „פרס היצירה של ראש־הממשלה“ היתה המשוררת **יונה וולך** (ראה: תולעי תרבות). בתשובה לשאלת כתבת שידורי ישראל **אמרה וולך**: „בארץ יושבים מיטב הסופרים בבתי־משוגעים בדיוק כמו ברוסיה...“ בתשובה לשאלת כתב תוכנית הבידור של גלי צה"ל, „מקום טוב באמצע“, **אמרה וולך**: „בבית הסופר ישנו טרור, צנזורה, זה מקום חשוך שבחשוכים...“. מסיבות לא ברורות שיסע מגיש התוכנית, הסופר **יצחק בן־נר**, את דבריה של וולך, שהובאו בשידור־חי ● לדברי משורר המשמש כעורך כתב־עת, נראה באחד האמשים מ"מ עורך הדף הספרותי של מעריב, **חיים נגיד**, יוצא מבניין מעריב, כשהוא ממלמל לעצמו: „זק יושב לי על הראש...“ לדברי המשורר, האמון על המתרחש במערכת הספרותית של מעריב, הרי שהכוונה היא ל**משה ז"ק**, מעורכי הצהרון, שמאז התפטרותו של **משה שמיר**, הוא העורך בפועל של המוסף לספרות בצהרון ●

דויד אלעזר　　אברהם אדן　　יצחק רבין
פקק־תנועה ספרותי

והאצלת יתר סמכויות לחבריה ולראשה. בימים אלה יצרה ועדה זו פקק־תנועה של ספרים, וביניהם ספרים שחוברו בידי ראש־הממשלה־לשעבר, **יצחק רבין**, אלוף **אברהם אדן**, והביוג־רפיה הרשמית שחוברה על רב־אלוף **דויד אלעזר** בידי העי־תונאי **חנוך ברטוב**. שר־המישפטים מעכב את אישרור הספרים הללו, בטענו שהם חושפים סודות מדינה כמוסים מימי מילחמת יום־הכיפורים. אחד הספרים שנשלח אל הרמטכ"ל הקודם, רב־

צאן ברזל

שורש כל רע

יעל ישי, מרצה בחוג למדע המדינה באוניברסיטת חיפה, התמחתה בחקר מיפ־לגות, סיעות, קבוצות וקבוצות־כוח פוליי־טיות. באחרונה פירסמה את סיפרה * המבוסס על עבודה לקבלת תואר דוקטור.

בסיפרה בוחנת ישי את התהליכים והתכנים האידיאיים במפא"י בשנים 1937/44, בראשית ההגמוניה של תנועת העבודה ביישוב היהודי בארץ־ישראל (הג־מוניה שהגיעה לקיצה רק עם המהפך הפו־ליטי ב־1977). היא מפריכה את הטיעון על פלורליזם („סופרמרקט אידיאולוגי“) ב־מפא"י, וחושפת את אי־הסובלנות של הנ־הגתה ההיסטורית.

מתוך סיפרה של יעל ישי עולה ומת־בהרת תרומתה הבלתי־נמנעת של מפא"י להיס־טורית לפוליטיקה הישראלית, ביכולתה „להחליט שלא להחליט“, החוזרת ונשנית בספר כולו, ובתולדותיה של מפא"י מאז ועד היום.

הספר עמוס בציטוטים כמו: „**ש כבר מעשי שוד פתל־אביב לאור היום, כבר אי־אפשר להשאיר את הבתים פתוחים**,“ שאמר דויד בן־גוריון כאשר ניסה לתאר בשנות ה־30' את ראשית תהליך ההידר־דרות והניוון של החברה הארצישראלית.

עיקר הספר מתמקד בשורשי המאבק בין דויד בן־גוריון לבין יצחק טבנקין, מנ־היגה של סיעה ב' (לאחדות העבודה), מא־בק שהשפעתו ניכרת עד עצם היום הזה. או, כפי שמנסחת את ההיבט האידיאולוגי מחלקה ליחסי־ציבור אינה מסייעת לו, כפי שהיא מסייעת למשוררים אחרים בישראל.

* סיעתיות בתנועת העבודה, סיעה ב' במפא"י, מאת יעל ישי; הוצא תעם עו־בד — חברות וחינוך, 230 עמ' (כריכה רכה).

אחרון מגד
אנו אוהלי יד

בים ככר כארץ — ואין לפגוע בזכויות הללו...“

לוויכוח האידיאולוגי ולמאבק על עמדות הכוח הכלכליות שנערך בין מפא"י לבין סיעה ב' נוסף סיפור הקמת הפלמ"ח ב־1941, ששימש במשך שנות הפילוג במי־דת מה כצבא הפרטי של הקיבוץ־המאו־חד, או כמאמר יצחק טבנקין: „**אומרים, כי הפלמ"ח הוא הצבא האדום של הקי־פוץ המאוחד...**“

בספר מתואר תהליך הסחף ההדרגתי בין שתי הסיעות, מוועידה לוועידה, כאשר ה־הכרעות נדחות, לפי מיטב המסורת ה־

יעל ישי: „**הקיבוץ המאוחד ראה בשלי־מות הארץ משאת־נפש, אידיאולוגיה ותפי־סה פוליטית כאחת...**“ בעוד בן־גוריון רצה „**לכונן בשטחה של ארץ־ישראל שתי מדינות — יהודית וערבית.**“ ובאחד מה־פולמוסים, קבע בן־גוריון: „**עלינו לזי־כור, שזכויות אלו יש גם לתושבים היוש־**

מפא"יית, בקרבות עסקן בעסקן, עד שלב־סוף, בשנת 1944, הגיעו מים עד נפש והפילוג הפך מוחלט. התהליכים הפולי־טיים בתנועת העבודה, בסוף שנות ה־30' ובראשית ה־40', מתוארים בידי יעל ישי בכרונולוגיה רצופת עובדות, תוך הבהרה, שספק אם לה התכוונה המחברת, של חו־קיות המיכניזם הפוליטי ואי־היכולת להכ־ריע, השולטים בישראל מאז ועד היום. מלבד כמה פגמים ביבליוגרפיים, הרי ש־הספר הוא בבחינת פיענוח מדעי קפדני של תקופה שטרם קם לה היסטוריון גדול. ולקורא העיברי נותר לשחזר ולדמיין אי־רועים, תוך התבססות העובדות והציטוטים אותם מביאה יעל ישי בסיפרה.

גיבור דורנו

פרט מאלף, המתגלה בסיפרה של יעל ישי, מהווה תרגיל שרלוק־הולמסי מאלף ב־תולדות הסיפרות הישראלית ובתולדותיו של אחד מבכירי עסקניה, הלא הוא **אהרון מגד**.

בשנת 1942, כאשר פילדמרשל רומל ני־צב בראש „שועלי המידבר“ בשערי מצ־ריים, ויצחק שדה תיכנן את מצדה בכר־מל, והמתנדבים־בעם התגייסו לצבא ה־בריטי, לפלמ"ח, לאצ"ל וללח"י, שימש אהרון מגד במרכז מפא"י, כאחד משליחי סיעה ב', למרות שהיה רק בן 22 „וטוב לנשק“ כמאמר שיר הפלמ"ח. בשורתו, המצוטטת בסיפרה של יעל ישי, היא: „**אנו אוזליר. עבדנו בנמל מאות פו־עלים. יהודים בלויי סחבות וצפופים צו־עקים: לרדת, לרדת! ומאות פועלים עומ־דים ומתפללים והאוניה נשלחת על־ידי כמה שוטרי מכס מהנמל — זו היתה ירי־קה כזאת בפנינו שאחר־כך קשה היה להרים את הראש...**“ (מתוך דברים במר־כז מפא"י, ב־16 במארס, 1942). למרות „יריקה כזאת“ בפניו עלה בכוחו של מגד „להרים את הראש“ ולשאת בגאון את משא ספרות דור הפלמ"ח, מבלי שהצליח להעמיד את עצמו במקום המיועד לגיי־בורי דורנו. ואיך אמר יונס דוידוב: „**ספור אינו יכול להיות עסקן, ועסקן פעם — עסקן תמיד.**“

מאת בן עמר

שמע בקול אבבא.
קנה נשיונל.

שמע בקול להקת אבבא.
שמע בקולם של ביורן, אנה, בני ואינפריד משוודיה,
חברי להקת הפופ המצליחה ביותר בעולם,
אשר מכירות תקליטיה שברו את כל השיאים מימי
החיפושיות ועד היום.

חברי להקת אבבא יודעים להגיע לאיכות מוסיקלית
מושלמת. הם רכשו לעצמם מערכות סטריאו
ורדיו טייפים מתוצרת "נשיונל" לשימוש מקצועי,
להנאה מושלמת בבית ולהאזנה למצעדי הפזמונים
מכל העולם.

שמע בקול חברי להקת אבבא.
הם יכולים להרשות לעצמם לרכוש את הטוב ביותר בעולם –
והם ממליצים בכל פה על "נשיונל".

אחרי הכל, הקול של אבבא קובע הכל.

National

National

צעד קדימה אל המחר.

אריאלי

National Panasonic and Technics are the brandnames of Matsushita Electric... tric

©Polar Music International A.B.

רחל מרחלת על כל העולם

מגלה הכוכבות

אני רוצה לספר לכם על איש אחד, שבזכותו ובגללו מסתובבים הרבה מאד שחקנים על הבמה העברית, ומפגינים את כישרונם או את חוסר־כישרונם, זה תלוי. האיש הזה, **ניסן נתיב** שמו, סגר כמו כלום על 55 שנים, כן ירבו, והוא מנהל בית־ספר לדראמה הנושא את שמו.

על כישוריו כמורה וכבמאי חלוקות הדיעות, ולא אני אקבע אם שיטות־הלי־מוד שלו טובות משל סטניסלבסקי או גרוטות משל איליה קאזאן.

מה שאני רוצה לספר לכם הוא על שיטה מעניינת מאד של ניסן נתיב, שיטת גילוי הכוכבות. ניסן הנ"ל, שאת בית אולפנו סיימו שחקנים כמו **מיקי ורשבי־יאק, אוריאלה וויט, יוסי יבלונקה** ואחרים, בוחר לו בכל מחזור את התיכה־של־המחזור, מטפח אותה באופן אישי והו־פך המאהב שלה. כך היה עם השחקנית **רחל שור**, שהיתה ידידתו האישית ב־משך ארבע שנים, ואף לימדה בבית־הספר לפני שהפכה בעצמה שחקנית ידוע.

רחל, שהיתה נשואה לבמאי הטלוויזיה **גדעון גנני** (שביים את הסרט על **אורדי חירה**, מלכת המים לשעבר), מתגוררת בחברתו של השחקן **שבתי קנדרסי** (ניקוי ראש), שגם הוא בוגר בית־הספר לדראמה של ניסן.

אחר־כך ניהל ניסן נתיב רומן סוער עם צעירה בשם **יפה גבאי**, גם היא תלמידת בית האולפנא שלו. ארבע שנים היתה יפה ידידתו המוצהרת והידועה של האדון נתיב, שגילו יותר מכפול מגילה, עד שהכירה צעיר דרום־אפריקאי בשם **מייק ליפשיץ**. הצעיר שבה את ליבה, ויפה, שקיבלה באותם ימים תפקיד בהצגה כולם עם כולם, במקומה של השחקנית **שנית כתר**, שנסעה לניו־יורק, עזבה את המורה לטובת הדרום־אפריקאי, והנה, בימים אלה אני שומעת כי היא לא רק עזבה את ניסן, היא גם התחתנה עם מייק בחתונה רבת־משתתפים, שהתקיימה ב־מועדון התיאטרון.

ונחשו מי היה אורח הכבוד בחתונה? ניסן נתיב, כמובן.

זמר עלה כיף ביפק

מה אגיד לכם, הזמר **שימי תבורי** לא מפסיק להפתיע אותי. קודם הוא כיסה לי את העיניים באדום, כחול וצהוב, בכל פעם שעברתי ברמלה, בדרכי מתל־אביב לירושלים, וכל זאת בגלל שלפני הרבה שנים, כשלא היתה עדיין דרך מקוצרת, הוא כבר היה הזמר הכי פופולארי ברמלה והסביבה, והשם שלו, באותיות של גורד שחקים, היה מקשט את כל הקירות ב־רמלה־טאון.

אחר כך הסתבר כי שמו יצא לתהילה לא רק ברמלה, אלא גם בתפוצותיה. וב־שקט־בשקט ממלא האיש אולמות בלי שישמע אפילו שיר אחד שלו ברדיו. לעומת זאת, כשפעם נסעתי לי להנאתי בכרכרה בנהריה, שמעתי קסטה שלמה שלו על מכשיר שהצמיד העגלון לאוזנו.

שימי תבורי
עם חוזרת בתשובה

ואם לא די בזה, הפתיע שימי את כל מעריצי, כולל אותי, כאשר היה מעורב בפרשה של רכוש גנוב והופיע על הבמה כשהוא מלווה בשוטרי מישטרת ישראל. איך נגמרה הפרשה ההיא אינני יודעת, אחרי הכל אני רחל המרחלת ולא „כתבנו־לעניינים־פליליים", ומשום כך אני רוצה לספר לכם על ההפתעה בה"א הידיעה שהפתיע אותי שימי השבוע.

הצעיר השחרחר, שזכה אפילו לכתבה שלמה בהשבוע יומן אירועים של הטל־ויזיה, התאהב בצעירה הענוגה לשם **ריקי שיף**, אשכנזיה תכולת־עיניים, ולא תא־מינו — חוזרת בתשובה. וכשאני אומרת חוזרת בתשובה אני לא מתכוונת לאחת שהחליטה ללכת מחוך לקודש אה־לה־אורי־זוהר, אלא לאחת שהלכה מקודש ל־חול. כי תאמינו או לא, אבל ריקי הנ"ל נולדה במאה־שערים, בירושלים, כבת ל־משפחה הנמנית על חוגי נטורי־קרתא הקנאיים.

אני לא יודעת מה היו אומרים הרבי והרבצאען אם היו יודעים מה קורה עם הבת שלהם עכשיו. אני מניחה שהדבר היחיד שאותו הם קוראים הם כתבי הקו־דש. אבל בת ישראל הכשרה החליטה שאם כבר לעזוב את הבית, אז עד הסוף. עובדה, היא לא רק החברה של שימי תבורי, היא גם גרה איתו וחיה איתו, כאשתו לכל דבר, ללא חופה וקידושין, בדירת הרווקים שלו שבראשון־לציון. אני לא יודעת אם ריקי שירתה בצבא או הצהירה שהיא דתיה, מכל מקום הקטנה בת 18 בסך הכל, וזה הגיל בו מתגייסות צעירות נורמליות במדינה הזאת לצבא. אז בא לי להגיד לה, לריקי, ששימי הוא עלה כיף כיפק, אבל אם היא מרשה לעצמה גם לגור איתו, אז צה"ל קורא לה.

לה בוהמה

צדוק קראוס
הציפור פרחה מהקן

זה לא פשוט, באמת לא פשוט להיות בבוהמה, כי להיות בבוהמה זה לא רק לקום ב־12 בצהריים, לשבת בכסית, ללכת להצגה יומית, לעשן חשיש וללכת למועדון־לילה עד ארבע בבוקר, וחוזר חלילה. להיות בבוהמה זה להיות עם הרבה יותר מגבר אחד במשך שבוע, זה להיות זרוקה על פי האופנה האחרונה, זה ללדת ילדים ולתת לטבע לעשות את שלו עם הילדים הנולדים, ועוד כהנה כהנה.

אבל מה שהכי קשה לי באופן אישי בבוהמה זה שאני אף פעם לא מצליחה לעקוב אחרי מי הולך עם מי, מי ישן עם מי, מי עוזב את מי ומי עושה למי ילדים. נדמה לי שכל הבוהמיינים האלה הם ערימה אחת גדולה, שכל הזמן מתערבבת אחד בתוך השני.

רוצים דוגמה? בבקשה!

את **צדוק קראוס** אתם מכירים? מכירים. נכון, זה האח האמצעי של **שמוליק קראוס**, ובזמן האחרון הוא מופיע בתור שחקן בסרטים, ועכשיו הוא מנהל דיסקוטק מצליח של בוהמיי־נים, כמובן, מחוץ לעיר. אז צדוק זה היה חבר קבוע של **קני כץ**, שהיא אחות של **ג'וזי כץ**, שהיא אשתו של שמוליק קראוס, שהוא אחיו. מאז חזרה קני בתשובה, התחתנה עם חוזר בתשובה, ילדה לו שלושה ילדים וחיה איתו באושר, אם כי לא בעושר, במאה־שערים, ועסוקה רובה ככולה בעבודת הבורא.

אבל לא זה מה שרציתי לספר לכם. רציתי לספר לכם שכש־**לנארד כהן**, הזמר המפורסם, הגיע לארץ, הוא הכיר דיילת אל על יפהפיה בשם **רחל טרי**, ויצאה מזה אהבה, משהו לא נורמלי. מי אירגן לזוג המאוהב את כל המסיבות ואת כל החגי־גות? צדוק קראוס, כמובן. ולא עברו הלילות, ולא חלפו הימים, ולנארד כהן חזר לו לאי שלו ביוון, וטרי מצאה ניחומין בזרועותיו האוהבות של קראוס, שחיכה כל הזמן בסבלנות מהצד. והנה, לא חלפו עוד לילות, ולא חלפו עוד ימים, והגברת הצעירה נכנסה להריון ובעיקבות כך גם ניישאה לצדוק הנ"ל, ונולדה להם בת יפהפיה בשם **הילי**, שם מקורי לכל הדיעות.

השניים גידלו להם את ילדתם באהבה רבה, כשרחל מקפידה לקחת את התינוקת לכל מקום, כולל להצגות־בכורה, סרטים ומסיבות. והנה, יום אחד פרחה לה הציפור מהקן וטסה לפאריס, והשאירה את הילי התינוקת עם אביה צדוק בדירת־הגג שלהם. צדוק טיפל בתינוקת כמו אב מסור, וסיפק לה את כל מחסורה החדשים ארוכים. הוא נקשר אליה במיוחד, מכיוון שגידל אותה ללא אמה.

כל אותה עת היה מיודד במיוחד עם המלבישה **רינה רמון**, אחותה התאומה של המלבישה **תמי מור**, שהיתה נשואה למיליונר זרוק בשם **אנדי**, שהיו לו מיסעדות ברחוב אבן־גבירול ומיליונים, כך לפחות טענה השמועה, בבנקים בארצות־הברית. אנדי הנ"ל, על אף מיליונריותו, העדיף לנסוע באופניים וללכת יחף, ונראה יותר כמו איזה היפי, לא עלינו, מאשר כמו מיליונר.

יום אחד חזרה רחל ארצה אל התינוקת הילי, שהפכה בינתיים ליילדה ואל צדוק. אנדי התגרש בינתיים מרינה, חיסל את המיסעדות והפך טיבעוני. הוא היה אורח קבוע בבית מישפחת קראוס, עד שיום אחד לקח איתו את רחל ואת היילי, נעלם מהבית והשאיר את צדוק לבד.

אך בכך לא תם סיפורנו. הוא לא רק לקח לקראוס את האשה, הוא גם הכניס אותה להריון. קראוס גילה הבנה ומיהר להתנחם בחברת פצצה בלונדית בשם **יוכי**, שעברה תיכף ומייד להתגורר בדירתו. הוא המשיך לראות את בתו. אך כשביקשה אשתו־בנפרד לקחת את הילדה לארצות־הברית, ארץ הולדתו של אנדי הנ"ל, כדי להוציא משם איזה מיליון או שניים מהבנק, סירב בכל תוקף. הוא על ילדתו לא יוותר. כך אמר לאשתו.

קראוס נסע לטיול באירופה, בחברת כמה ידידים, ביניהם המפיק **מיכה שרפשטיין**, וכשחזר חשכו עיניו. הסתבר לו כי אשתו ניצלה את שהותו בחו"ל, ועשתה ויברח עם התינוקת היילי, אליה הוא כאמור קשור מאד.

רחל טרי עומדת ללדת את ילדה השני בחודש הבא, ואילו צדוק קראוס, אומרים, רוצה את ילדתו שלו בחזרה. איך ייגמר הסיפור הזה? תאמינו לי, הלוואי שידעתי, אבל איך אמרתי לכם בהתחלת הסיפור: אצל הבוהמיינים האלו אי־אפשר לדעת. הם הלא חיים בערבוביה.

כה אמר הגבר

יש גבר אחד, שניראה גברי וגם מתנהג בהתאם, שמו בישראל רמי, שזה הקיצור של **אברהם לפין**. לגברי הזה יש אשה שחרחורת ויפה בשם **גאולה**, שהיא מרכז תל־אביב: היא מכירה את כל מי ששווה להכיר, ואין כימעט אחד שהיא לא יכולה לספר את ההיסטוריה שלו.

גאולה זו אוהבת טלפון. היא יכולה לנהל שיחות מחוץ־אל־חוץ, ולא רק עם חברות בארץ, אלא גם עם אחיה, המתגורר בארצות־הברית ושאותו היא אוהבת מכל. אין כימעט יום שהיא לא מדברת איתו טרנס־אטלנטי. ואתם יכולים לתאר לעצ־מכם בכמה מסתכם חשבון הטלפון בבית לפין.

רמי, כמובן, עולה על טורים גבוהים כשהוא מוצא בתיבת־הדואר את חשבון הטלפון. הוא איים על גאולה, שאם לא תפחית את מספר השיחות ינתק את הטל־פון. אמר פעם, אמר פעמיים, אמר שלוש, וגאולה בשלה. היא לא לקחה את איומיו ברצינות, והמשיכה לנהל את החיים באמ־צעות הטלפון. עד שיום אחד קם לו רמי, הסתכל בראי ואמר לעצמו שהוא לא גבר אם הוא רק אומר ולא עושה. הלך למיש־רד־הדואר ונתן הוראה לנתק את הטלפון, כך שרק יוכלו לקבל שיחות, אבל לא לחייג.

כשחזר הביתה, מצא את הגאולה שלו כועסת. אבל הוא לא הסכים לבטל את הוראתו למישרד־הדואר. גאולה, שהיא חכ־מה בזכות עצמה, מצאה פתנס: כאשר מצלצל הטלפון בביתה, היא מבקשת מן המצלצל, שיודיע — באמצעות הטלפון שלו, כמובן — לאיש זה או לאשה זו, שיצלצלו אליה.

וכך היא ממשיכה לחיות אם הטלפון, מבלי שבעלה צריך לשלם בשביל כך.

ביקור החסידה

כולן, כולן מחכות לביקורה של החסידה, מאגדות הילדים. קחו, למשל, את **קרני פאר**, שמחכה לה או־טו־טו, או את **ניצי ברקן**, שנמצאת בחודש השביעי, וכמובן, **שלי ברקוביץ**, שנמצאת גם היא בחברה טובה. כן, רבותי, ראיתיה במו עיני, לבושה בשמלת־הריון, כשבטן לא־כל־כך־קטנה מבצבצת מבעד לקפלי ה־שמלה. אבל כנראה שכל עניין ההריון לא מפריע לשלי ליהנות מהחיים. את הבחורה ראיתי כשהיא רוקדת עם בעלה במועדון, עליזים ויפים כרגיל, ומי שחושב שבני הזוג רקדו סלואו, מה שמתאים ל־אשה בהריון, טועה טעות מרה. שניהם רקדו לקצב הדיסקו, כשהם מקפצים שעות ארוכות.

מיקי ושלי ברקוביץ עברו לא מזמן לדירה חדשה, ברמת־אביב. הם ריהטו את הדירה קומפלט והכינו חדר־ילדים לכדור־סלון הצעיר, שעדיין לא נולד.

שלי אמנם רק בחודש החמישי, אבל אין זה מוקדם מדי כדי לאחל לה כל טוב ומזל טוב.

ביקור החסידה

כולן, כולן מחכות לביקורה של החסידה, מאגדות הילדים. קחו, למשל, את **קרני פאר**, שמחכה לה או־טו־טו, או את **ניצי ברקן**, שנמצאת בחודש השביעי, וכמובן, **שלי ברקוביץ**, שנמצאת גם היא בחברה טובה. כן, רבותי, ראיתיה במו עיני, לבושה בשמלת־הריון, כשבטן לא־כל־כך־קטנה מבצבצת מבעד לקפלי ה־שמלה. אבל כנראה שכל עניין ההריון לא מפריע לשלי ליהנות מהחיים. את הבחורה ראיתי כשהיא רוקדת עם בעלה במועדון, עליזים ויפים כרגיל, ומי שחושב שבני הזוג רקדו סלואו, מה שמתאים ל־אשה בהריון, טועה טעות מרה. שניהם רקדו לקצב הדיסקו, כשהם מקפצים שעות ארוכות.

מיקי ושלי ברקוביץ עברו לא מזמן לדירה חדשה, ברמת־אביב. הם ריהטו את הדירה קומפלט והכינו חדר־ילדים לכדור־סלון הצעיר, שעדיין לא נולד.

שלי אמנם רק בחודש החמישי, אבל אין זה מוקדם מדי כדי לאחל לה כל טוב ומזל טוב.

השלום הזה

שנה 42

מספר 2137

ה' אב תשל"ח 16.8.78

המחיר 15.00 ל"י (כולל מע"מ)

המשך פרשת עירית דותן

הזמרת ביקשה את עזרת ראש־הממשלה לשעבר

„אני עזרתי לרבין-עכשיו שרבין יעזור לי!"

מלכת המים '78